

KOMÁROM-ESZTERGOM MEGYE TERÜLETRENDEZÉSI TERVÉNEK MÓDOSÍTÁSA

KÖRNYEZETI ÉRTÉKEK

KOMÁROM-ESZTERGOM MEGYE TERÜLETRENDEZÉSI TERV MÓDOSÍTÁSA

KÖRNYEZETI ÉRTÉKEKÉLÉS

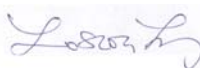
MEGBÍZÓ	Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzati Hivatal 2800 Tatabánya, Fő tér 4.	
KÉPVISELŐJE:	Popovics György, a megyei közgyűlés elnöke Pengő Julianna, megyei főépítész	
TERVEZŐ	KÖTÁG BT. 1092 Budapest, Corvin krt. 40. Képviseelője: Szántó Katalin	Város-Teampannon kft. 1053 Budapest, Veres Pálné u. 7. Képviseelője: Koszorú Lajos

KÉSZÍTETTE Tóth Helga
környezetgazdálkodási mérnök

KÖTÁG Bt.

FELELŐS TERÜLETRENDEZŐ TERVEZŐK

KOSZORÚ LAJOS TR 01-1346	vezető területrendező tervező	Város-Teampannon Kft.	
LÁZÁR TIBOR TR 01-5041	vezető területrendező tervező	Környezetterv Kft.	

TERVEZŐK Szántó Katalin TR 01-2054	területrendező tervező	Város-Teampannon Kft.	
Tábori Attila TR 01-0402	környezetgazdálkodási mérnök	Város-Teampannon Kft.	

MUNKATÁRS: Gyabronka Péter, Város-Teampannon Kft.
Szécsi Ákos, Város-Teampannon Kft.

2011. december

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS	1
1. A KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS KIDOLGOZÁSI FOLYAMATÁNAK ISMERTETÉSE	2
1.1 A környezeti értékelés tematikája, a terv és a környezeti értékelés kapcsolódása	2
1.2 Véleményeztetés, nyilvánosság	7
1.3 A környezeti értékelés hatása a tervre	7
1.4 Környezeti értékeléshez felhasznált források	7
2. VIZSGÁLT VÁLTOZATOK RÖVID ISMERTETÉSE	9
2.1. A megyei területrendezési terv céljainak, tartalmának összefoglaló ismertetése	9
2.2. A terv összefüggése más releváns tervekkel, illetve programokkal	13
2.3. A változatok közötti választás indokai, a választást alátámasztó vizsgálat rövid leírása	18
Térképmelléklet: OTTrT és a megyei terv módosítás övezetei	
Térképmelléklet: Erdőgazdálkodási térség és az OTTrT kapcsolata	
Térképmelléklet: Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület és az OTTrT kapcsolata	
Térképmelléklet: Szőlőkataszter által érintett borvidéki települések	
Térképmelléklet: Országos gyümölcs termőhely kataszter által érintett települések	
3. A TERVBEN FOGLALTAK KÖRNYEZETI HATÁSAINAK, KÖVETKEZMÉNYEINEK FELTÁRÁSA	26
3.1. A terv céljainak összevetése a Nemzeti Környezetvédelmi Programmal, a Nemzeti Természetvédelmi Alaptervvel, továbbá Komárom-Esztergom megye Környezetvédelmi Programjával (2005.)	26
3.2. Környezetvédelmi célok és szempontok megjelenése, illetve figyelembevétele, konzisztenciája a tervben	28
3.3 A változatok összevetése az egyes környezeti tényezőkre	29
Térképmelléklet: A közlekedési hálózat, közműhálózat és kiváló termőhelyi adottságú szántóterület kapcsolata	
Térképmelléklet: A közlekedési hálózat, közműhálózat és az ökológiai hálózat kapcsolata	
Térképmelléklet: A közlekedési hálózat, közműhálózat és a Natura 2000 területek kapcsolata	
Térképmelléklet: A közlekedési hálózat, közműhálózat és a védett természeti területek kapcsolata	
Térképmelléklet: A táj terhelése és terhelhetősége	
Térképmelléklet: Szélerőmű telepítés szempontjából vizsgálat alá vonható terület	
Térképmelléklet: A felszín alatti vizek állapota szempontjából érzékeny területek	
3.4. A változatok összevetése a fennálló környezeti konfliktusok, problémák enyhítése-kezelése/ esetleges súlyosbítása közötti különbség tekintetében	42
3.5. A változatok összevetése a közvetlen vagy közvetett környezeti hatásokat kiváltó tényezők, okok közötti különbség tekintetében	47
3.6. A tervben foglaltak országhatáron átnyúló hatásainak értékelése	49
4. A TERV KÖRNYEZETI VONATKOZÁSÚ AJÁNLÁSAINAK ÉS INTÉZKEDÉSEINEK ÉRTÉKELÉS	50
5. ANNAK ÖSSZEFOGLALÓ MEGÁLLAPÍTÁSA, HOGY – A PÁRHUZAMOSAN ZAJLÓ TERVEZÉSI ÉS KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉSI FOLYAMAT ÉS AZ ENNEK KERETÉBEN TÖRTÉNŐ FOLYAMATOS VISSZACSATOLÁSOK VÉGEREDMÉNYEKÉNT – A JÓVÁHAGYÁSRA KERÜLŐ MEGYEI TERÜLETRENDEZÉSI TERV KÖRNYEZETI SZEMPONTBÓL ELFOGADHATÓBB, MINT A MÁSIK VIZSGÁLT VÁLTOZAT	56
6. A TERV HATÁSA AZ ÁLTALA BEFOLYÁSOLT TERVEKRE	57
7. A TERVBEN SZEREPLŐ JAVASLATOK MONITOROZÁSI LEHETŐSÉGÉRE VONATKOZÓ JAVASLAT	61
8. KÖZÉRTHETŐ ÖSSZEFOGLALÓ	61
9. KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS EGYEZTETÉSI ELJÁRÁSÁNAK EREDMÉNYE	64

BEVEZETÉS

A környezeti értékelés tárgya Komárom-Esztergom Megye Területrendezési Tervének módosítása, elsősorban az Országos Területrendezési Tvről szóló törvény módosítására tekintettel.

A környezeti értékelés tárgyát képező termódosítás a területrendezési tervek tartalmi követelményeire vonatkozó jogszabályokkal összhangban, a módosításra vonatkozó sajátos előírások figyelembevételével került kidolgozásra.

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény a környezetvédelem érvényesítésére létrehozott 43.§ (4) bekezdése szerint „a környezetre várhatóan jelentős hatást gyakorló, külön jogszabályban meghatározott olyan tervek, illetve programokra, ideértve az EU által társfinanszírozott terveket, illetve programokat is, valamint ezek módosításaira,

- a) amelyek kidolgozását jogszabály, illetve országgyűlési, kormány- vagy helyi önkormányzati határozat írja elő, és
 - b) amelyeket közigazgatási szerv, valamint törvény, illetve kormányrendelet felhatalmazása alapján közigazgatási feladatot ellátó nem közigazgatási szerv közigazgatási feladatkörében, illetve helyi önkormányzati testület (továbbiakban együtt: közigazgatási szerv) dolgoz ki vagy fogad el, illetőleg amelyeket Kormány terjeszt az Országgyűlés elé elfogadásra
- a külön jogszabály alapján környezeti értékelést magában foglaló környezeti vizsgálatot kell lefolytatni. Környezeti értékelés nélkül terv, illetve program nem terjeszthető elő.”

A törvény 43. § (6) bekezdése szerint a környezeti vizsgálat kiterjed a környezeti értékelés készítésére, a környezet védelméért felelős közigazgatási szervektől vélemény, továbbá az érintett nyilvánosságtól észrevétel kérésére, illetve az országhatáron áttérő jelentős hatás esetén az érintett országgal való konzultációra, valamint ezek eredményeinek a terv, illetve a program kidolgozása során történő figyelembevételére.

A környezeti vizsgálat részletes követelményéről az egyes tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról szóló 2/2005. (I.11.) Kormány rendelet (továbbiakban Rendelet) rendelkezik. A rendelet 1. számú melléklete szerint a területrendezési tervek minden esetben környezeti vizsgálatra kötelezettek. Ennek megfelelően Komárom-Esztergom megye területrendezési terv módosítása is csak a Rendelet 4. sz. melléklete szerinti tartalmi követelmények figyelembe vételével készített környezeti értékeléssel fogadható el.

A termódosítás **Komárom-Esztergom megye teljes közigazgatási területét** érinti. Célja: Komárom-Esztergom megye Területrendezési Tervének módosítása a 2008-ban módosított Országos Területrendezési Tvről szóló törvénynek, és az egyéb vonatkozó (részben szintén módosult) jogszabályoknak, mint a 218/2009. (X.6.) Kormány rendeletnek, továbbá az illetékes szervezetek adatszolgáltatásainak, a megyei települések hatályos településrendezési eszközeiben szereplő fejlesztési igényeknek megfelelően, a szakmai szempontokra tekintettel, figyelembe véve a véleményezési eljárás során beérkező véleményeket és a környezeti értékelés során felmerülő változtatási javaslatokat.

A vonatkozó jogszabályok szigorú keretek között meghatározzák a térségi szerkezeti terv tartalmi elemeit, jelkúlsát, melyektől eltérni nem lehet. Az OTTrT meghatározza a megyei tervben alkalmazható övezeteket is, amelyekre vonatkozó szabályokat a törvény tartalmazza. Az országos tervben kijelölt övezetek területét változtatás nélkül át kell vennie a megyei terveknek, illetve az övezetek területe a 282/2009. (XII.11.) Korm. rendelet szerinti államigazgatási szervek véleménye alapján pontosítható. A szigorúan behatárolt tartalom miatt a megyei közgyűlés mozgástere szűk. A vonatkozó jogszabályok határozzák meg a megyei területrendezési terv környezetvédelmi tartalmát is. Ezt a tényt a környezeti vizsgálatot véleményező környezet védelméért felelős szerveknek is figyelembe kell venniük.

A környezeti vizsgálat csak a terv módosításával összefüggő változásokat, hatásokat elemzi, a terv nem helyettesítheti az ágazati programokat, intézkedési terveket, nem feladata a környezetvédelmi program aktualizálása.

1. A KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS KIDOLGOZÁSÁNAK FOLYAMATA

Komárom-Esztergom megye területrendezési tervét az M-Teampannon Kft. készítette el 2004 és 2005 között és a Megyei Közgyűlés 22/2005 (IX. 29.) számú rendeletével fogadta el.

A megyei területrendezési tervhez kapcsolódóan a Megyei Közgyűlés két határozatot hozott:

- 183/2005 (IX. 29.) számú határozat a Komárom-Esztergom Megyei Területrendezési Tervhez kapcsolódó területrendezési irányelvekről és ajánlásokról;
- 184/2005 (IX. 29.) számú határozat Komárom-Esztergom Megyei Területrendezési Tervhez kapcsolódó területrendezési intézkedésekről;

A megye területrendezési tervének módosítását elsődlegesen a tervet meghatározó jogszabályok változása – különös tekintettel az Országos Területrendezési Tervről szóló törvény 2008. évi módosítása – tette szükségessé.

Az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény 30.§ (3) bekezdése szerint ugyanis a megyei területrendezési terveket meghosszabbítva 2011. december 31-ig a törvénnyel összhangba kell hozni. Komárom-Esztergom megye önkormányzata nyílt közbeszerzési pályázatot írt ki 2010. év végén az új terv elkészítésére, amelyet az M-Teampannon Kft. jogutódja, a Város-Teampannon Kft. nyert el.

A megye hatályos területrendezési tervének módosítása a 218/2009. (XI.9.) számú rendelet szerinti tervezési folyamata a következő:

- I. Előkészítő fázis
- II. Javaslattevő fázis
(módosítás esetén a két tervezési fázis összevonható)
- III. Elfogadási fázis

A tervezés **2010 decemberében indult**, a tervezés első szakasza, melynek feladata az előzetes adatgyűjtés és a helyzetfeltárás elkészítése márciusban lezárult. Ezután készült el a tervmódosítás egyeztetési dokumentációja. Az erről szóló dokumentum **2011. májustól Komárom-Esztergom megye honlapján elérhető**. Az előzetes véleményezés során a kötelező adatszolgáltatók megkeresésén túl kistérségi fórumok kerültek megrendezésre, ahol a települések képviselői személyesen nyilatkoztak, többek között a területrendezést érintő környezeti jellegű problémáikról is.

Az egyeztetéssel párhuzamosan elkészült a környezeti vizsgálat jogszabályban rögzített tartalmi követelményeit figyelembe vevő, de Komárom-Esztergom megye területrendezési terve módosításának sajátosságait kiemelő tematikai javaslat, majd egyeztetésre került a Kormányrendelet 3. számú mellékletében megjelölt környezet védelméért felelős szervezetekkel (összesen 17), továbbá a megye településeivel.

A vélemények összefoglaló értékelését az 1. sz. táblázat tartalmazza.

A javaslattevő fázisban a **véleményezési eljárást 2011. június-augusztusban lefolytatta a megyei önkormányzat**, melynek keretében a környezeti értékelés is véleményezésre került. Az értékelésre beérkezett vélemények feldolgozásra kerültek, melynek összefoglaló táblázata a dokumentáció végén található. Itt leírásra kerültek a legfontosabb tervi módosítások, melyek a véleményezési eljárás eredményei voltak. Az elfogadási fázisban már az átdolgozott tervhez kapcsolódó kiegészített és javított környezeti értékelés került kidolgozásra októberben. A **tervmódosítás jóváhagyása 2011 decemberében várható**.

1.1 A környezeti értékelés tematikája, a terv és a környezeti értékelés kapcsolódása

A javasolt tematika az *egyres tervek, illetve programok környezeti vizsgálatáról* szóló 2/2005. (I.11.) kormányrendelet alapján, továbbá a *területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és a területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól* szóló 218/2009 (X.6.) kormányrendeletre is tekintettel, a megyei sajátosságainak figyelembevételével került kidolgozásra.

A tematika a 2/2005. (I.11.) kormányrendelet 7. §. 4(a) bekezdésének megfelelően a rendelet 4. sz. mellékletében előírt kötelező tematikát a rendezési típusú tervek jellegének megfelelően alkalmazza. Eszerint: a területrendezési terv *passzív szabályozási típusú fejlesztési eszköz*, a benne foglaltak nem tartalmazznak konkrét fejlesztési elhatározásokat,

hanem azok megvalósítása számára területet biztosítanak, illetve azok megvalósítását térben korlátozzák, feltételeit megszabják. A tematikát befolyásolja továbbá a *módosítás* jellege, vagyis a tervezés a megye hatályos területrendezési tervét csak a szükséges mértékben változtatja.

A tematika a Rendelet 3. számú melléklete szerinti szervezetekkel és a településekkel egyeztetésre került. A tematikát kevesen véleményezték, összesen 6 szervezet és 8 település élt a lehetőséggel. A véleményt adók változtatás nélkül elfogadták a tematikát. Nyilatkozatukban néhányan felhívták a figyelmet a szakterületükkel, településükkel kapcsolatos környezeti problémákra, részletesebb kidolgozandó témára, fejezetre.

1. számú táblázat: A környezeti értékelés tervezett tartalmát véleményező szervezetek és települések véleményei

Sor-szám	Véleményező szerv	Vélemény összefoglalása
1	Észak-Dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség	A tematika a jogszabály melléklete szerinti általános tartalmi követelményeket némiképp szűkítve, átfogó jelleggel került kidolgozásra. Adatszolgáltatást adott a tervmódosításhoz februárban, ami a környezeti vizsgálathoz is segít. Felhívja a figyelmet: - Mindenképpen szükséges vizsgálni a tervezett módosítások megvalósítása esetén várható, a talajra, vízre gyakorolt hatásokat, környezeti következményeket. - A jelentősebb úthálózat fejlesztéseknél a jelenlegi zajhelyzetet és a várható hatásokat és zajterhelést, az érintettséget vizsgálni kell. A nyomvonalfejlesztésnél, az új főút/gyorsforgalmi út építése során (lehetséges alternatívák kiválasztásánál) a területkijelöléseknél különös figyelmet kell fordítani a lakó- és zajtől védendő egyéb területek esetében megfelelő védőtávolság tartására, a zaj- és rezgésterhelési határértékek betarthatókká váljanak a várható forgalom nagyság mellett. A módosítás során a jelentős egyéb változások környezeti zajhatásait össze kell vetni a jelenlegi környezeti zajterheléssel. A megyei terv jóváhagyása óta a környezet-természetvédelmi tartalmat érintő változások történtek. Abban az esetben ért egyet a tematika alapján történő környezeti vizsgálat készítésével, ha annak egyes részein belül a Rendelet 4.sz.mellékletében foglalt, a környezeti értékelésre vonatkozó általános tartalmi követelmények releváns elemei kidolgozásra kerülnek.
2	Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság	A tematika megfelel a vonatkozó rendeletnek, a területrendezési típusú terv és módosítás jellegének, a megyei sajátosságok figyelembe vételével került kidolgozásra. A tematikában foglaltakat elfogadhatónak tartja. Egyéb megjegyzést nem tesz.
3	ÁNTSZ Országos Tisztiorvosi Hivatal	A tematika nem foglalkozik részletesen gyógy- és ásványvizes kutakkal. Ezért, adatszolgáltatást ad a megyében lévő minősített vízű kutakról. Jelenleg 10 olyan kút illetve akna vagy tározó van, melyek vizét ásványvízzé minősítették, 2 db kút van, melynek vize gyógyvíz. Védetségvizsgálattal rendelkeznek: Bábolna 2 kút, Bakonyrákány, Esztergom 2 kút, Oroszlány, Piliscsév, Tatabánya 2 akna. A piliscsévi kút kivételével, ahol hidrogeológiai B védőterületet szükséges kijelölni, a felsorolt vízkitermelő helyeknél a rétegbeli védőidomnak nincs felszíni metszete, ezért védőterület kijelölése nem szükséges. Védetségvizsgálattal 2 kút (Tatabánya és Tokodaltározó) nem rendelkezik, de elvégzését határozatban előírták, elkészítésük folyamatban van. Felhívja a figyelmet a gyógy- és ásványvizes kutak védelmére, mert beszivárgási területükön nem szabad a víztározó rétegeket szennyező tevékenységet folytatni.
4	Fejér Megyei Kormányhivatal Építésügyi Hivatalának Állami Főépítésze	A tematikát elfogadja. Javasolja a területrendezési terv módosításával megfogalmazott területrendezési célkitűzések következetes betartását. Fontosnak tartja a tematikában is jelzett következetes, ellentmondásoktól mentes térségi területfelhasználásra való törekvést, a természeti és egyéb védendő, a beépítésre szánt területek kijelölésének lehetőségére veszélyeket hordozó területek pontos lehatárolását, szabályozását, melyek elsősorban a településrendezési tervek, másodsorban a szomszédos megyei, kistérségi területfejlesztési koncepciókra, programokra vannak hatással. Örömmel vette, hogy a felhasznált források között szerepel a Duna Stratégia és az Európa 2020 stratégia célkitűzéseinek számbavétele is.
5	Komárom-Esztergom megyei	Kifogást nem emel. Egyéb észrevétele nincs a tematikához.

Sor-szám	Véleményező szerv	Vélemény összefoglalása
	Kormányhivatal Növény- és Talajvédelmi Igazgatósága	
6	Magyar Bányászati és Földtani Hivatal Veszprémi Bányakapitányság	A tematikában a szakterületük szempontjából fontos kérdések megfelelő hangsúlyt kapnak, ezért kifogást nem emel. De a tematikára vonatkozóan felhívja a figyelmet: - a nagy számú ipari lerakók (meddőhányók, pernyehányók, vörösiszap tárolók) viszonylag nagy száma miatt a megyében ezeket kiemelten kell kezelni. A rendelkezésre álló meddőhányó kataszterek részletes felülvizsgálata és környezetvédelmi értékeléssel való kiegészítése fontos feladat a jövőben. - az ásványi nyersanyagvagyonnal, mint természeti erőforrással megfelelően kell gazdálkodni, természeti erőforrásként kell számításba venni, nemcsak mint környezeti veszélyforrást. A területfejlesztés és a környezetvédelem érdekellentétének feloldása fontos feladat. Hangsúlyosan meg kell jelennie annak a kritériumnak, hogy az ásványi nyersanyag kitermelése – a nemzeti ásványvagyon felértékelődésére tekintettel – a parciális érdekek kölcsönös figyelembe vétele mellett biztosítható legyen.
7	Ászár	Kifogást nem emel, kiegészítése nincs.
8	Bábolna	Egyetért a tematikával. CD adathordozón kéri megküldeni a környezeti értékelést.
9	Baj	A tematikában foglaltakkal egyetért. A 3.4 ponthoz, a környezeti konfliktusokhoz javasolja figyelembe venni az alábbi problémákat: - a község külterületét érinti az 1.sz. főút Tatát elkerülő szakaszának tervezett nyomvonala. Ezt a nyomvonalat az Önkormányzat beépítette a helyi rendezési tervekbe és ezzel kapcsolatban a korlátozások érvényben vannak. Azóta bekövetkezett változások miatt valószínűsítik, hogy az elkövetkezendő években nem fog megépülni az út. Várják a döntés véglegesítését, és a megfelelő módosítások átvezetése szükséges az érintett települések terveiben. - Hosszú évek óta elhúzódó és komoly probléma a külterületen, 040 hrsz-ú magántulajdonú területen található illegális hulladéklerakó (nagy mennyiségű építési és háztartási hulladék), melynek rekultiválására kötelező határozat is született.
10	Bakonyszombathely	A tematikát elfogadhatónak tartja, támogatja. Egyéb észrevétele nincs.
11	Dorog	A tematikával egyetért. Kéri figyelembe venni a terv módosítását megalapozó kistérségi fórumon elhangzott problémafelvetéseket: - a Kenyérmezei patak szennyezettségi problémája, mely a patak Pest megyei szakaszán szennyeződik meg a mérések szerint. - a Tatai Környezetvédelmi Zrt. kesztölci pernyetározóján tervezett veszélyes és nem veszélyes hulladék hasznosítási tevékenységének környezeti problémája - kistérségi felszíni vízelvezetés megoldatlan problémája - kommunális hulladéklerakók rekultivációjának megoldásai
12	Réde-Bakonybánk	A javasolt tematikával egyetért a két település.
13	Tarján	Kifogást nem emel.
14	Országos Környezetvédelmi Tanács	A tematikát nem véleményezi, mert nem érintett. Csak a regionális és országos terveket véleményezi.

Az elfogadott tematika:

1. A KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS KIDOLGOZÁSI FOLYAMATÁNAK ISMERTETÉSE

A környezeti értékelés **két ütemben** zajlik, a tervezéssel összhangban.

I. ütem

Tematika, a terv és a környezeti értékelés kapcsolódása

A területrendezési tervek tartalmi követelményeiről szóló jogszabály szerinti javaslattevő fázisban elkészül a környezeti értékelés tervezete, mely a **térségi szerkezeti terv, az országos és térségi övezetek, az ajánlások és az intézkedések módosulásainak várható környezeti hatásait** értékeli. Mivel a tervezés és a környezeti értékelés párhuzamosan folyik, **a tervezők és a környezeti értékelést kidolgozó szakértő folyamatos konzultációja mellett**, ezért a környezeti értékelés során felmerülő javaslatok folyamatosan épülnek be a tervbe.

Véleményeztetés, nyilvánosság

A megyei önkormányzat a javaslattevő fázisban kidolgozott tervdokumentumot és a környezeti értékelést a jogszabályi előírásoknak megfelelően egyidejűleg véleményezteteti és közzéteszi. A környezeti értékelés és a tervdokumentum közzétételének módja is megegyezik (települési önkormányzatok CD adathordozón megkapják, a megye honlapján pedig bárki elérheti).

II. ütem

A környezeti értékelés hatása a tervre

A területrendezési tervek tartalmi követelményeiről szóló jogszabály szerinti jóváhagyási fázisban – a beérkezett vélemények alapján – elkészül a végleges tervdokumentum. A környezeti értékelés ezzel párhuzamosan kiegészül a beérkezett vélemények tervbe történő beépítése hatásainak környezeti értékelésével, továbbá a környezeti értékelést véleményező szervek véleménye alapján szükséges mértékben pontosított környezeti értékelés is elkészül, illetve ennek javaslatai is érvényesítésre kerülnek a tervben.

Környezeti értékeléshez felhasznált források

A környezeti értékelés elsődleges forrásai az OTRT, a Nemzeti Környezetvédelmi Program, Komárom-Esztergom megye Területfejlesztési Koncepció, a megye Környezetvédelmi Programja, továbbá ágazati tervek és jogszabályok. A megye esetében kiemelt jelentőséggel bír a készülő Duna Stratégia, de indokolt a még nem jóváhagyott Európa 2020 stratégia célkitűzéseit is számba venni.

2. VIZSGÁLT VÁLTOZATOK RÖVID ISMERTETÉSE

2.1. A megyei területrendezési terv céljainak, tartalmának összefoglaló ismertetése, kiemelve a környezeti értékelés készítése szempontjából fontos részeket: *a fontos részek táblázatos formában, tervi részekre – térségi szerkezeti terv, övezetek, ajánlások, intézkedések – lebontva kerülnek bemutatásra.*

2.2. A terv, illetve program összefüggése más releváns tervekkel, illetve programokkal: *a tervezés alapja elsősorban az OTRT továbbá a településszerkezeti tervek. Ennek összefüggései kerülnek bemutatásra.*

2.3. A változatok közötti választás indokai, a választást alátámasztó vizsgálat rövid leírása: *tekintettel az OTRT általi szigorú meghatározottságra és az attól való eltérés korlátozott voltára, az egyik változatnak magát az OTRT-t tekintjük, vagyis azt az elméleti változatot, amikor a megyei terv egy az egyben alkalmazza (átveszi) az OTRT-ben foglaltakat. A másik változat a javasolt megyei térségi szerkezetalakítás (azaz az OTRT-től való eltérés és új tervezett térségi elemek beépítése).*

A tervezés során különösen az országos és térségi úthálózat nyomvonallevezetésének pontosítása során merülhetnek fel további nyomvonalváltozat lehetőségek, amennyiben ilyen változatok felmerülnek, akkor a környezeti értékelés ezekre is kitér.

Azt az elméletileg szóba jöhető változatot, hogy a jelenleg hatályos terv érvényben marad, ebben az esetben irreleváns vizsgálni, mivel a tervmódosítás elkészítésére törvény kötelezi a megyét 2011. december 31-i határidővel. Azt az elméleti lehetőséget, hogy a terv nem valósul meg, szintén nincs értelme vizsgálni, mivel a terv nem valamiféle fejlesztés megvalósítását célozza, hanem azt, hogy építési jogokat csak a tervvel összhangban lehessen keletkeztetni. Az építési jogok keletkeztetése a településrendezési terveken keresztül, lépésről-lépésre, évről-évre történik, így még az sem von maga után megvalósulást. A környezeti értékelésnek tehát azt kell vizsgálni, hogy ha fejlesztés szóba kerül, annak milyen környezeti hatásai lehetnek a terv kínáta feltételek mellett.

3. A TERVBEN FOGLALTAK KÖRNYEZETI HATÁSAINAK, KÖVETKEZMÉNYEINEK FELTÁRÁSA

3.1. A terv céljainak összevetése a Nemzeti Környezetvédelmi Programmal, a Nemzeti Természetvédelmi Alaptervvel, továbbá Komárom-Esztergom megye Környezetvédelmi Programjával (2005.);

3.2. Környezetvédelmi célok és szempontok megjelenése, illetve figyelembevétele, konzisztenciája a tervben: *táblázatos formában, tervi részekre – térségi szerkezeti terv, övezetek, ajánlások, intézkedések – lebontva kerül bemutatásra;*

- 3.3. A változatok összevetése az egyes környezeti tényezőkre: *földre, vízre, levegőre, élővilágra (biodiverzitásra)*, továbbá a *tájra, az épített környezetre, a kulturális örökség épített elemeire és az emberi egészségre* gyakorolt környezeti hatások közötti különbség tekintetében;
- 3.4. A változatok összevetése a fennálló környezeti konfliktusok, problémák enyhítése-kezelése/esetleges súlyosbítása közötti különbség tekintetében (*megyében különösen: tájsebek, potenciális földtani és egyéb környezeti veszélyforrások, karsztvízszint-emelkedés stb.*)
- 3.5. A változatok összevetése a közvetlen vagy közvetett környezeti hatásokat kiváltó tényezők, okok közötti különbség tekintetében, különös tekintettel azokra a tervelemekre, tervezett intézkedésekre, amelyek:
- természeti erőforrás közvetlen igénybevételét vagy környezetterhelés közvetlen-közvetett előidézését jelentik (*lásd pl. beépítésre szánt terület növekedése, közlekedési-hálózat sűrűsödése*);
 - olyan társadalmi, gazdasági folyamatokat generálnak, vagy ösztönöznek, amelyek közvetett módon környezeti következménnyel járhatnak.
- 3.6. A tervben foglaltak országhatáron átnyúló hatásainak értékelése: *annak bemutatása, hogy a terv nem tartalmaz olyan, a tervhierarchia magasabb szintű terveiben nem szereplő, vagyis kizárólag a megye döntése alapján bekerülő tervi elemet, mely a szomszédos ország környezeti állapotát negatívan befolyásolná.*
4. A terv környezeti vonatkozású ajánlásainak és intézkedéseinek értékelése: *a terv és a környezeti értékelés párhuzamos készítése garantálja, hogy minden olyan javaslat (ajánlások) és intézkedés beépüljön magába a tervbe, ami a terv következtében várhatóan fellépő környezetre káros hatások elkerülése, csökkentése vagy ellentételezése érdekében lehetséges.*
5. Annak összefoglaló megállapítása, hogy – **a párhuzamosan zajló tervezési és környezeti értékelési folyamat és az ennek keretében történő folyamatos visszacsatolások végeredményeként** – a jóváhagyásra kerülő megyei területrendezési terv környezeti szempontból elfogadhatóbb, mint a másik vizsgált változat.
6. A terv hatása az általa befolyásolt tervekre: *a terv elsősorban a településrendezési tervekre gyakorol hatást, másodsorban a megyei, kistérségi területfejlesztési koncepciókra, programokra. Szándékában áll ugyanakkor – intézkedési javaslat szintjén – visszacsatolni az országos tervekhez, különösen az OTRT következő aktuális módosítására és az országos közlekedéshálózat-fejlesztési tervekhez.*
7. A tervben szereplő javaslatok monitorozási lehetőségére vonatkozó javaslat: *a monitorozás meghatározóan a településrendezési terveken keresztül történhet.*
8. Közérthető összefoglaló.

1.2 Véleményeztetés, nyilvánosság

A megyei önkormányzat a javaslattevő fázisban kidolgozott tervdokumentumot és a környezeti értékelést a jogszabályi előírásoknak megfelelően egyidejűleg véleményezteteti és közzéteszi. A környezeti értékelés és a tervdokumentum közzétételének módja is megegyezik (települési önkormányzatok CD adathordozón megkapják, a megye honlapján pedig bárki elérheti).

1.3 A környezeti értékelés hatása a tervre

A területrendezési tervek tartalmi követelményeiről szóló jogszabály szerinti elfogadási fázisban – a beérkezett vélemények alapján – elkészül a végleges tervdokumentum. A környezeti értékelés ezzel párhuzamosan kiegészül a beérkezett vélemények tervbe történő beépítése hatásainak környezeti értékelésével, továbbá a környezeti értékelést véleményező szervek véleménye alapján szükséges mértékben pontosított környezeti értékelés is elkészül, illetve ennek javaslatai is érvényesítésre kerülnek a tervben. A dokumentáció utolsó fejezete tartalmazza a vélemények feldolgozását és a válaszokat, valamint a pontosított környezeti értékeléssel kapcsolatos tudnivalókat.

1.4 Környezeti értékeléshez felhasznált források

A környezeti értékelés elsődleges forrásai az OTTrT, a Nemzeti Környezetvédelmi Program, Komárom-Esztergom megye Területfejlesztési Konceptiója, a megye Környezetvédelmi Programja, továbbá ágazati tervek és jogszabályok. A megye esetében kiemelt jelentőséggel bír a készülő Duna Stratégia, de indokolt a még nem jóváhagyott Európa 2020 stratégia célkitűzéseit is számba venni.

A környezeti értékelés meghatározó alapidokumentuma a 2009-2014 közötti időszakra készült Nemzeti Környezetvédelmi Programról szóló 96/2009. (XII.9.) OGY határozat.

A környezeti értékelés szempontjából fontos továbbá az Országos Területfejlesztési Konceptióban és a megye területfejlesztési stratégiai programban megfogalmazott környezetvédelemmel összefüggő fejlesztési célok és a megyei területrendezési terv összhangjának értékelése is.

A környezetállapot és a környezetpolitikai célok értékeléséhez az alábbi dokumentumok kerültek figyelembe vételre:

- Országos Területrendezési Terv (OTTrT);
- Országos Területfejlesztési Konceptió (OTK);
- Új Magyarország Fejlesztési Terv (ÚMFT);
- Új Széchenyi Terv (ÚSZT);
- Nemzeti Környezetvédelmi Program (NKP-III);
- Nemzeti Természetvédelmi Alapterv III.;
- Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégia 2008-2025 (NÉS);
- Európai Duna Régió Stratégia;
- Európa 2020 stratégia (2010);
- Közép-Dunántúli Operatív Program 2007-2013;
- Komárom-Esztergom megye Területfejlesztési Stratégiai Programja 2007-2013;

A környezeti értékelés elkészítéséhez fontos ismerni a területrendezéshez kapcsolódó jogszabályok követelményeit, mert ezek a jogszabályok behatárolják a tervek tartalmát. A területrendezési tervek környezetvédelmi tartalma és tartalmi mélysége ezekről a vonatkozó jogszabályokról függ, attól eltérni nem lehet. A környezet védelméért felelős szervek sokszor megkövetelik a környezetvédelmi program mélységű tervet és vizsgálatokat, amit az előzetes vélemények tartalma is sugall, pedig a területrendezési tervnek nem ez a feladata, és nincs szükség ilyen részletezettségű vizsgálatra.

A környezeti értékelés elkészítéséhez felhasznált területrendezési jogszabályok:

- Területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény
- Az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény

- A területfejlesztési koncepció, a területfejlesztési program és területrendezési terv tartalmi követelményeiről, valamint illeszkedésük, kidolgozásuk, egyeztetésük, elfogadásuk és közzétételük részletes szabályairól szóló 218/2009. (X.6.) kormányrendelet
- A kiemelt térségi és megyei területrendezési tervek, valamint a településrendezési tervek készítése során az országos, a kiemelt térségi és a megyei övezetek területi érintettségével kapcsolatosan állásfoglalásra kötelezett államigazgatási szervek köréről és az eljárás részletes szabályairól szóló 282/2009. (XII.11.) kormányrendelet

A környezeti értékelés szempontjából meghatározó, a környezet védelmével összefüggő fontosabb jogszabályok:

- A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény
- A természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény
- Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény
- Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény
- A kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény
- A termőföldről szóló 1994. évi LV. törvény
- A termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény
- A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény
- A bányászatról szóló 1993. évi XLVIII. törvény
- Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területekről szóló 275/2004. (X.8.) Korm. rendelet;
- A vízbázisok, távlati vízbázisok, valamint az ivóvízellátást szolgáló vízellátási létesítmények védelméről szóló 123/1997. (VII.18.) Korm. rendelet;
- A nagyvízi medrek, a parti sávok, a vízjárta, valamint a fakadó vizek által veszélyeztetett területek használatáról és hasznosításáról, valamint a nyári gátak által védett területek értékének csökkenésével kapcsolatos eljárásról szóló 21/2006. (I.31.) Korm. rendelet;
- A felszín alatti vizek védelméről szóló 219/2004. (VII.21.) Korm. rendelet;
- A felszín alatti víz állapota szempontjából érzékeny területeken levő települések besorolásáról szóló 27/2004. (XII. 25.) KvVM rendelet, melyet módosított a 7/2005. (III.1.) KvVM rendelet;
- A felszíni vizek minősége védelmének szabályairól szóló 220/2004. (VII.21.) Korm. rendelet;
- A vízgyűjtő-gazdálkodás egyes szabályairól szóló 221/2004. (VII.21.) kormányrendelet alapján kidolgozott vízgyűjtő-gazdálkodási tervek, a 127/2010. (V.21.) kormányhatározat mellékletei (vizeink.hu);
- A vizek hasznosítását, védelmét és kártételeinek elhárítását szolgáló tevékenységekre és létesítményekre vonatkozó általános szabályokról szóló 147/2010. (IV.29.) Korm. rendelet;
- A vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezéssel szembeni védelméről szóló 27/2006. (II.7.) Korm. rendelet;
- Az országos területrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII.20.) Korm. rendelet;
- A Nemzeti Települési Szennyvízelvezetési és -tisztítási Megvalósítási Programról szóló 25/2002. (II.27.) Korm. rendelet;
- A Nemzeti Települési Szennyvízelvezetési és -tisztítási Megvalósítási Programmal összefüggő szennyvízelvezetési agglomerációk lehatárolásáról szóló 26/2002. (II.27.) Korm. rendelet;
- A vízszennyező anyagok kibocsátásaira vonatkozó határértékekről és alkalmazásuk egyes szabályairól szóló 28/2004. (XII.25.) KvVM rendelet;
- A felszíni víz vízszennyezettségi határértékeiről és azok alkalmazásának szabályairól szóló 10/2010. (VIII.18.) VM rendelet;
- A környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról szóló 314/2005. (XII.25.) Korm. rendelet;

A tervezés és a környezet értékelés térinformatikai alapadatbázisát a DTA50 térképi állománya jelentette, a szakági adatbázisok a tervezési alaptérképre integráltan kerültek elemzésre. A szöveges vizsgálatok mellett jelentős hangsúlyt kaptak a térképi elemzések is, a fejlesztések és a természet- és környezetvédelem kapcsolatában.

A felhasználásra került digitális szöveges és/vagy térképi adatok a következők:

- Komárom-Esztergom megye településeinek Önkormányzatai által átadott településrendezési tervek¹;

¹ A megye 76 településéből 53 juttatta el szerkezeti tervét, vagy a 2005 óta jóváhagyott, illetve tervezés alatt álló módosításokat a tervezőknek (ez a települések közel 70 %-a). A már hatályban lévő tervi elemeiket a tervező beépítette a területrendezési terv módosításába, míg a folyamatban

- Magyar Villamosenergia Ipari Átviteli Rendszerirányító (MAVIR) Hálózatfejlesztési terve pontos nyomvonalak nélkül;
- E.ON Hungária Zrt. adatbázisa;
- MOL Rt. digitális térinformatikai adatbázisa;
- FGSZ Zrt. adatbázisa;
- Veszprémi Bányakapitányság adatbázisa (ásványi nyersanyagvagyon, meddőhányók, felszínmozgás);
- VITUKI FAVI-KÁRINFO adatok táblázatban;
- Fejér megyei Kormányhivatal, Kulturális Örökségvédelmi Iroda adatbázisa;
- Nemzeti Erőforrás Minisztérium, Kultúrpolitikáért felelős helyettes államtitkár;
- Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő Zrt. adatszolgáltatása;
- Észak-Dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség adatbázisa;
- Észak-Dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság adatbázisa;
- NFM, Országos gyorsforgalmi és főúthálózat nagytávú terve és hosszú távú fejlesztési programja;
- Magyar Közút NZrt. Komárom-Esztergom Megyei Igazgatósága adatbázisa;
- Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatósága térinformatikai adatbázisa;
- Pest Megyei Kormányhivatal Erdészeti Igazgatóság térinformatikai adatbázisa;
- Komárom-Esztergom Megyei Kormányhivatal Növény- és Talajvédelmi Igazgatóság adatai;
- KDRFÜ észrevételei;
- Oroszlányi kistérség, Esztergomi kistérség Közlekedésfejlesztési program (2005-2006. Partner Kft.)
- Szomszédos megye területrendezési tervei (GYMS, Fejér, Pest, Veszprém, Nyitra)

2. VIZSGÁLT VÁLTOZATOK RÖVID ISMERTETÉSE

2.1. A megyei területrendezési terv céljainak, tartalmának összefoglaló ismertetése, kiemelve a környezeti értékelés készítése szempontjából fontos részeket

A megyei területrendezési tervek elkészítésének jogi alapját a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény, az Országos Területrendezési Tervről (OTrT) szóló 2003. évi XXVI. törvény, ill. az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény, valamint a 218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet a területfejlesztési koncepciók, programok és a területrendezési tervek tartalmi követelményeiről jelentik. A megyei területrendezési terveket – így Komárom-Esztergom megye területrendezési tervének módosítását is – e törvényekben, valamint rendeletben foglaltak figyelembe vételével és betartásával kell kidolgozni.

A területrendezési tervek célját a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény 2. §-a határozza meg:

- „a) az ország valamennyi térségében a szociális piacgazdaság kiépítésének elősegítése, a fenntartható fejlődés feltételeinek megteremtése, az innováció térbeli terjedésének elősegítése, a társadalmi, gazdasági és környezeti céloknak megfelelő térbeli szerkezet kialakítása;
- b) a főváros és a vidék, a városok és a községek, illetve a fejlett és az elmaradott térségek és települések közötti – az életkörülményekben, a gazdasági, a kulturális és az infrastrukturális feltételekben megnyilvánuló - jelentős különbségek mérséklése és a további válságterületek kialakulásának megakadályozása, társadalmi esélyegyenlőség biztosítása érdekében;
- c) az ország térszerkezete, településrendszere harmonikus fejlődésének elősegítése;
- d) a nemzeti és térségi identitástudat megtartása és erősítése.”

A területrendezési tervek feladatát így fogalmazza meg a törvény 3. § (3) bekezdése:

- „a) a környezeti adottságok feltárása és értékelése;
- b) a környezet terhelését, terhelhetőségét és a fejlesztési célokat figyelembe vevő területfelhasználásnak, az infrastrukturális hálózatok területi szerkezetének, illetve elhelyezésének - az ágazati koncepciókkal összhangban történő - megállapítása;
- c) az országos és térségi, továbbá a területrendezéssel kapcsolatos településrendezési célok összehangolása.”

lévő módosítások esetében megvizsgálta ennek lehetőségét. Melyek nem ellentétesek a magasabb rendű jogszabályokkal és szakmailag is támogathatók, azok szintén beépültek a módosuló tervbe. Azon települések, melyek az előkészítő fázisban nem szolgáltattak adatot, ezt a véleményezési fázisban még pótolhatják.

A megyei terv célját a hatályos Rendelet I. Fejezet 1. §-a határozza meg, mely a módosítás során nem változik:

„A Rendelet célja, hogy meghatározza a megye egyes térségei terület-felhasználásának feltételeit, a műszaki infrastrukturális hálózatok összehangolt térbeli rendjét, tekintettel a fenntartható fejlődésre, valamint a területi, táji, természeti, ökológiai és kulturális adottságok, értékek megőrzésére, illetve erőforrások védelmére.”

Komárom-Esztergom megye területrendezési terve a különböző területi szintek elvárásai közül elsődlegesen a megyei szintű érdekeket kívánja kielégíteni, melyeknek azonban szoros kötődése és beágyazottsága van az országos, kistérségi és települési szintek felé.

A területrendezési terv elsődlegesen a területfelhasználási igények nagytávlatú koordinálását, az igények kielégítési lehetőségeinek kompromisszumos megoldásait célozza meg, úgymint:

1. a társadalmi, gazdasági és környezeti céloknak megfelelő térbeli szerkezet kialakítása,
2. a városok - községek, fejlett - elmaradott térségek közötti különbségek mérséklése,
3. a megyei térszerkezet és településrendszer harmonikus fejlődésének elősegítése,
4. a térségi területfelhasználás rendjének meghatározása,
5. a műszaki-infrastrukturális hálózatok összehangolt térbeli rendjének kialakítása,
6. a területi, táji, természeti, ökológiai és kulturális adottságok, értékek megőrzése, valamint
7. a természeti erőforrások védelme.

A terv tartalmát a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény 23/B § (1) bekezdése határozza meg:

„A kiemelt térség és megye területrendezési terve a térség területi határát, térségi szerkezeti tervét, térségi övezeteit és területrendezési szabályzatát foglalja magában, továbbá tartalmazhat ajánlásokat és intézkedési javaslatot.”

A térségi szerkezeti terv és térségi övezetek kidolgozásához szükséges szabályokat az Országos Területrendezési Tervről szóló törvény határozza meg. Az OTTrT 5. § (2) bekezdése kimondja, hogy a megyei területrendezési terv milyen megyei területfelhasználási kategóriákat alkalmazhat, meghatározza továbbá azok területi feltételeit is:

„Kiemelt térségi és megyei területfelhasználási kategóriák a következők,

- a) legalább 50 ha területű térségek:
 - aa) erdőgazdálkodási térség,
 - ab) mezőgazdasági térség,
 - ac) vegyes területfelhasználású térség,
- b) legalább 10 ha területű térségek:
 - ba) városias települési térség,
 - bb) hagyományosan vidéki települési térség,
- c) területi korlát nélkül ábrázolt térségek:
 - ca) vízgazdálkodási térség,
 - cb) építmények által igénybe vett térség.”

Az OTTrT 6. § (1) bekezdése szerint pontosíthatók az Ország Szerkezeti Terve által meghatározott területfelhasználási egységek a megye területére vonatkozóan:

„Az országos területfelhasználási kategóriákon belül a kiemelt térségi és megyei területfelhasználási kategóriák kijelölése során a következő szabályokat kell alkalmazni:

- a) az erdőgazdálkodási térséget legalább 75%-ban erdőgazdálkodási térség kategóriába kell sorolni, a fennmaradó részén -városi ranggal rendelkező települések kivételével -városias települési térség nem jelölhető ki;
- b) a mezőgazdasági térséget legalább 75%-ban mezőgazdasági térség kategóriába kell sorolni, a fennmaradó részén -városi ranggal rendelkező települések kivételével -városias települési térség nem jelölhető ki;
- c) a vegyes területfelhasználású térséget legalább 75%-ban mezőgazdasági, erdőgazdálkodási vagy vegyes területfelhasználású térség kategóriába kell sorolni, a fennmaradó részén -városi ranggal rendelkező települések kivételével -városias települési térség nem jelölhető ki;
- d) a települési térséget legalább 75%-ban városias és hagyományosan vidéki települési térség kategóriába kell sorolni;

- e) a vízgazdálkodási térséget legalább 90%-ban vízgazdálkodási térség kategóriába kell sorolni, a fennmaradó részen városias települési térség nem jelölhető ki;
- f) az építmények által igénybe vett térség más térségi területfelhasználási kategóriába nem sorolható.

Az OTrT meghatározza továbbá az országos műszaki infrastruktúra-hálózatok és egyedi építmények elhelyezésére vonatkozó szabályokat: gyorsforgalmi és főúthálózat meglévő és tervezett elemeit és építményeit, a meglévő és tervezett erőművek elhelyezkedését, a villamosenergia-átviteli hálózat távvezetéseit, a nemzetközi és hazai szénhidrogén szállítóvezeték térbeli rendjét, a vízgazdálkodási építmények térbeli rendjét stb. A nyomvonalas létesítményeket 5 %-os eltéréssel pontosíthatja a megyei terv, figyelembe véve a települési, természetvédelmi és környezetvédelmi érdekeket.

A megyei területrendezési tervben rendelettel jóváhagyandó térségi övezeteket is az OTrT határozza meg a 12. §-ban, melyektől eltérni nem lehet:

„(1) Országos övezetek:

- a) országos ökológiai hálózat,
- b) kiváló termőhelyi adottságú szántóterület,
- c) kiváló termőhelyi adottságú erdőterület,
- d) országos komplex tájrehabilitációt igénylő terület,
- e) országos jelentőségű tájképvédelmi terület,
- f) kulturális örökség szempontjából kiemelten kezelendő terület,
- g) kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi terület,
- h) felszíni vizek vízminőség-védelmi vízgyűjtő területe,
- i) ásványi nyersanyag-gazdálkodási terület,
- j) együtt tervezhető térségek,
- k) kiemelt fontosságú meglévő honvédelmi terület.

(2) Kiemelt térségi és megyei övezetek:

- a) magterület,
- b) ökológiai folyosó,
- c) puffterület,
- d) erdőtelepítésre alkalmas terület,
- e) térségi komplex tájrehabilitációt igénylő terület,
- f) térségi jelentőségű tájképvédelmi terület,
- g) térségi hulladéklerakó hely kijelöléséhez vizsgálat alá vonható terület,
- h) világörökség és világörökség-várományos terület,
- i) történeti települési terület,
- j) rendszeresen belvízjárta terület,
- k) nagyvízi meder,
- l) földtani veszélyforrás területe,
- m) vízerózióknak kitett terület,
- n) szélérozióknak kitett terület,
- o) honvédelmi terület.

(3) Az (1)-(2) bekezdésben felsorolt országos övezeteket, továbbá kiemelt térségi és megyei övezeteket területi érintettség esetén kiemelt térségi és megyei területrendezési tervben alkalmazni kell.”

Komárom-Esztergom megyét a térségi hulladéklerakó hely kijelöléséhez vizsgálat alá vonható terület és a rendszeresen belvízjárta terület nem érinti.

A területrendezési tervek részletes tartalmát a 218/2009. (X.6.) kormányrendelet is szabályozza.

Az ajánlásokra és intézkedésekre vonatkozóan a területrendezéssel összefüggő jogszabályok tartalmi követelményt, szabályokat és korlátozásokat nem tartalmaznak. Ezért a megyei közgyűlés határozattal hagyhatja jóvá a részletesebb, egyedi, a környezet védelmével is összefüggő településrendezési terveket szabályozó követelményeket, javaslatokat is.

A tervben 4 új sajátos megyei térségi övezet került kidolgozásra és 8 övezet került felülvizsgálatra, melyek közül 7 közvetlenül a természet- és környezet védelmét kívánja szolgálni: a két Natura 2000 védelmi terület (új), nitrátérzékeny területek (felülvizsgált), térségi jelentőségű árutermelő mezőgazdasági térség (új), térségi jelentőségű kulturális örökségvédelmi területek (felülvizsgált), történeti táj javasolt térsége (felülvizsgált), szélerozmű elhelyezéséhez vizsgálat alá vonható terület (új). De a többi 5 sajátos megyei övezet, a településhálózati csomópont

térsege, a településhálózati csomóponti térségbe nem tartozó térségi jelentőségű gazdasági központ, a turizmusfejlesztés szempontjából jelentős 2 térség, a városiasodó vidéki települési térség is közvetetten kapcsolódnak a környezet védelméhez.

A határozat mellékleteként az intézkedésekhez is készültek az előző tervből felülvizsgált a környezet védelmével összefüggő tervlapok: a meglévő és tervezett natúrparkok és a Duna menti települések, új tervlapként pedig a közlekedési hálózat és létesítményei.

A hatályos tervben szereplő, de a módosításban nem felülvizsgált tervlap, és a rendelet mellékleteként sem került be az övezet: fontos érzékeny természeti területek, Komárom-Tatabánya-Esztergom légszennyezettségi zónába tartozó települések, kiemelt térségek által érintett területek, borvidék által érintett települések. A fenti jogszabályokkal összhangban Komárom-Esztergom megye területrendezési terve a következő munkarészekből áll:

- I. Rendelettel jóváhagyandó munkarészek:
 - területrendezési szabályzat
 - rendelet mellékleteként: a megye térségi szerkezeti terve
 - rendelet mellékleteként: műszaki infrastruktúra-hálózatok és egyedi építmények által igénybevett térségek
 - rendelet mellékleteként: országos és térségi övezetek tervlapjai
 - rendelet mellékleteként: települések országos és térségi övezetekkel való érintettsége
- II. Határozattal jóváhagyandó munkarészek:
 - ajánlások:
 - a szerkezetalakításra, a térségi területfelhasználási kategóriákra,
 - országos és térségi övezetekre vonatkozó részletes ajánlások;
 - sajátos megyei térségekre vonatkozó részletes ajánlások;
 - határozat mellékleteként: sajátos megyei térségek tervlapjai
 - határozat mellékleteként: települések sajátos megyei térségek általi érintettsége
 - intézkedések:
 - általános területrendezési intézkedések
 - az európai Duna Stratégiával összefüggő területrendezési intézkedések
 - az OTTrT, a Területfejlesztésről és a Területrendezésről szóló 1996. évi XXI. tv. ill. az országos településrendezési és építési követelmények módosításának indítványozására vonatkozó intézkedések
 - Natúrpark létrehozásával és fejlesztésével összefüggő intézkedések
 - Térségi jelentőségű és egyéb mellékút-hálózati elemekkel összefüggő intézkedések
 - Egyéb intézkedések
 - Határozat mellékleteként: intézkedések tervlapjai (pl. meglévő és tervezett natúrparkok)
- III. Megalapozó munkarészek:
 - Törvényi, jogszabályi háttér
 - Változás a módosítás előtti tervhez képest
 - A helyzetelemzés összefoglalása
 - Településrendszer
 - Közlekedési hálózat, megközelítési viszonyok
 - Vízgazdálkodás
 - Komplex tájrehabilitációt igénylő területek
 - Ásványi nyersanyag-gazdálkodási területek
 - Földtani veszélyforrás területe
 - Földvédelemmel összefüggő övezetek
 - Térségi közműhálózat
 - Tájrendezési javaslat:
 - a megye tájfejlesztésére vonatkozó javaslatok
 - természet-és tájvédelmi célú övezetek, sajátos megyei térségek
 - az intézkedések táj és természetvédelmi vonatkozásai;
 - Kulturális örökség szempontjából kiemelten kezelendő terület
 - Honvédelemmel összefüggő övezetek
 - Az Országos Területrendezési Terv és a Megyei Területrendezési Terv módosítása összhangjának igazolása
- IV. Környezeti, társadalmi, gazdasági hatásvizsgálat

A terv tartalma és logikai felépítése összhangban van a vonatkozó jogszabályokkal. Teljes mértékben figyelembe veszi a megye adottságaiból adódó övezeti érintettséget.

2.2. A terv, illetve program összefüggése más releváns tervekkel, illetve programokkal

Az előzetes tematika az OTRT-t és a megye településeinek településszerkezeti terveit nevesítette tervelőzményekként, mivel ezek azok a tervek, melyekkel az összhangot az OTRT-től szóló törvény előírja. Az előzetes tematikát véleményező szakmai szervezetek és önkormányzatok ezt nem kifogásolták. A véleményezésre kiküldött tematika ugyanakkor a környezeti értékelés során további forrásként további tervdokumentumokra hivatkozik, ezek az alábbiak:

1. Duna Stratégia
2. Európa 2020 stratégia
3. Komárom-Esztergom megye Területfejlesztési Stratégiai Programja

A tematika véleményezése során a Duna Stratégia és az Európa 2020 Stratégia figyelembe vétele kiemelten is pozitív visszhangra talált a szakmai véleményezők körében. E dokumentumok az Előkészítő fázisban részletes bemutatásra kerültek ezért most csak a tervben történő beépülés környezetvédelmi aspektusaira térünk ki. Ugyanez a helyzet Komárom-Esztergom megye Területfejlesztési Koncepciója vonatkozásában.

2.2.1 Országos Területrendezési Tervvel való összefüggés

A megyei területrendezési tervezés OTRT-vel való összhangját a 2003. évi XXVI. törvény részletesen szabályozza. A törvény a megyei szintű területrendezés mozgásterét igen szigorú korlátok közé szorítja. Vonatkozik ez éppúgy a térségi szerkezeti elemekre, mint az országos és térségi övezetekre. A megyei területrendezés terv abban az esetben sem térhet el az OTRT-től, ha az OTRT-ben foglaltak környezeti szempontból igencsak megkérdőjelezhetők, és a megye által támogatott alternatívák viszont kedvezőbbek lennének. A készülő tervmódosítás, ezt a szűk mozgásteret tudomásul véve, azt messzemenően kihasználta annak érdekében, hogy a megye környezeti állapota szempontjából (is) kedvezőbbnek minősíthető változatok a tervben valamilyen, a jogszabályoknak megfelelő módon, szerepelhessenek. Ezek a lehetőségek az alábbiak voltak:

országos infrastruktúrahálózatok pontosítása: Az OTRT-ről szóló törvény az infrastruktúrahálózatok pontosításának lehetőségét, ha erősen korlátozott mértékben is, de biztosítja a megyék számára. A pontosítással lehetségé válik, hogy a települések kialakult szerkezetének jobban megfelelő, a belterületeket, külterületi lakott helyeket kevésbé terhelő és a természetvédelmi értékek védelme szempontjából is kedvezőbb nyomvonalakon szerepeltesse a megye a tervben a területét érintő országos elemeket. Természetesen ez csakis olyan új hálózati elemek esetében merülhet fel, ahol az adott új hálózati elem terve, még nem kiforrott, környezetvédelmi engedélyeztetésen még nem ment át.

térségi mellékúthálózat szerepeltetése a tervben, mely hálózat egy része főútként a tervben nem szerepeltethető, de valójában főúti funkciót betölteni hivatott nyomvonal: tipikusan ilyen a megyei területrendezési tervben szerepeltetett Oroszlány-Környe-Tata nyomvonal, a megye legjelentősebb gazdasági területeit köti össze egymással és az M1-es autópályával, biztosítva, hogy a gazdasági területek generálta tehergépjármű-forgalom a települések belterületét ne terhelje. Ezt a nyomvonalat a megye az 1-es főút elkerülő szakaszainak javasolja.

vegyes területfelhasználású területek arányának jelentős növelése az OTRT-hez képest (kihasználva a törvény biztosította mozgásteret): a vegyes területfelhasználású területek arányának növelését a terv elsősorban a mozaikos dombvidéki tájak területén (Bakonyalja, Gerecse alacsonyabb mező- és erdőgazdálkodásra egyaránt alkalmas lankái) a tájvédelem és a jövedelmező komplex tájgazdálkodás integrált feltételeinek biztosítása érdekében tartja indokoltnak.

sajátos megyei térségek: a térségi övezetekhez hasonló, de a törvényi korlátozások miatt övezetként nem szerepeltethető területi lehatárolások, melyek egyrészt a területfejlesztés és a területrendezés hiányzó összhangját hivatottak biztosítani (ún. „strukturatervi” típusú sajátos megyei térségek, mint pl. a településhálózati csomópontok), másrészt olyan magasabb rendű jogszabályokra és ezzel együtt járó korlátozásokra vagy éppen ellenkezőleg, fejlesztési lehetőségekre (pl. többletforrásokhoz való hozzáférés lehetősége) hívják fel a figyelmet, melyeket az övezetek nem érintenek (pl. Naturazoo területek, nitrátérzékeny területek, szélerőmű telepítés szempontjából vizsgálható területek). E sajátos megyei térségek kivétel nélkül növelik a környezetvédelmi szempontok érvényesítésének hatékonyságát, a fenntartható térségfejlődést segítő területrendezési eszközök.

ajánlások: a megyei területrendezési tervben szerepeltetett ajánlások egy része kvázi szabályozási előírások. Ezt a sajátos eljárást az indokolja, hogy a rendelettel jóváhagyható szabályozási előírások körét az illetékes minisztérium, az önkormányzatok közötti egyenlőséget garantáló önkormányzati törvény alapján gyakorlatilag az OTRT-ről szóló törvény alkalmazására korlátozza. Ezek közül kiemelendő a területkínálat térségi összehangolásának, a gazdasági területek kihasználtsága növelésének ösztönzése a túlkínálat mérséklése érdekében, a barnamezős területek újrahasznosítására, a városias települési térségek intenzifikálására irányuló ajánlások a zöldmezős fejlesztések mérséklése érdekében.

intézkedések: az intézkedésekről szóló határozat, túl az elsődleges célján, ami megyei területrendezési tervben foglaltak érvényesítésének előkészítése, fontos eleme a Közgyűlés elnökének felhatalmazása arra, hogy egyes, a megyei szintű tervezés sorában felmerült OTRT módosítási javaslatokkal kapcsolatban kezdeményezzen tárgyalásokat az országos szintű döntéshozókkal.

A környezeti szempontok érvényesítésével összefüggésben az intézkedések között kiemelt figyelmet érdemel területkínálat monitorozására, a vasúthálózat fejlesztésére-korszerűsítésére, illetve – Tatabánya példáját követve – a Klimatelepülések Szövetségéhez való csatlakozásra, a rekultivációs feladatok végrehajtására irányuló kezdeményezések. A megye természeti és táji értékeinek fenntartható hasznosítását a Natúrpark létesítés megye általi támogatása, továbbá a külterületi gazdasági központok, majorok értékőrző hasznosításához szükséges OTÉK módosításra irányuló kezdeményezés segíti elő.

Intézkedések egész sora irányul a Duna Stratégiában rejlő lehetőségek kihasználására. Azon belül, környezetvédelmi szempontból kiemelt figyelmet érdemel a Duna menti térség rozsdaterületeinek újrahasznosítását elősegítő infrastruktúrafejlesztésekre, a Duna menti közlekedési rendszerek integrált megújítására, összehangolt, szinergialehetőségeket kihasználó megújítására, a tájrehabilitációs feladatok térségfejlesztéssel való összehangolt kezelésére irányuló kezdeményezések.

2.2.2 Településszerkezeti tervekkel való összefüggés

A településszerkezeti tervek (TSZT-k) elsődlegesen a városias illetve hagyományosan vidéki települési térségek kijelöléséhez szolgálnak alapul. A közigazgatási besorolásuk alapján városi jogállású települések települési térségén túlmenően azon települések települési térségét kell városias települési térségbe sorolni, ahol a belterület népessége meghaladja a 15 fő/hektárt. Ez a kritérium azonban „több sebből vérzik”. Ha egy település belterületén nincsenek túl nagy telkek és a lakófunkción kívül elenyésző az egyéb területhasználatok előfordulása, továbbá nem vont be belterületbe nagyobb szabad területeket, azt jó eséllyel e kritérium alapján városias települési térségbe kell sorolni annak ellenére, hogy semmi egyéb nem indokolja ezt. Ami ennél nagyobb baj: ha egy település viszont igen gazdag egyéb, pl. intézményi, gazdasági funkciókban, nagyobb közparkkal rendelkezik a belterületén, úgy lehet, hogy az előbbinél sokkal jelentősebb ellátó-szervező funkciója ellenére a törvény alapján nem sorolható városias települési térségbe. A besorolás másik problémája az adatellátottság hiánya. A belterületi népesség elkülönített felmérésére utoljára 2001-ben került sor, tehát, miközben lehetséges, hogy a belterület mérete nőtt, a népesség pedig esetleg csökkent, ezt a változást nem tudjuk nyomon követni.

A terv felhívja a figyelmet a hagyományosan vidéki térségként való szabályozás eufémisztikus jellegére a megye erősen urbanizálódott térségeiben, mivel e térségek ipari falvai aligha jellemezhetők hagyományos vidékiség karakterjegyei alapján. E települések többségén a hagyományos vidéki jelleg erőltetése, mind a valóságnak, mind a települések fejlesztési szándékainak ellentmond. Már a 2005-ben hatályba lépett területrendezési terv bevezette ezért a városiasodó vidéki települési térség fogalmát sajátos megyei térségként, ahol a szuburbanizáció (teljesen életszerűtlennek és megvalósíthatatlannak minősíthető) korlátozása helyett annak megfelelő kézben tartását, a térség szempontjából kedvező mederbe terelését tűzte ki célul. Ezt a tervmódosítás tervezete is megtartotta, tovább pontosítva a vonatkozó ajánlásokat egy fenntarthatóbb térségfejlődési folyamat elérése érdekében (közlekedési infrastruktúra és területkínálatok integrált fejlesztése, vasút jobb kihasználása, városkörnyék városellátó szerepének és térségi jelentőségű rekreációs kínálatának fejlesztése stb.).

A TSZT-k nagyon fontos szerepet játszanak az övezetek pontosítása során. Csak e tervek birtokában lehet az építést korlátozó övezetek területéből kivenni a hatályos tervekben már beépítésre szánt területként szabályozott városias vagy hagyományosan vidéki települési térségeket. További jelentőségük a településszerkezeti terveknek a térségi jelentőségű közlekedési hálózat kijelölésében van, hiszen azon közlekedéshálózati elemek esetében, melyek azonos módon szerepelnek több településszerkezeti tervében, feltételezhető, hogy konszenzus alapján kerültek kijelölésre, legyen szó mellékút-hálózati, vagy kerékpáros közlekedési hálózati elemről. A szakmai szervezetek adatszolgáltatásai mellett a TSZT-k alapján határozhatók meg a települések területén az egyedi építmények helye.

2.2.3 Az Európa 2020 Stratégiával és a Duna Stratégiával való összefüggés

A megyei területrendezési terv, a maga korlátozott eszközeivel igyekszik hozzájárulni ahhoz, hogy a megye – adottságait kihasználva – mindkét stratégia vonatkozásában magyarországi „éllovas” legyen.

Az Európai Bizottság által 2010 márciusában jóváhagyott Európa 2020 stratégia legfontosabb elemei közül több közvetlenül is komoly területi-környezeti összefüggéssel bír:

- a 20-64 éves népesség 75%-os foglalkoztatása;
- a klíma- és energiapolitika keretében az üvegház hatású gázok csökkentése 20%-kal (kedvező feltételek esetén 30%-kal), az energiafelhasználáson belül a megújuló erőforrások 20%-os részesedése, az energiahatékonyság 20%-os növekedése.

A megyei terv fontos koordináló eszköz a fenti célok megvalósításához szükséges területkínálatok térségi összehangolásában, abban, hogy a célok területi feltételei az egyéb környezeti szempontokat is figyelembe véve a lehető leghatékonyabb módon, a településüzemeltetés fenntarthatóságát is szem előtt tartva valósulhasson meg. A foglalkoztatás növelésével és az üvegházhatású gázok kibocsátásának csökkentésével összefüggésben a megyei terv alapvetően a már kialakult kapacitások jobb kihasználását ösztönzi, részben a közlekedés infrastruktúra integrált fejlesztésére (közúti, vasúti, vízi közlekedés) irányuló javaslataival, a rozsdaterületek újrahásznosításának, a meglévő gazdasági területek jobb kihasználásának ösztönzésével.

A megye szerepe országosan is kiemelkedő a szélenergia hasznosításban, azonban az ezirányú bővítési lehetőségek korlátosak (megye kisalföldi területei).

A megyében óvatosan kell bánni a biomassza hasznosítás lehetőségének bővítésével, mivel annak elszabadulása az élelmiszerellátásban, illetve az erdők védelmében okozhat konfliktusokat. Ebben az összefüggésben inkább a helyi kiserőművek lehetőségét érdemes vizsgálni. Tovább vizsgálható a napenergia hasznosításának lehetősége. Ebben a vonatkozásban előbb-utóbb robbanásszerű növekedés várható, melyre az építésszabályozásnak, tájképvédelemnek kínálati és korlátozási szempontból egyaránt időben fel kell készülnie.

Az Európa 2020 Stratégiának a megye szempontjából egyik fontos eleme az európai ipar (termelő ágazat) szükségességének újbóli felfedezése. A megyének ez az erőssége, tökevonzó képessége az országos átlaghoz képest a termelőágazatokban jelentős. Látható, hogy ennek van jövője, érdemes ennek az előnynek a megtartását a területrendezés eszközeivel is erősíteni. A sajátos megyei térségek és a vonatkozó ajánlások többek között ebben a vonatkozásban is erősítik a tervet.

A **Duna Stratégiából** a megye akkor tud előnyökhöz jutni, ha olyan fejlesztési szándékait próbálja e stratégia keretében megvalósítani, melyek makroregionális összefüggésekkel bírnak. A stratégia keretében olyan projekteket fog az unió támogatni, amelyek csak a résztvevő államok összefogásával valósíthatók meg.

A megyei területrendezési tervben nagy hangsúlyt kap a két tervezett híd megépülése, ezek megvalósítására érdemes a megyének koncentrálnia. E két projekt vonatkozásában nagy előny, hogy a szomszédos Nyitra megye is most készíti területrendezési tervét, így a fejlesztési szándékok összehangolása személyes egyeztetés keretében is megtörtént. Nem hallgatható el, hogy az V/c. és a VI. Helsinki folyosó összekötése Nyitra megye tervében nem Párkánynál, hanem Ipolyságnál éri el a magyar határt, amely nyomvonal elkerüli a megyét.

A hazai országos tervek, így az OTTrT is eszerint tartalmazza a nyomvonalat. A hazai területi viszonyok között **az OTTrT szerinti nyomvonal számos természetvédelmi konfliktus veszélyét vetíti előre a Dunakanyar területén, melyek csak jelentős többletköltséggel küszöbölhetők ki.** Egy Esztergom-Párkány határátlépés esetén ezekkel a veszélyekkel nem kellene számolni, sőt egy meglévő és folyamatosan fejlődő, ám logisztikai szempontból rendkívül rosszul kiszolgált ipari térség (Esztergom-Dorog) és egy szintén meglévő óriási, ámde kihasználatlan intermodális logisztikai kapacitást (Párkány) lehetne – egymással összekapcsolva – bekapcsolni az európai makroregionális térbe. A szlovák fél jelenleg az Ipolyság-Parassapuszta nyomvonalat támogatja. **E kérdés tisztázását a környezetvédelemért felelős szervezetek állásfoglalása nagymértékben segítené.**

2.2.4 Komárom-Esztergom megye Területfejlesztési Stratégiai Programjával való összefüggés

A Stratégiai Programot az Előkészítő fázisban készült helyzetfeltárás részletesen bemutatta. A területrendezési összefüggések alapvetően a konkrét intézkedések szintjén jelentkeznek, ezért azokat itt megismétljük. Az alábbiak, mint látható, nem csupán területrendezési, de környezetvédelmi relevanciával is bírnak. A megyei területrendezési terv a sajátos megyei térségek, ajánlások és intézkedések rendszerével biztosítja a hiányzó hidat a területfejlesztés

és a területrendezés között. Tekintettel arra, hogy ezek határozattal kerülnek jóváhagyásra, garanciát csak annyiban jelentenek, amennyiben a megye és települései komolyan veszi a határozattal jóváhagyott döntéseket.

Az egyes intézkedések keretében megvalósítandó rövid és középtávú célok, illetve a megvalósítandó műveletek közül jelentős területrendezési relevanciával bírhatnak:

- A barna- és zöldmezős területek számbavétele, a befektetésre alkalmas ingatlanokról adatbázis készítése;
 - Barnamezős területek hasznosítása, a beruházók ösztönzése ezen területek hasznosítására (kedvezmények)
- Az *Agrárszektor fejlesztése* intézkedés négy alprogramot tartalmaz: a vonatkozó érvényes hazai és uniós jogszabályok feltételeivel való összhang megteremtése szükséges.

1. Az agro-ökológiai potenciálnak megfelelő gazdálkodás kialakítása, az agrárgazdaság hatékonyságának növelése, birtokösszevonások támogatása, alprogram részeként:

- Hatékony gazdálkodást elősegítő birtokszerkezet kialakítása
- Mezőgazdasági és erdészeti infrastruktúra fejlesztése
- Agrárkörnyezet-gazdálkodás kiszélesítése, támogatása
- Kertészeti ágazat erősítése
- NATURA 2000 előírások betartásának kompenzációval történő támogatása
- Nem termelő mezőgazdasági beruházások támogatása
- Ültetvénytelepítés támogatása
- Mezőgazdasági területek első erdősítésének támogatása
- Rövid vágásfordulójú fás szárú energiaültetvények telepítése
- A vidéki térségekben új mikro-vállalkozások létrehozásának, illetve működő mikro-vállalkozások beruházásainak, műszaki-technológiai fejlesztésének támogatása.

2. Az erdőgazdálkodás értékkeremtésének elismerése, a kedvezőtlen adottságú területek erdősítésének kiszámítható támogatása alprogram részeként

- A kedvezőtlen mezőgazdasági (erózióra érzékeny) területek erdősítésének támogatása
- A természetközeli erdőgazdálkodás kiszélesítése, figyelembe véve a várható, a fás szárú növényzet számára jelentősen kedvezőtlen klimatikus változásokat
- A természetvédelmi szempontok érvényesítése, az érdekeltség biztosításával
- Az erdőterületek maradéktalan megőrzése, a fenntarthatóság szakmai és gazdasági biztosítása
- A természetközeli és hagyományos (faanyagtermelést is szolgáló) erdőgazdálkodás egységének biztosítása
- A megújuló energiát biztosító, fás szárú energiaültetvények létesítése, új területek biztosításával
- Erdészet fejlesztésével és korszerűsítésével összefüggő infrastruktúra javítása és fejlesztése
- Az erdőhöz kapcsolódó egyéb gazdasági ágazatok (turizmus, erdei melléktermék feldolgozás, manufaktúrák) tájegységi összehangolását fejlesztése

3. A megye hegy és dombvidéki részein a legeltetési állattartás versenyképességének javítása

- A szántóföldi művelésre kevésbé alkalmas területeken a művelési ág megváltoztatásának ösztönzése
- A kisüzemi, külterjes állattartók támogatása, A földhiánnyal küzdő állattartók földhöz jutásának preferálása,
- Az extenzív területhasznosítási módszerek elterjesztése, visszaállítása
- A környezetkímélő gazdálkodási módszerek elterjesztése

4. Élelmiszeripari, élelmiszer-feldolgozás támogatása

- Közvetlen területrendezési relevanciájú cél illetve művelet nincs.

Turizmusfejlesztés intézkedéscsoporton belül:

- A turisztikai helyszínek, valamint ezek állapotának feltérképezése
- A turisztikai vonzerőkhöz kapcsolódó szolgáltatási háttér bővítése
- A turisztikai fogadó helyszínek környezetében lévő háttértelepülések feladatainak és turisztikai szerepének kidolgozása
- Turisztikai fogadó helyszínek közlekedési kapcsolatrendszerének fejlesztése
- Világörökség-várományos helyszínek teljes körű feltárása és előkészítése

Épített környezet védelme, műemlékvédelem intézkedéscsoporton belül:

- Nemzetközi szintű védelem eléréséhez szükséges intézkedések
- Natúrparok kialakítása a Bakonyalján és a Gerecsében
- Hátrányos helyzetű térségek; aprófalvak, tanyák, puszták, majorságok fejlesztése, azon belül: birtok és üzemi viszonyok rendezése, a tanyák, puszták, majorságok ingatlanpiacának átláthatóvá, szabályozottá tétele, a tájgazdálkodás, a piacképes biogazdálkodás; új típusú lakó és üdülőfunkciók megteremtése, alternatív (lokális) infrastruktúra-fejlesztés, vízpótlási és vízviszátartási integrált fejlesztések, a külterületi, elsősorban telep- és lakóhelyhez kötött környezeti szennyező források feltárása, és felszámolása

Településfejlesztés, települési környezetvédelem intézkedésen belül:

- vízkeret-irányelv érvényre juttatása, vizes élőhelyek és vízgyűjtők komplex rehabilitációja
- hulladékgazdálkodás korszerűsítése, regionális hulladékgazdálkodási rendszerek kialakítása
- légszennyezés és zajszennyezés mérséklése: elkerülő utak építése, pontszerű szennyező források visszaszorítása

Tájrehabilitáció, a nehézipari múlt tájsebeinek felszámolása intézkedésen belül:

- Naprakész felmérés a nehézipari múlt tájsebeiről a környezet és természetkárosodás mértékéről
- A hasznosítás irányának meghatározása (pl. turisztikai, gazdasági, mezőgazdasági stb.), az ásványvagyon gazdálkodás stratégiájának kidolgozása a turisztikai, mezőgazdasági, vízgazdálkodási, környezet- és természetvédelmi szempontokkal összhangban
- A nehézipari múlt tájsebeinek felszámolásával a karsztvíz bázisok, a talaj, a levegő elszennyeződésének megakadályozása, ennek érdekében:
 - Felhagyott bányaterületek rehabilitációja
 - a) Szénbányászat (Bajna)
 - b) Kő- és murvabányák (Nyergesújfalu, Lábatlan, Csolnok, Epöl, Süttő, Bajna, Dorog, Vértesszőlős, Tatabánya, Tardos, Vértestolna)
 - c) Homok (Máriaalom, Tokod, Piliscsév, Baj, Dunaalmás, Csép, Tata, Császár; agyag: Neszmély, Tata, Kisbér; kavics: Bábolna, Ács, Naszály, Grébics, Bársonyos, Tata; Csém)
 - Meddőhányók, zagytározók, pernyehányók tájrendezése, a másodlagos kiporzás megakadályozása (Almásfüzitő, Lencsehegy, Dorog, Tatabánya, Tokod, Sárísáp, Csolnok, Oroszlány, Bokod, Vértessomló).

Vízgazdálkodás, katasztrófavédelem intézkedéscsoport keretében:

- Karsztvizek mennyiségi és minőségi védelme érdekében műszaki védelem előkészítése és megteremtése a karsztforrások újrafakadási területein (főként Tatán, Dunaalmáson), Szennyvíztisztítás és elvezetés fejlesztése főként a Kisbéri kistérségben, bányászati, ipari és ivóvíz célú vízemelések integrált keretrendszerének meghatározása, mennyiségi és minőségi monitoring megteremtése.

Közlekedésfejlesztés – a fizikai elérhetőség javítása keretében:

A program rövidtávon a Dunai hajózás fejlesztését és az ahhoz kapcsolódó infrastruktúrafejlesztést, autópálya építés és a közösségi közlekedési rendszerek összehangolásának tervezését tűzi ki fejlesztési célként. Megjegyzendő, hogy az országos tervekben további autópálya a megyét érintően nem szerepel. A hatályos tervek Esztergomot az M6-os autópályával összekötő gyorsforgalmi utat tartalmaznak (V/C folyosó – M11), míg Komáromnál a korábbi tervektől eltérően csak a meglévő főút fejlesztése szerepel. Már rövidtávon megvalósítandó a megye észak-déli irányú

kapcsolatrendszere, a megye belső kohézióját elősegítő hálózatok, a zsáktelepülések elérhetőségének javítása, az országos fő- és mellékút hálózati elemek korrekciója. Prioritást élvez a kerékpáros-hálózat fejlesztése.

A tervben hangsúlyosan és már rövidtávon szerepel a vasútfejlesztés szükségessége:

- A Budapest elővárosi vasútvonal fejlesztése (a Budapest-Esztergom vasútvonal fejlesztése az ún. Nyugati vágánycsoport-rekonstrukciós projekt keretében előkészítés alatt áll);
- Megyei vasútvonalak korszerűsítése, a megye külső kapcsolatait elősegítő szakaszok fejlesztése, illetve kiépítése: Tatabánya-Székesfehérvár vasúti összeköttetés érdekében az Oroszlány–Mór közötti szakasz kiépítése

A stratégia részletesen bemutatja a fejlesztésre javasolt térségi és helyi (településközi kapcsolatokat, melyekre az ágazati vizsgálat fog kitérni.

2.3. A változatok közötti választás indokai, a választást alátámasztó vizsgálat rövid leírása

Tekintettel az OTRT általi szigorú meghatározottságra és az attól való eltérés korlátozott voltára, az egyik változatnak magát az OTRT-t tekintjük, vagyis azt az elméleti változatot, amikor a megyei terv egy az egyben alkalmazza (átveszi) az OTRT-ben foglaltakat. A másik változat a javasolt megyei térségi szerkezetalakítás (azaz az OTRT-től való eltérés és új tervezett térségi elemek beépítése), és az új módosított övezetek.

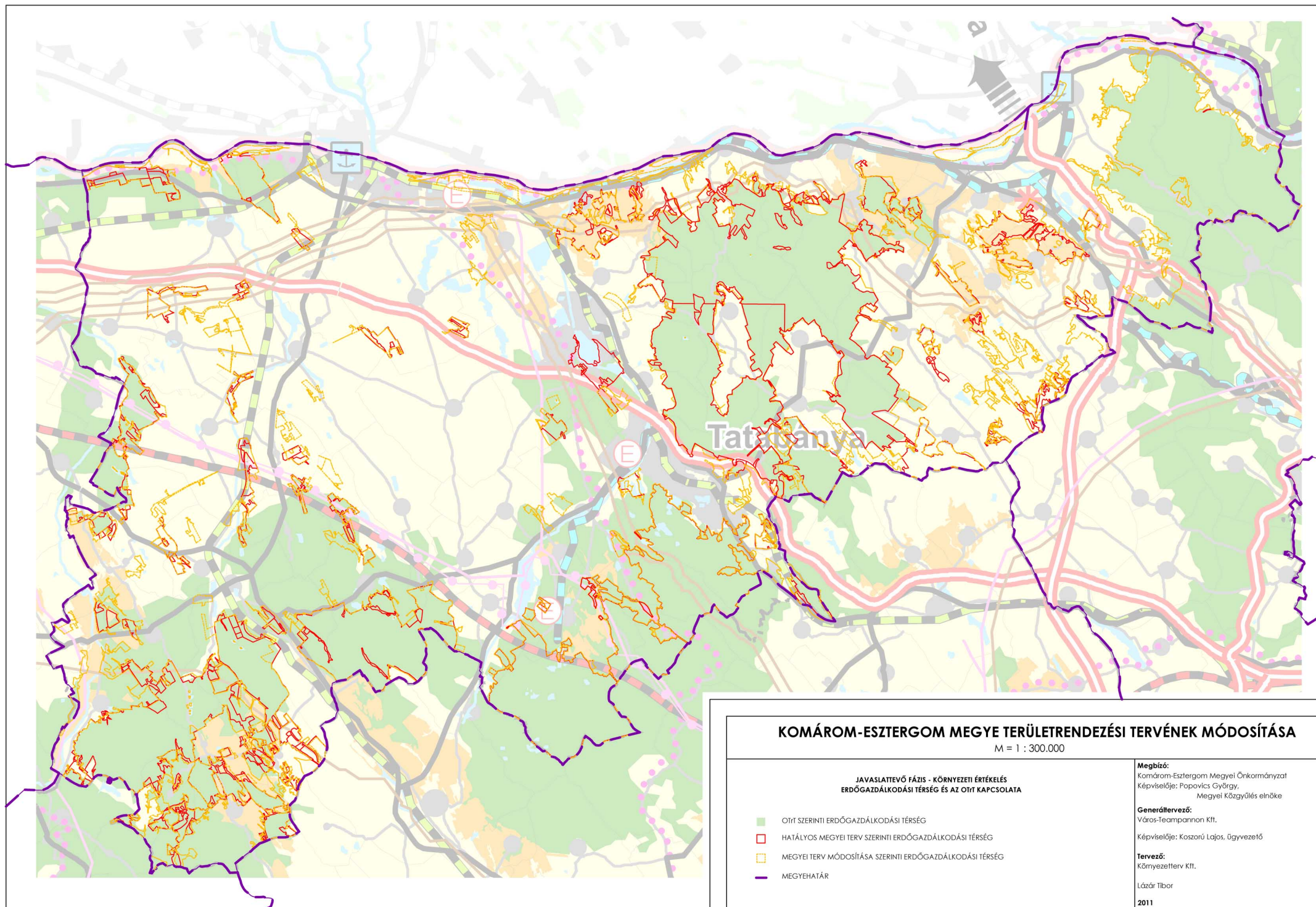
A tervezés során különösen az országos és térségi úthálózat nyomvonalvezetésének pontosítása során merülnek fel további nyomvonalváltozat lehetőségek.

Az Ország Szerkezeti Terve szerinti területfelhasználás rendszere a 2008. évi módosítás miatt jelentősen megváltozott a megye területén. A módosítás megalapozó munkarészének kötelező fejezete az országos területrendezési tervvel való összevetés, és az eltérések bemutatása. A térségi területfelhasználások tekintetében a terv több helyen módosított a megengedett kereteken belül. A legnagyobb változtatás a települési térségnél és a vegyes területfelhasználású térségnél történt, a legkisebb a vízgazdálkodási térségnél.

Az OTRT szerinti 85 350 hektár **erdőgazdálkodási térség** területét a terv tudatosan csökkentette. Az Ország Szerkezeti Terve az erdőgazdálkodási térség területét rendkívül nagyvonalúan jelölte ki. A Bakonyalját, a Vértes peremvidékét és Tata térségét összefüggő erdőgazdálkodási térségként jelölte. A mellékelt ábrán bemutatjuk az eltérést a tervek között. A megye jelenlegi közel 62 000 ha erdőterületéhez képest az OTRT szerinti erdőgazdálkodási térség 85 000 ha. A területrendezési terv távlatában ilyen mértékű erdőnövekedés – az egyébként az országos átlagnál nagyobb erdőszűrségű megyében – nem reális célkitűzés. A módosítás a már meglévő erdőterületekből és az erdőtelepítésre alkalmas területekből képezte az új erdőgazdálkodási térséget. Fontos szempont volt még a Bakonyalja és Vértes térsége tájképi értéket és turisztikai potenciált jelentő mozaikos tájszerkezetének megőrzése is.

A megye jelenlegi 27,38%-os erdőszűrségéhez képest így is jelentős erdőfejlesztés lehetőségét biztosít a megye térségi szerkezeti terve a 31,29 %-os, 70 850 ha-os erdőgazdálkodási térséggel. Ebbe a területbe az 50 ha-nál kisebb erdőterület nincs benne, amelyeket a terv a vonatkozó jogszabályok szerint nem sorolhatott be erdőgazdálkodási térségként, ezért nincs összhangban a terv a már meglévő erdőterületekkel. Az eltérés mértéke 17%, ami az OTRT szerinti 25%-os eltérési lehetőséget nem haladja meg.

Az Ország Szerkezeti tervében a megye területén kijelölt mozaikos **vegyes területfelhasználó térségek**hez kapcsolódóan egyáltalán nem fedezhető fel tudatos kijelölés, térségfejlesztési-térségrendezési, tájfejlesztési-tájrendezési elv, ezért a megyei terv módosítás jelentősen eltérő. A vegyes területet a terv az Ország Szerkezeti Terve szerinti 15 140 ha-hoz képest a duplájára növelte azokban a térségekben, ahol a mezőgazdasági célú hasznosítás mellett az erdőgazdálkodásnak is jelentős szerepe van már, vagy kellene majd betöltenie a jövőben. Ezek a területek meghatározóan az ipari területekkel, sűrű beépítéssel terhelt Duna mentén és a dombvidéki mozaikos tájszerkezetű Bakonyalja, Vértes peremvidékének térségében kerültek kijelölésre, ahol az 50 ha-nál kisebb erdők halmozottan találhatók meg, illetve az erdőterület és mezőgazdasági terület aránya meghaladja a 15%-ot. Ide tartozik az OTRT szerint erdőgazdálkodási területek 17 %-a is, amit a módosítás nem sorolt erdőgazdálkodási térségbe. Továbbá vegyes térségbe kerültek a szőlő- és gyümölcs ültetvények is. A vegyes területfelhasználás lehetőséget nyújt az adott térségek ökológiai, természetvédelmi, tájképvédelmi és környezetvédelmi érzékenységet és értéket egyaránt figyelembe vevő racionális tájszerkezet, tájgazdálkodás településrendezési feltételeinek biztosítására. Ez a besorolás az erdők növelését nem gátolja, de nem szab gátat a települések történeti tájszerkezet, a természeti adottságokhoz igazodó mezőgazdasági tájhasználat megőrzésének, fejlesztésének. A Duna mentén

különösen fontos az erdőterületek arányának növelése az ökológiai hálózat fejlesztése, a vízminőségvédelem, a tájkép változatosabbá tétele, a hullámterek természetkímélő hasznosítása szempontjából egyaránt. Ezek a térségek tájképvédelmi szempontból is rendkívül érzékenyek.

A **mezőgazdasági térség** területét a terv a jogszabályi keretek között csökkentette részben a vegyes területek növelése érdekében, másrészt a települési térségek kijelölése miatt. Az Ország Szerkezeti Terve ugyanis települési térségként csak Tatabánya, Tata és Komárom területét jelölte ki.

A **vízgazdálkodási térségnél** a Duna és az állóvizek területi összefüggését vizsgálta a terv. Az egyéb vízfolyások területét azért nem vizsgálta, mert azok területe az OTTr és a megyei terv szerint azonos a vízmedrek területével. A vízgazdálkodási térség területének csökkenését az okozza, hogy az OTTr a 2008-as módosítás keretében nem vette át a hatályos megyei terv szerint kijelölt területeket, így az Ország Szerkezeti Terve sajnálatos módon továbbra is vízgazdálkodási térségként jelöl erőművi zagytározót (Oroszlány térségében), vörösiszap tározókat (Almásfüzitő térségében), hígtrágya tavakat (pl. Bábolna térségében). Ezeket a területeket a terv kivette a vízgazdálkodási térség területéből és a szomszédos területeken jellemző területfelhasználási egységbe sorolta, vagyis települési térségbe. Az almásfüzitői vörösiszap tározókat városias települési térségbe sorolta a terv, összhangban a településrendezési tervvel (besorolása: megújítható energiaforrások területe ill. ipari gazdasági terület).

A városias és hagyományosan vidéki **települési térségek** területét a megyei területrendezési terv a hatályos településszerkezeti tervek alapján határozta le. Az OTTr mérhető települési térséget csak Tata, Tatabánya és Komárom esetében tartalmazza. A szimbólummal jelölt többi településnek nincs területe. A megye térségi szerkezeti terve a három város települési térségét a vonatkozó jogszabályokkal összhangban 23,7%-kal növelte és meghatározóan a mezőgazdasági térség rovására további 21 870 ha települési térséget jelölt ki a többi település területeként.

2. sz. táblázat: A hatályos megyei tervhez képest történt változás (összehasonlítva az OTTr-rel):

Térségi területfelhasználás	OTTr szerinti terület nagyság [ha]	Hatályos szerkezeti terv szerinti terület nagyság [ha]	Módosítás szerinti terület nagyság [ha]	Változás [ha] OTTr/Hatályos MTrT	A módosult területfelhasználás a megye összterületéhez* viszonyítva %
Városias települési térség összesen	-	13 232,87	16 096,15	+2 863,28	7,11
Hagyományos vidéki települési térség összesen	-	8 541,49	15 779,19	+7 237,70	6,97
Erdőgazdálkodási térség	85 350	63 933,46	71 850	-13 500/-6 025,27	31,29
Vegyes területfelhasználású térség	15 140	-	31 420	+16 280/—	13,87
Mezőgazdasági térség	115 200	-	90 180	-25 020/—	39,82
Ezen belül a Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezete	52 400	29 732,33	52 548,88	-148/+22 816,56	23,20
Vízgazdálkodási térség	4 600	4 410	4 410	-190/0	1,95

*226 464,46 hektár (forrás: www.takarnet.hu)

Infrastruktúra hálózat

A törvénymódosítás számos közlekedési infrastruktúrahálózati elemet módosít a megyében, melyekre a tervmódosítás helyzetelemzés és megalapozó kötetében a közlekedési munkarész kitér. Fontos változás, hogy a törvény kivette az M81 gyorsforgalmi utat. A törvényben valószínűleg hibásan szerepel a 10-es főúttal párhuzamos meglévőnek jelölt főút, melyet a megyei terv módosítása nem vett át. A gyorsforgalmi úthálózatban nincs eltérés az országos tervtől. A Területfejlesztésről és területrendezésről szóló 1996. évi XXI. Törvény 23. §/A. § b) bekezdése alapján az országos jelentőségű műszaki infrastruktúra hálózatoknak (azaz a vonalas elemeknek) a tervezési területre vetített hossza legfeljebb +/- 10%-kal térhet el az Országos Területrendezési Terv szerkezeti tervében ábrázolt nyomvonalváltozattól, kivéve, ha a területi (környezeti, társadalmi és gazdasági) hatásvizsgálat alapján lefolytatott területrendezési hatósági eljárás szerint nagyobb eltérés indokolt.

3. sz. táblázat: A vonalas elemek közötti eltérések

Gyorsforgalmi út / főút	OTrT szerint	Megyei tervmódosítás szerint	Eltérés
M10: (Budapest térsége (M0)) – Keszthely térsége (M11)	18,5	18,5	0,00%
M11: (Ercsi térsége (M6) – Zsámbék) – Keszthely – Esztergom – (Szlovákia	2,8	2,8	0,00%
1. sz. főút: (Budapest) – Tatabánya – Tata – Komárom – (Győr – Mosonmagyaróvár – Hegyeshalom – (Ausztria)	60,6	62,0	2,31%
10.sz. főút: (Budapest – Pilisvörösvár) – Nyergesújfalu – Dunaalmás 81.sz. főút)	43,4	43,4	0,00%
105. sz. főút: (Pilisvörösvár (10. sz. főút) – Piliscsaba) – Dorog – Tát (10. sz. főút)	21,6	22,0	1,85%
11. sz. főút: (Budapest – Szentendre – Visegrád) – Esztergom (10.sz. főút)	28,0	28,0	0,00%
111.sz. főút: Esztergom – Dorog (105. sz. főút)	7,5	7,5	0,00%
13. sz. főút: (Szlovákia) – Komárom – Kiskőrös (81. sz. főút)	30,9	30,9	0,00%
131. sz. főút: Komárom (13. sz. főút) – (Szlovákia)	32,4	32,4	0,00%
81. sz. főút: (Székesfehérvár (8. sz. főút)) – Kiskőrös – (Győr (1. sz. főút))	20,2	20,2	0,00%
(Mór (81. sz. főút)) – Kecskéd térsége új főúti kapcsolat	7,7	7,7	0,00%
(Sárvár (84. sz. főút) – Celldömölk térsége – Pápa) – Kiskőrös – Környe – Tatabánya – Tát (105. sz. főút) új főúti kapcsolat	76,1	79,8	4,86%

Az 1. sz. főúton Komárom, Tata, Vértesszőlős térségében elkerülő szakaszokat jelöl az OTrT, melyeket az érintett települések szerkezeti tervén jelölt nyomvonalak alapján pontosítottunk. Az eltérés csupán 2,31%-os, mely összhangban van a jogszabályi előírásokkal. Szintén eltérés van a (Sárvár (84. sz. főút) – Celldömölk térsége – Pápa) – Kiskőrös – Környe – Tatabánya – Tát (105. sz. főút) új főúti kapcsolat esetén, ahol a megyei területrendezési terv a települési szándékokat figyelembe véve elkerülőket javasol Vértesszőlős, Császár, Tarján és Héreg településeknél. Az OTrT-hez képest jelzett nyomvonal így 4,86%-kal tér el, mely szintén összhangban van a jogszabályokkal. A nagysebességű vasút tervezett nyomvonalát az OTrT-vel azonos nyomvonalon jelöltük. Az OTrT-ben és a megyei tervben is 37,1 km-es szakaszon érinti a megyét, a két nyomvonal között eltérés nincs. A további meglévő gyorsforgalmi utak, főutak és vasútvonalak esetében sincs eltérés a hatályos OTrT-ben jelölt nyomvonalaktól. Ebből következően a megyei területrendezési terv összhangban van az országos területrendezési tervvel.

A tervezett 105. sz. főút is felkerült a szerkezeti tervre pontosítással, az M10 nyomvonallal párhuzamosan haladva, mellyel így a táj felszabdalása megelőzhető.

A megyei terv a főútvonalak fejlesztésén túl hangsúlyozza a térségi jelentőségű és egyéb mellékút-hálózati fejlesztéseket is. Utóbbiakat a terv csak nem jogszabályértékű elemként vagy munkarészben teheti meg (alaptérképi elemként, illetve az intézkedések között). A tervben a Tata új nyugati elkerülő út és Tatabánya déli elkerülő útja egyben az ipari térség feltárára is szolgálna, a tervben ábrázolt nyomvonalak a településszerkezeti tervből lettek átemelve. Utóbbi tatabányai térségi mellékút a hatályos tervben is szerepelt. A legtöbb ilyen fejlesztés olyan főút kategóriájú, melyeket az OTrT nem szerepeltet, ezért a térségi szerkezeti tervben sem lehet jelölni, pedig sokszor térségi jelentőségű, környezetvédelmi szempontból is fontos fejlesztésekről van szó. Ezért a megvalósításuk érdekében külön intézkedési csoportba vannak gyűjtve a megyei közgyűlés feladatai, melyekhez termékmelléklet is készült. Egyik ilyen fejlesztés az 10. főút belterületi szakaszának kiváltására Nyergesújfalu-Lábatlan és Süttő, Neszmély települések elkerülése északi vagy déli irányból. A települési igényként jelentkezett fejlesztésre két nyomvonalat dolgozott ki a tervező, melyek nem szerepelhetnek a térségi szerkezeti tervben, csak az intézkedések között. A véleményezési eljárás során többen jelezték a nyomvonal komplexebb vizsgálatának fontosságát, a szlovák oldalon való kiváltást is (a két új közúti híd megépítése után). Ehhez kapcsolódóan az intézkedés kiegészítésre került:

2.4 A Közgyűlés Elnöke kezdeményezi, hogy a Duna menti települések közül Nyergesújfalu, Lábatlan, Süttő, Dunaalmás, Neszmély – a Nemzeti Fejlesztési Minisztériummal és a Dunára szerveződő vállalkozásokkal közösen, továbbá a 10-es főút illetve a Duna menti ingatlanulajdonosok részvételével – vizsgálja meg a 10-es főút lakóterületi átkelési szakaszai tehermentesítésének minden szóba jöhető változatát.

A vizsgálat a vasúti teherszállítás és személyszállítás fejlesztési lehetőségeire, a folyami hajózás fejlesztésében rejlő lehetőségekre is terjedjen ki, kiemelten vizsgálja az intermodalitás fejlesztésének lehetőségeit. A különféle közúti elkerülések közül vizsgálja a részleges elkerülést, illetve a Szlovákia területén vezetett elkerülés lehetőségét is. A vizsgálat részletes, a forgalom összetételét, kiinduló és célpontokat is vizsgáló forgalomszámláláson túl az integrált területfejlesztési, ingatlangazdálkodási és környezeti hatásokra is térjen ki. A Közgyűlés Elnöke olyan közös megoldás keresésére szólítja fel az érintett településeket, mely az intermodalitásban rejlik.

lehetőségek kihasználására építve az integrált területfejlesztést szolgálja és egyúttal a Duna menti dombvidéki táj értékeit a lehető legkevésbé károsítja.

A Nemzeti Fejlesztési Minisztérium a Tatabánya déli elkerülő, Tata nyugati elkerülő, Pilismarót elkerülő utak ábrázolását térségi mellékútként elfogadja, főútként való indokoltságát a térséget képviselő szervezeteket is bevonva tanulmány készítésével fogja megvizsgálni. A 10. sz. főút Nyergesújfalui elkerülő szakaszát ábrázolja az országos gyorsforgalmi és főúthálózat nagytávú terve, ezért kérte feltüntetni nem jogszabály értékű munkarészben. A Duna-Ipoly Nemzeti Park a 10. sz. főút nyergesújfalui, lábatlani, süttöi déli elkerülőjének nyomvonalát alaposabb vizsgálattal kell meghatározni, hogy a löszgyepek élővilága ne károsodhasson.

Intézkedés a tervben:

Térségi mellékutak:

Esztergom – Pilisszentkereszt – Szentendre (11. sz. főút)	(Győr (1. sz. főút)) – Bábolna – Nagyigmánd – Kocs – Tata (térségi mellékút)
Tokod (új főúti kapcsolat) – Sárísáp – Úny – (Tinnye – Piliscsaba (10. sz. főút))	(Mezőörs)–Bakonyszombathely–Súr–Bakonycsernye)
Lábatlan (10. sz. főút) – Bajna – Szomor – (Zsámbék (M11))	Bakonysárkány (81. sz. főút) – Súr – (Bakonyszőlő)
Kesztlőc (M11) – Dorog (10. sz. főút)	Ács (1. sz. főút) – Bábolna (térségi mellékút)
Tatabánya déli elkerülő	Neszmély (10. sz. főút) – Tata (1. sz. főút)
Környe (új főúti kapcsolat) – Tata (1. sz. főút)	

Egyéb mellékúthálózati elemek:

Kesztlőc – Piliscsév;	Annavölgy–Csolnok;	Sárísáp – Csolnok;
Tokod – Tokodaltáró;	Sárísáp – Nagysáp;	Máriahalom – (Tinnye);
Tarján – (Vasztély);	Naszály – Dunaalmás;	Kecskéd– Vértessomló;
Oroszlány – Vértessomló;	Ács – Mocsá;	Nagyigmánd – Mocsá;
Szákszend – Kocs;	Szákszend – Ete;	Ete – Császár;
Kisbér [Hánta] – Aka;	Aka – Nagyveleg;	Súr – Nagyveleg;
Súr – (Csetény);	Lázi – Réde – Ácsteszér;	Ács–Komárom [Koppánymonostor];
Bana – Tárkány;	Bábolna – (Rétalap);	Bábolna – Tárkány;
(Tápszentmiklós) – Bársonyos;	Szákszend – Dad	

Közműhálózat

A Térségi Szerkezeti Terv tartalma kiegészült az erőművekkel (Almásfüzitő tervezett), a villamosenergia-átviteli hálózat távvezetékeivel (a tervezett Oroszlány-Almásfüzitő 400 kV-os távvezeték és a meglévő Oroszlány-Győr közötti 220 kV) és a szénhidrogén szállító vezetékekkel (Nabucco). A távvezetékek közül az Almásfüzitő-Oroszlány és Martonvásár-Győr 400 kV-os távvezeték pontosítása került. A Martonvásár-Győr távvezeték építése a 220 kV-ossal azonos nyomvonalon történik: az OTTrT-ben ábrázolt hossza 38,6 km, az MTrT-ben pontosított hossza 41,2 km. Ez +6,4%-os eltérést jelent, mely összhangban van az OTTrT-vel. Az Almásfüzitő-Oroszlány távvezeték nyomvonalának pontosítása is megtörtént a szakági megalapozóban taglaltaknak megfelelően: az OTTrT-ben ábrázolt hossza 25,5 km, az MTrT-ben jelzett pontosított nyomvonal hossza 26,5 km, mely +3,9%-os eltérést jelent. A megyei terv módosítása tartalmaz több új elemet a térségi jelentőségű villamosenergia elosztó hálózatoknál, melyek tervezése az E.ON által folyamatban van: 120 kV-os távvezetékek: Kisbér-Zirc; Tata-Dunaalmás; Dunaalmás-Lábatlan; Dunaalmás-Almásfüzitő; Bicske Dél-Gyermely; Gyermely-Gyermely; Gyermely-Dorog.

Összességében megállapítható, hogy a megye területére vonatkozóan a térségi szerkezeti terv módosítása a környezetvédelmi, természetvédelmi és ökológiai szempontok érvényesítésével az OTTrT nyújtotta szigorú keretek között pontosította az Ország Szerkezeti tervét.

Az új OTTrT országos övezetei közül a tervmódosítás változtatás nélkül tartalmazza:

1. az új országos jelentőségű tájképvédelmi területet: ezt egészíti ki a tervező által meghatározott térségi jelentőségű tájképvédelmi terület;
2. a kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi területeket;
3. a felszíni vizek vízminőség-védelmi vízgyűjtő területét;
4. az új kulturális örökség szempontjából kiemelten kezelendő területet: világörökség-várományos terület és történeti települési terület adatszolgáltatás szerinti bontásban;
5. az országos komplex tájrehabilitációt igénylő területet: ezt egészíti ki a tervező által kijelölt térségi komplex tájrehabilitációt igénylő terület;
6. az új ásványi nyersanyag gazdálkodási területet;
7. az új együtt tervezhető térségek övezetét;

8. az új kiemelt fontosságú meglévő honvédelmi területet;
9. a nagyvízi meder területét: az új adatszolgáltatás alapján jelentős változás történt Almásfüzitő, Tát és Esztergom területén.

Ágazati adatszolgáltatás alapján pontosított övezetek:

10. **Országos ökológiai hálózat területe:** a megye több térségében úgy módosította az OTTrT, hogy az egész közigazgatási területet érintő övezetet levette a település közvetlen környezetében, megadva ezzel a lehetőséget az érintett települések fejlesztésére (Tardos-Vértestolna, Dömös és Esztergom-Pilisszentlélek), Mocska-Boldogasszonypuszta-Naszály térségében jelentős területtel csökkent az ökológiai hálózat. Nagyigmánd-Szákszend-Kocs, illetve Kocs-Tata-Kömlőd-Környe térségében az ökológiai hálózat két nagy kiterjedésű puffterületet tartalmaz. Ez a két térség nem illeszkedik a Natura 2000 hálózathoz, nincs kapcsolata magterülettel, az érintett terület túlnyomó része szántó. Így csak arra lehet következtetni, hogy ezek a területek a Tatai Öreg-tó madárvilágának táplálkozási területei. Az európai közösségi jelentőségű természetvédelmi jelentőségű Natura 2000 területek pontos lehatárolására a hatályos megyei területrendezési terv elfogadása után került sor. A jogszabályban meghatározott Natura 2000 területek az ökológiai hálózat és a tájképvédelemmel érintett területek lehatárolására is kihatottak;
11. **Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület:** az övezetbe tartozó területek növekedése a lehatárolási módszertan változásával hozható összefüggésbe. A Komáromi kistérség nagyarányú érintettsége mellett, kisebb foltokban a Duna menti sáv települései is érintettek a 2008. évi OTTrT országos övezeti lehatárolása szerint (Almásfüzitő, Naszály, Dunaalmás, Neszmély). A megyei terv apróbb korrekciókkal tartalmazza a települési térségekkel összefüggésben;
12. **Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület:** az országos előírással szemben, — mely bizonyos esetekben megengedi külön hatósági eljárás alapján — a megyei terv ajánlása azt hangsúlyozza a termőföldvédelemmel összhangban, hogy beépítésre szánt terület kialakítása még kivételes esetben se történjen;
13. **Földtani veszélyforrás területe;**
14. **Térségi jelentőségű honvédelmi területek;**

Ezeknek az övezeteknek a környezetvédelmi szempontú részletesebb összehasonlító értékelése teljesen érdektelen, mivel ezeket a hatályos OTTrT kötelezi lehatárolni, és megegyezik az ágazati érdekekkel.

Tervező által saját módszertan alapján meghatározott övezetek (az OTTrT fogalommagyarázatának figyelembevételével):

15. Térségi komplex tájrehabilitációt igénylő terület: környezetvédelmi szempontból mindenképpen kedvező hatású övezet, mert az országos területek mellett a jelentősebb ismert 10 ha-nál nagyobb tájsebeket tartalmazza: kijelölése a google légifotó segítségével történt: bányaterületek, meddőhányók, bányatavak, hulladéklerakók és zagyártározók, vörösiszap tározók a Duna mentén.
16. Térségi jelentőségű tájképvédelmi terület: nagy az átfedés az országos övezettel, de azt kiegészíti olyan településeknél, ahol még indokolt.
17. Erdőtelepítésre alkalmas terület: adatszolgáltatás kötelezés híján nehéz kijelölni az övezetet. Ezzel ágazati feladatot ró a törvény a megyei önkormányzatokra, melyet a következő OTTrT módosításakor felül kell vizsgálni. Az Erdészeti Igazgatóságnak ilyen felmérése nincs. A megye területére a balatonfüredi Zöldövezet Iroda 1992-ben készített egy komplex fásítási tervet, melyet aktualitása miatt felhasznált a tervező az 5400 hektáros területre.
18. Vízérózióknak kitett terület: a lehatárolás megegyezik a hatályos tervvel, az akkori adatszolgáltatásnak megfelelően.
19. Szélérózióknak kitett terület: az adatszolgáltatás és a törvény új definíciója miatt részben módosult a lehatárolás. A megyében érzékeny fizikai talajfésülés található a Duna mellett, Ács, Bábolna, Tata, Kisbér, Oroszlány, Dorog térségében. A módosítást az érintett szervezeteknek véleményezni kell.

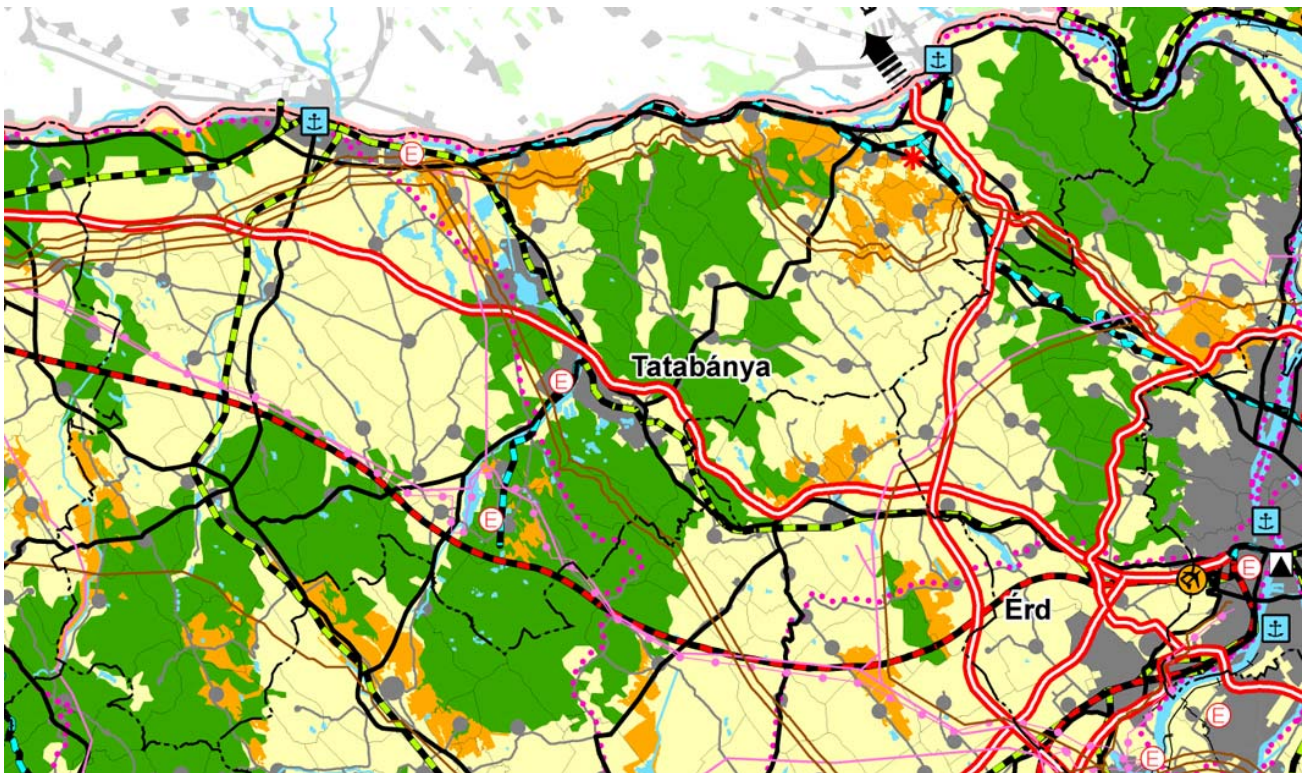
Az OTTrT módosítás a korábbi tervhez képest aktualizálásra került több övezet tekintetében. Az aktualizálást részben a lehatárolási technikák változása, részben a jogszabályon alapuló korlátozás által érintett területek bővülése indokolta. A kiváló termőhelyű szántóterületek övezete, a felszíni vizek vízminőség-védelmi vízgyűjtő területének övezete által érintett települések, illetve az országos komplex tájrehabilitációval érintett terület övezete nem változott. Az utóbbi arra a sajnálatos tényre utal, hogy az intézkedés szükségességének kiterjedése 2003 és 2008 között nem változott.

A módosult OTRT egyéb korlátozásokat is előír: az I. és II. osztályú szőlő- és gyümölcskataszterbe tartozó területekre vonatkozólag, ezek lehatárolását azonban nem tartalmazza és lehatárolásukat a megyei tervek számára sem írja elő. A korlátozásokat ettől függetlenül a megyei tervben érvényesíteni kell, de az elavult adatszolgáltatás miatt akadályokba ütközik (rendszer váltás előtt készült). A gyümölcskataszter a megye 29 települését érinti, és a bizonytalanság miatt ez jelentős gátja lehet a településfejlesztésnek. Az intézkedések között szerepel a törvényi szabály módosítása mind a két kataszterre, hogy a korlátozást az I. osztályra indokolt szűkíteni.

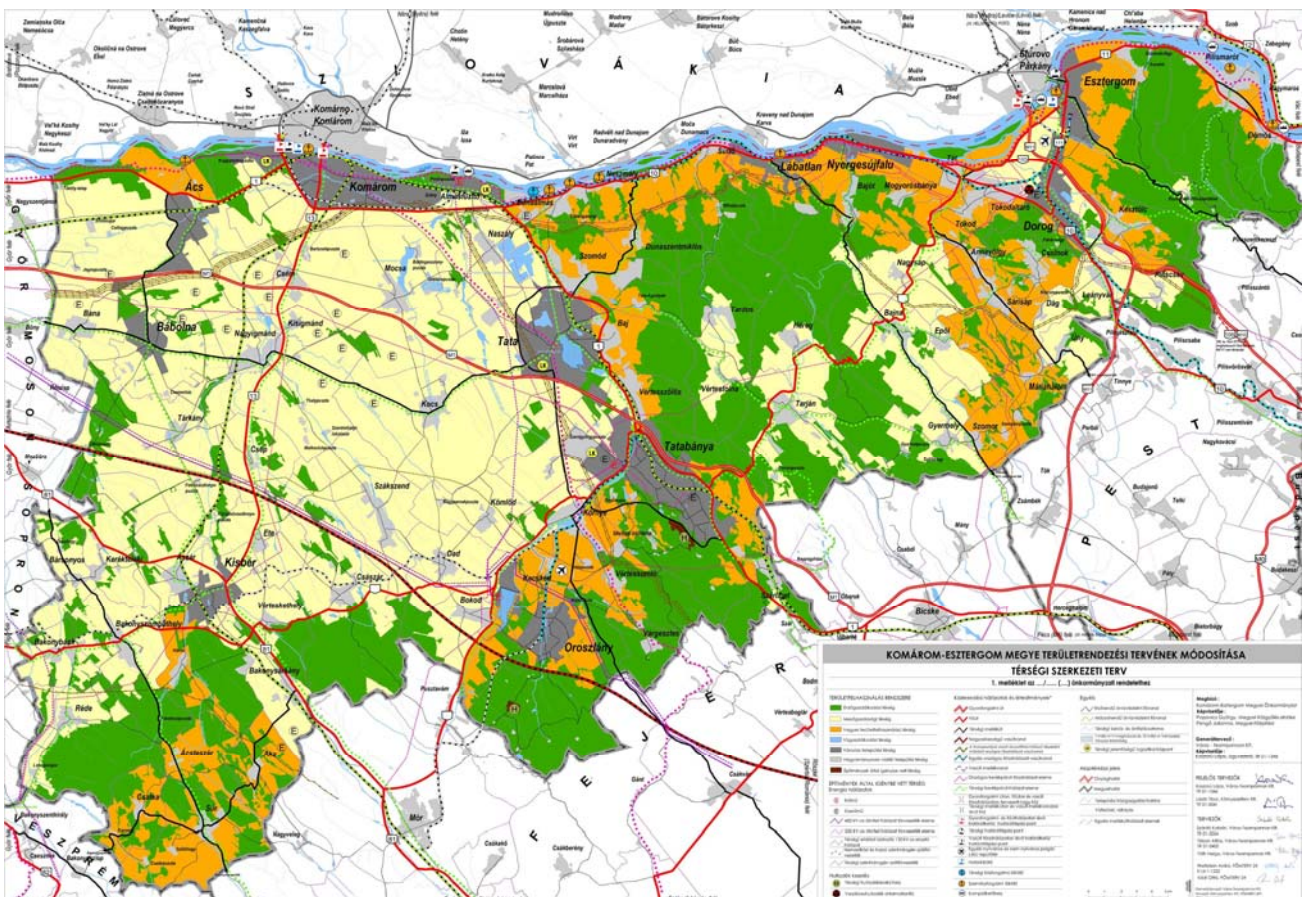
Rendszeresen belvízjárta terület az ágazati adatszolgáltatás szerint nem található a megyében. Annak ellenére, hogy több kistérségben problémát okoz a vízzel borított terület, különösen a dorogi kistérségben (sok a felhagyott bánya). Az elmúlt években lehullott szokatlanul nagy mennyiségű csapadék, továbbá a bányák bezárását követő karsztvízszint emelkedés a belvíz-problémát új megvilágításba helyezi. Olyan területek váltak veszélyeztetetté, melyek korábban ezzel a problémával nem, vagy jóval kisebb mértékben és területi érintettséggel találkoztak (Kisbéri kistérség, Dorogi kistérség). A belvízzel való veszélyeztetettség a megyében jórészt nem köthető geomorfológiai adottságokhoz, ezért a belvízrendszer megfelelő műszaki állapotának elérésével, adott esetben a beépítésre szánt, de még nem beépült területek felülvizsgálatával a probléma nagymértékben mérsékelhető. Az Észak-Dunántúli Környezetvédelmi és Vízügyi Igazgatóság felhívta a figyelmet, hogy a megyében a domborzati adottságok miatt nincs belvíz, a belvízjárta terület helyett a vízjárta, vízborította terület a megfelelő.

A térségi hulladéklerakó hely kijelöléséhez vizsgálat alá vonható terület övezetét nem tartalmazza a tervmódosítás, mert a megye csatlakozott a regionális hulladékgazdálkodási rendszerhez, és a megyében elegendő kapacitású lerakók kijelölése nagytávra megtörtént Oroszlány és Tatabánya területén. Új lerakó kijelölése a területrendezési terv következő módosításáig nem indokolt.

A mellékelt ábrákon az OTRT és a megyei terv módosítás övezeteinek tervlapjai láthatók egymás mellett az eltérések tanulmányozására. A következő oldalakon a 4. sz. táblázat táblázat mutatja be az eltérést az övezetek között a módosítás okának meghatározásával.

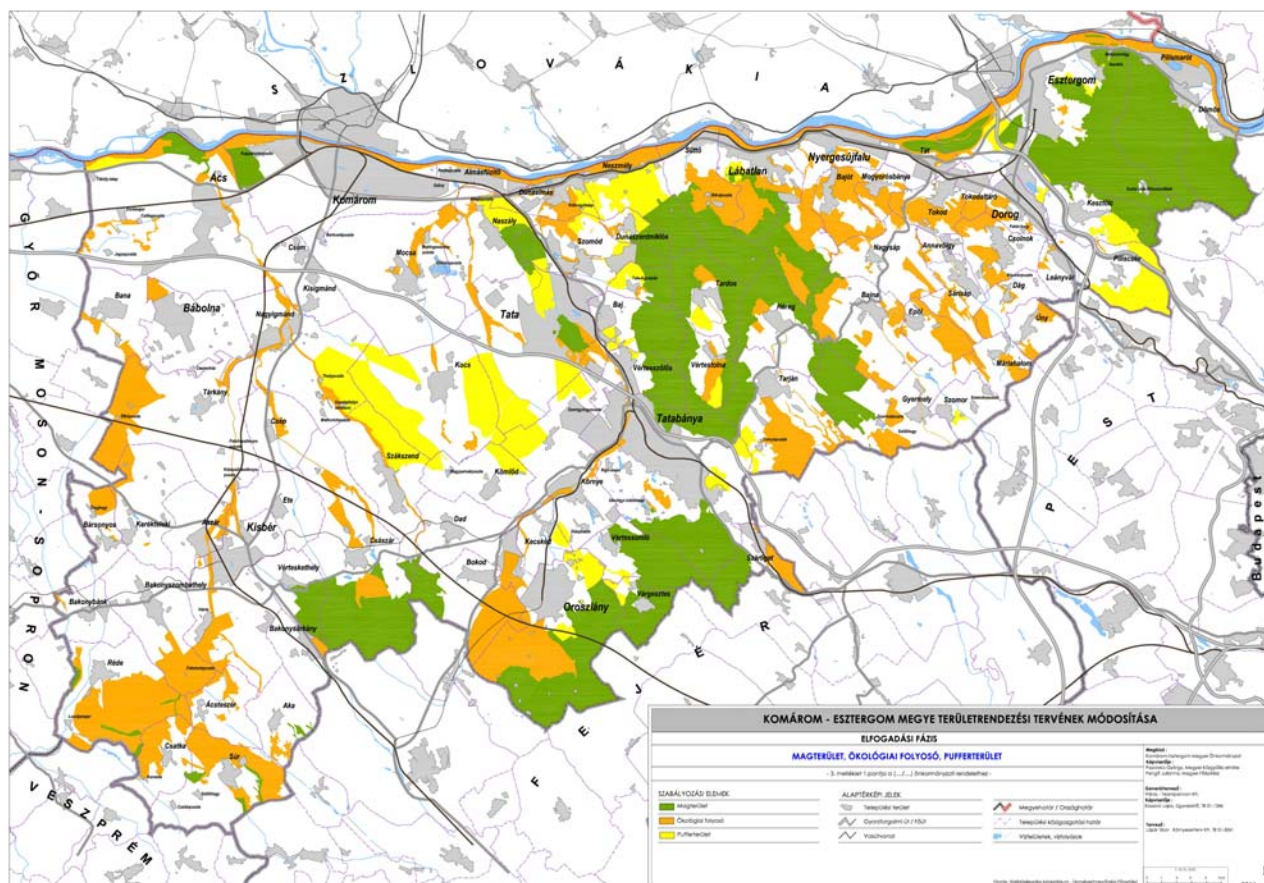
Ország Szerkezeti tervének részlete

A megye módosított térségi szerkezeti terve

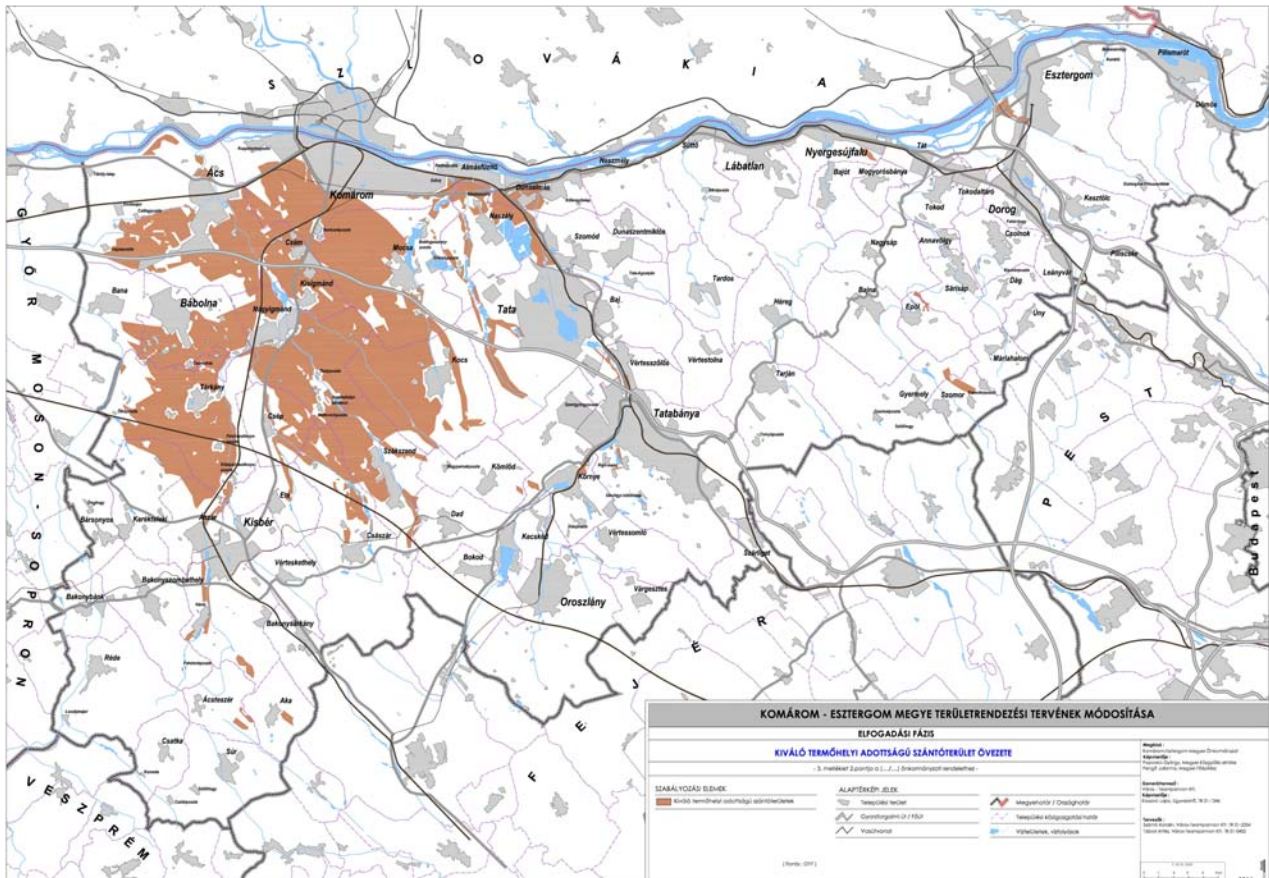
Az OTrT szerinti ökológiai hálózat

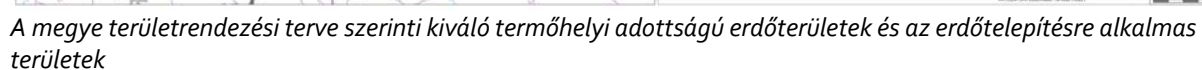
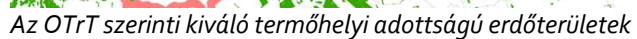

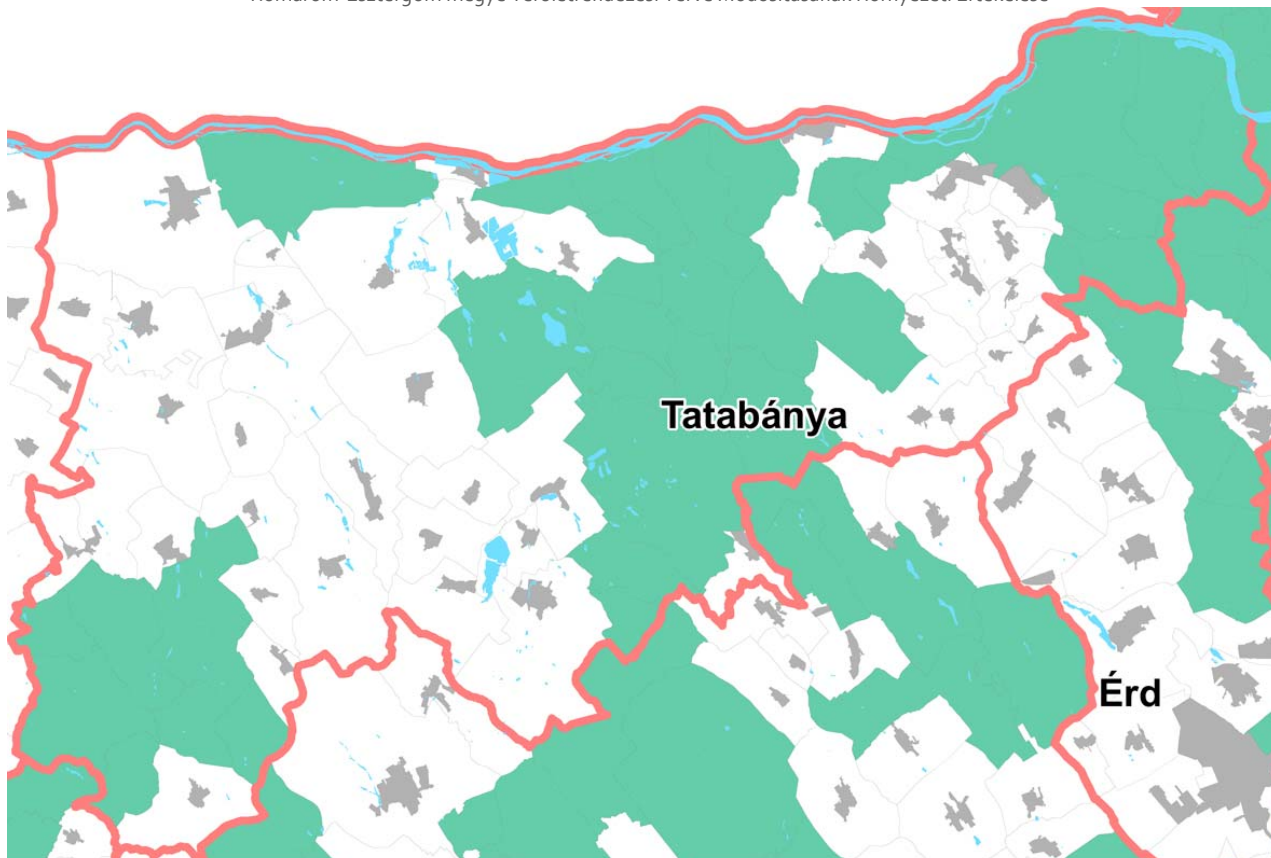
A megye ökológiai hálózatának övezetei

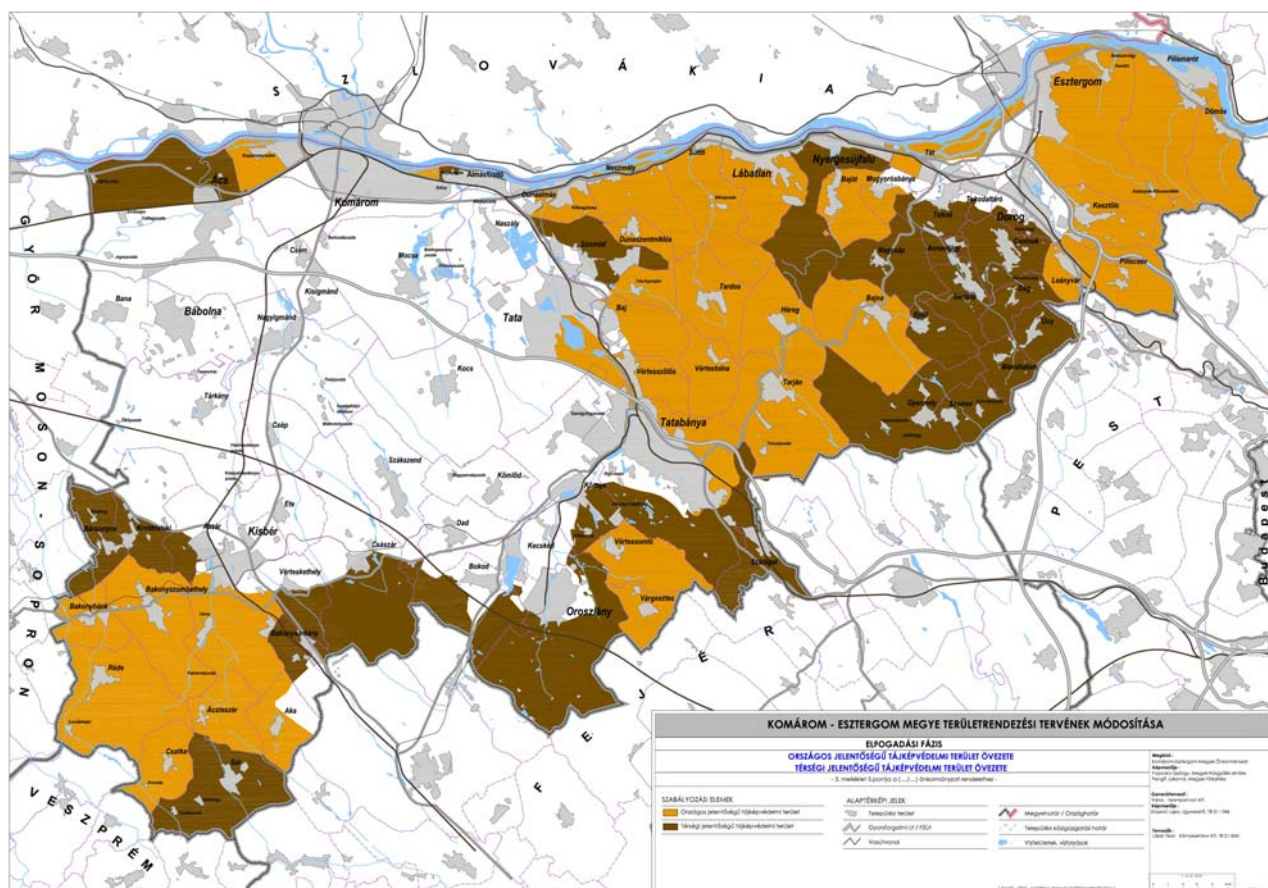
Az OTTr szerinti kiváló termőhelyi adottságú szántóterületek

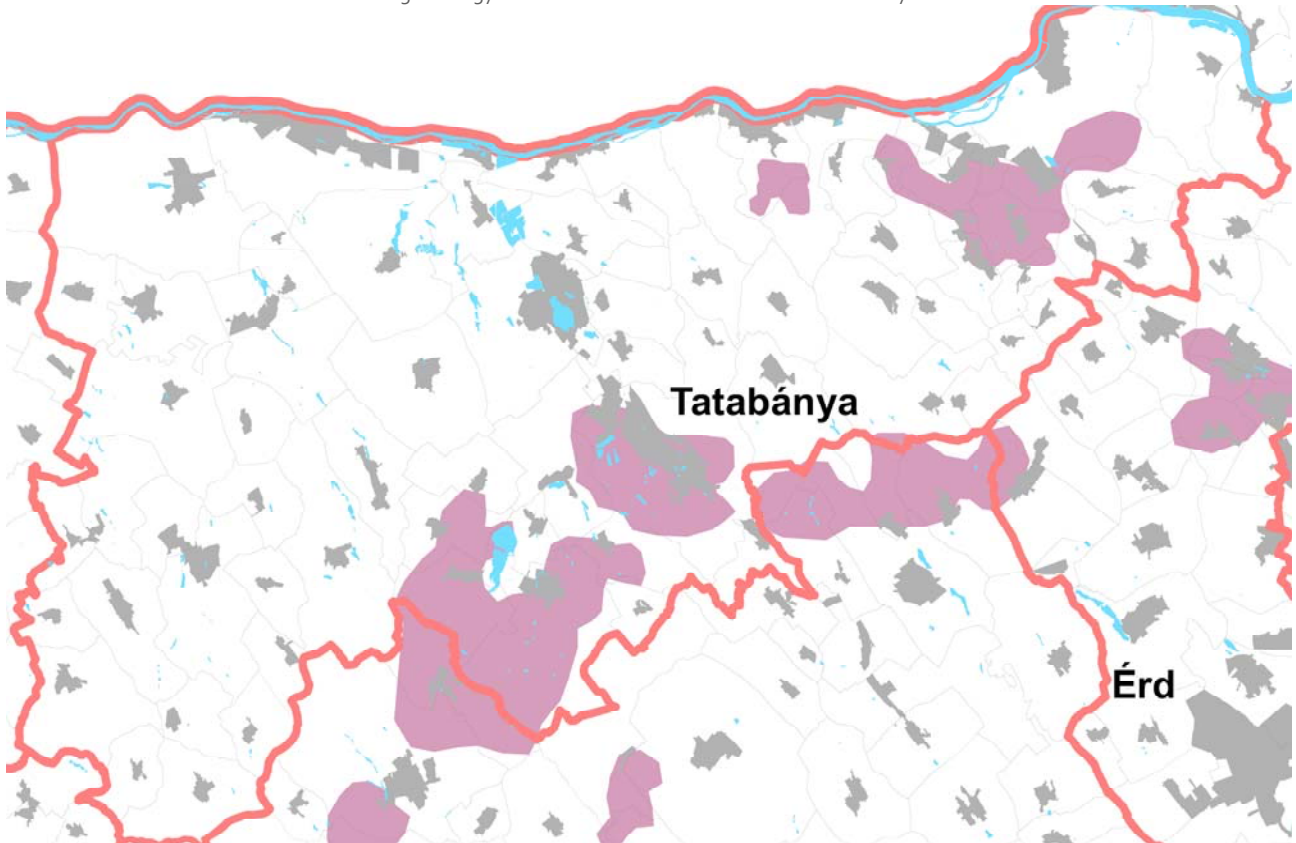

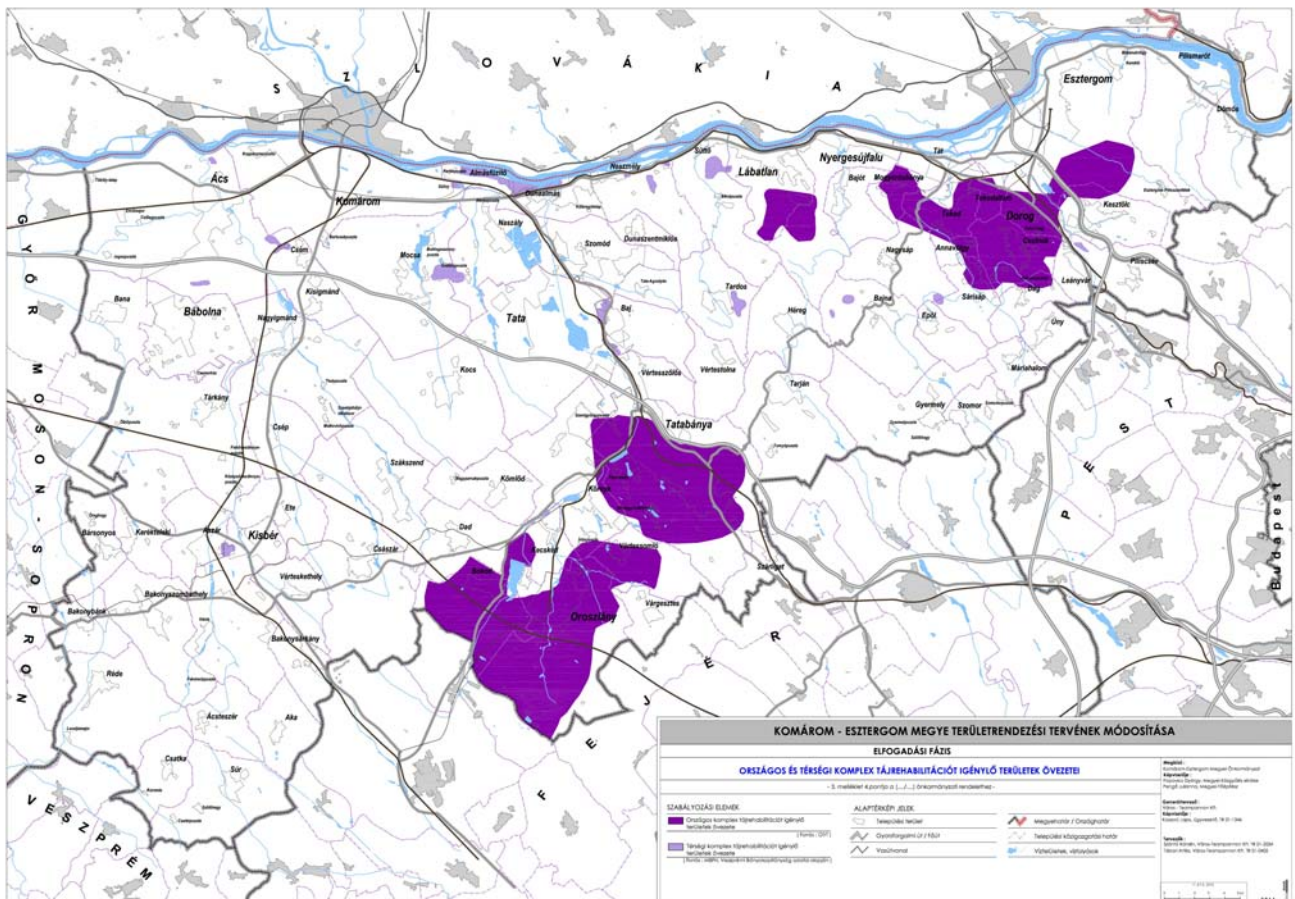
Az OTrT szerinti országos jelentőségű tájképvédelmi terület övezete

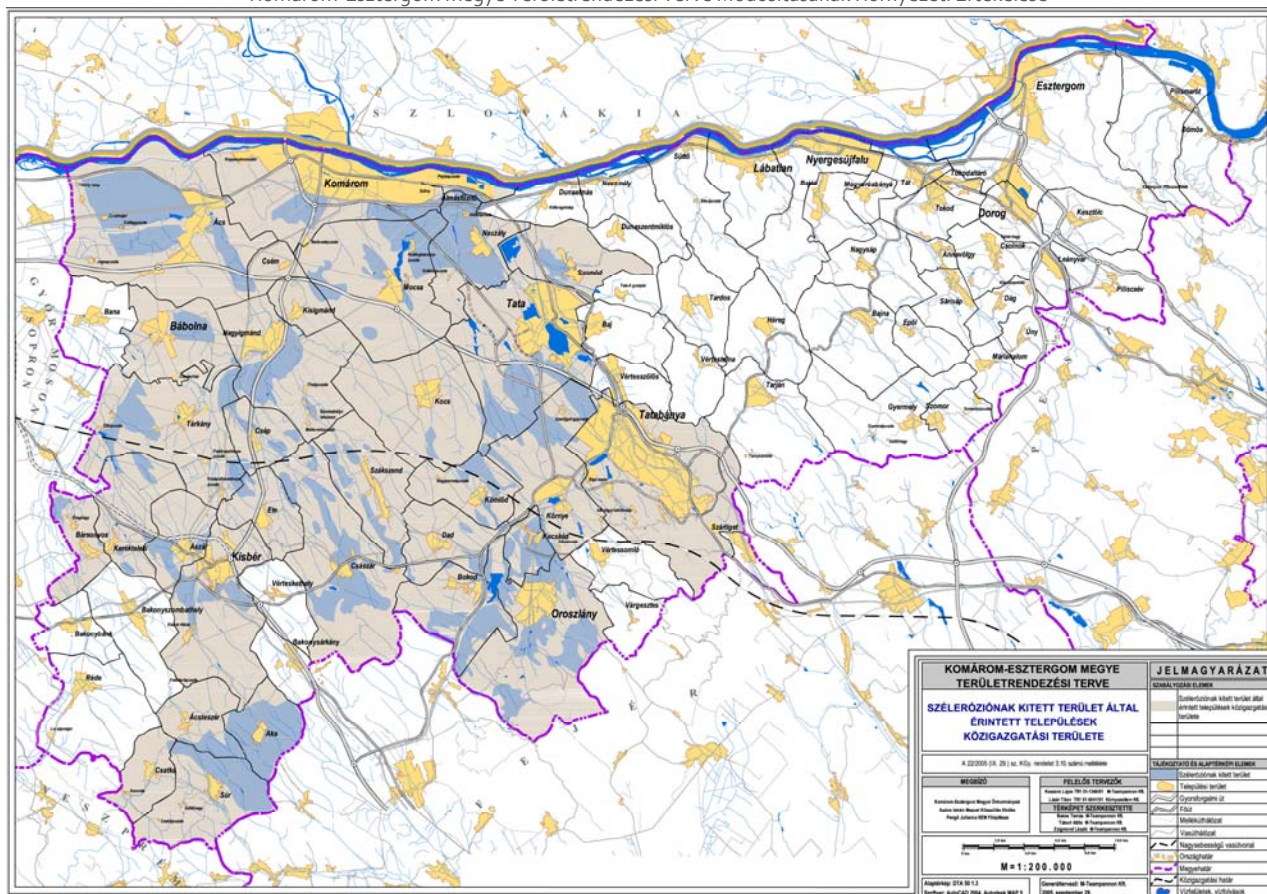
A megyei területrendezési terv szerinti országos és térségi jelentőségű tájképvédelmi területek

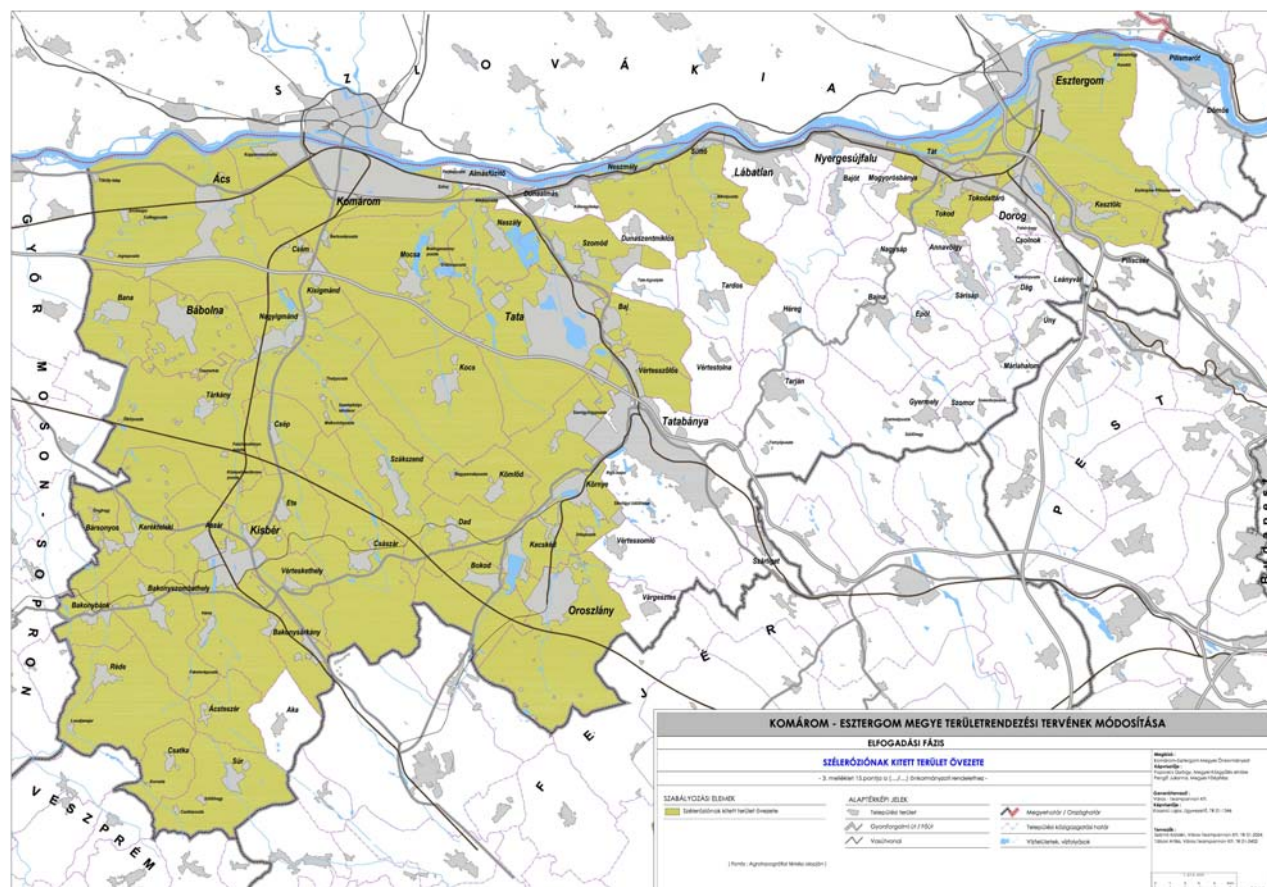
Az OTTrT szerinti országos komplex tájrehabilitációt igénylő terület övezete

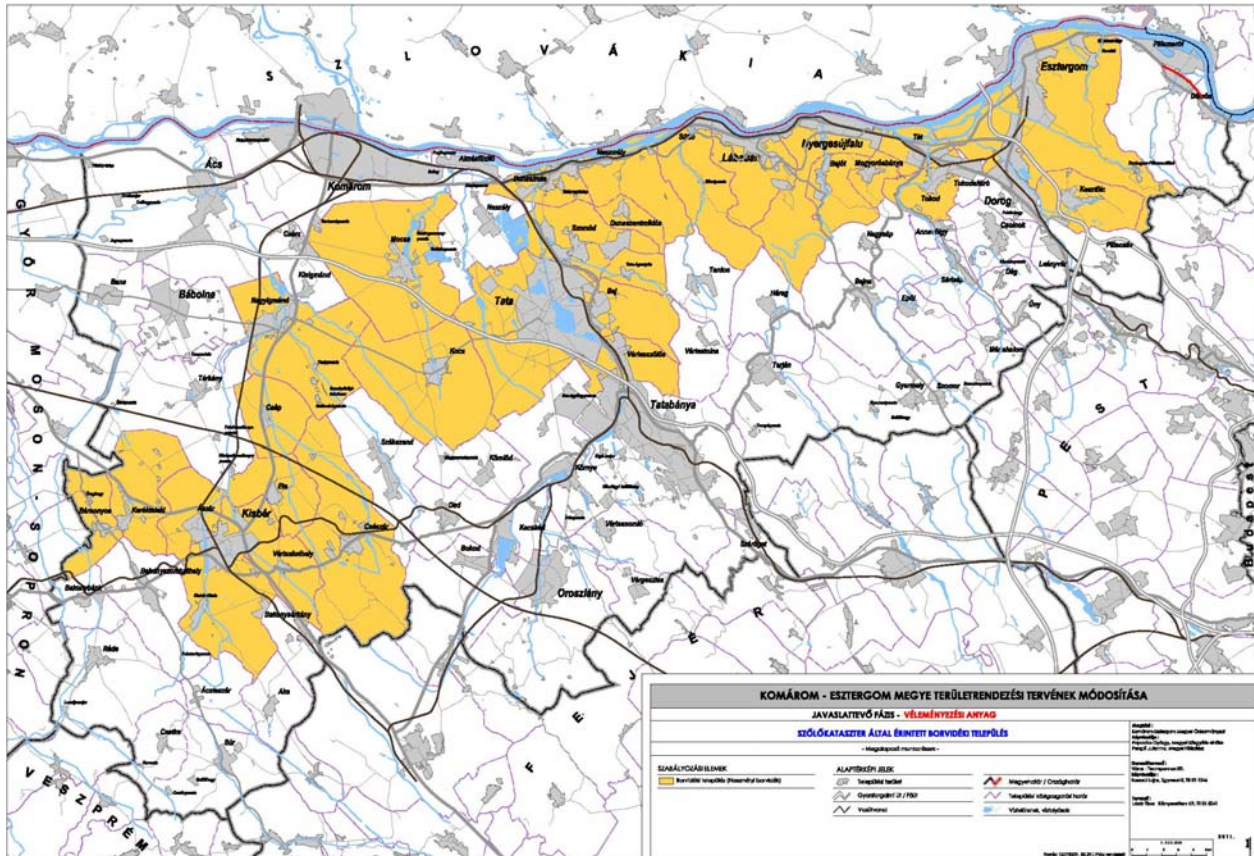
A megyei területrendezési terv szerinti országos és térségi tájrehabilitációt igénylő területének övezete

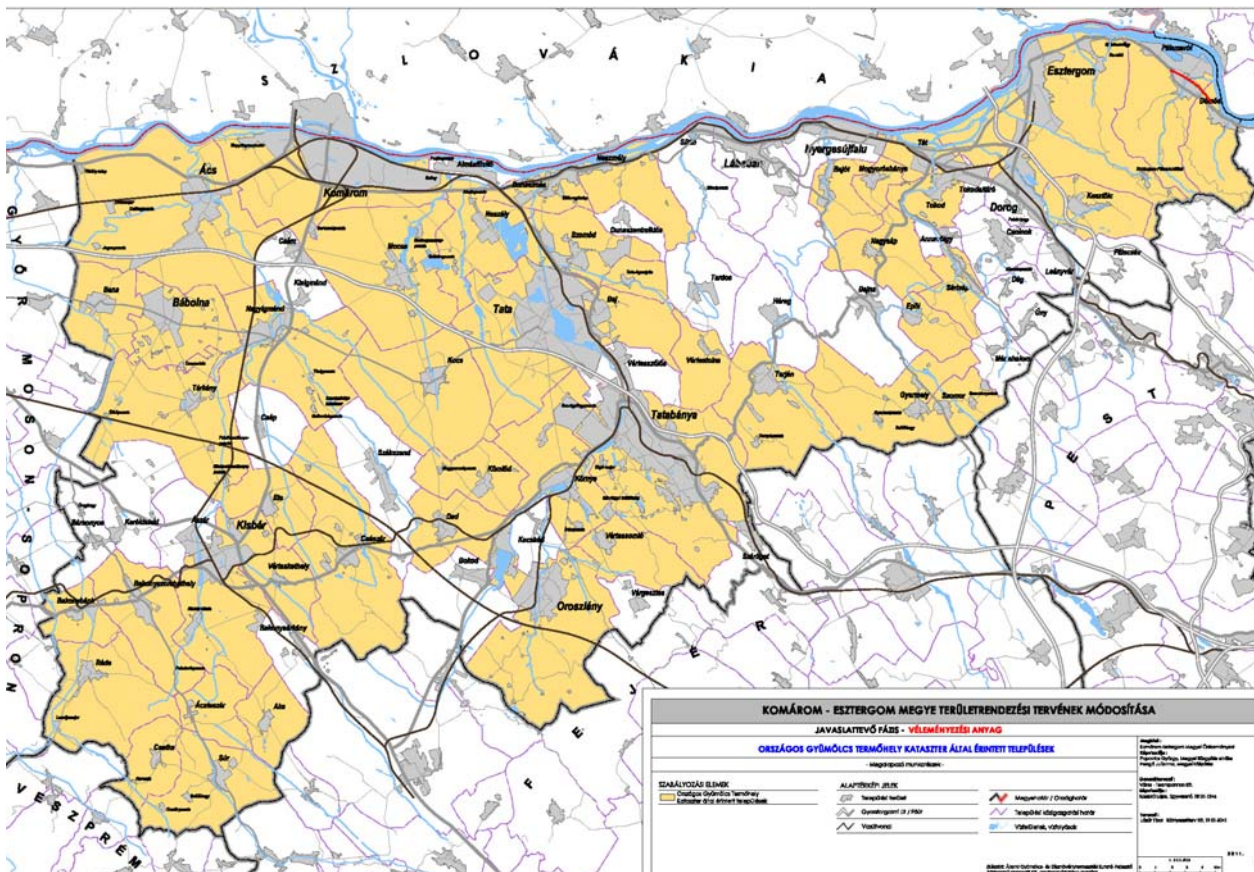
A hatályos megyei területrendezési terv szerinti szélerózióknak kitett terület övezete

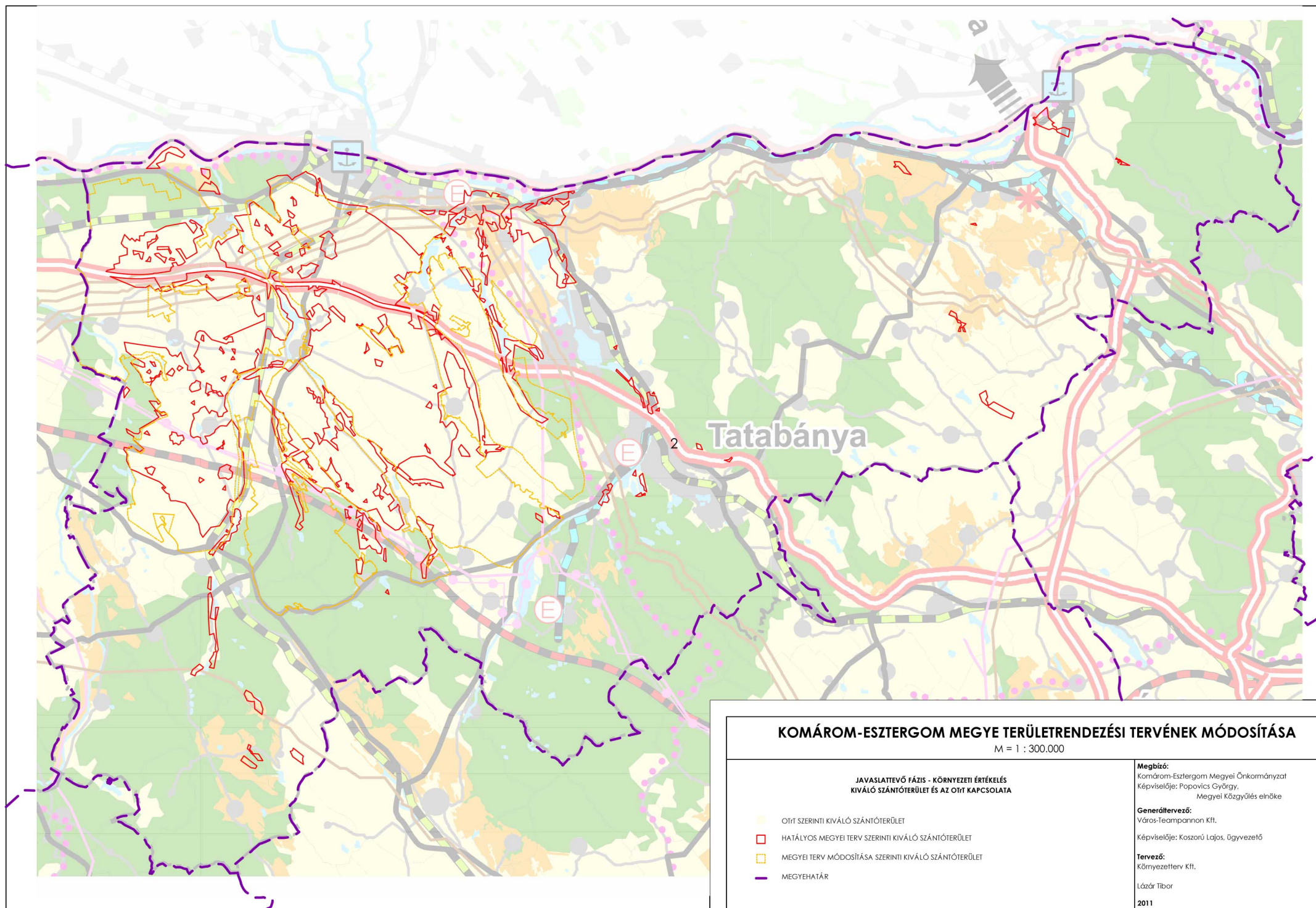
A megyei területrendezési terv módosítása szerinti szélérozióznak kitett terület övezete

Szőlőkataszter által érintett borvidéki települések

Országos gyümölcs termőhely kataszter által érintett települések

Komárom-Esztergom megye Területrendezési Terve Módosításának Környezeti Értékelése

OTrT-ben lehatárolt övezetek			Csak az MTrT-ben lehatárolt további övezetek		
Az övezet megnevezése	OTrT 2008-ban történt módosításának eredménye	Az országos övezet ábrázolása az MTrT-ben	A térségi övezet megnevezése	Változás az övezeti rendszerben a hatályos megyei tervben lévő övezetekhez képest	A lehatárolás vagy módosítás alapja a hatályos megyei tervhez képest
Országos ökológiai hálózat	Az országos övezet lehatárolása változott	Az országos ökológiai hálózat övezetét adatszolgáltatás alapján magterület, ökológiai folyosó és puffterület övezetébe kell sorolni	Magterület	A hatályos megyei terv szerinti Védeett természeti terület, Védeett természeti terület védőövezete, Természeti terület, Ökológiai (Zöld) folyosó övezeteit váltotta fel az OTrT módosításával	Illetékes minisztérium kötelező adatszolgáltatás szerint lehatárolva (282/2009. (XII.11.) Korm.rendelet)
			Ökológiai folyosó		
			Pufferterület		
Kiemelten fontos érzékeny természeti terület övezete	Az övezet törlésre került	Az övezet törlésre került			
Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezete	A lehatárolás új módszer szerint történt, így az övezet kiterjedése változott	A módosult lehatárolás pontosítása értelemszerűen történt a településrendezési tervek alapján			
Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület	Új országos övezet	MgSzH Központi Erdészeti Igazgatóság kötelező adatszolgáltatása szerint lehatárolva (282/2009. (XII.11.) Korm. rendelet)			
Országos jelentőségű tájképvédelmi terület	Új országos övezet	Az országos tájképvédelmi terület lehatárolásának pontosítása a védett természeti területek, a Natura 2000 területek, országos ökológiai hálózat övezetei és azok védőövezeteinek figyelembe vételével történt.			
			Térségi jelentőségű tájképvédelmi terület övezete	-	A hatályos megyei terv szerinti tájképvédelmi területre jelentős mértékben ráfed az új országos jelentőségű tájképvédelmi terület övezete. Az ezen felül a hatályos megyei tervben szereplő területek kerültek ebbe az övezetbe.
			Erdőtelepítésre alkalmas övezet	Új térségi övezet	A megyére készült komplex fásítási terv alapján készült.
Országos komplex tájrehabilitációt igénylő terület övezete	Az övezet lehatárolása változatlan	A lehatárolás pontosítása a legfrissebb adatok (bányaterületek, meddőhányók) figyelembe vételével történt.			
			Térségi komplex tájrehabilitációt igénylő területek	-	A lehatárolás változott, mely a legfrissebb adatok (bányaterületek, meddőhányók) és légi fotó figyelembe vételével történt.
Kulturális örökség szempontjából kiemelten kezelendő terület övezete	Új országos övezet	A megyei területrendezési tervben az övezet területét vagy történeti települési térségbe, vagy világörökség és világörökség-várományos terület övezetébe kell sorolni	Történeti települési térség	Új térségi övezetek	Az OTrT-ben lehatárolt országos övezetet a Nemzeti Erőforrás Minisztériumának kötelező adatszolgáltatása szerint világörökségi vagy történeti települési területbe kell sorolni (282/2009. (XII.11.) Korm.rendelet).
			Világörökségi és világörökség-várományos terület		

Komárom-Esztergom megye Területrendezési Terve Módosításának Környezeti Értékelése

OTrT-ben lehatárolt övezetek			Csak az MTTrT-ben lehatárolt további övezetek		
Az övezet megnevezése	OTrT 2008-ban történt módosításának eredménye	Az országos övezet ábrázolása az MTTrT-ben	A térségi övezet megnevezése	Változás az övezeti rendszerben a hatályos megyei tervben lévő övezetekhez képest	A lehatárolás vagy módosítás alapja a hatályos megyei tervhez képest
Kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi terület	A lehatárolás módosult	A lehatárolás az OTrT lehatárolásának megfelelően módosult, attól nem tér el.			
Felszíni vizek vízminőség-védelmi vízgyűjtő területe	A lehatárolás nem változott a megye területén	A lehatárolás nem változott.			
Ásványi nyersanyag-gazdálkodási terület övezete	Új országos övezet	Az OTrT övezetét a megyei területrendezési terv változatlan lehatárolással ábrázolja.			
Együtt tervezhető térségek	Új országos övezet	Az OTrT övezetét a megyei területrendezési terv változatlan lehatárolással ábrázolja.			
			Nagyvízi meder	Korábban nyílt ártér és hullámtér övezete	Az új adatszolgáltatás alapján jelentősen változott Almásfüzitő, Esztergom és Tát területén.
			Földtani veszélyforrás területe	Korábban csúszásveszélyes terület övezete	Az övezet lehatárolása a kötelező adatszolgáltatás alapján módosult. (282/2009. (XII.11.) Korm.rendelet)
			Szélerózióknak kitett terület	-	Az övezet lehatárolása az OTrT fogalommagyarázata és pontosabb adatok figyelembe vételével módosult.
			Vízerózióknak kitett terület	-	Az övezet lehatárolása nem módosult.
			Katasztrófavédelmi terület övezete	Az OTrT módosítása az övezetet törölte	-
Kiemelt fontosságú meglévő honvédelmi terület	Új országos övezet	A Honvédelmi Minisztérium kötelező adatszolgáltatása szerint, pontos kiterjedésének megfelelően lehatárolva (282/2009. (XII.11.) Korm.rendelet).			
			Honvédelmi terület övezete	-	A Honvédelmi Minisztérium kötelező adatszolgáltatása szerint, pontos kiterjedésének megfelelően lehatárolva (282/2009. (XII.11.) Korm.rendelet).

3. A TERVBEN FOGLALTAK KÖRNYEZETI HATÁSAINAK, KÖVETKEZMÉNYEINEK FELTÁRÁSA

3.1. A terv céljainak összevetése a Nemzeti Környezetvédelmi Programmal, a Nemzeti Természetvédelmi Alaptervvel, továbbá Komárom-Esztergom megye Környezetvédelmi Programjával (2005.)

A terv korábban bemutatott alapvető célja, hogy meghatározza a megye egyes térségei terület-felhasználásának feltételeit, a műszaki infrastrukturális hálózatok összehangolt térbeli rendjét, tekintettel a fenntartható fejlődésre, valamint a területi, táji, természeti, ökológiai és kulturális adottságok, értékek megőrzésére, illetve erőforrások védelmére.

3.1.1. *Nemzeti Természetvédelmi Alapterv – III (2009-2014)*

A Nemzeti Természetvédelmi Alapterv készítésének célja a dokumentum szerint, „hogyan egy távlati jövőképhez igazítva, meghatározza a természet védelmével, a biológiai sokféleség megőrzésével kapcsolatos állami feladatokat és politikát, ezen belül összehangolja, és tervidőszakokra bontva ütemezze a természeti és táji értékek, természetes élőhelyek, vadon élő növény- és állatfajok, valamint más természeti értékek felmérésével, értékelésével, védelmével és helyreállításával összefüggő tevékenységeket.” Az alapterv főbb céljait az ország természeti jövőképe határozza meg. A területrendezési tervet érintő célok a tájképi értékek sokféleségének, a biodiverzitás megőrzése, az energiatermeléssel, klímaváltozással összefüggően, valamint a vizek és erdők védelme esetén fogalmazódnak meg. A tájképi értékek sokféleségének megőrzése és a biodiverzitás megőrzése összefügg, hiszen a hagyományos tájgazdálkodás alapjainak megteremtésével, a gazdálkodás módjának fokozatos változtatásával a biológiai sokféleség is növelhető. A klímaváltozás leginkább a vizes élőhelyeket veszélyezteti a kiszámíthatatlan vízutánpótlás miatt. A terv kiemeli, hogy felül kell vizsgálni a belvizek elvezetésének eddigi gyakorlatát, és előtérbe kell helyezni a víz visszatartás, tárolás és szabályozott kibocsátás lehetőségeit. Az energiatermeléssel összefüggően számos célt határoz meg az alapterv. A megújuló energia előállításához szükséges biomassza termelésre alkalmas területeket térségenként ki kell jelölni, figyelembe véve a természetvédelmi, tájvédelmi, ökológiai, termőhelyi adottságokat és a szántóföldek minőségét. Itt fontos hangsúlyozni, hogy az energiatermelő létesítmény mindenképpen kis léptékű legyen, mely a helyben keletkező szerves anyagot használja fel. A vízerőművek esetén a meglévő erőművek kapacitásának olyan mértékű fejlesztését javasolja a terv, mely nem okoz a tájban, élővilágban károsodást. Nem támogatható szélenergia létesítése a madárvédelmet célzó közösségi jelentőségű természetvédelmi rendeltetésű területeken, vizes élőhelyek közelében, madárvonulási útvonalak, pihenő és táplálkozó helyek környezetében, ökológiai folyosókon, valamint tájképvédelmi területeken.

A teljes dokumentum többször visszatérő kiemelt célja, hogy természetvédelem és ahhoz kapcsolódó értékek társadalommal való megismertetése, valamint az oktatás, nevelés, hiszen az emberek széles rétegének értékrend-változását, finomodását követően lehet egyre nagyobb eredményeket felmutatni a természetvédelem terén.

A terv céljai összhangban vannak a Nemzeti Természetvédelmi Alaptervvel, hiszen a térségi területfelhasználás és műszaki infrastrukturális hálózatok összehangolása során a tervezés figyelembe vette az NTA-ban is kiemelt jelentőségű táji, természeti, ökológiai adottságokat, értékeket. A tervezés során a tájképi értékek és a biodiverzitás megőrzésének érdekében számos övezeti korlátozás került meghatározásra (ökológiai hálózat övezetei, tájképvédelmi övezetek, vízgazdálkodási térség és vizek védelmével összefüggő övezetek stb.), a módosított OTRT előírásainak alapján (a konkrétumokat a következő fejezetek tartalmazzák).

3.1.2. *Nemzeti Környezetvédelmi Program*

A megyei területrendezési terv céljai számos ponton érintkeznek a Nemzeti Környezetvédelmi Programmal, hiszen a tervezés során figyelembe kell venni a területi, táji, természeti és ökológiai adottságok, értékek megőrzését. A területi adottságok megőrzése a fenntartható terület- és földhasználattal vonható párhuzamba, mely tervi elemként övezeti szinten a kiváló termőhelyi adottságú szántóterület, ásványi nyersanyag-gazdálkodási terület, települési térségek stb. lehatárolásában, valamint határozati szinten a térségi ártermelő mezőgazdaság terület lehatárolásában jelenik meg. A megfelelő területhasználat orientációja áttételesen megjelenik a gazdaságfejlesztés és turizmusfejlesztés sajátos megyei térségeinek kijelölésében is. A táji, természetvédelmi és ökológiai értékek védelme szintén az NKP céljaival áll összhangban, melyek a tájképvédelmi, országos ökológiai hálózat övezeteinek

lehatárolásával, a határozatok között a szélerőmű elhelyezéséhez vizsgálat alá vonható területek, a NATURA 2000 területek, nitrát érzékeny területek lehatárolásával történt meg. E területrendezési célokba bele értendők a vizek védelme is, mely a megyei tervben a felszíni vizek vízminőség-védelmi vízgyűjtő területek és a kiemelten érzékeny felszín alatti vizek kijelölésében testesül meg.

Az NKP-III a környezeti problémák felszámolása és az értékek megőrzése érdekében meghatározza a legfontosabb célkitűzéseket. Az NKP-III hatéves (2009-2014) időszakára az alábbi átfogó célterületeket és tematikus akcióprogramokat fogalmazza meg, melyek különböző mértékben kapcsolódnak a területrendezési terv módosításhoz.

5. sz. táblázat

NEMZETI KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAM		KOMÁROM-ESZTERGOM MEGYE TERÜLETRENDEZÉSI TERVE	
Átfogó célterületek	Tematikus akcióprogramok	Kapcsolat intenzitás	Kömárom-Esztergom megye területrendezési tervével való kapcsolat
I. A fenntartható életmód, termelés és fogyasztás elősegítése:	Környezettudatos szemlélet és gondolkodásmód erősítése	gyenge	A megyei területrendezési terv jellegéből adódóan nincs közvetlen kapcsolat ezzel a témakörrel.
II. Természeti erőforrásaink és értékeink megőrzése:	Éghajlatváltozás	közepes	Térségi szerkezeti terv szinten a közlekedési hálózat és a területhasználat összehangolására való fokozott törekvés, kapcsolódó ajánlások szintjén a vasúti közlekedés szerepének, vonzerejének növelése. Több övezet is kapcsolódik az akcióprogramhoz: az árvízvédekezéssel összefüggő övezetek, az erdőgazdálkodáshoz kapcs. övezetek, szerkezeti terv, sajátos megyei térségként a szélerőmű telepítés szempontjából vizsg. alá vonható területek, ajánlások (pl. kompakt települések), intézkedések: pl. klímatelepülésekhez való csatlakozás ösztönzése.
- a természeti erőforrásokkal való takarékos gazdálkodás kialakítása	Környezet és egészség	közepes	Több a környezet védelmére készített övezet közvetve segítik az akcióprogramot (víz és földvédelmi övezetek, sajátos megyei térségként a nitrátérzékeny területek is).
- környezetszennyezés megelőzése	Települési környezetminőség	közepes	A megyei terv a településrendezési terveken keresztül fejti ki a hatását, így a településrendezési tervezést és a településfejlesztést jelentősen befolyásolják. Úgy mint a települési térségek mértéktartóan kijelölt, de a települések fejlesztését biztosító területei által, kulturális örökség szempontjából kiemelten kezelendő települési térségek. A területrendezési terv az ajánlások keretében kijelölt sajátos megyei térségekkel nagymértékben hozzájárul a települési környezetminőség romlásának megakadályozásához, illetve a pozitív változásokhoz: gazdaságfejlesztés térségei és térségi jelentőségű központjai, a turizmusfejlesztés térségei és térségi jelentőségű központjai, a térségi jelentőségű árutermelő gazdálkodás és a szélerőmű telepítéséhez vizsgálat alá vonható területek.
III. A települési élet-és környezetminőség javítása, a környezetbiztonság erősítése:	A biológiai sokféleség megőrzése, természet- és tájvédelem	erős	Ezzel a témakörrel összefüggő térségi területfelhasználási kategória a vegyes területfelhasználású térség, amely a megye ökológiai hálózatának mozaikos térségeit foglalja magába a dombvidékeken és a Duna mentén. A vonatkozó javaslatok kiemelten hangsúlyozzák a természeti értékek védelmének, a biológiai sokféleség megőrzésének fontosságát. Az övezetek közül a magterület, ökológiai folyosó és puffterület övezete, a kiváló termőhelyi adottságú erdőterület illetve a tájképvédelmi övezetek jelentik a kapcsolatot. A sajátos megyei térségek közül a Natura 2000 területek és a natúrparkok jelentik a kapcsolatot. A közlekedési hálózat alakításánál a védett természeti területek elkerülése kiemelt prioritás
- a település, a lakóhely épített és természeti elemeinek megfelelő aránya, minősége, összhangja	Fenntartható terület- és földhasználat	erős	A területrendezési terv fő célja a fenntartható területhasználat kialakítása. A természeti erőforrásokkal való takarékos gazdálkodás a térségi szerkezeti terv természeti adottságokhoz és történeti racionális tájhasználatához igazodó térségi területfelhasználási rendszerében érvényesül. Az övezetek közül a föld- és víz védelmével, az erdővel kapcsolatos övezetek, a térségi tájrehabilitációt igénylő területek, az ásványi nyersanyag-gazdálkodási területek, a komplex tájgazdálkodás térségei, Natura 2000 területek, nitrátérzékeny területek, térségi jelentőségű árutermelő mezőgazdasági területek jelentik a kapcsolatot.
- a szélsőséges természeti folyamatok és természeti katasztrófák kárainak csökkentése	Vizeink védelme és fenntartható használata	közepes	A vizek védelmével összefüggő övezetek és ajánlások jelentik a kapcsolatot. Legtöbbször csak ösztönző, ill. tájékoztató jellegű a védelem, passzív. A szennyezés viszont így megelőzhető, kivéve a balesetből eredő. Az OTTr által kijelölt és nem változtatható övezetek nem rugalmasak. A vonatkozó rendeletek felülvizsgálatra szorulnak.
	Hulladék-gazdálkodás	gyenge	A térségi hulladéklerakó hely kijelöléséhez vizsgálat alá vonható terület övezetét nem tartalmazza a tervmódosítás, mert a megye csatlakozott a regionális hulladékgazdálkodási rendszerhez, és a megyében a lerakók

NEMZETI KÖRNYEZETVÉDELMI PROGRAM		KOMÁROM-ESZTERGOM MEGYE TERÜLETRENDEZÉSI TERVE	
Átfogó célterületek	Tematikus akcióprogramok	Kapcsolat intenzitás	Komárom-Esztergom megye területrendezési tervével való kapcsolat
			kijelölése nagytávra megtörtént: Oroszlány és Tatabánya. Új lerakó kijelölése nem indokolt. Intézkedésként viszont tartalmazza a terv, a VITUKI által javasolt hulladékkal feltöltött rekultiválandó bányák és meddőhányók területére készítendő felmérést és cselekvési tervet: 1.10 intézkedés.
	Környezetbiztonság	erős	A felszíni vizek és a felszín alatti vizek védelmét biztosító övezetek által hozzájárul az ivóvízbázisok védelméhez, a nagyvízi meder övezete megakadályozza a hullámtérben építést, a földtani veszélyforrás területe és annak pontosítása a településrendezési tervekben hozzájárul a veszélyeztetett területek biztonságos kezelésére, továbbá a meddőhányókat, vörösiszap tározókat érintő térségi komplex tájrehabilitációt igénylő terület, a szélrózsiának és vízerózióknak kitett települések övezete teremti meg a kapcsolatot.

3.1.3. Komárom-Esztergom megye Környezetvédelmi Programja

A megye környezetvédelmi programja 2005-ben készült a 2005-2008 közötti időszakra, így sürgősen aktualizálásra szorul. Mivel a környezetvédelmi feladatok – igen helyesen – a megye területfejlesztési stratégia programjában beépültek, az összhang vizsgálata alapvetően a **megye területfejlesztési stratégiai programjával indokolt**, ami a 2.2 fejezetben megtörtént.

3.2. Környezetvédelmi célok és szempontok megjelenése, illetve figyelembevétele, konzisztenciája a tervben

A környezetvédelmi célok és szempontok meghatározásának alapja a Nemzeti Környezetvédelmi Program. A jelenleg hatályos III. Nemzeti Környezetvédelmi Program a 2009-2014. évekre készül, tehát a megyei területrendezési terv készítésekor fontos háttér dokumentum. A Program gerincét a tematikus akcióprogramok adják, melyek közül területrendezési relevanciával különösen az alábbiak bírnak: 6. sz. táblázat

NKP tematikus programjai	Térségi szerkezeti terv és vonatkozó ajánlások	Övezetek, vonatkozó szabályozás és ajánlások	Sajátos megyei térségek és vonatkozó ajánlások	Intézkedések
Éghajlatváltozás (lásd még Európa 2020 Stratégiával való összefüggések)	Új térségi vasútvonal: vasúti közlekedés erősítése Területhasználat és térségi közlekedési hálózat összehangolása (szállítási igények racionalizálása)	Erdőtelepítésre alkalmas területek Nagyvízi meder	Szélérőmű telepítés szempontjából vizsgálat alá vonható területek	Vasútfejlesztéssel kapcsolatos intézkedések
Települési környezetminőség	Elkerülő útszakaszokra vonatkozó javaslatok, különös tekintettel a teherforgalommal is terhelt átkelési szakaszokra; Szerkezetalakításra vonatkozó általános ajánlások	Országos és térségi jelentőségű komplex tájrehabilitációt igénylő területek Együtt tervezhető térségekre vonatkozó ajánlások Világörökség várományos területek Történeti települések	Településhálózati csomópont térsége, Nitrátérzékeny területek Védendő szerkezetű települések	Területhasználati monitoringra vonatkozó intézkedési javaslat
Biológiai sokféleség megőrzése, természet- és tájvédelem	Mezőgazdasági, erdőgazdasági és vegyes területfelhasználású térségek pontosítása (utóbbi nagy arányban: vízfolyások mentén, dombvidéki mozaikos táj területén)	Ökológiai hálózat övezetei: magterület, ökológiai folyosó, puffertérület Országos és térségi jelentőségű tájképvédelmi területek övezete Kiváló termőhelyi adottságú erdőterületek	Natura 2000 területek Magas természeti értékű területek Szélérőmű telepítés szempontjából vizsgálat alá vonható területek Borvidéki területekre vonatkozó ajánlások	Duna Stratégiához való kapcsolódás természet- és tájvédelmi szempontú intézkedési javaslatai Natúrparkok létesítésére vonatkozó intézkedési javaslat

NKP tematikus programjai	Térségi szerkezeti terv és vonatkozó ajánlások	Övezetek, vonatkozó szabályozás és ajánlások	Sajátos megyei térségek és vonatkozó ajánlások	Intézkedések
		és erdőtelepítésre alkalmas területek övezete		
Fenntartható terület és földhasználat	Mezőgazdasági, erdőgazdasági és vegyes területfelhasználású térségek pontosítása Térségi közlekedési hálózat és területhasználat összehangolása jogszabályok szabta lehetőségek mértékéig Vonatkozó ajánlások (barnamezős területek, kertes mezőgazdasági területek stb.)	kiváló termőhelyi adottságú szántó és erdőterületek övezete, erdőtelepítésre alkalmas területek, ökológiai folyosó övezete, ásványi nyersanyag-gazdálkodási terület övezete, a szél illetve vízerózióknak kitett területek övezete	településhálózat sajátos megyei térségei, a térségi jelentőségű árutermelő mezőgazdaság területei, a szélerőmű telepítés szempontjából vizsgálat alá vonható terület	A szőlőkataszteri és gyümölcskataszteri területek által érintett településekre vonatkozó intézkedés, a majorok, mezőgazdasági üzemközpontok fejlesztését segítő OTÉK módosításra irányuló kezdeményezés Területhasználati monitoringra vonatkozó intézkedési javaslat
Vizeink védelme és fenntartható használata	Vízgazdálkodási területek pontosítása	kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi terület övezete, felszíni vizek vízminőség-védelmi vízgyűjtő területe és vonatkozó ajánlások	Nitrátérzékeny területek	Duna Stratégiához való kapcsolódás intézkedései
Környezetbiztonság	Nem releváns	Nagyvízi meder övezete Földtani veszélyforrással érintett terület övezete Meglévő vörösiszap-tározók térségi komplex tájrehabilitációt igénylő területként való kijelölése	Nem releváns	Nem releváns

A megyei területrendezési terv lehetőségeihez mértén minden területtel foglalkozott, amit többek között a környezeti értékelés és a tervezés párhuzamos kidolgozásának köszönhető. A Környezetbiztonság vonatkozásában érdemes felhívni a figyelmet arra a tényre, hogy a megye területe egyike az ország azon területeinek, ahol az átlagnál jóval több földrengést regisztráltak. Erre a tényre a megyei terv ajánlásai között talán érdemes felhívni a figyelmet.

3.3. A változatok összevetése az egyes környezeti tényezőkre

Ez a fejezet az OTTr és a megyei terv változatok környezeti elemekre gyakorolt hatását elemzi összefoglaló táblázatos formában is. Az egyeztetett tematika szerint a terv értékeli:

- a földre
 - a vízre
 - a levegőre
 - az élővilágra, biodiverzitásra
 - a tájra (tájképre)
 - az épített környezetre
 - a kulturális örökség épített elemeire
 - az emberi egészségre
- gyakorolt hatásokat.

A 7. sz. táblázat tartalmazza a hatások erősségét, a leírás magyarázatot ad a hatás jellegére, következményére.

- 0- nincs hatás, vagy nehezen értelmezhető
- 1- bizonytalan hatás, vagy ebben a léptékben nem meghatározható, nehezen igazolható
- 2- közepes-gyenge áttételes hatás, közvetett kapcsolat a környezeti elem, rendszer és a vizsgált övezet között
- 3- erős közvetlen hatás, jelentősen befolyásolja a környezeti elem állapotát

Komárom-Esztergom megye Területrendezési Terve Módosításának Környezeti Értékelése

A megyei terv módosítás övezetei, intézkedési tervlapjai	Föld	Víz	Levegő	Élővilág - Biodiverzitás	Táj, tájkép	Épített környezet	Kulturális örökség	Emberi egészség	Magyarázat
Magterület övezete	2	2	2	3	3	0	0	2	Az országosan védett természeti területek mellett a Natura 2000 és egyéb védett természeti területek is részei az övezetnek, ami biztosítja az építéshelyezés és beépítésre szánt területek szabályozását, átláthatóságát.
Ökológiai folyosó	2	2	2	3	3	0	0	2	A összefüggő és mozaikos területek között lineárisan biztosítja az élőhely védelmet és hozzájárul a biodiverzitás megőrzéséhez. A folytonosság elősegíti a kapcsolatok megőrzését, helyreállítását.
Pufferterület	2	2	2	2	2	0	0	2	A pufferterület hozzájárul az ökológiai rendszer védelméhez a beépítésre nem szánt területe által.
Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület	3	2	2	2	2	0	0	2	Ezek a legjobb minőségű és adottságú szántóterületek a szántóföldi növénytermesztés elsődleges színhelyei, melyek megőrzendők. Befolyásolják a talajok állapotát, így fontos e területeken a hosszútávú környezetkímélő, erózió megelőző, termékenység megőrző fenntartható földhasználat.
Országos és térségi jelentőségű komplex tájrehabilitációt igénylő területek	3	3	3	2	3	2	0	2	A megyei terv szerint e területbe tartoznak a meddőhányók (Tokod, Tatabánya, Sárísáp, Oroszlány, Mogyorós-bánya, Lábatlan, Dorog, Csolnok, Bokod), bányák (Bajna, Pilismarót, Süttő), bányatavak (Környe, Mocska, Naszály) vörösiszap tározók a Duna mentén és a neszélyi hulladéklerakó. Ezen kívül a megyei terv meghatározta a 10 ha-nál nagyobb tájsebeket is: tardosi mészkőbánya, baji bányák, ácsi és csémi bányák, komáromi kavicsbánya, sárísápi kaolinbánya, naszályi és kisbéri téglagyár térsége. A roncsolt, veszélyes anyagokat is tartalmazó területek rehabilitálásával megszűnnek a másodlagos kiporzasok, az esetleges talaj és vízzennyezések. A tájrendezés hatására javul a tájkép. A tájrehabilitáció közvetlenül a természeti rendszerekre, közvetetten az emberi egészségre hat kedvezően.
Országos jelentőségű tájképvédelmi terület	1	1	1	3	3	3	2	2	A települési szinten lehatárolt övezet a tájkép védelmén kívül kedvezően hat az élővilágra és a települési környezetre is. Azonban legtöbbször nem következetes az OTRT szerinti kijelölés, hiányos v. indokolatlan.
Térségi jelentőségű tájképvédelmi terület	1	1	1	3	3	3	3	2	A megyei terv módosítása az országos övezeten kívül jelölt több települést is a dombvidéki mozaikos tájkarakter védelme érdekében, melyek a Gerecse, és Pilis erdős térségeiben, a Vértes északi peremvidékén, és a Bakonyalján található. A Duna menti beépítetlen parti térség tájvédelme is fontos, mellyel egységessé válik a Duna menti táj védelme.
Kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi terület	2	3	1	2	0	0	0	2	Az övezetek hozzájárulnak a vizek mennyiségi és minőségi védelméhez, a tiszta ivóvíz és vizes élőhelyek megőrzéséhez. Ezáltal pedig az élővilágra és emberi egészségre is hatással vannak.
Felszíni vizek vízminőség-védelmi vízgyűjtő területe	2	3	1	2	0	0	0	2	
Nagyvízi meder	3	3	0	3	2	0	0	1	Az övezet kijelölésével az élővilág, ökológiai rendszer kedvező helyzetbe kerül. A megyei terv módosítás ajánlásai az új beépítésre szánt terület tiltása mellett többek között kiternek a többcélú (mező-, hal-, erdő-, gye-, vadgazdálkodás, ártéri tájgazdálkodás hasznosításra és a turisztikai hasznosítás lehetőségeinek vizsgálatára is, továbbá a vegyszerhasználat korlátozására.
Szélróziónak kitett terület	3	0	3	2	2	0	0	2	A deflációs területek negatív környezeti hatásúak. A megyei tervben való kijelölésük és az ajánlások viszont ellensúlyozni próbálják ezt a hatást a kisebb terület művelése, a mozaikosság, mezővédő erdősávok telepítése és erdősítés ösztönzésével.
Vízérózióknak kitett terület	3	0	0	2	2	0	0	2	A vízérózió olyan talajpusztulást idéz elő, ami több környezeti elemet is negatívan érint, és sokszor visszafordíthatatlan a termőréteg lemosódás és a tápanyag vízfolyásokba kerülése. Passzív eszközökkel megelőzhető, amit a tervmódosítás ajánlásai javasolnak, helyes agrotechnika, földhasználat, erdősítés, állandó növényborítottság biztosítása a művelési ág megváltoztatásával.

Komárom-Esztergom megye Területrendezési Terve Módosításának Környezeti Értékelése

A megyei terv módosítás övezetei, intézkedési tervlapjai	Föld	Víz	Levegő	Élővilág - Biodiverzitás	Táj, tájkép	Épített környezet	Kulturális örökség	Emberi egészség	Magyarázat
Földtani veszélyforrás területe	2	1	0	1	0	3	1	2	Az OTRT a korábbi csúszásveszélyes megnevezés pontosításával lehetővé tette a veszélyforrások szélesebb körének számba vételét és az összes érintett települések megjelölését a Bányakapitányság adatszolgáltatása alapján.
Kiemelt fontosságú meglévő honvédelmi terület	1	1	1	2	2	2	1	1	A honvédelmi területeknek elsősorban a településekre és tájképre vannak hatással, mert általában távol a beépített területektől helyezkednek el, sokszor tájba nem illő beépítéssel és használattal. A hatásukat nehéz becsülni, de közismert, hogy a lőterek, gyakorlóterek védett növények gyepterületein voltak. Tata, Szomód, Baj települések érintettek. Az érintett területeknek zajhatása van, de védőövezet kijelölésével orvosolható. Térségi jelentőségű honvédelmi területre vonatkozó adatszolgáltatás még nem érkezett meg.
Térségi jelentőségű honvédelmi terület	1	1	1	2	2	2	1	1	
Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület	3	3	3	3	3	2	3	2	Az OTRT hatására új övezet a tervben, mely a környezeti elemek mindegyikére jelentős pozitív hatással bír.
Erdőtelepítésre alkalmas terület	3	3	3	3	3	2	3	2	Az 1992-ben készült erdőtelepítési program által meghatározott terület hatására jelentősen javult a megye erdőszültsége. Az ökológiai rendszereket kedvezőtlenül befolyásolhatják az ültetvény jellegű tájidegen, nem elegyes telepítések, erdőfelújítások. A köztes gyepek védelmére figyelni kell.
Világörökség és világörökség várományos terület	0	0	0	1	3	3	3	2	Az örökségvédelmi területek táji-környezeti hatása kedvező, a települési karakter megőrzése és a tájképvédelem feltétele javul. Az ott élők identitástudata erősödik. A település megtartó ereje nő. A település értékatasztere elkészülhet. A turisztikai vonzerő nő.
Történeti települési terület	0	0	0	1	3	3	3	2	
Ásványi nyersanyag-gazdálkodási terület	3	2	2	2	3	2	2	2	Az övezet által érintett településeken nem feltétlenül jelent bányanyitást, de potenciális veszélyként, környezeti konfliktusok forrásaként jelentkezik, ha tájképvédelmi, örökségvédelmi, természetvédelmi területeket érint. Az ajánlás tiltja ezeken a területeken a külszíni bányateleket.
Együtt tervezhető térségek	2	2	0	2	2	3	2	2	Az OTRT-ben kijelölt nem módosítható övezet pontosan fedi a nagyvárosi településegységet, Tata-Tatabánya-Oroszlány térségében. Ezekre a településekre készülő közös szerkezeti terv hozzájárul a természeti erőforrások ésszerű hasznosításához, a területkínálat összehangolásához, a környezeti elemek terhelésének csökkentéséhez. A térség lehatárolása aktualizálásra szorul.
Sajátos megyei térségek									
Településhálózati csomópont	2	2	2	2	2	3	2	2	A megye nagy laksűrűségű urbanizált térségének együtt fejlesztése, tervezése, összehangolása (rekreáció, barnamezők, értékvédelem, infrastruktúra, környezetbarát közlekedés), együttműködésének ösztönzése hozzájárul a természeti erőforrásokkal jobb gazdálkodáshoz, ezáltal az épített környezetre és emberi egészségre gyakorolt hatás is kedvező, mely azonban időben elhúzódhat.
Városiasodó vidéki települési térség	2	2	2	2	3	3	2	2	A beépítésre szánt területekkel való jó gazdálkodás és a lakóterületek intenzitásának szabályozása hozzájárul a koncentráltabb városiasodás létrehozásához, a területkínálat racionális kialakításához, ezáltal közvetve a környezeti elemek megőrzését is elősegítik.
Településhálózati csomóponton kívüli térségi jelentőségű gazdasági központ	2	2	2	2	3	3	2	2	Kisbér és Gyermely került kijelölésre, mint térségi jelentőségű gazdasági központ. E településeken a kompakt településtest kialakítását, megtartását célozza meg az övezet, ütemezett beépítés a fenntartható, gazdaságos településüzemeltetés, energiatakarékosság jegyében. A komplex tájgazdálkodás elősegítése, a település funkcionális diverzifikációja, a munkaerő központ megerősítése a közlekedéshálózattal összehangolt gazdasági területkínálat által jó hatással van a környezeti elemekre.
Duna menti települések	1	1	2	2	2	3	1	2	Az intézkedésekhez tartozó sajátos térség a településhálózattal függ össze. A hatályos terv is tartalmazza a térségre a

A megyei terv módosítás övezetei, intézkedési tervlapjai	Föld	Víz	Levegő	Élővilág - Biodiverzitás	Táj, tájkép	Épített környezet	Kulturális örökség	Emberi egészség	Magyarázat
									javaslatot. Összefügg továbbá a Duna Stratégiával is. Új feladat a hiányzó észak-déli, Dunán átívelő kapcsolatok kiépítése és projektek beépülése a Duna stratégiaiba, a Duna menti közlekedési folyosó integrált újjászervezése, a terület- és településfejlesztéssel összhangban. Ezáltal pozitív kapcsolatban van a kijelölés az épített környezettel és a tájjal, az emberi egészséggel. Különösen a nagy teherforgalmú 10-es főút átkelési szakaszainak problémájára hívja fel a figyelmet.
Kiemelt turisztikai térség	2	2	2	2	3	3	3	2	A megye azon térsége, ahol az adottságok és kínálat révén jelentős a meglévő és várható turisztikai szolgáltatás, a rekreáció és egészségmegőrzés, kultúra-örökség célzott területei a Pilis, Gerecse és Vértesalja, térsége. Azon túl, hogy gazdasági és táji, tájképi, épített környezeti hatásuk nagy, a környezeti elemekre, de különösen az emberi egészségre gyakorolnak közvetlen pozitív hatást. A térségben az egymásra épülés elvét és kiegészítést ösztönzi, mely a természeti erőforrásokkal való jó gazdálkodást segíti elő. Az üdülőterületek kijelölésének szabályozása segíti a természet- és tájvédelmet, településképp védelmet. A világörökség területek és gyógyfürdőhelyek fejlesztése, bővítése, a területhasználat szabályozása mind pozitív hatású a környezetre.
Kiemelt térséghez nem tartozó térségi jelentőségű turisztikai attrakciók	2	2	2	2	3	3	2	2	
Védendő szerkezetű települések, térségi örökségvédelmi területek	0	0	0	0	2	3	3	2	Az országos övezetbe sorolt településeken túl több településnek is van védendő szerkezete történelmi településközpontja, településképe és tájképe. Ennek megőrzésére, megújíthatóságára, értékőrző fejlődésére született az övezet, mely érzékenyen kezel és igen pozitív hatással van a tájra, az épített környezetre, áttételesen az emberi egészségre.
Történeti táj javasolt térsége	1	1	1	2	3	3	3	2	Olyan településeket érint, melyek esetében integráltn kell vizsgálni a táj- és természetvédelem, a településszerkezet és kulturális örökségi értékeket. Ezek egységes tervlapon való ábrázolása segíti az értékek védelmét és komplex hasznosításukról lehet gondoskodni.
Natura 2000 területek - Különleges és kiemelt jel. természetmegőrzési terület	3	3	3	3	3	0	0	0	E területeken támogatni kell a természeti állapot fenntartását, a rehabilitációt szolgáló mező és erdőgazdálkodási fejlesztéseket. A fejlesztési dokumentumokban a jogszabályokkal összhangban támogatja a gazdaságfejlesztés részeként a fenntartható agrár-környezetgazdálkodást. A környezeti elemekre erős pozitív hatást tesz.
Natura 2000 területek - Különleges madárvédelmi terület	2	3	2	3	3	0	0	0	
Térségi jelentőségű árutermelő mezőgazd. térség	3	2	2	2	2	0	0	2	Az OTRT kijelölését bővíti, a kiváló termőhelyi adottságú szántóterületekre vonatkozó ajánlások erre az övezetre is érvényesek a termőföld védelme érdekében. Több környezeti elemre pozitív áttételes hatása van.
Szélérőmű telepítés szempontjából vizsgálat alá vonható területek	0	0	0	2	3	3	3	2	A megújuló energiaforrás felhasználására egyre nagyobb igény jelentkezik. Ennek szabályozására készült az övezet, hogy megóvja a természetvédelmi és örökségvédelmi területeket, továbbá az infrastruktúra hálózatoktól és településektől kellő távolságba kerüljenek a tájkép-, zajvédelem és környezetbiztonság miatt.
Meglévő és tervezett natúrparkok	2	2	2	3	3	1	1	2	Intézkedési csoport része. A megyében több meglévő vagy kialakítás alatt álló (Vértesi, Bakonyaljai, Gerecsei) natúrpark található, melyeknek kialakítására és fenntartására, hasznosítására több feladatot rendel a terv a környezeti elemek védelme és a gazdasági érdekek összehangolására. A Pilisi Natúrpark kialakítása helyett a Történeti tájja és a világörökséggé nyilvánítás feleslegesség teszi a Natúrpark kialakítást.
Közlekedési hálózat és létesítményeik	1	1	3	2	2	3	1	2	A főúthálózat mellett fontos a megyében a mellékúthálózat fejlesztése is, a települési elkerülő utak kialakítása, a főutak menti hivatásforgalmat szolgáló kerékpárutak, a vasúti hálózat fejlesztése, a vízi közlekedés fejlesztése a környezeti elemek védelme érdekében is. Pozitív hatása több elemet is érint, legfontosabb a levegő minőség javulás által az emberi egészség és élővilág. A tájra gyakorolt hatása lehet negatív is.

A tervmódosítás hatása a (termő)földre

Az OTRT kiemelten foglalkozik a termőföld védelmével. Az országos és térségi övezetekkel biztosítja mennyiségi és minőségi védelmét. A megyei terv ezen felül a sajátos megyei térségekkel is hozzájárul a védelemhez.

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 14.§-a szerint a föld védelme magában foglalja a termőföld védelmét, továbbá a földtani és ásványvagyon védelmét egyaránt. A termőföld mennyiségi és minőségi védelmét a termőföld védelméről szóló 2007. évi CXXIX. törvény biztosítja. A termőföld, mint természeti erőforrás védelmével és fenntartható használatával az OTRT kiemelten foglalkozik, és így a megyei területrendezési tervek számára is kiemelt feladat a föld védelme. Komárom-Esztergom megye területrendezési terve azonban még ennél is részletesebben foglalkozik a megye termőföld védelmével és fenntartható használatával, ugyanis a térségi területfelhasználási egységekre és övezetekre vonatkozó ajánlások ismeretében megállapítható, hogy a terv kiemelt környezetvédelmi prioritása a földvédelem.

A termőföld mennyiségi védelme szempontjából vizsgálni kell a megye szerkezeti terve szerinti területfelhasználás rendszerének, közlekedési infrastruktúra hálózatnak és az egyedi építményeknek hatását a termőföld mennyiségi védelmére. A kiváló termőhelyi adottságú szántóterületek és a közlekedési hálózat kapcsolatát a mellékelt tervlap ábrázolja. Látható, hogy a legtöbb tervezett fejlesztés meglévő dűlőúthálózatot használ fel. Az almásfüzitői elkerülő út pedig nem új tervi elem. A nagysebességű vasútvonalat az OTRT helyezte északabbra, de még így is sok kiváló termőföldet érint. A térségi szerkezeti terv területfelhasználási rendszeréből a városias és a hagyományosan vidéki települési térség lehatárolása jelenti a termőföld művelésből való kivonásának lehetőségét, tehát a termőföld csökkentését. A termőföld védelmét a terv azzal biztosítja, hogy a települési térségek területét a települések hatályos (tehát az államigazgatási szervekkel egyeztetett) településszerkezeti terveivel összhangban jelölje ki, azonban van olyan település, ahol még nincs jóváhagyott terv. Ennek egyértelművé tétele érdekében ezt az elvet külön szabállyal is megerősítette a rendelet tervezet:

6. § Ha település ezen Rendelet hatályba lépése előtt már hatályos településszerkezeti terve által kijelölt belterület és az ahhoz szervesen kapcsolódó beépített és beépítésre szánt területek együttes területe, továbbá a beépített és beépítésre szánt külterületi lakott helyek területe nagyobb, mint a Térségi Szerkezeti Terv szerinti városias, vagy hagyományosan vidéki települési térség területe, akkor az OTRT 6. § (2) bekezdése szerinti szabályok alkalmazásánál a településszerkezeti terv szerinti jellemzően beépített és beépítésre szánt együttes területet kell települési térségként figyelembe venni.

Településrendezési terv hiányában települési térségnek kell tekinteni az ingatlan-nyilvántartás szerinti belterületet, az ahhoz szervesen kapcsolódó művelésből kivett és jogszerűen beépített területeket, továbbá az önálló belterületként nyilvántartott lakott helyeket is.

Sajnos az OTRT nem engedi meg a 10 hektár alatti települési térségek jelölését a tervlapon, legyen az környezetvédelmi jellegű beépítés, gazdasági üzem vagy lakott terület, ezért ezek általában vegyes vagy mezőgazdasági térségbe kerültek.

A mezőgazdasági térség, erdőgazdálkodási térség, vegyes területfelhasználású térség kijelölése a termőföld minősége, az ökológiai hálózat és a megye meglévő erdőszűrségének figyelembe vételével történt. Az egyes területfelhasználási térségek területének 85%-át a településrendezési terveknek mezőgazdasági, illetve erdőterület területfelhasználási egységbe kell sorolnia. A térségi területfelhasználási kategóriák legfeljebb 15%-a sorolható olyan más területfelhasználási egységbe, amely a termőföld más célú hasznosítását is jelentheti.

A vegyes területfelhasználású térségek összefüggő rendszerének kijelölésével a Duna mentén, a Gerecse peremvidékén és a Bakonyalján a terv lehetőséget ad a termőhelyi adottságokhoz igazodó racionális tájhasználat elvének érvényesítésére is.

Az egyes területfelhasználási egységekre vonatkozó ajánlások között is szerepel a termőföldek védelme, fenntartható használata:

- Általános mezőgazdasági területként szabályozandók az árutermelő gazdálkodásra alkalmas mezőgazdasági területek, ahol a településrendezés eszközeivel is biztosítani kell a legalább egy családot eltartani képes földbirokok megtartását, kialakítását;
- Biztosítani szükséges a mezőgazdasági majorok, üzemközpontok hagyományos funkciójának megfelelő fejlesztési lehetőségét, új birtokközpontok kialakításának településrendezési feltételeit;
- Általános mezőgazdasági területen a termőföldek felaprózódását a településrendezés eszközeivel is indokolt megakadályozni;
- A volt zártkertek területét – kertés mezőgazdasági terület – a hatályos településrendezési tervekben szabályozott területhez képest, vagy rendezési terv hiányában nem javasolt növelni;
- A Duna menti vegyes területfelhasználású térség területén ösztönözni kell a komplex tájgazdálkodást;

A térségi szerkezeti terv tervezett közlekedési hálózati elemeinek megvalósítása termőföld igénybevételével jár. A gyorsforgalmi utak, főutak tervezett elemeit már az OTrT meghatározta, a terv módosítás csak kis mértékben pontosít a nyomvonalakon Bokod, Kisdér, Vérteskethely, Császár településeknél (tervezett kelet-nyugati főút, M10, M11) így a termőföld védelme szempontjából további kedvezőtlen hatással nem jár. A térségi közúthálózat tervezett elemeit a hatályos megyei területrendezési terv részben már kijelölte (Komáromi elkerülő Szlovákia felé). A tervmódosítás a legproblematisabb 1-es és 10-es főút átkelési szakaszait módosította az elkerülő utakkal a településszerkezeti tervek szerint, részben a térségi mellékúthálózat javaslattal (Tata nyugati, Tatabánya déli elkerülő, Nyergesújfalu-Lábatlan-Süttő déli és szakaszos északi elkerülő alternatíva).

A termőföld védelme szempontjából kiemелendő az az alternatív javaslat, amit a megyei terv egyeztetési anyaga felvet a települések által támogatott Nyergesújfalu-Lábatlan-Süttő déli elkerülővel szemben. A javaslat támogatja a települések lakóterületeinek elkerülését, ugyanakkor nem támogat olyan javaslatot, mely a jelenlegi Duna menti gazdasági területek további kiürülését és zöldmezős fejlesztési szándékokat gerjesztene. A tervezői javaslat egy integrált vízi, vasúti és közúti közlekedési folyosóban gondolkodik, ahol a közúti elem csak a leginkább terhelt szakaszokon igényli új tehermentesítő szakaszok kiépítését. Ez várhatóan némi áldozatot igényel az érintett ingatlan tulajdonosoktól, (kisebb telekrészek leadása közút céljára), az ingatlan felértékelődésének hatására viszont a területcsökkenés többszörösen megtérülne. A javaslat környezeti előnye viszont sokszoros, hiszen nemcsak a földvédelemhez, de a tájképvédelemhez és a természetvédelemhez is nagymértékben hozzájárul. A javaslat életképessége részletes műszaki és környezeti hatásvizsgálatot igényelne, amit a várhatóan pozitív mérlegű környezeti-társadalmi hatások miatt indokolt kezdeményezni.

Az OTrT-től eltérő nyomvonal a Mór(81-es főút) – Bokod-Környe ill. a Sárvár (84-es főút-Celldömölk térsége-Pápa)-Kisdér-Környe-Tatabánya-Tát tervezett főút. A terv felülvizsgálta és racionalizálta a térségi közúthálózatot, az egyéb mellékúthálózatot, ami az összekötő utakat jelenti, ezt részben tartalmazza a térségi szerkezeti terv. Az összekötő utakat csak az intézkedésekről szóló határozat tartalmazza. A termőföld védelme szempontjából fontos szempont volt, hogy a tervezett mellékutak már meglévő dűlőutak nyomvonalán haladjanak. A korábbi megyei tervben a zsák települések bekötését az igények híján nem vette át a módosítás (Mogyorósbánya).

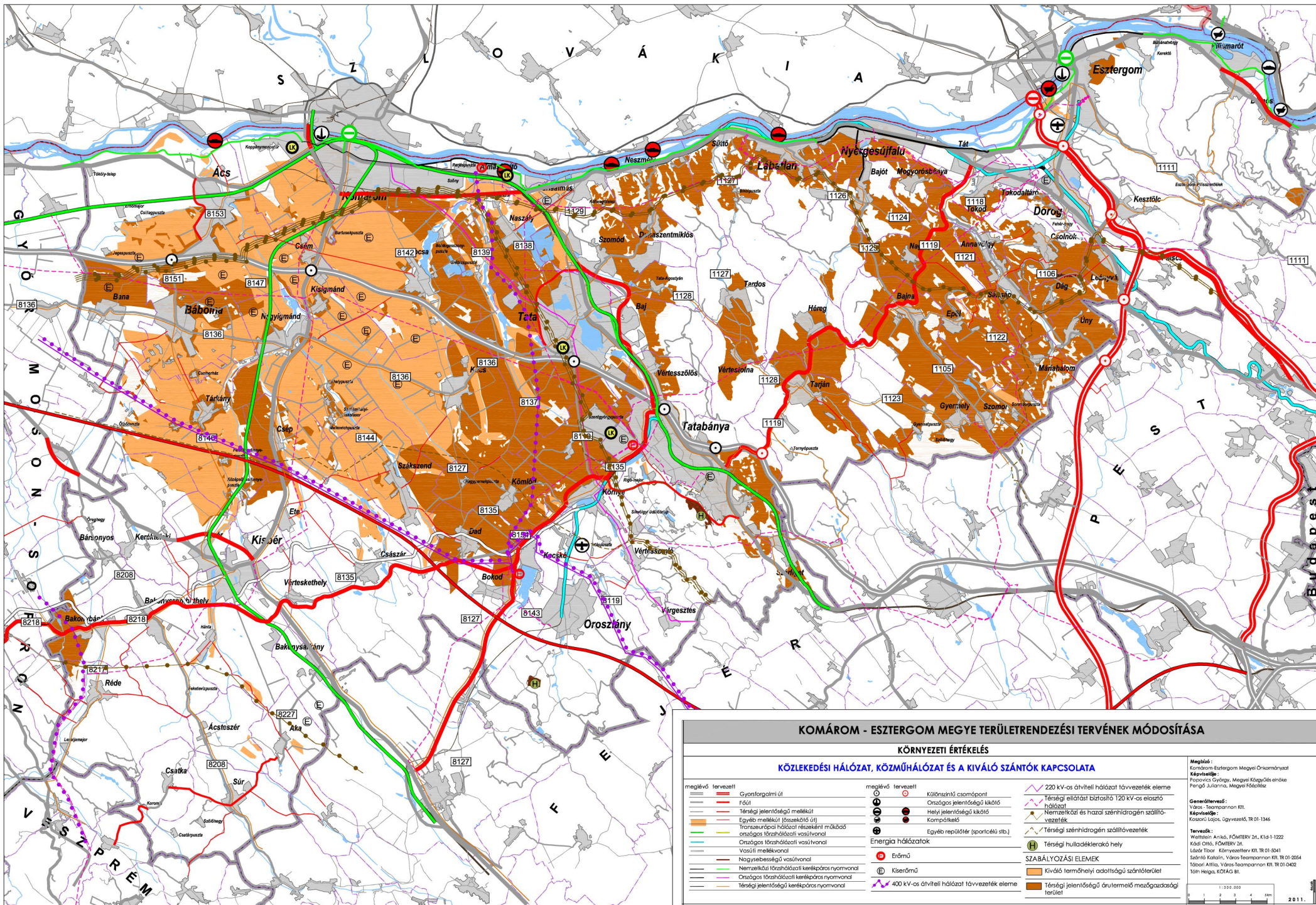
A termőföld mennyiségi és minőségi védelmét szolgálja, továbbá a racionális földhasználat elvét érvényesíti az OTrT által meghatározott **kiváló termőhelyi adottságú szántóterület és erdőterület** övezete. Ezen területek védelmét, megőrzését erősíti az övezetekre vonatkozó ajánlások is. A kiváló termőhelyi adottságú szántóterületek övezeténél jóval több a megyében az árutermelésre kedvező adottságú termőföld és a megye gazdaságfejlesztési érdeke is e területek rendeltetésének megfelelő használata, ezért a terv **térségi jelentőségű árutermelő mezőgazdaság térséget** is kijelölt, amelyekre ugyanazokat az ajánlásokat alkalmazza, mint a kiváló termőhelyi adottságú szántóterületekre.

Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezetében az OTrT szerint kivételesen beépítésre szánt terület is kijelölhető. Ez a megengedő szabály ellentétes a környezetvédelmi és erdőgazdálkodási érdekekkel is. Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. törvény 78.§ (1) bekezdése szerint erdőt igénybe venni csak kivételes esetben, kizárólag közérdekkel összhangban lehet. A legjobb adottságú, erdőgazdálkodásra legalkalmasabb erdők megtartása, épületmentesen történő megőrzése ugyancsak közérdek. Ezzel összhangban van az övezetre vonatkozó ajánlás is:

Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezetében beépítésre szánt terület kijelölése még kivételes esetben sem javasolt.

A kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezetének pontosításával összefüggésben konfliktust okoz, hogy a minősítés jogszabályi háttere hiányzik. A jelenlegi földminősítés rendszeréhez az övezet nem illeszkedik. Így a településrendezési tervek készítése során az övezet pontosítása adatszolgáltató államigazgatási szerv hiányában problémákat okoz.

A termőföld védelmével összefüggő övezet még **az erdőtelepítésre alkalmas területek** övezete is. Ennek a lehatárolására az új OTrT kötelezi a megyei területrendezési terveket. Az övezet kijelölése ágazati adatszolgáltatás hiányában a tervező javaslata. A kijelöléshez segítséget nyújtott a korábbi megyei tervhez beszerzett balatonfüredi Zöldövezet Tervező Iroda 1992. évi komplex fásítási terve, melyet akkor a Budapesti Erdőfelügyelőség rendelt meg. Az Iroda az erdősítendő területeket a racionális földhasználat erdőtelepítéssel, a termőföld minőségi védelme, a vadeltartó képesség növelése és a tájrendezés-környezetvédelem szempontjai alapján jelölte ki. Ezek a célok még mindig aktuálisak és a kijelölt 5400 hektáros terület erdőtelepítésre alkalmas.

A termőföld védelme mellett komplex környezetvédelmi érdek a roncsolt területek, tájsebek rehabilitációja. Az OTTrT a megye területén **országos jelentőségű komplex tájrehabilitációt igénylő területet** többet is kijelöl, a legnagyobb az Oroszlány-Dorog-Tatabánya térségében a bányászat és ipari termelés következtében kialakult összefüggő terület. A kijelölés több településen hiányos, illetve pontatlan. A kijelölést a következő OTTrT módosításánál felül kell vizsgálni és aktualizálni, ugyanis olyan jelentős nagyságú zagytározók (Oroszlány, Bábolna), vörösiszap tározók (Almásfüzitő, Dunaalmás, Neszmély) nincsenek benne, melyek mindenképpen országos besorolást kívánnak. Ráadásul a térségi szerkezeti tervben ezek a területek vízgazdálkodási térségek. A **térségi komplex tájrehabilitációt igénylő területek** pótolják a hiányosságokat, a Bányakapitányság és a google légifotó alapján.

A terv sajátos megyei térségként kijelölte a termőföld minőségi védelmével is összefüggő **nitrátérzékeny területeket** a vonatkozó jogszabály szerint. A nitrátérzékeny területeken a jogszabályok szerinti környezetkímélő gazdálkodással nem csak a felszíni vizek, de a talaj, a talajvíz nitrátszennyezése is megelőzhető.

Az **ásványi nyersanyag-gazdálkodási terület** az OTTrT új övezete, amelynek területét módosítás nélkül át kell venni az OTTrT-ből. Ennek következtében a környezeti hatásának értékelésére nincs lehetőség, hiszen az OTTrT-t az Országgyűlés a környezeti értékelés ismeretében fogadta el.

Mivel a „környezetvédelmi” törvény és az NKP is hangsúlyozza az ásványi nyersanyagok védelmének fontosságát, így az övezet kijelölése környezetvédelmi jogszabályokkal összhangban van.

Sajátos megyei térségként **a szélerőmű telepítés szempontjából vizsgálat alá vonható terület** övezete is összefügg a termőfölddel, mivel kizárja a terv az erdőtelepítésre alkalmas területeket is.

A tervmódosítás hatása a vízre

A környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 18. §-a szerint „a víz védelme kiterjed a felszíni és felszín alatti vizekre, azok készleteire, minőségére és mennyiségére, a felszíni vizek medrére és partjára, víztartó képződményekre és azok fedőrétegére, valamint a vízzel kapcsolatosan jogszabályban vagy hatósági határozatban kijelölt megkülönböztetett védelem alatt álló (védett) területekre”.

Az NKP vizek védelmével kapcsolatos fő célkitűzései:

- „A Víz Keretirányelvvel összhangban 2015-ig a vizek „jó állapotának” elérése.
- A vizeknek a vízi és a vizektől függő szárazföldi ökoszisztémákban betöltött szerepének, és a vele történő gazdálkodás társadalmi megosztottságának összehangolása, a készletek mennyiségi és minőségi védelme (az ésszerű és takarékos vízhasználat elterjesztése, a vizek szennyezőanyag terhelésének csökkentése).
- A vízgazdálkodáson belül a vízvisszatartás, a tározás feladatán túlmenően az árvízvédelmi védképesség megtartása, különös tekintettel a klímaváltozás következtében várható szélsőséges vízjárásra.
- Az árvizek és aszályok hatásának mérséklése a „jó állapot”, mint célkitűzés figyelembevételével.
- A vízkészletekkel összefüggő nemzetközi együttműködésben a területi szuverenitás tiszteletben tartása mellett a károkozás tilalmának, a szennyező fizet elvének és a méltányos részesedés jogának érvényesítése.”

A megyei terv ezekkel a célkitűzésekkel teljes mértékben összhangban készült. A vizek védelme szempontjából az OTTrT két övezetet jelölt ki:

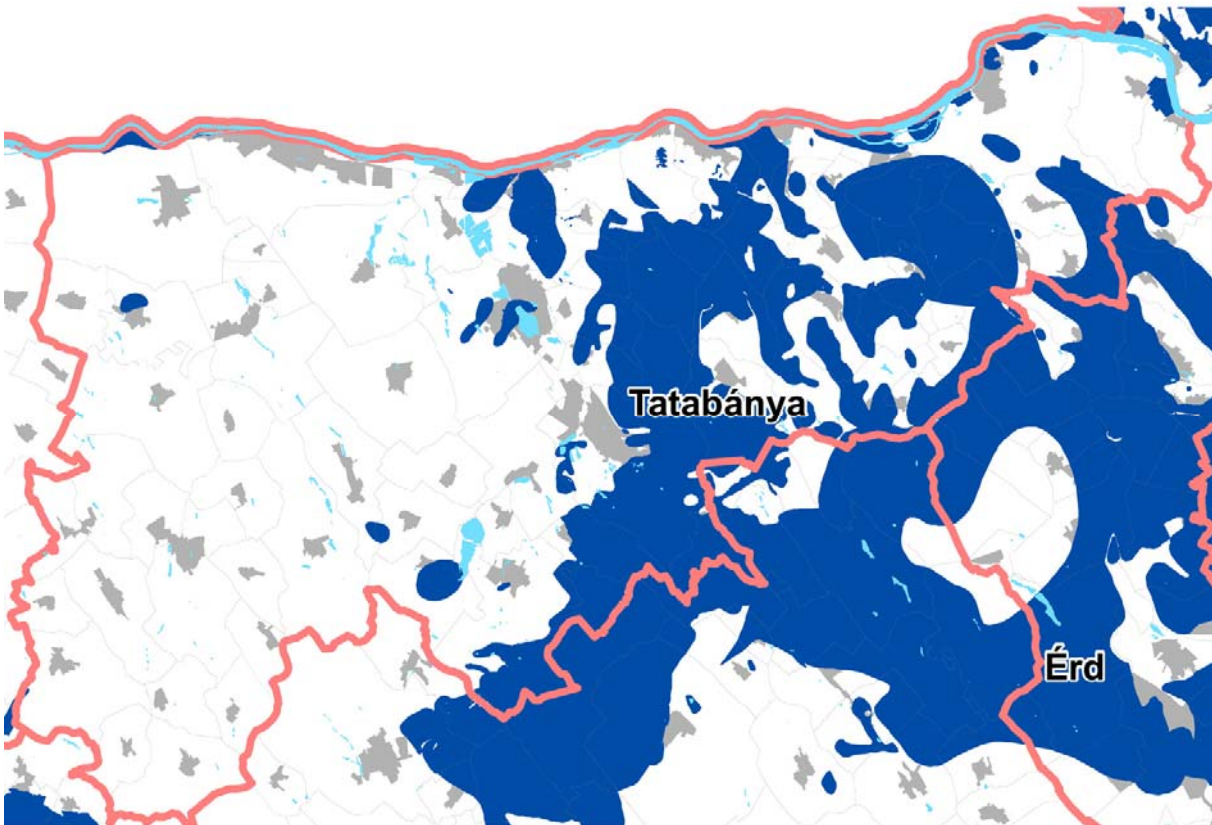
- kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi övezetet,
- felszíni vizek vízminőség-védelmi vízgyűjtő területének övezetét.

Továbbá az OTTrT a megyei tervekben térségi övezetként kéri kijelölni adatszolgáltatás alapján:

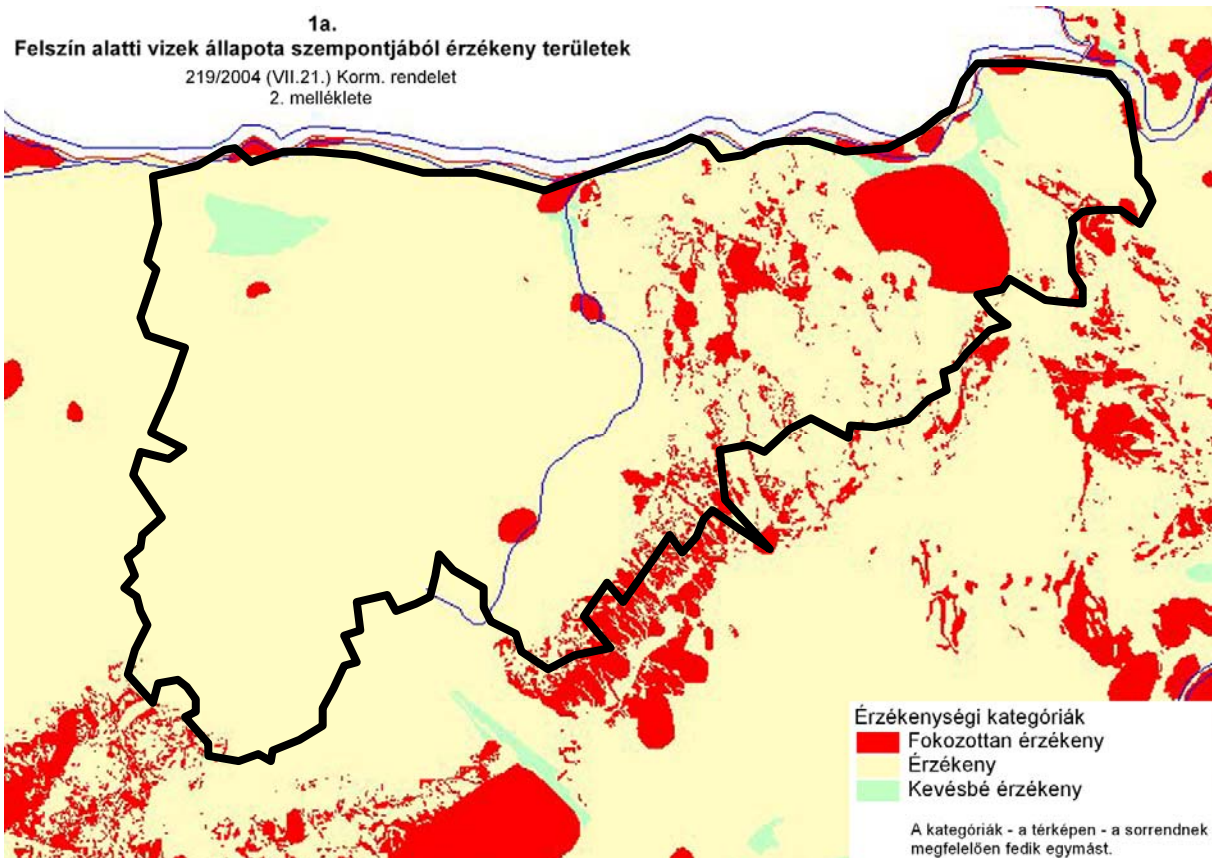
- nagyvízi meder övezetét
- rendszeresen belvízjárta terület övezetét.

Belvízjárta terület nincs a megyében. Az új adatszolgáltatás szerint módosult a nagyvízi meder övezete, jelentős mértékben változott Almásfüzitő, Tát területén, kismértékben Esztergomnál.

A kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi terület a megye jelentős részét érinti. Az OTTrT pontosította az övezetet a 219/2004. (VII.21.) kormányrendelet szerint, így kissé csökkent az érintett terület nagysága. Az OTTrT az övezetre csak a bányászati tevékenységre vonatkozóan állapít meg szabályt, de a megye teljes területére is alkalmazni kell a 219/2004. (VII.21.) kormányrendeletben foglalt előírásokat. A megye nagy része ezen kívül érzékeny a felszín alatti vizek állapotával kapcsolatban. Az övezetek területén a megyei térségi szerkezeti terv módosított a települési térség növelésével, az erdőgazdálkodási és vegyes térség kijelölésével. Előbbi változás kedvezőtlen hatással lehet az érzékeny területekre, de a települési tervekben kell korlátozni a területhasználatot és szabályozni a tevékenységeket.

OTrT szerinti kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi terület övezete

A felszín alatti vizek állapota szempontjából érzékeny területek a 219/2004. (VII. 21) Kormány rendelet alapján

Több véleményező jelezte, hogy a gyógy-és ásványvíz kutakkal is foglalkozzon a terv és a környezeti értékelés. Az EDUKÖVIZIG adatszolgáltatása szerint 2008. óta több kutat vízbázisként tartanak nyilván, melyekhez elkészült a védőterület lehatárolása is. Ezeknek a kutaknak a pontos elhelyezkedése nem ismert, ezért nem is tudjuk vizsgálni:

- Tatabánya XIV/A vízakna.2010.,
- Piliscsév K-2-es Ásványvízkút 2010.,
- Táti és Nyergesújfalui vízbázis 2011.,
- Ács Lovadi rét 2011.

Az OTRT által kijelölt felszíni vizek vízminőség-védelmi vízgyűjtő területének övezete a megyében a Tatai Öreg tó térsége, melynek lehatárolása változatlan, nem módosult. A rendelet tervezetbe azonban bekerült az OTRT szerinti előírás hatására három új előírás is a szennyvíz bevezetésére és tisztítására. Az ajánlások is a vizek védelmét szolgálják: a Tatai Öreg-tó vízgyűjtő területén a településrendezés eszközeivel olyan komplex tájgazdálkodás kialakítását kell ösztönözni és támogatni, amely biztosítja a tó vízminőség-védelmét, több funkciójú hasznosítását. Az övezeten belül vizek védelme érdekében alkalmazni kell a felszíni vizek minősége védelmének szabályairól szóló 220/2004. (VII.21.) Kormányrendelet előírásait is, amely egyébként a megye teljes területére érvényes.

A vizek védelmét hangsúlyozza a terv a nitrátérzékeny területek kijelölésével is, ahol mezőgazdasági használatot a vizek mezőgazdasági eredetű nitrát-szennyezéssel szembeni védelméről szóló 27/2006. (II.7.) Kormányrendelettel és az 59/2008. (IV.29.) FVM rendelettel kell összehangolni. Nitrátérzékeny területeken az övezetre vonatkozó ajánlás is hangsúlyozza, hogy az FVM rendelet Helyes Mezőgazdasági Gyakorlat cselekvési program javaslatait a gazdálkodás során be kell tartani.

A tervmódosítás hatása a levegőre

Az OTRT a levegő védelmére egyetlen övezettel sem utal. A környezet védelméről szóló törvény 22.§ (1) bekezdése szerint a levegő védelme kiterjed a légkör egészére, annak folyamataira és összetételére, valamint a klímára. Az NKP III. a települések levegőminőségének javításával összefüggésben a következőket tartalmazza:

„Országos léptékben a termelés és fogyasztás szerkezete, a felhasznált energiahordozók mennyisége és minősége, az alkalmazott technológiák, és nem utolsósorban a közlekedés határozzák meg a levegőszennyező anyagok kibocsátásának alakulását.”

A térségi szerkezeti terv tervezett közlekedési hálózata tehát a levegő minőségét, állapotának javulását is befolyásolja. A tervezett gyorsforgalmi utak (M10, M11), a tervezett főutak és a meglévő főutak településeket elkerülő szakaszai a települések levegőminőségének javulását és a zaj, rezgésterhelést csökkentik. Az elkerülő és összekötő utak kiépítésével az érintett települések környezetminősége, életminősége javulni fog. Mivel a megye nagyobb városainak térsége a 3. légszennyezettségi zónába tartozik, fontos a por és nitrogén-oxidok értékének csökkentése. A térségi szerkezeti terv szerint a következő települések főúti és térségi mellékúti elkerülése tervezett: Oroszlány, Tata, Tatabánya, Almásfüzitő, Komárom, Nyergesújfalu, Lábatlan, Süttő, Kisbér, Ászár, Vérteskethely, Császársz, Dad, Bokod, Kecskéd, Környe, Vértesszőlős, Tarján, Héreg, Bajna, Nagysáp, Esztergom, Dorog, Pilismarót.

A közlekedési hálózat tervezett elemeinek részletes ismertetését a környezeti értékeléshez nem tartjuk szükségesnek az ismételtség miatt, azokat a térségi szerkezeti terv, a területrendezési szabályzat melléklete, az intézkedések és a közlekedési megalapozó munkarész is részletesen tartalmazza.

A levegő védelme szempontjából fontos, hogy a megye kommunális szilárd hulladékgazdálkodási rendszere kiépült, a térségi hulladéklerakók (Oroszlány és Tatabánya) a települési térségektől kellő távolságban vannak a lakóterületeket érintő esetleges légszennyezés elkerüléséhez. A dorogi veszélyeshulladék-ártalmatlanító teljesen zárt rendszerben működik, levegőszennyezése nem számottevő. Környezetvédelmi szempontból kedvező, hogy folyamatban van a települési és kistérségi lerakók rekultivációja. A tematika véleményezésekor felhívta a figyelmet Kesztlőc önkormányzata, az egykori pernyehányón veszélyes és nem veszélyes hulladék hasznosítással kapcsolatban. Tervező nem ismeri az előzményeket, de ha települési térségben van és ipari terület besorolású, akkor a hatóságok engedélyezik a működését. Erre a konfliktusra nem hívta fel a figyelmet a Zöldhatóság és a FAVI Kárinfó sem.

A diffúz (ipari) eredetű levegőszennyezés megelőzésére a **komplex tájrehabilitációt igénylő** területek övezete közvetetten hat, mivel a barnamezős területek rendezése a porszennyezést, a kiporzást megállíthatja, különösen a vörösiszap tározók, pernyehányók, zagyatározók rehabilitálásával. Az országos tervben kijelölt 50 MW-nál nagyobb erőművek környezeti értékelésére nincs lehetőség (az egykori timföldgyár mellé tervezett Almásfüzitői erőmű új elem az OTRT-ben, így a megyei tervben is), de a kiserőművek kijelöléséhez megjegyezzük, hogy a megújítható

energiával üzemelő biomassza erőműveket támogatja a megye, a kijelölésük a kistérségi és települési fejlesztési igényeket tükrözi. Ugyanakkor valószínűsíthető környezeti konfliktus ezen kiserőművek esetében is.

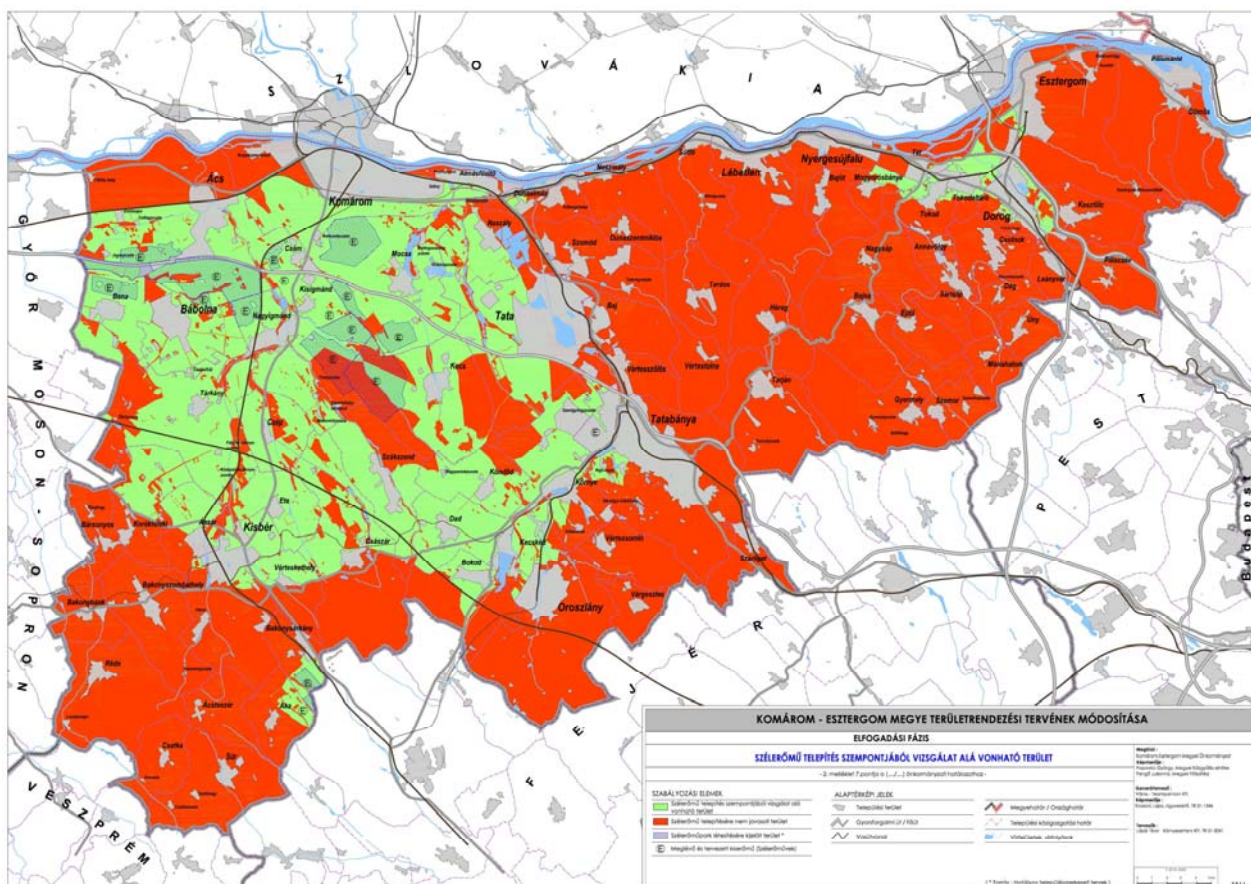
A repülőterek zajterhelés és levegőszennyezés szempontjából okozhatnak települési környezetvédelmi konfliktust. A meglévő esztergomi és kecskédi elsősorban sportrepülőtér forgalma csekély, ezáltal a hatása is minimális. A hatályos megyei terv szerinti kijelölésüket nem módosítja a terv, csak az elnevezése változott az új OTRT miatt egyéb nyilvános és nem nyilvános polgári célú repülőtérre. A hatályos tervben szereplő tervezett tatai repülőtér a tervmódosításban már nem szerepel.

A tervmódosítás hatása az élővilágra (biodiverzitásra) és az emberi egészségre

A megyei terv módosítása az OTRT és egyéb jogszabályok tartalmi követelményei hatására több országos és térségi övezete szolgálja közvetve vagy közvetlenül az élővilág védelmét, a biológiai sokféleség megőrzését. A föld és a táj mellett ez a környezeti elem van a leginkább hangsúlyozva az OTRT-ben. A térségi szerkezeti terv is hatással van az élővilágra és az emberi egészségre, leginkább az erdőgazdálkodási és vegyes területek kapcsolódnak az élővilág védelméhez, megőrzéséhez. A hatályos megyei területrendezési terv készítése óta eltelt időszak jelentős jogszabályi változása, hogy a módosított OTRT az ökológiai hálózat teljesen új övezeti rendszerét vezette be. Az OTRT kijelölte az ökológiai hálózat területét, amelyet a megye területrendezési tervének magterület, pufferterület és ökológiai folyosó övezetre kellett felbontania a Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság térinformatikai adatszolgáltatása alapján. Az OTRT az országos ökológiai hálózat övezeteire vonatkozóan a bányászati tevékenységre, a beépítésre szánt területek kijelölésére, a közművezetésekre, a közlekedési infrastruktúra hálózatokra vonatkozóan fogalmaz meg korlátozásokat. A megyei terv módosítása az ökológiai hálózat kiemelt területeire vonatkozóan ajánlásokat fogalmaz meg a Natura 2000 területekre is a sajátos megyei térségek között. Az ajánlások a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvénnyel összhangban a természeti örökség és az élővilág védelmének prioritásával készültek. Az élővilág védelmét, a táj biológiai sokféleségének változatosabbá tételét, a természeti, táji értékek védelmét is szolgálják a terv övezetei és a vonatkozó ajánlások:

- országos és térségi jelentőségű tájképvédelmi területek
- kiváló termőhelyi adottságú erdőterületek
- erdőtelepítésre alkalmas területek
- térségi komplex tájrehabilitációt igénylő területek
- világörökségi területek
- nagyvízi meder

A megye sajátos térségei közül a Natura 2000 madárvédelmi területeken és Natura 2000 természetmegőrzési területeken kívül a szélerőmű telepítés szempontjából vizsgálat alá vonható térség is hozzájárul az élővilág védelméhez.

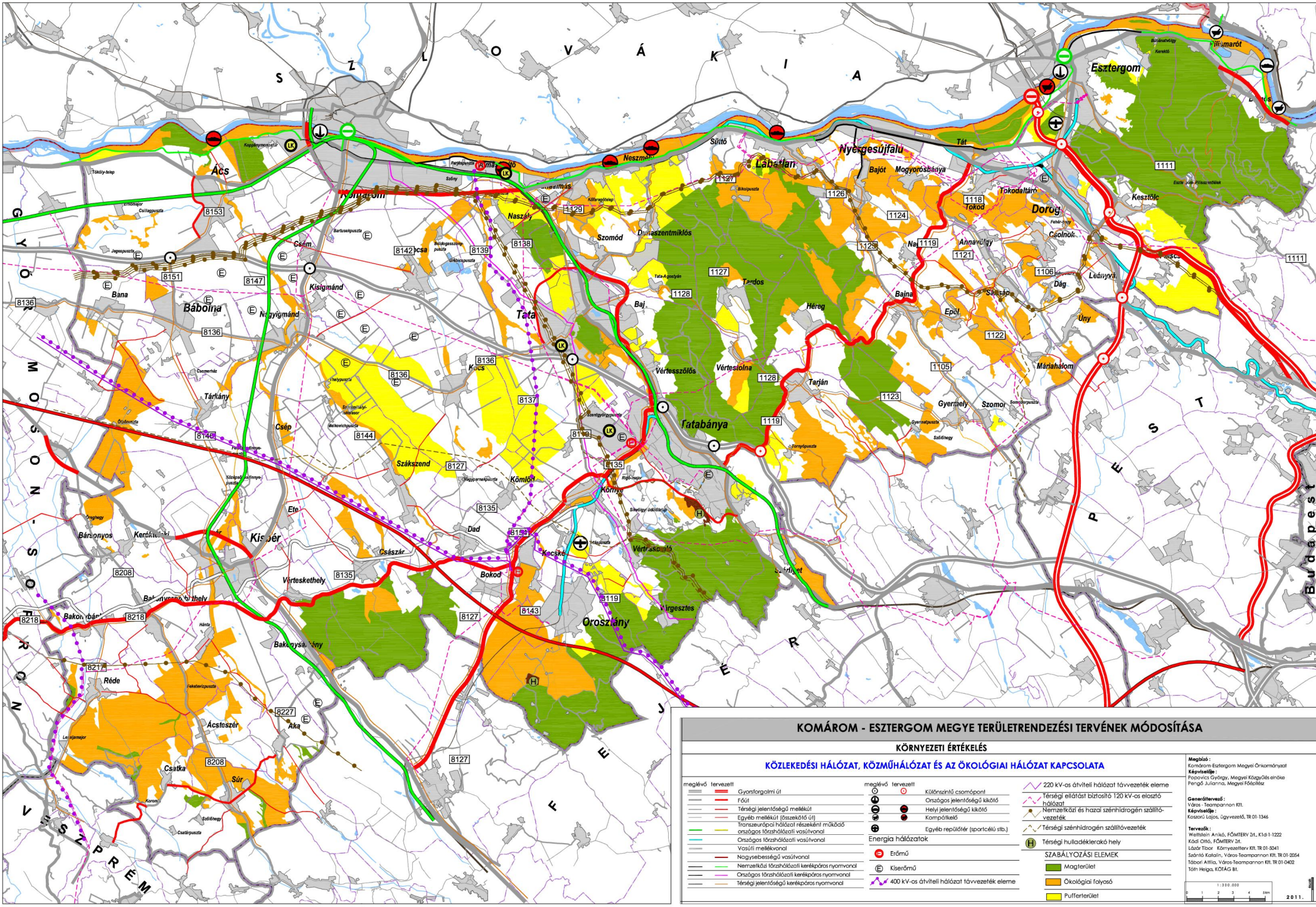

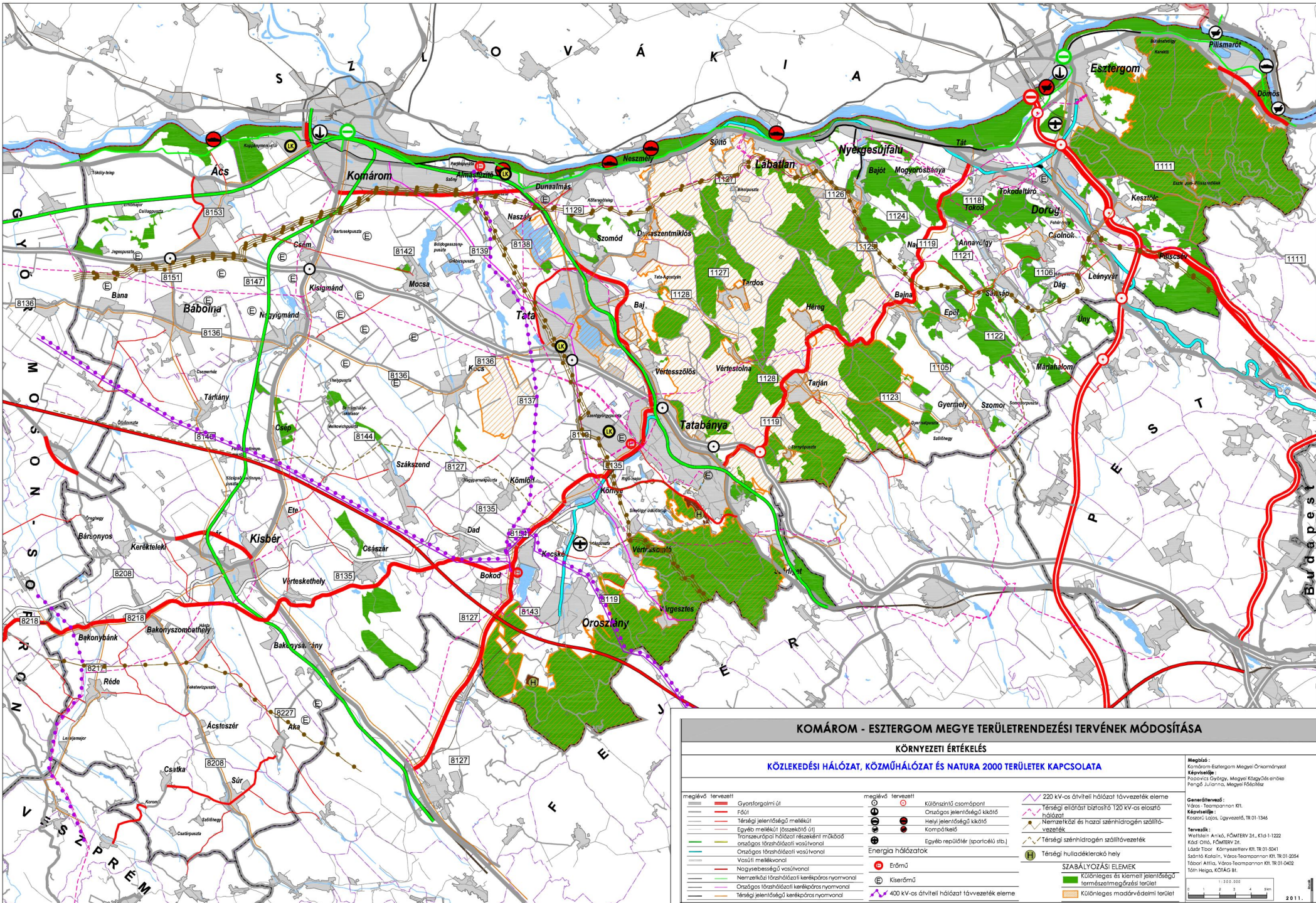
Szélenergia-termelési potenciál vizsgálata alá vonható terület

A fejezet elején található táblázatból is jól kiolvasható, hogy milyen sok övezetnek van áttételes hatása az élővilágra és a biodiverzitásra, általában jó hatással. Az élővilág védelmét nem szolgálja viszont az ásványi nyersanyaggyártási terület övezete, a műszaki infrastruktúra tervezett elemei, utóbbi elemek a terület felszabdolásával váltanak ki kedvezőtlen hatást.

Az ökológiai hálózat jelentőségét hangsúlyozza a terv a megye szerkezeti tervében az erdőgazdálkodási térség mellett a vegyes területfelhasználású térségek kijelölésével a Duna mentén és a megye déli részének dombvidékein, ahol az élőhely védelme és a biológiai sokféleség fokozása az erdőtelepítéssel biztosítható. Az élővilág, élőhely zavartalanításának megőrzése szempontjából kiemelten fontos vizsgálni a tervmódosítás tervezett közlekedési hálózatának elemeit (közút, vasút). A mellékelt tervlapok együtt ábrázolják a védett természeti területeket, a Natura 2000 területeket és az ökológiai hálózatot a közlekedéshálózattal. A tervmódosításnak át kellett vennie az OTRT gyorsforgalmi és főút nyomvonalakat, azokat épphogy csak korrigálta a megyei terv. A térségi jelentőségű közúthálózat fejlesztésénél fontos szempont volt a meglévő közutak felhasználása és a természetközeli területek elkerülése. Több főúttá fejlesztendő országos mellékút is megmaradt a tervben (Tatabánya-Tát közötti tervezett főút). A települések átkelési szakaszainak kiváltására tervezett elkerülő utak néhány főúti elkerülő szakasznál érintenek magterületet, ökológiai folyosót, Natura 2000 területeket. E területek nem kerülhetők ki teljesen a település körül kijelölt védett területek miatt. Ezek a nyomvonalak az OTRT-ből és a településrendezési tervekben lettek átemelve:

- Főúti kapcsolat: Császár és Vérteskethely elkerülése kis területen érint magterületet, ökológiai folyosót, a Natura 2000 terület szélét, kis korrekció történt az OTRT nyomvonalához képest, átemelve a településrendezési tervből.
- Tatabányai déli elkerülő és ipari logisztikai központok feltárási útja: településrendezési tervekben átemelt nyomvonal kis területen érinti a magterületet és a Natura terület szélét.
- Tata keleti elkerülő út: érinti az ökológiai hálózat puffertérületét, nyomvonal a településrendezési tervből átemelve.
- 10-es főút: Almásfüzitő déli elkerülő út érint ökológiai folyosót, nyomvonal az OTRT szerint.
- 10-es főút: települési igényként jelentkezett a déli elkerülés Nyergesújfalu-Lábatlan-Süttő-Neszmély településeknél, mint azt korábban a 2.3 fejezetben is írtuk, a nyomvonal nem tudja kikerülni a Gerecse ökológiai

KOMÁROM - ESZTERGOM MEGYE TERÜLETRENDEZÉSI TERVÉNEK MÓDOSÍTÁSA

KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS

KÖZLEKEDÉSI HÁLÓZAT, KÖZMŰHÁLÓZAT ÉS NATURA 2000 TERÜLETEK KAPCSOLATA

meglévő tervezett - Gyorsforgalmi út - Főút - Térségi jelentőségű mellékút - Egyéb mellékút (összekötő út) - Transzeurópai hálózati részeként működő országos főúthálózati vasútvonal - Országos főúthálózati vasútvonal - Vasúti mellékvonal - Nagysebességű vasútvonal - Nemzetközi főúthálózati kerékpáros nyomvonal - Országos főúthálózati kerékpáros nyomvonal - Térségi jelentőségű kerékpáros nyomvonal	meglévő tervezett - Különsími csomópont - Országos jelentőségű kábelút - Helyi jelentőségű kábelút - Komlókező - Egyéb repülőter (sportrepülő stb.) Energia hálózatok - Erőmű - Kiserőmű 400 kV-os átviteli hálózat távvezeték eleme	220 kV-os átviteli hálózat távvezeték eleme - Térségi ellátást biztosító 120 kV-os elosztó hálózat - Nemzetközi és hazai szénhidrogén szállító-vezeték - Térségi szénhidrogén szállítóvezeték - Térségi hulladéklerakó hely SZABÁLYOZÁSI ELEMÉK - különleges és kiemelt jelentőségű természetmegőrzési terület - különleges madárvédelmi terület
--	--	---

Megejtés:
Komárom-Esztergom Megyei Önkormányzat
Környezetvédelmi, Mezőgazdasági és Élelmiszerügyi Bizottság
Függő Jelölés, Mezőgazdasági és Élelmiszerügyi Bizottság

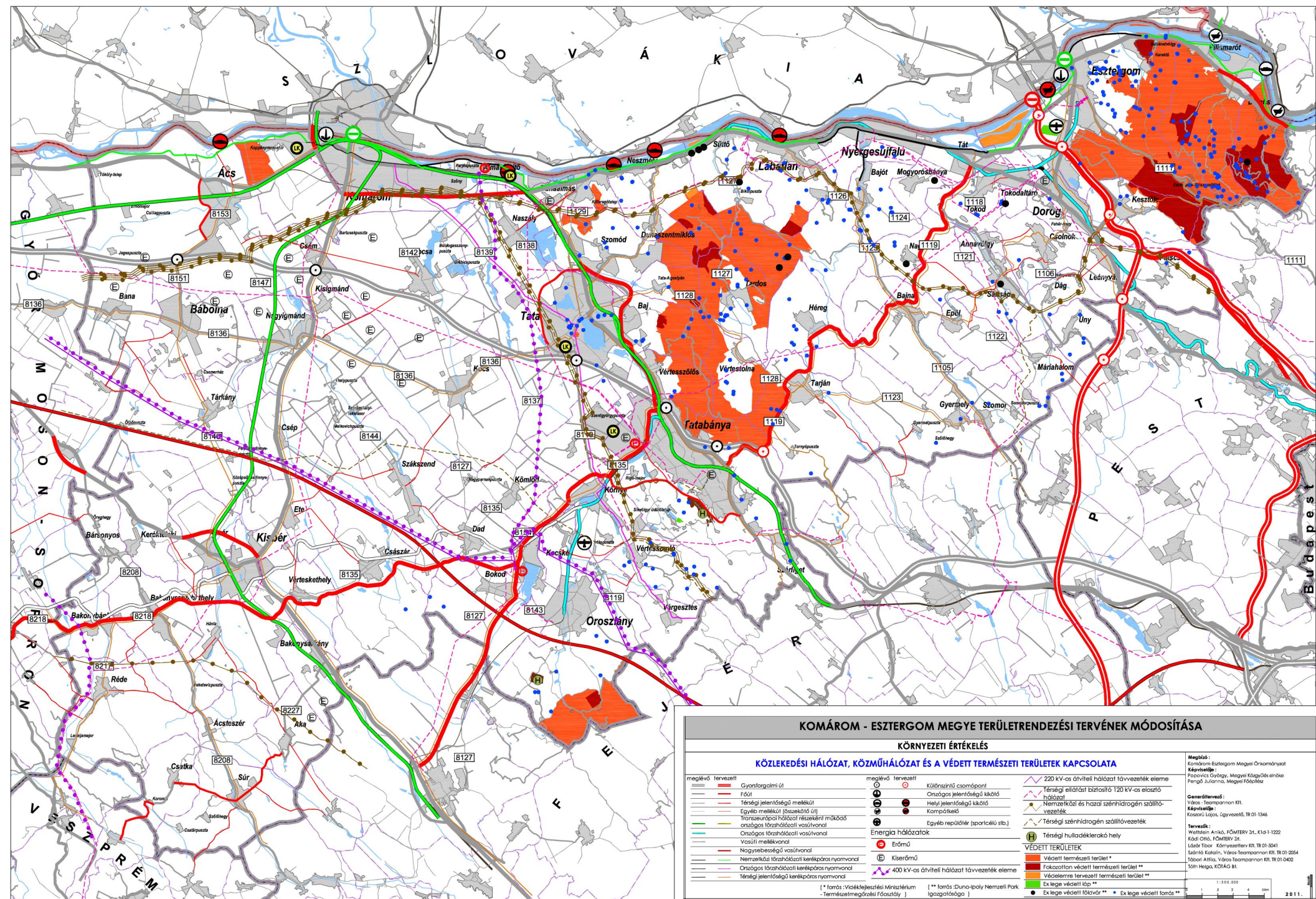
Generáltervező:
Város-Tervező Kft.
Környezetvédelmi, Mezőgazdasági és Élelmiszerügyi Bizottság
Készítők: Lajos, Győző, TR 01-1346

Tervezők:
Környezetvédelmi, Mezőgazdasági és Élelmiszerügyi Bizottság
Készítők: Lajos, Győző, TR 01-1346
Készítők: Lajos, Győző, TR 01-1346
Készítők: Lajos, Győző, TR 01-1346

1:50,000

0 1 2 3 4 5 km

2011.

hálózatát, érintené a löszgyepeket. A főúti elkerüléseket több szempontból kell vizsgálni, komplexen, az intermodalitást is figyelembe véve, erre vonatkozóan a 2.4 intézkedés tesz javaslatot.

- 10-es főút: az OTRT szerinti Dömös elkerülő út érint Natura 2000 területet a Duna mentén. Pilismarót településen az elkerülő út tervezői javaslat, mely a hatályos tervben is szerepelt.

A vasúthálózat része az OTRT szerinti nagysebességű vasútvonal, melynek nyomvonala a hatályos megyei tervhez képest északabbra került. A nyomvonal Oroszlány térségében a Gerecse peremvidékén átvágja a Natura 2000 területet, érint magterületet, ökológiai folyosót és puffterületet is. A megye nyugati részén, Tárkánynál is érinti az ökológiai folyosót.

A vasúti mellékvonal fejlesztésével kapcsolatos természetvédelmi konfliktusok jelentkezhetnek:

- Esztergom-Párkány közötti új vasútvonal: tervezői javaslat, hogy az M11 gyorsforgalmi úttal egy folyosóban épüljön ki. Magterületet és puffterületet is érint.

Az Oroszlány-Mór közötti tervezett vasúti mellékvonalat, melynek nyomvonala ökológiai hálózaton keresztül halad, a hatályos megyei terv szerint tartalmazza a térségi szerkezeti terv.

Biatorbágy-Tatabánya közti szakaszon minimális vonalkorrekcióval járó vasút tervezése folyamatban van. Szár megállóhely után a tervezett nyomvonal 850 m hosszan halad Natura 2000 területen, és itt abból mintegy 4250 m² területet foglal el közvetlenül. A területen közösségi jelentőségű faj nem fordul elő, ezért csekély mértékű zavarást jelenthet a beruházás. Szár-Tatabánya között már jelenleg is N2000 területen halad a nyomvonal, de ezen a szakaszon helyben kerül átépítésre a pálya. Tatabánya-Tata között a jelenlegi nyomvonal közvetlenül N2000 terület mellett húzódik. A tervezett korrekciók nem jelentenek N2000 igénybevételt.

A meglévő esztergomi repülőtér magterületen és Natura 2000 területen került kialakításra, de ez nem új elem a tervben.

A térségi közműhálózat és egyedi építmények — az erőművek, a légvezetékek, a magas hírközlési és távközlési építmények — is hatással vannak az élővilágra, az emberi egészségre. Új elem a tervben az OTRT-ben kijelölt Almásfüzitő 50 MW-nál nagyobb erőmű, az Oroszlány-Almásfüzitő és Győr-Martonvásár közötti átviteli hálózat 400 kV-os távvezetékei, továbbá a térségi jelentőségű 120 kV-os elosztó hálózat távvezetékei Kisbér-Zirc, Tata-Dunaalmás, Dunaalmás-Lábatlan, Dunaalmás-Almásfüzitő, Bicske Dél-Gyermely(T), Gyermely-Gyermely(T), Gyermely(T)-Dorog között. Egyik fejlesztés sem érint védett természeti területet vagy puffterületet és viszonylag távol esnek a lakott területektől is, így az emberi egészségre sem gyakorolnak kedvezőtlen hatást. Az Oroszlány-Almásfüzitő távvezeték és erőmű országos elem, környezeti értékelése nem szükséges, de megjegyezzük, hogy viszonylag távol kerültek a lakott területektől, ezért nem jelenthetnek kedvezőtlen hatást. A távvezeték tájba illesztését és az érzékeny területeken a meglévő vezetékekkel egy oszlopsoron vezetését a törvényi előírás garantálja.

Az emberi egészségre közvetlenül egyik területfelhasználási térség, övezet és ajánlás sincs, hanem csak áttételesen kapcsolódnak valamilyen szinten az emberhez. Igazából minden a környezet védelmével összefüggő tervi elem jó hatással van az emberi egészségre. Az OTRT sem foglalkozik közvetlenül az emberrel, de az élővilág védelmére, a termőföld védelmére, a víz és levegő védelmére vonatkozó övezetek és ajánlásaik mind kihatással vannak az egészségre. Legerősebben az erdősítéssel kapcsolatos övezetek hatnak kedvezően. Ezenkívül az épített környezet, kulturális örökség és táj védelme is befolyásolja az emberi egészséget, az élhető környezet kialakításával. A környezet állapotában bekövetkező kedvező változás mind jó hatással van az emberre. A sajátos megyei térségek közül a turizmusfejlesztés szempontjából jelentős térségek és ajánlásaik is kapcsolódnak az emberi egészséghoz, a rekreáción keresztül.

A tervmódosítás hatása a tájra

A megyei területrendezési terv módosítása a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény 6. és 7. §-a szerinti tájvédelemre vonatkozó előírásainak megfelelően készült. A szabályozás lényege, hogy tájhasznosítás során meg kell őrizni a tájak természetes és természetközeli állapotát, a tájak esztétikai értékeit, a táj jellegét, az egyedi tájértékeket. A területrendezés során kiemelt figyelmet kell fordítani a természeti értékek, rendszerek, a tájképi adottságok, tájértékek megőrzésére.

A térségi szerkezeti terv, a térségi övezetek, a sajátos megyei térségek ajánlásai az NKP céljaival teljes összhangban vannak, figyelembe vették a természet- és tájvédelem szempontjait, beépítették a fenntartható tájhasználat, az országos ökológiai hálózat és a táj védelmét.

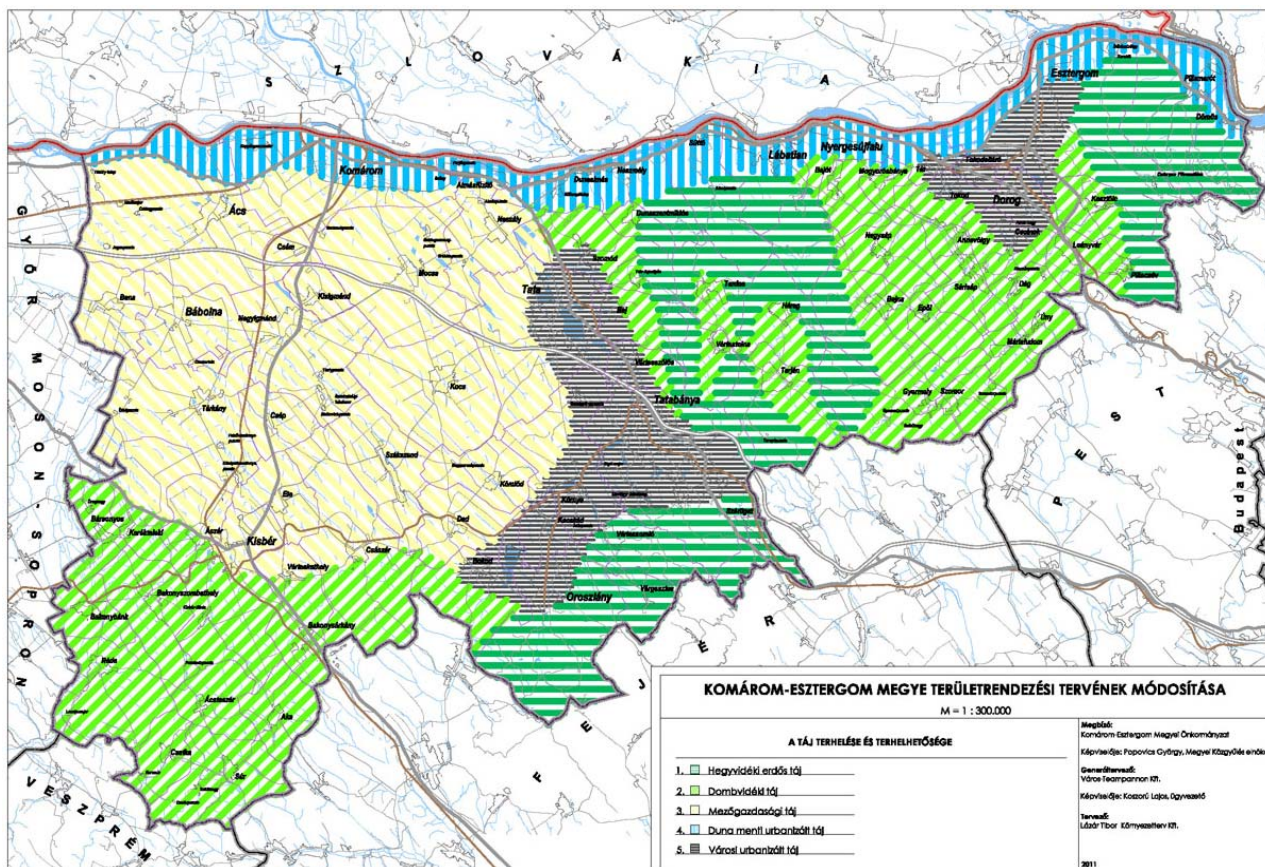
A térségi szerkezeti terv területfelhasználási rendszere figyelembe veszi a természeti értékek, rendszerek védelmét. A terv egyes területfelhasználási térségként határozta meg tájvédelmi, természetvédelmi szempontból a

dombvidéki mozaikos tájjellegű térségeket Bakonyalján, a Vértes peremvidékén és az érzékeny Duna menti térségben. Utóbbi területen az erdősítés által fontos a tájkép változatosabbá tétele. A dombvidéken különösen fontos a történeti hagyományokon alapuló mozaikos tájszerkezet megőrzése, mert ez adja a térség egyedi és változatos tájkarakterét. E tájképvédelmi szempontból igen érzékeny területek településrendezési terveiben kiemelt fontosságú a területfelhasználási egységek kialakítása, melyek a táj és település harmonikus egységét nem bontják meg (erdőfejlesztés sem alakíthatja át a történeti tájkaraktert).

Az övezeti rendszeren belül a tájképvédelmet közvetlenül szolgálja az országos és térségi tájképvédelmi terület övezetei. Ez a települési szintű lehatárolás a településrendezési tervekben pontosítandó. Ezen kívül közvetve kapcsolódik a tájvédelemhez az országos ökológiai hálózat övezetei, a térségi komplex tájrehabilitációt igénylő területek övezete, a világörökségi és világörökség várományos terület és a történeti települési terület övezete. A sajátos megyei térségek közül közvetlenül kapcsolódik a történeti táj javasolt térsége a Pilisben, közvetve a Natura 2000 területek és az intézkedésként meghatározott meglévő és tervezett natúrparkok.

A sajátos megyei térségként meghatározott Duna menti települések és a szélérőmű telepítés szempontjából vizsgálat alá vonható terület kijelölése és a vonatkozó ajánlások a tájvédelem szempontjából is meghatározóak.

Az OTRT az országos jelentőségű tájképvédelmi terület övezetébe több kistérséget is besorolt: dorogi, kisléri, Esztergom-nyergesújfalui, Komárom-bábolnai, oroslányi, tatai és tatabányai. A kijelölés nem következetes, több védendő dombvidéki település is kimaradt, melyek tájképi értékekben gazdagok, megőrzésük térségi érdek. A térségi jelentőségű tájképvédelmi terület a hatályos tervben szereplő lehatárolást továbbra is fenntartja a Gerecse és Pilis erdős térségében, a Vértes északi peremvidékén és a teljes Bakonyalján, Ács térségében és a Duna menti még beépítetlen parti térség tájvédelmére. Így teljessé válik a Duna menti táj egységes tájképvédelme is. A megyei terv erre az övezetre határozza meg a legtöbb ajánlást, összesen 20-at, melyek a korábbi terv ajánlásaival összhangban vannak. Az ajánlások a területfelhasználás táji, természeti értékeit is figyelembe vevő differenciált településrendezési szabályozására, a történeti hagyományokon alapuló kertes mezőgazdasági tájhasználat fenntartására, a tájkarakter megőrzésére és fejlesztésére, az építményi funkciók és sajátos területhasználatok összehangolására, tájrehabilitációjára ösztönöz. Az ajánlás kiter az egyre divatosabb önálló reklámpítmények és reklámtáblák elhelyezésének a helyi építési szabályzatban való szabályozására is.

A táj terhelhetősége

A tájat befolyásolja még a Térségi szerkezeti terven jelölt különböző egyedi építmények és műszaki infrastruktúra hálózatok, melyek közül elsősorban az energiaellátáshoz és távközléshez tartozó magas építmények (szélerőmű és hírközlési torony), nagyfeszültségű légvezetékek változtatják meg a tájképet. Ezek megjelenése zavaró a tájban, ezért a magterület és a tájképvédelmi övezetek ajánlásai szabályozzák a tájba illesztést, de az OTrT is több övezetbe (magterület, ökológiai folyosó, tájképvédelmi övezetek, világörökségi területek) előírja az illesztést és a felszín alatti vezetést. Új országos jelentőségű elem a megyei tervben az Oroszlány-Almásfüzitő közötti 400 kV-os távvezeték, melyet az új OTrT tartalmaz, ezért ennek hatásvizsgálata nem szükséges. A térségi jelentőségű Kisbér és Zirc közötti új 120 kV-os távvezeték elosztó hálózat részeként került a tervbe az E.ON adatszolgáltatása alapján. Ez az új légvezeték ökológiai hálózatot nem érint. Ezen kívül a tájvédelemmel is összefügg az a műszaki infrastruktúrahálózatok és egyedi építmények ajánlása, hogy a tervezett vonalas létesítmények (közlekedési hálózat, távvezetékek, szénhidrogén szállítóvezetékek) nyomvonalát koncentráltan, a meglévő vonalas létesítmények nyomvonalához célszerű igazítani egy folyosót alkotva.

A tervmódosítás hatása az épített környezetre

A környezet védelméről szóló törvény 24.§-a szerint „az épített környezet védelme kiterjed a településre, az egyedi építményekre és a műszaki létesítményekre.” Az épített környezet védelme a településrendezés eszközeiben érvényesíthető, így meghatározóan települési önkormányzati hatáskör. Az OTrT az épített környezet védelmével közvetlenül nem is foglalkozik, azzal összefüggő övezetet nem határozott meg. A kulturális örökség szempontjából kiemelten kezelendő terület két térségi övezete, a világörökség és világörökség-várományos terület övezete és a történeti települési terület övezete kapcsolódik az épített környezet védelméhez. Ezt erősítik a két övezetre meghatározott ajánlások is. A korábbi terv készítése során felmért több megyei jelentőségű építészeti és kulturális érték ismeretében a terv sajátos megyei térségként meghatározta a védendő szerkezetű településeket, a térségi jelentőségű örökségvédelmi területeket és a történeti táj javasolt térségét. A megye „rejtett” értékeinek megőrzésére vonatkozó ajánlások meghatározóan az épített környezet védelmét szolgálják. Az épített környezet védelmét szolgálják a terv települési térsége, ezen belül a városias települési térsége és a hagyományosan vidéki települési térsége vonatkozó ajánlásai. Az épített környezetre vonatkozó javaslatokat tartalmaznak az ajánlások is, melyek foglalkoznak a területkínálattal, a kompakt várostest megőrzésével, kialakításával, és egyéb a település szerkezetét, építészeti minőségét kedvezően befolyásoló szabályozási elvekkel:

- a települési térség,
- a településhálózati csomópont térsége,
- az együtt tervezhető térség,
- a Duna menti települések,
- a gazdaságfejlesztés térségei,
- a turizmusfejlesztés térségei.

Ezen kívül az országos és térségi jelentőségű tájképvédelmi terület övezetére vonatkozó ajánlások között is megtalálhatók az épített környezetre vonatkozó ajánlások is a települések és a táj harmonikus egységének megőrzése érdekében. A terv az OTrT-vel összhangban lévő rendelettel elfogadandó munkarészeinek az épített környezet védelmével összefüggő szabályozást nem tartalmaz. Ez az OTrT és a tartalmi követelmények hibája. A terv határozattal elfogadandó ajánlásai részletesen foglalkoznak az épített környezet védelmével.

A tervmódosítás hatása a kulturális örökség védelmére

A megye hatályos területrendezési terve és a jelenlegi módosítás helyzetelemzése részletesen feltárta a kulturális örökség értékeit, a megyei jelentőségű műemlékeket, a régészeti területeket és az épített környezet értékeit egyaránt. Az OTrT új országos övezetként bevezette és kijelölte a kulturális örökség szempontjából kiemelten kezelendő terület övezetét, amelyet a megyei területrendezési tervnek az adatszolgáltatás szerint világörökség-várományos terület avagy történeti települési terület övezetébe kellett besorolnia.

A megyében jelenleg nem található világörökségi terület, azonban több várományos terület is szóba jöhet a Római limes, a Dunakanyar kultúrtáj, a Komáromi erődrendszer és a Tájház hálózat Magyarországon kapcsán. A római limes érintette települések köre nem teljes az OTrT-ben, hiányzik Moca, Naszály, Tokodaltáró és Mogyorósbánya. A történeti települések övezetbe viszont bekerült Ászár és Lábatlan, melyeknél nem megállapítható a szándék, az adatszolgáltatás szerint egyik terület sem érintett. Mivel a terv az OTrT szabályozása szerint csak az érintett településeket jelölte ki, ezért a pontos világörökség várományos területet illetve a történeti települések

településkép-védelmi területét a településrendezési tervben kell meghatározni. Utóbbi területnek magában kell foglalni az összes országos és helyi védettséget is. A világörökség várományos területre vonatkozóan az OTRT csak a külszíni bányászat korlátozására, a közlekedés és a közművezetékek tájba illesztésére és utóbbi felszín alatti vonalvezetésére határoz meg szabályokat.

A terv ajánlása szerint a világörökség várományos területen a fejlesztés komplexen a kulturális és természeti értékek összehangolt védelmével biztosítható, mely a terv többi szabályainak, ajánlásainak együttes alkalmazásával biztosítható igazán (ökológiai hálózat övezete, tájképvédelmi övezetek, térségi komplex tájrehabilitációt igénylő területek, Natura 2000 területek, Duna menti települések, történeti táj térsége, natúrparkok).

A világörökség várományos települések (Ács, Almásfüzitő, Komárom, Neszmély, Tokod, Dömös, Esztergom, Nyergesújfalu, Pilismarót, Tát) mellett az OTRT történeti települései: Bajna, Kisdér, Kocs, Oroszlány, Süttő, Szákszend, Tata, Tatabánya, Tát, Várgesztes, Vértessomló és Vértestolna. A történeti települések körét a megyei terv nem bővítheti. A hatályos megyei terv megyei jelentőségű kulturális örökségvédelmi területek sajátos megyei térsége is felülvizsgálatra került, összhangban az új OTRT-vel (szinte mindegyik települést tartalmazza). Az új vizsgálatot kiterjesztette a terv a településszerkezetek elemzésére is, így született meg a településszerkezet védelmét ösztönző új övezet. A besorolt települések mind rendelkeznek a településkép és tájkép együttesen védendő értékeivel, történelmi településközponttal. Ilyen 24 település Ács, Ácsteszer, Bábolna, Bajót, Bajna, Bakonyvárkány, Csolnok, Dad, Dorog, Esztergom, Gyermely, Keszthely, Kisdér, Kocs, Mocska, Nagyigmánd, Oroszlány, Pilismarót, Réde, Sársáp, Süttő, Szomód, Tata, Tokod. Sajátos megyei térség továbbá az OTRT történeti településeit kiegészítő térségi jelentőségű kulturális örökségvédelmi terület, mely Bábolna, Komárom, Almásfüzitő, Neszmély, Csátka, Dad, Vértesszőlős, Nyergesújfalu, Bajót, Tokod, Sársáp, Tokodaltáró, Keszthely, Esztergom, Pilismarót és Dömös településeket érinti. Fontos ajánlás hozzá, hogy itt is le kell határolni a településkép-védelmi területet és a történeti települési térség előírásait, ajánlásait javasolja alkalmazni. Mivel ezeken a településeken található ipari jellegű értékek is, ennek védelmére is tartalmaz ajánlást az övezet: javasolja a szabályozással is elősegíteni a kultúrtörténeti értéket képviselő ipari, bányászati múlt építészeti emlékeit, tipikus településszerkezetét, lakóterületi értékeit őrző – településrészek karakterének megőrzését.

A történeti táj javasolt térsége (Pilis) a hatályos tervhez képest nem változott.

3.4. A változatok összevetése a fennálló környezeti konfliktusok, problémák enyhítése-kezelése/esetleges súlyosbítása közötti különbség tekintetében

A fennálló környezeti konfliktusok vizsgálatánál az OTRT és a megyei terv-módosítás vizsgálatának anyagai az irányadók. Az alábbi vizsgálat a meglévő konfliktusokat és azokhoz kapcsolódó közvetlen vagy közvetett területrendezési tervi javaslatokat mutatja be, melyek pozitívan vagy negatívan befolyásolják a környezeti elemek állapotát. Míg az előző fejezetben összefoglaltuk az egyes övezetek hatását a különböző környezeti elemekre, most kifejezetten a konfliktusok kezelésére helyeztük a hangsúlyt.

A megyei területrendezési terv módosítása a helyzetelemzés során feltárt környezeti konfliktusok enyhítésére és kezelésére az országos és térségi övezetek meghatározásánál, pontosításánál, az ajánlásaiban és az intézkedésekben a jogszabályi kereteken belül további javaslatokkal is élt. Az OTRT által meghatározott övezetek és előírások a léptékből adódóan sokszor átfogóan és általánosan rendelkeznek a problémák kezelésével, és általában csak korlátoznak, nem rendelnek rugalmas szabályokat a változó környezeti állapothoz, a fejlesztésekkel összefüggésben. Az integrált kezelést és szabályozást nem ismeri az OTRT, a kialakult állapotot és adottságokat nem tudja megyei szinten kezelni. Az egyes övezeti lehatárolások pontatlansága miatt pedig nem biztos, hogy célzott az egyes övezetekkel kapcsolatos jogos korlátozás. Egyik ilyen hibája az országos tervnek a léptékből adódó pontatlanság és az aktualitását veszített jogszabályok és módszerek által lehatárolt övezetek, az indokolatlanul nagy térségre vonatkozó övezeti lehatárolások, mint pl. a komplex tájrehabilitációt igénylő terület. A főúthálózattal kapcsolatban is több hiányossága van az OTRT-nek, az elkerülő és összekötő utak, tervezett nyomvonalevezetések és építmények tekintetében.

A megyei terv előnyben van az OTRT-vel szemben, mivel a módosítás óta eltelt 3 év alatt is változtak a jogszabályok, a felülvizsgált, vagy felülvizsgálni szükséges térségi övezetek. A környezeti elemek állapotában bekövetkezett változások, a földdel, vizekkel kapcsolatos újabb problémák (talajszennyezés, belvizek, vízelvezetés romlott) és fejlesztési igények jelentkeztek a megyében (gazdasági célú területigénybevétel nőtt). Az OTRT-ben van olyan területfelhasználási térség és övezet is, mely nem követte 2003 és 2008 között a változásokat, a túlzott kijelölést nem javították (lásd erdőgazdálkodási térség, vegyes térség, tájrehabilitáció).

A 8. sz. táblázatban összefoglaltuk a két változat hatását és megoldásait a feltárt konfliktusokra (a vonatkozó ajánlásokra és intézkedésekre csak utalások vannak, azok részletezése a 4. fejezetben található).

Környezeti elem	Konfliktus, probléma	OTrT	Megyei terv-módosítás
Földtani közeg és felszín alatti víz	Az egyik legérzékenyebb és legsérülékenyebb természeti erőforrásaink. Szennyezőforrással veszélyeztetett víz és földtani közeg a FAVI Kárinfo adatbázisa szerint több településen is van, felmért és releváns telephelyek: hulladéklerakók környéke, szennyvíziszap, szennyvízelvezetés, üzemanyag-töltők, hulladékkal feltöltött bányák, üregek stb. (lásd. vizsgálatok melléklete).	Kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi terület övezete. A kormányrendelet szerinti fokozottan érzékeny területek tartoznak az övezetbe, de a megye többi része is érzékeny terület (kis terület tartozik a kevésbé érzékeny kategóriába). Az övezet csak a védett felszín alatti vizekre vonatkozik, az egyéb érzékeny felszín alatti vizekre nem tartalmaz előírást. A talajvíz védelmére nincs előírás, lehatárolás. A vízbázisok karszt és parti szűrésű vizek.	Az OTrT-ben a felszín alatti vizek védelméről szóló 219/2004. (VII.21.) K.r. 2. melléklete szerint a vizek jó állapotának biztosítása érdekében lehatárolt fokozottan érzékeny területek mindkét tervben azonosak. Az ivóvízbázisokat veszélyeztető korlátozó szabályozás biztosítja a védelmet, melyet az ajánlások kiegészítenek. A 18 vízkészlet közül 2 becsült védőterület. Pontosításra ad lehetőséget a terv. Korlátozó szabályokat kell előírni a települési tervben. Csatornázást és az állattartó telepek szennyvizeinek és trágyakezelésének szakszerű megoldását kell biztosítani. Az egyéb vizekre nincs ajánlás.
	Tájsebek, roncsolt területek, meddőhányók, bányatavak, bányák, zagytározók, pernyehányók, vörösiszap tározók potenciális veszélyforrások	Az országos komplex tájrehabilitációt igénylő területek hiányossága, hogy nem tartalmazza a meddőhányókat, zagytározókat és vörösiszap-tározókat. Ráadásul ezek a területek vízgazdálkodási térségbe soroltak. Aktualizálásra szorul.	A terület megfelelő újrahasznosítását, és tájba illesztését segíti. Részben kezelni tudja a problémát. A terv pontosítja az országos övezet határvonalát. A térségi komplex tájrehabilitációt igénylő terület pótolja az OTrT hiányosságait, tartalmazza az összes meddőhányót, bányát, bányatavat, zagytározót és vörösiszap tározót felhasználva a Bányakapitányság adatait és a google légifotót. A természet védelmével összefüggő hasznosítást segíti. Tájékp, mint természeti erőforrás erősödik a térségben. Turisztikai hatása is jelentős.
Felszíni víz	Szennyvíz tisztítása nem megfelelő, szennyvízbevezetés, befogadók szennyeződése (Kenyérmezei-p.)	Felszíni vizek vízminőség-védelmi vízgyűjtő területe részben kezeli.	Az OTrT szerinti lehatárolást tartalmazza. Az ajánlásokban konkrét javaslatokat, feladatokat rendel az övezetbe a szennyvizekkel, tisztítással kapcsolatban. Figyelembe kell venni a Víz Keretirányelv alapján kidolgozott vízgyűjtő-gazdálkodási terveket is.
	Karsztvízszint emelkedés, az egykori bányaterületekről szennyező anyagok bemosódása a vizekbe	OTrT nem kezeli, nincs rá javaslata.	A tervmódosításnak nincs rá eszköze, hogy befolyásolja a természeti jelenséget, elsősorban a vízelvezetéssel és rehabilitációval, a szennyezőanyagok feltárásával és kármentesítéssel orvosolható. A térségi tájrehabilitációra kijelölt területek segítik a potenciális területeken a megvalósítást.
	Nitrát és/vagy ammónium szennyezettség a talajvízben, összefügg az erózióval is. Elsősorban a parti szűrésű vizeknél lehet probléma	OTrT nem kezeli, nincs rá javaslata. Jogszabály rendelkezik a vizek mezőgazdasági eredetű nitrátszennyezésének csökkentése és védelme érdekében: 27/2006. (II.6.) kormányrendelet az érzékeny területeken új állattartó telep nem létesíthető. Felülvizsgálat 2008-ban volt esedékes.	Ez elsősorban emberi tevékenység által okozott probléma. A sajátos megyei térségi övezetek tartalmazza a nitrátérzékeny területeket, azokra a területekre is, melyek MePar szinten nem kerültek még lehatárolásra (forrása a VGT): összes belterület, bányatavak 300 m parti sávja stb. A vonatkozó jogszabály szerinti környezetkímélő gazdálkodással a talajvíz nitrátszennyezése megelőzhető.
	Zavart parti sáv, mederrendezés helytelen, zonáció, ökológiai problémák, Duna mentén, Tatai Öreg-tó	Felszíni vizek vízminőség-védelmi vízgyűjtő területe, Ökológiai hálózat övezete, Nagyvízi meder övezete	Erdőgazdálkodási térség, a felszíni vizek vízminőség-védelmi vízgyűjtő területe, az erdőkkel kapcsolatos övezetek, magterület, ökológiai folyosó, pufferterület, nagyvízi meder övezete hozzájárul az új beépítésre szánt területek kizárásához, az erdősítés ösztönzéséhez. A tájképvédelmi területhez készült ajánlás tartalmazza a mederrendezés szabályozását is.
	Belvízvesztés, csapadékvíz- elvezetés hiányosságai elsősorban a Dorogi kistérségben.	Rendszeresen belvízjárta terület kijelölését írja elő érintettség esetén.	Az ágazati adatszolgáltatás szerint nincs a megyében rendszeresen belvízjárta terület. Vízjárta terület, vízborította terület azonban van. Az ajánlások tartalmaznak a problémát megoldani segítő vonatkozó javaslatot: vízrendezési program készítése, csatornák vízgazdálkodási besorolása, vízelvezetők melletti fenntartó sáv biztosítása. A 21/2006. (I.31.) k.r. intézkedik a fenntartó sávokról és nagyvízi medrekről.
Föld	Tápanyag kimosódás, lemosódás, víz- és szélerózió	A megyei tervekben kell lehatárolni a szél és vízerózió	Az erdősítéssel kapcsolatos övezetek, az erdőgazdálkodási térség és a vegyes térség hozzájárul az

Környezeti elem	Konfliktus, probléma	OTrT	Megyei terv-módosítás
Föld		területét. Az erdőgazdálkodási térség kijelölésével enyhíti, kezeli a problémát.	erózió elleni védekezéshez, az erdősítéshez. Az eróziókhoz készült ajánlások betartása, a jó területhasználat kiválasztása, fásítás, stb. enyhítik az erózió okozta károkat. Ide tartozik még a nitrátérzékeny területek is, mivel a vonatkozó jogszabály szerinti környezetkímélő gazdálkodással a talaj nitrátszennyezése is megelőzhető.
	Rekultívatlan kommunális hulladék lerakók, illegális hulladéklerakók Veszélyes és nem veszélyes hulladék hasznosítás (Keszölczi pernyetározón)	OTrT nem kezeli, nincs rá javaslata. Térségi hulladéklerakót a megyei terv jelöli ki.	A regionális hulladékgazdálkodási rendszer keretében folyamatos a rekultiváció. A térségi komplex tájrehabilitációt igénylő terület övezete részben kezeli a problémát (Neszmélyi hulladéklerakó). Továbbá az intézkedések tartalmaz a programból kimaradt rekultiválandó területekre felmérést és cselekvési tervet (1.10 intézkedés). Illegális hulladéklerakó problematikát úgy kezeli a terv, hogy ki vannak jelölve a térségi hulladéklerakók helyei, másképp nem tudja kezelni a megyei terv, a felszámolásuk a környezetvédelmi program és a települések feladata. A veszélyes és nem veszélyes hulladék hasznosításával kapcsolatos tervi ajánlás nincs, a barnamezős területen történő tevékenység szabályozása is általában hatósági kompetencia.
	Felszínmozgásos területen területhasználat változás, geotechnikai szakvélemény nélküli beépítési szándék	OTrT előírja a megyei tervekben az adatszolgáltatás szerinti veszélyeztetett területek övezetének lehatárolását. Településszerkezeti tervben csak kivételesen, geológiai szakvélemény alapján jelölhető ki beépítésre szánt terület.	A megyei tervben a Bányakapitányság adatbázisára hagyatkozva (felülvizsgálat szükséges) került meghatározásra a földtani veszélyforrások által érintett települések köre (rogyás, földomlás, csúszás, kőzetomlás, suvadás 58 települést érint). Konkrét lehatárolást a települési tervek tartalmazzák. A felszínmozgásos területek problémáját nem nagyon tudja kezelni, megelőzésre jó. Az emberi tevékenység hatására történő veszélyek elhárításának egyetlen módja a további beépítés tiltása. Új beépítésre szánt terület kijelölését nem javasolja a terv, de a már kijelölt területeken olyan besorolást javasol, ami mérsékli a földmozgás kialakulását.
	Mezőgazdasági területek felaprózódása, eltartóképeség csökkenése	Nem határoz meg szabályokat.	A mezőgazdasági térség és a tájképvédelmi területek övezete ajánlásaiban szabályozást javasol a birtokközpont, üzemi központra, a művelési ágak szerint a telekméretekre és beépítésre, funkciókra, karakterre a tájhasználat, tájvédelem figyelembe vételével. A javaslat figyelembe veszi a gazdasági méretet is az eltartóképeség függvényében.
	Meglévő és tervezett bányaterületek ökológiai folyosóban, egyéb védett terület közelében, tájképvédelmi területen.	Nincs kellően szabályozva, nincs koordinálva a többi ágazattal. Átfedés van a települési szintű lehatárolásnak a tájképvédelemmel. A gazdasági és természetvédelmi érdek ütközhet.	A gazdasági és természetvédelmi érdek összehangolása szükséges ez ügyben. A terv szabályozza, hogy külszíni művelésű bányatelek magterület, ökológiai folyosó és világörökségi területen nem jelölhető ki.
	Túlzott területkínálat, mezőgazdasági területek beépítésre szánt területbe sorolása	Csak a kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezetében van részben szabályozva. Nem megfelelő a védelem szintje, mert kivételes esetben beépíthető.	A megyeierő-módosítás szigorítaná az országos előírást, javasolja a beépítésre szánt terület teljes kizárását a kiváló termőhelyen. Továbbmegy a szabályozásban, térségi árutermelő mg. térséget is kijelöl a terv, fokozva a föld védelmét, megtartását. Az ajánlásokban több helyen is megjelenik a barnamezők újrahásznosítása, a meglévő gazdasági területek jobb kihasználásának ösztönzése stb., új településselkerülő utak és meglévő gazdasági területek jobb kihasználásának összehangolása
Táj, tájkép	Tagolatlan, sivár, nagy összefüggő mezőgazdasági táblák, tájba nem illő beépítés, zártkertek átalakulása üdülőterületté, mezőgazdasági területek rendezetlen beépítése	Országos jelentőségű tájképvédelmi terület a területfelhasználás és közművezetékek, építmények szabályozásával, a látványterv készítésével biztosíthatja a tájképi értékek fennmaradását. Bányászati tevékenységet megengedi.	Térségi jelentőségű tájképvédelmi terület több szempontból szabályozza az érintett területet. Megakadályozza a nagy és kis táblák kialakítását, segíti a különböző védettségű területek megőrzését. A meglévő majorok, üzemek fejlesztését ösztönzi. A helyi építészeti hagyományok figyelembe vételét hangsúlyozza, történeti tájszerkezet megőrzését segíti. A Történeti táj javasolt térsége sajátos megyei övezet segíti az érintett településeken az integrált szemléletű

Környezeti elem	Konfliktus, probléma	OTrT	Megyei terv-módosítás
			tervezést és az adottságokhoz mért komplex hasznosítást javasolja. A zártkertek átalakulását üdülőterületté nem támogatja a terv, mivel jelentős környezeti terhelést jelent a csatornázás megold(hat)atlansága.
Élővilág, biológiai sokféleség	Erdősítés hiánya, ökológiai folyosó megbontása, ültetvény jellegű tájidegen, nem elegyes telepítések, parlagterületek, kaszálás hiánya, energiaerdő telepítése	Az Ország Szerkezeti Terve a megyére nagy területen jelölt ki erdőgazdálkodási térséget. Az ökológiai hálózat kijelölése megakadályozza a meglévő védett természeti területek, zöldfolyosók beépítését, káros területfelhasználási kategória kijelölését. Több övezet is a területfelhasználás korlátozására vonatkozik. Szabályozás hatására a területek károsodása megelőzhető.	A megyei tervben több övezet is segíti az élővilág, ökológiai rendszer megőrzését, javítását. A területfelhasználatok meghatározása, és a korlátozások biztosítják a biológiai sokféleséget a védett természeti területeken. Az erdőgazdálkodási térség és az erdőkkel kapcsolatos övezetek megőrzik az erdőtelepítésre alkalmas termőhelyek állapotát, megelőzik a romlását. Az országos ökológiai hálózat közvetlenül segíti az összefüggő rendszer megtartását. A sajátos megyei térségek közül a Natura 2000 és a natúrparkok is ezt a célt szolgálják.
Épített környezet	Indokolatlanul nagy területkínálat, nem racionális beépítésre szánt területek kijelölése. Kültérületi beépítésre szánt terület tájba nem illő átsorolása.	Nem szabályozza. Átadja a megyei tervnek a feladatot.	A megyei terv a települési térségeket a településszerkezeti tervek alapján határolta le, abban nem tudott korlátozni. Azonban a terület felhasználása és a terület beépítésének ütemezése, az együtt tervezés javaslatai mind segítik a racionálisabb kijelölést és gazdálkodást, a sajátos megyei térségek segítségével is.
	Ökológiai hálózatot, erdőt, védett, védelemre tervezett természeti területet érintő közlekedési hálózat, elem	Az országos terv nem tudja kellő részletezettséggel kezelni. A főúti nyomvonalak és elkerülők néhány esetben érintik a védett természeti területek szélét. Nagysebességű vasút áthalad ökológiai folyosón.	A megyei terv módosítása felhasználva az ágazati és települési terveket jelölte ki az optimális nyomvonalakat, felhasználva a meglévő dűlőutakat is. Egyik sem érint v. érinthet védett természeti területet, azonban néhány településnél elkerülhetetlen volt a közeli védett természeti területek kismértékű érintése.
Kulturális örökség	Történelmi településrag átépülése, tömbök átvágása, a helyi védett épületek bontása, településkarakter eltűnése	Kulturális örökség szempontjából kiemelten kezelendő terület övezete. Nem kezeli teljes körűen.	Történelmi települési terület és világörökség és világörökség várományos terület övezete passzív módon kezelni tudja. A részletes értékvédelmi vizsgálat alapján lehatárolandó településkép-védelmi terület és a helyi értékvédelmi terület kijelölésével, de a szabályok és korlátozások meghozatala és betartatása már a települések feladata. A megyei terv sajátos térségként meghatározta a védendő szerkezetű településeket, a történelmi tájat is, így teljes és biztosított a megyében az értékek fennmaradása.
Levegő	Közlekedési eredetű szennyezések, főút menti területek nagy terhelése (1, 10, 11, 13, M1), nagyobb városok immisziós kibocsátásai Zaj, rezgés Lakossági fűtésből eredő légszennyezés	OTrT nem kezeli megfelelően, mert több főúti elkerülő szakaszt nem ábrázol a leginkább szennyezett térségben. A térségi jelentőségű úthálózatra nem ad javaslatot, melyek segíthetnének a belterületek terheltségének csökkentését (akár főúti kategóriában is). Fűtési szezonban fellépő szennyezést nem tudja kezelni.	A tervezett térségi mellékúthálózatot és építményeit az intézkedések tartalmazzák, tervlappal is. A leginkább terhelt főút menti térség, a Duna mentén és az 1-es főút térségében több javaslatot is tartalmaz (hiányzó észak-déli kapcsolatok, összekötő és elkerülő utak). A vasúti hálózat fejlesztése is fontos terhelést csökkentő feladat (Esztergom-Almásfűzitő, Tatabánya-Kisbér), a vasút villamosítása, kétvágányúsítások. A vízi közlekedés fejlesztése is kiemelt feladat. A tervi elemek a Duna Stratégiával összhangban kerültek a tervbe: Komáromi trimodális logisztikai központ, teherkomp Esztergom-Párány között.
	Ipari eredetű diffúz szennyezések	OTrT nem kezeli.	A térségi szerkezeti terv sem tudja megfelelően kezelni. Az erőművek kijelölését az OTrT-ből át kell venni. A települési térségen belül nem lehet lehatárolni a szennyező ipari területeket. Az ajánlások és intézkedések viszont javaslatokkal segítik a gazdasági területekkel való gazdálkodást, a zavaró területfelhasználatok térbeli elkülönítését. Ennek a kezelése elsősorban a települési tervek feladata.
Minden környezeti elem	Földrengés, mint a megye potenciális veszélyforrása	OTrT nem kezeli.	A megyei terv módosítása sem kezeli, de javasolt egy ajánlás ezzel kapcsolatosan.

Összességében a megyei terv módosítás nem súlyosítja egyik környezeti konfliktust sem, hanem megpróbálja megelőzni a konfliktust vagy javít a már meglévő állapotot a rendelkezésre álló szigorú meghatározottságú keretek között. A fennálló konfliktusokat a területrendezés eszköztára célirányosan kezeli, melyek a környezeti és természeti

értékek megőrzésével, a térszerkezet/tájszerkezet fejlesztésével, a terület- és környezethasználat alakításával és a közlekedési hálózat formálásával, valamint az ajánlásokkal hozzájárul a megye környezeti állapotának javításához, a környezeti elemek veszélyeztetésének csökkentéséhez, közvetve pedig a lakosság egészségi állapotának javításához. A hatékonyság pedig nagyban függ a terv érvényesítésétől, ami pedig már a döntéshozók, és felhasználók felelőssége, az értékközpontú és értékalapú megközelítés.

A levegő minőségét a legnehezebb befolyásolni a megyei területrendezés eszközeivel, mert igen összetett konfliktus, közvetlen ráhatása nem lehet. A meglévő és tervezett pontforrások, a szennyező ipari tevékenységek, mint az erőmű (egyedül ez van országos szinten szabályozva), nem megyei tervi szintű meghatározás (települési és országos). A kiserőművek pedig biomassza erőművek lennének csekély környezeti terheléssel. Az egyes közműépítmények, fő közlekedési hálózatok szintén nem megyei szintű kijelölések. A megyei terv mindent elkövetett, hogy csökkentse a közlekedésből eredő légszennyezést a vasúti hálózat, a vízi közlekedés, a térségi kapcsolatok közötti erősítéssel, a távolság lerövidítésével, a Dunai hidak révén és a térségi mellékúthálózat fejlesztésével az átkelési szakaszokon (elkerülő) és a területkínálattal való helyes gazdálkodás javaslatával.

A megyében a 3. légszennyezettségi zóna is biztosítja a levegő védelmét. A már meglévő ipari és közlekedési eredetű szennyezések csökkentése a környezetvédelmi program és a hatósági intézkedések feladata.

3.5. A változatok összevetése a közvetlen vagy közvetett környezeti hatásokat kiváltó tényezők, okok közötti különbség tekintetében

A megyei területrendezési terv módosítása a fenntarthatósági szempontok alapján jelölte ki az egyes területfelhasználási térségeket, figyelembe véve a települési szintű fejlesztési igényeket is. Az egyes környezeti hatásokat kiváltó tényezőket és okokat a környezeti konfliktusok felől közelíti meg a környezeti értékelés. A hatásokat értékeltük az egyes térségi területfelhasználási kategóriák, övezetek és a környezeti elemek összefüggésében az OTTr és a megyei terv változatra. Az előző fejezetekben felsorolt és értékelt védelmi funkciójú és értékőrző tervi elemekre és övezetekre a minimális pontosítások miatt még egyszer nem térünk ki. A vizsgálatból megállapítható, hogy a megyei terv módosítás a szerkezeti terv pontosításával és az övezeti térségekre vonatkozó szabályok pontosabb meghatározásával, valamint az alacsonyabb szintű tervek számára készített ajánlások megfogalmazásával kedvezőbb keretet teremt, amivel elkerülhetők és mérsékelhetők a közvetett és közvetlen negatív hatások. A megfelelő területhasználati keretszabályokkal és a jól megválasztott infrastruktúra nyomvonalakkal biztosítani lehet a gazdasági, társadalmi és a környezeti minőség fenntartását, fejlődését, a termőföld, tájszerkezet, élőhely, faji sokféleség stb. megőrzését.

9. sz. táblázat

Térségi területfelhasználási kategóriák, övezetek, tervi elemek, intézkedések	Környezeti hatásokat kiváltó tényezők az Ország Szerkezeti Terve szerint	Környezeti hatásokat kiváltó tényezők a módosított Térségi szerkezeti terv szerint
Erdőgazdálkodási térség, kiváló termőhelyi adottságú erdőterület Erdőtelepítésre, fásításra alkalmas terület	Erdőterület növekszik, a monokultúras erdő aránya növekedhet. az indokolatlanul nagy kijelölés miatt a hagyományos mozaikos tájszerkezet eltűnhet, nem követi a kialakult értéket képviselő dombvidéki tájhasználatot. Értékes gyepek eltűnhetnek. Erdőtelepítés célterületei megőrződnek. Biodiverzitás nő. Települési fejlesztési igények korlátozása.	Erdőterület növekszik a hagyományos tájhasználat figyelembevételével. Megőrződik a tájszerkezet, tájhasználat, a dombvidék mozaikossága megmarad. A termőhelyek megőrződnek. A monokultúras erdők arányának növekedése, a rövid vágásérettségű, fás szárú energiaültetvények arányának növekedése nem javasolt.
Vegyes területfelhasználású térség	Az adottságokat nem mindig figyelembe vevő kijelölés hatására megváltozik a tájszerkezet, a tájfejlesztés-tájrendezés nem hatásos. Felborul a mezőgazdasági és erdőterület aránya. Elveszik a tájkarakter.	A tájszerkezet megőrződik. A mozaikos mezőgazdasági és erdőterület megmarad a Duna menti térségben, Bakonyalján, Vértes peremvidékén. A történeti tájkarakter nem alakul át. Fenntartható tájgazdálkodás kialakul.
Mezőgazdasági térség, kiváló termőhelyi adottságú szántóterület	A megye nyugati térsége, a Kisalföld megmarad az árutermelő mezőgazdasági térségnek. A mozaikos tájszerkezetű térségben csökken az erdőterület. A települési területek csökkennek. Kedvezőtlen adottságú területen történő gazdálkodás, védett természeti területek túlterhelése, erőforrások túlzott használata. ÉTT területek túlterhelése, erőforrások túlzott használata.	Megmarad az értékes árutermelés mezőgazdasági területei. A mozaikos erdős területeket megőrzi. A települések fejlesztései megvalósulhatnak. A kedvezőtlen termőhelyi adottságú területek erdősítése, művelési ág változtatás.
Települési térség	Mivel a települések általában szimbólummal ábrázoltak, nem lehet meghatározni.	A településszerkezeti tervek szerint kijelölt települési térségek követik a helyi és térségi szándékokat. Beépítésre szánt terület nő, gazdasági területkínálat nő. Környezeti terhelés is nő. Hagományos településszerkezeti elemek fejlesztése. A térségen belül a zöldfelülethálózat fejlesztése pozitív hatású.
Vízgazdálkodási térség	Roncsolt, ipari területek vízgazdálkodási térségben, nem javul a környezeti állapot. Vízhatal, szennyvíztisztítás indokolatlan beruházásai, nem megfelelően tisztított szennyvíz kibocsátása, mederrendezés, karbantartás	Vízgazdálkodási területek pontosítása megtörténik. A vízzel borított felületek szabályozása.
Építmények által igénybevett térség	A térség nagysága növekszik, infrastruktúrafejlesztések, átviteli és elosztó hálózatok területigénye, élőhelyek	Barnamezős területek újrahasznosítása. A környezeti terhelés minimális. A térség nagysága növekszik,

Térségi területfelhasználási kategóriák, övezetek, tervi elemek, intézkedések	Környezeti hatásokat kiváltó tényezők az Ország Szerkezeti Terve szerint	Környezeti hatásokat kiváltó tényezők a módosított Térségi szerkezeti terv szerint
	károsítása. Területek felszabdálása. Ökológiai hálózatot érint az energia hálózat, ezért különös figyelmet érdemel az elhelyezés.	infrastruktúrafejlesztések, átviteli és elosztó hálózatok területigénye, élőhelyek károsítása, táj megváltozása.
Szélerőmű elhelyezéséhez vizsgálat alá vonható terület	Nem foglalkozik a témával. Megnő a tájkaraktert befolyásoló, a látványt károsító tájelemek telepítése. Településkép veszélyeztetése. Túlterhelődés veszélye.	A tervben a kijelölés a legkevésbé érzékeny területeken történt, figyelembe véve több védelmi szempontot is. A túlterhelődés veszélye azonban itt is fennáll.
Nagysebességű vasútvonal	Az ökológiai folyosó megszakítását idézi elő, új nyomvonal változatok kidolgozását javasoljuk a következő tervmódosításban	Az országos tervből vette át a megyei terv, még pontosítással sem lehet kikerülni a nagy összefüggő ökológiai folyosót.
Gyorsforgalmi és főutak nyomvonalai	Területigény nő a főútfejlesztéseknél. Élőhelyeket zavaró nyomvonavezetés veszélye. Fragmentáltság növekszik populációk és élőhelyek tekintetében. Azzal viszont, hogy az M81 kikerült a tervből, csökkent.	Nyomvonalak pontosításával mérséklődnek a környezeti hatások (zajszint, rezgésterhelés, porterhelés, káros anyag kibocsátás). Vértesskethely, Kisbér, Császárt elkerülik. Társadalmi gazdasági szempontból előnyös nyomvonalak, Tata, Tatabánya.
Térségi mellékúthálózat	Nem tárgya az országos tervnek. Nem fejlődik, a kapcsolatok hiánya megmarad, a belterületek terhelése megmarad.	Közlekedéshálózat sűrűsödik, területigénybevétel nő, de a dűlőutak felhasználása fontos szempont volt, így a terhelés nem jelentős. Növekszik a biológiailag inaktív felületek aránya, ugyanakkor a forgalom átrendeződésével csökken a környezetterhelés. Mogyorósbányánál kikerült a zsákjelleg megszüntetése. A térségi mellékúthálózat fejlesztése, és elkerülő utak kijelölése hatására javul a levegő minősége, a települési környezet állapota egyértelműen javul a főutak menti településeknél.
Elővárosi és egyéb vasúti hálózat	Nem tárgya az országos tervnek. A környezetbarát közlekedés a városok között nem fejlődik. Az ipari térségek összekötése elmarad.	Komáromnál az árvízvédelmi fővédvonal felszabadul a vasúti mellékvonal áthelyezésével. Esztergom és Pádkány közötti gazdasági kapcsolat erősödik, környezeti terhelés minimális az M11 melletti elhelyezésnek köszönhetően.
Kerékpárút-hálózat	Környezetbarát közlekedés. Csökkenő közúti forgalom. Területfoglalás.	Térségi jelentőségű kerékpárutak elősegítik a hivatásforgalmat a főutak mentén, a mellékutak mentén és a turisztikai központoknál javul az elérhetőség, a gazdasági potenciál nő. A turizmus növekedéséből származó környezetterhelés. Által ér menti kerékpárút környezeti terhelést is jelenthet az élőhelyre.

3.6. A tervben foglaltak országhatáron átnyúló hatásainak értékelése

A fejezet bemutatja, hogy a terv módosítása nem tartalmaz olyan, a tervhierarchia magasabb szintű terveiben nem szereplő, vagyis kizárólag a megye döntése alapján bekerülő tervi elemet, mely a szomszédos ország környezeti állapotát negatívan befolyásolná.

Komárom-Esztergom megye északon határos Szlovákiával, azon belül Nyitra kerülettel (Nitriansky kraj). 2005-ben a határ menti két területrendezési terv összehangolása megtörtént. Az új OTTr ugyan kijelölt a határ mentén a környezetre hatást gyakorló új elemet (Almásfüzitői erőmű), de annak értékelése országos kijelölés miatt nem szükséges.

A két megye közötti informális egyeztetés 2011. június 9-én megtörtént, az intézményesített véleményeztetés a véleményezési eljárás keretében zajlik. A megye területrendezési terve nagyjából összhangban van a szomszédos megye szintén készülő tervével. Az egyeztetésen kezdeményezés történt, hogy Komárom-Esztergom megye tervében szereplő Esztergom-Párkány közötti vasútvonalat Nyitra megye is szerepeltesse tervében. Ezt a megye – a szlovák jogszabályok szerint csak a vasút üzemeltetőjével és az illetékes minisztériummal való egyeztetés alapján teheti meg. A vasúti szállítás és közlekedés lehetőségének megnyílása a közúti közlekedésből származó terhelés csökkentéséhez és ezzel az üvegházhatású gázok kibocsátásának mérsékléséhez járul hozzá.

Ellentmondás továbbá a két megye fejlesztési szándékai között az V/C és a VI. sz. Helsinki folyósókat összekötő közlekedési folyosó nyomvonala.

A szlovák fél által támogatott, Magyarországon az M2 részben még tervezett nyomvonala mentén kijelölt Helsinki folyosó véleményünk szerint – a Dunakanyar természeti-táji értékeinek komolyabb károsítása nélkül csak jelentős többletköltséggel valósítható meg. Ebben az esetben is fennáll azonban annak reális veszélye, hogy a jelenleg még lényegében alig érintett tájra jelentős ingatlanpiaci nyomás fog az új közlekedési folyosó következtében nehezedni, aminek hosszabb távon a mégoly szigorú szabályozás sem fog tudni ellent állni. Mindezek a problémák egy, az M11 mentén vezetett folyosó esetében nem állnak fenn, ráadásul jelenleg logisztikailag rosszul feltárt meglévő-működő iparterületeket (Esztergom), illetve rendkívül alulhasznosított meglévő intermodális logisztikai kapacitást tudna egymással összekötni és az európai vérkeringésbe bekapcsolni. Az OTTr-ben is szereplő jelenlegi nyomvonal tehát környezeti szempontból többszörösen is kedvezőtlenebb, legalábbis Magyarországot illetően, mint a megye által támogatott változat. Javasolt vizsgálni a nyomvonal újbóli naprendre vételének és mindkét ország számára a lehető legkedvezőbb megoldás kidolgozásának lehetőségét.

A Duna, mint határfolyó az ökológiai hálózat része is, a védelmét garantálja az OTTr előírásai és azon keresztül a megyei területrendezési terv. A terv a Duna Régió Stratégiával összhangban került kidolgozásra. A határozattal jóváhagyandó ajánlásokba és intézkedésekbe beépültek a két térség közös környezet- és vízminőség-védelmét is szolgáló komplex programozás és tervezés ösztönzése.

A közlekedéssel összefüggésben a tervmódosítás egyetlen új elemet tartalmaz a határ menti térségben, mely teljesen új vasúthálózati fejlesztési elem: Esztergom-Párkány közötti térségi jelentőségű vasúti mellékvonal, mely az M11 gyorsforgalmi úttal egy folyosóban került kijelölésre. Ez az új nyomvonal, mivel a tervezett úttal párhuzamosan, minimális területigénnyel kerülne megvalósításra (egy hídon), nem jár negatív környezeti hatással.

4. A TERV KÖRNYEZETI VONATKOZÁSÚ AJÁNLÁSAINAK ÉS INTÉZKEDÉSEINEK ÉRTÉKELÉSE

A terv és a környezeti értékelés párhuzamos készítése garantálta, hogy minden olyan javaslat (ajánlások) és intézkedés beépüljön magába a tervbe, ami a terv következtében várhatóan fellépő környezetre káros hatások elkerülése, csökkentése vagy ellentételezése érdekében lehetséges.

A megyei területrendezési terv olyan jogi dokumentum, amelynek területfelhasználási kategóriáit, övezeti rendszerét és szabályait az OTfT határozza meg, és amelyeket kötelezően meg kell jeleníteni. Az alsóbb szintű területrendezési tervek a rendelettel jóváhagyandó munkarészben nem vezethetnek be új, egyedi kategóriákat, nem változtathatják meg az OTfT törvényben rögzített területfelhasználási kategóriákat, térségi övezeteket és az azokhoz tartozó szabályokat.

A megyei területrendezési tervben megfogalmazhatók viszont ajánlások, melyek nem megyei önkormányzati rendelettel, hanem határozattal kerülnek elfogadásra. Ezek az ajánlások tulajdonképpen szabályoznak, figyelembe vételük és érvényesítésük azonban nem kötelező, csak javasolt. Mivel a megyei területrendezési terv elsősorban a kistérségi, de leginkább a településrendezési terveken keresztül befolyásolhatja a környezetalakítást, a megyei főépítészhez véleményezésre beküldött településrendezési terveknél megkívánhatja az ajánlások betartását.

A megye területrendezési tervének határozattal elfogadandó **1. fejezete** tartalmazza a **térségi területfelhasználási kategóriákhoz**, illetve az országos szabályokat kiegészítő **országos és térségi övezetekhez** tartozó ajánlásokat. Ezek közül a környezet védelméhez közvetlenül és közvetve kapcsolódó ajánlások a következők:

1.1. A szerkezetalakításra vonatkozó általános ajánlások: célja a környezeti konfliktusok elkerülése, megelőzése, ökológiai rendszer erősítése, árvízvédelem.

1.1.1 A rendeltetésszerű használatot, építést korlátozó, védőövezet igényű tevékenység számára ott biztosítson területet a településszerkezeti terv, ahol a védőövezet nem nyúlik át a szomszéd település közigazgatási területére. Kivételt tenni csak olyan funkciók esetében indokolt, ahol a területfelhasználási egység térségi jelentőségű településüzemeltetést szolgáló létesítmény elhelyezésére szolgál és elhelyezéséhez az érintett települések önkormányzatai hozzájárulnak.

1.1.2 Ajánlott kerülni a meglévő településtesttől elszakadó, más területfelhasználási egységekbe ékelődő és ezért környezeti/területhasználati konfliktusok kialakulásának veszélyét hordozó, új beépítésre szánt területek kijelölését.

1.1.7 A települések külterületi területfelhasználási rendszerében törekedni kell a magas ökológiai értékű zöldfelületi elemek zöldfelületi rendszerben történő összekapcsolására.

1.1.8 A fokozott árvízi kockázatnak kitett területeken a helyi építési szabályzat készítésekor kiemelt figyelmet kell fordítani a biztonságos építés feltételeire, akár általános előírások, akár sajátos övezeti előírások alkalmazásával.

Földvédelmi, tájvédelmi és természetvédelmi szempontok érvényesítésére a **Mezőgazdasági térségre** vonatkozóan az alábbi ajánlásokat tartalmazza:

12.1 A térség mezőgazdasági területeit a településrendezési tervekben a sajátos mezőgazdasági használat, a beépítettség intenzitása, a termőföld védelme, a tájvédelem, az ökológiai hálózat fejleszthetősége és a természeti értékek, környezeti elemek védelme érdekében

- a. általános
- b. kertes
- c. korlátozott használatú
- d. borvidéki

mezőgazdasági terület területfelhasználási egységbe javasolt sorolni.

1.2.4 Általános mezőgazdasági területen a termőföldek felaprózódását a településrendezés eszközeivel is indokolt megakadályozni.

1.2.5 A nagy összefüggő mezőgazdasági szántóterületek tájképi tagolása érdekében a mezővédő erdősávok, külterületi fasorok védelmét és további fasorok, védőerdősávok, mezsgyék telepítését ösztönözni kell. A külterületi mezsgyék, fasorok telepítésénél a táji és termőhelyi adottságoknak megfelelő honos fafajok alkalmazása javasolt.

1.2.8 A védett természeti területeken, Natura 2000 területeken, az ökológiai hálózat területén lévő mezőgazdasági területeket a településrendezés eszközeiben olyan korlátozott használatú mezőgazdasági terület-felhasználási egységbe célszerű sorolni, ahol épület nem létesíthető, vagy az épületek kialakítása a védelmi célokkal összhangban a természeti területek fenntartása, a természetvédelmi célú tájgazdálkodás, ismeretterjesztés, bemutatás, génmegőrzés és ehhez kapcsolódó ökoturisztikai fejlesztés érdekében történik.

A **vegyes területfelhasználású térség és erdőgazdálkodási térség** ajánlásai a területhasználat és a különböző védelmi szempontok összehangolására vonatkoznak. Továbbá az erdőterületek arányának növelésével az élővilág és táj sokoldalúságának megőrzése, kialakítása a célja a tervnek:

1.3.1 A Duna menti vegyes területfelhasználású térség területén a táj- és természetvédelmi, ökológiai, vízgazdálkodási, tájképvédelmi, környezetvédelmi szempontok összehangolásával célszerű biztosítani a környezetkímélő komplex tájgazdálkodás lehetőségét.

1.3.2 A biológiai sokféleség növelése, a táj változatosabbá tétele érdekében növelni célszerű az erdőterületek arányát.

1.3.4 A Duna menti erdőgazdálkodási térség és vegyes területfelhasználású térség területén, védett természeti területeken, Natura 2000 területeken ösztönözni szükséges az erdőgazdálkodásnak a táj- és természetvédelmi, ökológiai érdekekkel való összehangolását.

1.3.5 Az ökológiai hálózat területén ösztönözni kell a termőhelyi adottságoknak megfelelő őshonos erdőállományok fenntartását, a tájidegen erdőállományok fokozatos lecserélését őshonos állományokra, valamint a folyamatos erdőborítást biztosító erdőgazdálkodási módszerek alkalmazását.

1.3.6 A megye egyéb területein az erdőterületek fejlesztése során a gazdasági szempontok mellett az adott terület természetvédelmi, ökológiai, tájképvédelmi, környezetvédelmi, ökoturisztikai és vadgazdálkodási (vadászturisztikai) jelentőségét összehangoltan célszerű figyelembe venni.

1.4 fejezetben a **Települési térségnél** környezetvédelmi okokból fontos a meglévő üdülőterületek teljes közművesítése. A területkínálat szabályozásával, ütemezésével is foglalkozik a fejezet földvédelmi okokból is:

1.4.2 A gazdasági területek kínálatát kistérségi szinten szükséges összehangolni olyan módon, hogy új gazdasági terület kijelölésére csak akkor és olyan mértékben kerüljön sor, hogy a kistérség összes kínálatát ne haladja meg a már betelepült, működő gazdasági területek nagyságának kétszeresét. A legalább hét éve kijelölt, de nem betelepült gazdasági területek területfelhasználási egységbe sorolásának felülvizsgálata indokolt.

1.4.3 Ne jelöljenek ki a települések olyan új gazdasági és egyéb nagy forgalmat vonzó beépítésre szánt területeket, melyeket meglévő, vagy a magasabb szintű tervekben rövidtávon megvalósítani tervezett közlekedési infrastruktúra nem tud kiszolgálni. Elsősorban a közlekedési hálózatokkal jól feltárt barnamezős területek (újra)hasznosításának ösztönzése, zöldmezős fejlesztések visszafogása, megyei-térségi szintű gazdasági területkínálat kialakítása a cél.

A **városias települési térségek** ajánlásainál is figyelembe kerül az alulhasznosított, barnamezős területek rehabilitálása, revitalizációja, a területgazdálkodás, a zöldterület, zöldfelület-beépített terület arányának megtartása, növelése, cél a fenntartható kompakt város, az élhetőbb települési környezet kialakítása.

A **hagyományosan vidéki települési térség** ajánlásai összhangban vannak a fenntartható fejlesztés céljával, figyelembe veszi a komplex tájgazdálkodás, a zöldfelület fejlesztés, a településképvédelem szempontjait, valamint a termőföld védelme érdekében szabályozná az új beépítésre szánt területek kijelölésének mértékét és feltételeit (belterület 10%-a, üresen álló ingatlanok, telítődés figyelembe vétele).

Az **1.5 vízgazdálkodási térség** ajánlásai utal a Víz Keretirányelv céljaira, a vízgyűjtő-gazdálkodási tervek javaslatainak és intézkedéseinek figyelembe vételén keresztül. A települések mély fekvésű, időszakos vízborítású területeit nem javasolja beépíteni a vízkárok elkerülése végett, az adottságokhoz mért területfelhasználási besorolást javasol a terv.

Mivel az ágazati adatszolgáltatás nem mutatott ki *rendszeresen belvízjárta területet*, és nem tartalmazza a terv az övezetet, ugyanakkor több településen jelezték a vízjárta, vízborította területek növekedését az elégtelen vízelvezető rendszerek miatt. Ezért az ajánlások között szerepel több a **vízelvezető rendszerekkel összefüggő szabályozási javaslat**. A vízkárok mérséklése érdekében vízrendezési program készítését javasolja a terv, a vízelvezető rendszerek állapotának folyamatos ellenőrzését, 5 évenkénti felülvizsgálatát. Fontosnak tartja a meglévő külterületi csatornák vízgazdálkodási területfelhasználási egységbe sorolását a települési tervekben. A vízelvezető árkok mellett fenntartó sáv biztosítását és a megközelíthetetlen árkok áthelyezését javasolja a terv. A vízfolyások melletti telkekhez a kezelővel egyeztetett magánhidat, és a településen szabvány szerinti árok létesítését is javasolja.

Az **1.6 Műszaki infrastruktúra, hálózatok és egyedi építmények** ajánlásai foglalkoznak az ágazati fejlesztési szempontok összehangolásával, egyeztetésekkel, a védőtávolságokkal (repülőter) és az infrastruktúra-folyosó kialakításával, mely tájképvédelmi szempontból is fontos.

A **2. fejezet az országos és térségi övezetekre vonatkozó részletes ajánlásokat** tartalmazza, melyek közül a legtöbb, általában korlátozásokat tartalmazó övezet ajánlái összhangban vannak a környezet védelmével, elősegítik a különböző települési és táji környezet védelmét, a jó állapot elérését illetve megtartását, a különböző ágazati tervek (kezelési, fejlesztési, védelmi) alapján történő fejlesztést, területhasznosítást.

2.1 Országos ökológiai hálózat térségi övezetei (Magterület, Ökológiai folyosó, pufferterület): pl. minden vízfolyást ökológiai, vagy zöld folyosóként javasolja kezelni, a magterület által közrezárt településeken csak a táji- természeti értékeket nem károsító területfelhasználás kijelölését támogatja. Külterületi építmény létesítése a természeti értékek károsítása nélkül elsősorban természetvédelmi kezelési, fenntartási mezőgazdasági, turisztikai, vízgazdálkodási, erdő- és vadgazdálkodási célból javasolt.

2.2 Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület övezete: az OTRT mellett a földvédelmi törvénnyel is összhangban kerültek megfogalmazásra a beépítésre szánt terület és erdőterület kijelölésének feltételei. Ugyanakkor lehetőséget biztosít a terv a meglévő mezőgazdasági majorok és üzemközpontok újrahhasznosítására, megtartására. A termőföldek védelmét és a tájkép tagolását biztosítja a fasorokra, védő erdősávokra, mezsgyékre vonatkozó javaslat. Szélerőmű-park létesítését megengedi a terv, a vonatkozó sajátos megyei térségi övezettel összhangban.

2.3 Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület övezete: a termőföld védelmére az országos előírásnál szigorúbb ajánlása, hogy a beépítésre szánt terület még kivételes esetben sem jelölhető ki, mivel csak így biztosítható az erdő megtartása, ami megyei és országos szinten is fontos cél. Öshonos erdőállomány megőrzését és a tájidegen erdőállományok honos állományra cserélését is ösztönzi.

2.4 Erdőtelepítésre alkalmas terület övezete: egy tervlapon került ábrázolásra az előző erdőterület övezettel. A környezet védelmével összefüggő ajánlás nincs, hanem a korlátozás ellensúlyozására megengedi a mezőgazdasági termelést és a választást a megvalósítással összefüggésben, hogy erdőterületbe sorolja-e a település.

2.5 Országos és térségi komplex tájrehabilitációt igénylő terület övezete: az ökológia, a táj- és természetvédelem prioritását fontosnak tartja a terv. A tájrendezés és újrahhasznosítás előtt ökológiai értékvizsgálat készítését javasolja, a kialakult, védelemre érdemes élőhelyek feltérképezése érdekében. Újrahhasznosításként turisztikai, bemutatási- ismeretterjesztési, szabadterei sportolás, erdősítés lehet a cél a természetvédelmi értékek meglététől függően. A bányatavak rendezésekor a térségi szinten összehangolt többcélú hasznosítást javasolja.

2.6 Országos és térségi jelentőségű tájképvédelmi terület övezete: a tájképvédelem érdekében elsősorban a telekmérettel összefüggően szabályozza a mezőgazdasági területeket, a gazdasági és lakóépületek elhelyezését a föld eltartó képességét is figyelembe véve. A hagyományos tájszerkezet megőrzését helyezi előtérbe a különböző művelési ágaknál. Külön ajánlásokban foglalkozik a kertes mezőgazdasági területekkel. Egyik javaslata, hogy a táj- és természetvédelmi, ökológiai, településkép-védelmi, vízminőség-védelmi szempontból érzékeny és sérülékeny mezőgazdasági területeket a településrendezési tervekben erdőterületként (kivéve természetvédelmi szempontból értékes gyepterületek, fáslegelők), természetközeli, vagy korlátozott használatú mezőgazdasági területként célszerű szabályozni. Az ajánlás kiter az ökológiai hálózaton kívüli vízfolyások menti természetközeli élőhelyek megőrzésére, 50-50 méter építménymentes területsáv kialakítására. Olyan területfelhasználási egység kijelölését nem javasolja a terv, amely a településkép-tájkarakter történetileg kialakult szerves egységének megbontását, megváltozását eredményezheti. Ebben az övezetben is említi a mezővédő erdősávok, mezsgyék, fasorok védelmét. Új épület elhelyezését csak tájba illesztve, a történeti tájszerkezet, a tájképi adottságok és egyedi tájértékek megőrzésével, a tájkarakter erősítésével a helyi építészeti hagyományok figyelembevételével kéri.

2.7 Világörökség-várományos terület övezete: a terv a táj- és természetvédelmi, illetve településszerkezeti és kulturális örökségi értékek integrált védelmét javasolja a turizmus szempontjainak figyelembe vételével.

2.8 Történeti települési terület övezete: a településkép-védelmi terület lehatárolását részletes értékvédelmi vizsgálat alapján javasolja, és ezen belül szabályokat kell megfogalmazni a helyi egyedi építészeti és természeti értékek védelmében.

2.9 Kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi terület övezete és a 2.10 Felszíni vizek vízminőség-védelmi vízgyűjtő területe: a vízbázisok és vízfolyások védelmét jelenti a korlátozások előírásának javaslata, a települések csatornázása, az állattartó telepekre vonatkozó javaslat a 220/2004. (VII.21.) Kormányrendelet szerinti előírások alkalmazását is kéri. A települési terveket a vízgyűjtő-gazdálkodási tervekkel összhangban kell készíteni. A Tatai Öreg tó vízgyűjtő területén a vízminőség védelem érdekében a komplex tájgazdálkodást és a kímélő mezőgazdálkodást hangsúlyozza. Új hígtrágyás állattartó telep kialakítását nem támogatja a terv. A víztározók, tavak létesítését, vízkivétel szabályozását is fontosnak tartja a terv az ökológiai egyensúly megtartására.

2.11 Ásványi nyersanyag-gazdálkodási terület övezete: külszíni művelésű bánya nem jelölhető ki magterületen, ökológiai folyosón és világörökségi területen.

2.12 Együtt tervezhető térségek övezete: a vasúti közlekedés és kerékpáros hivatásforgalom fejlesztésének ösztönzése révén a terv megpróbálja csökkenteni a közúti közlekedésből eredő környezeti terhelést.

2.13 Nagyvízi meder övezete: az ajánlás kéri alkalmazni a nagyvízi medrek, parti sávok, fakadó vizek által veszélyeztetett területek használatáról szóló 21/2006. (I.31.) Kormányrendelet előírásait (módosított a 209/2011.(10.12.) Kr.) Az árvízi védekezés és természetvédelem kiemelt szempontjaival összhangban lévő többcélú hasznosítás területhasználat kijelölését javasolja a települési tervekben. A turisztikai hasznosítás is szóba jöhet, ha jogszabályba nem ütközik. A természetközeli és természetes élőhelyek védelmét a településrendezés eszközeivel kívánja erősíteni. A vízminőség-védelem érdekében a vegyszerhasználat korlátozását írja elő a terv.

2.14 Földtani veszélyforrás területe: a föld védelme érdekében új beépítésre szánt terület kijelölését nem támogatja a terv. Olyan területfelhasználást kell választani, ami a földmozgás kialakulásának lehetőségét mérsékli.

2.15. Vízérózióknak kitett terület övezete és 2.16. Szélerózióknak kitett terület övezete: az állandó növényborítottság biztosítása, a területfelhasználás helyes megválasztása, a művelési ág változtatás (erdő, gyeperdő, gyümölcsös), az utak menti fásítás, mezővédő erdősáv, művelt terület max. 50 maximalizálása mind hozzájárul a föld védelméhez.

2.17. Honvédelmi területek övezete: a terv javasolja az ágazati előírásoknak megfelelő védőövezet meghatározását és ezen belül a területfelhasználás korlátozását, elkerülve így a különböző környezeti konfliktusokat.

A határozat 3. fejezete a Sajátos megyei térségekre vonatkozó részletes ajánlásokat tartalmazza, melyek tovább finomítják, pontosítják a kötelező övezetek előírásait. Közvetlenül 6 övezet kapcsolódik a környezet védelméhez. De a településhálózati csomópont térsége és a turizmusfejlesztés jelentős térségei is tartalmaznak áttételesen ajánlásokat a közös fejlesztési és rendezési tervek kidolgozása révén, mivel a területkínálat, a területfelhasználás és az infrastruktúra fejlesztés összehangolása a földvédelmet, a természetvédelmet, a tájvédelmet, a településképvédelmet és az ökológiai rendszer-élővilág védelmét is hivatott segíteni.

3.5. Térségi jelentőségű kulturális örökségvédelmi területek: az országos lehatároláson túl ezeknél a településeknél is javasolja lehatárolni a településképvédelmi területet, helyi értékvédelmi területet, és ezekre is vonatkozik a történeti települések övezetére vonatkozó előírások, ajánlások.

3.6. Történeti táj javasolt térsége: integráltan érvényesül a táj- és természetvédelmi, illetve településszerkezeti és kulturális örökségi értékek védelme, mivel a felelős hatóság véleményének figyelembe vételét is javasolja a vizsgálat készítésekor. Az értékek védelmét és komplex hasznosítását rendszerbe szerezetten javasolja a terv.

3.7. Natura 2000 védelmi területek: az országos előírásokat kiegészítő területfelhasználási ajánlásokat tartalmaz: a területen való mező- és erdőgazdálkodás támogatható a természeti állapot fenntartása és a rehabilitációja érdekében. A fenntartható agrár-környezetgazdálkodással összhangban lévő fejlesztéseket támogatja a terv.

3.8. Nitrátérzékeny területek: a vizek védelmét azzal is biztosítja a terv, hogy felhívja a települések és hatóságok figyelmét az érintettségre. A tervlap a jogszabály szerinti területeket tartalmazza. A fejlesztési dokumentumokat a vizek mezőgazdasági eredetű nitrát-szennyezéssel szembeni védelméről szóló 27/2006. (II.7.) Korm. rendelet szerint az 59/2008. (IV.29.) FVM rendelet által meghatározott cselekvési programban foglaltakkal összhangban javasolja kidolgozni.

3.9. Térségi jelentőségű árutermelő mezőgazdasági térség: az árutermelő gazdálkodásra alkalmas termőföldek védelme érdekében a kiváló termőhelyi adottságú szántóterületekre meghatározott ajánlásokat javasolja a terv.

3.10. Szélerőmű elhelyezéséhez vizsgálat alá vonható terület: az utóbbi években megnövekedett igény és a hiányzó jogszabályi háttér indokolja a szabályozását. Figyelembe veszi a terv a védett természeti területeket, az ökológiai hálózatot, az erdőterületet, a tájképvédelmi területet és a világörökségi, településképvédelmi területet, az infrastruktúra-hálózatok védőtávolságát és a települési terület zajvédelmét biztosító védőtávolságát, melyeken belül nem javasolja elhelyezni a szélerőművet és szélerőműparkot.

A tervmódosítás intézkedései

A terv másik határozatának tartalmazza a megyei területrendezési terv végrehajtásának, érvényesülésének segítésére, továbbá a rendelettel jóváhagyandó munkarészekben nem szerepeltethető megyei térségi szempontok és érdekek érvényesíthetősége érdekében megfogalmazott intézkedési javaslatokat. Az egyeztetési dokumentációban szereplő intézkedések között közvetlenül a környezet védelmét érintő vagy azzal összefüggő intézkedési javaslat nincs. Az intézkedések között azonban több is közvetetten hatást gyakorol a megye környezetének minőségére:

1.1 A Közgyűlés Elnöke gondoskodik róla, hogy az elfogadott területrendezési tervmódosításban foglaltak, a határozattal jóváhagyott ajánlásokkal együtt, a megye fejlesztési koncepcióiba, programjaiba beépüljenek és azok a régió tervdokumentumaiban is érvényesüljenek.

A határozattal elfogadott környezetvédelmi, táj- és természetvédelmi szempontú ajánlások beépülnek a megyei területfejlesztési koncepcióba, programokba.

1.4 A Közgyűlés elnöke egyeztetést kezdeményez az illetékesekkel, hogy az „Országos gyorsforgalmi- és főúthálózat nagytávú terve és hosszútávú fejlesztési programjáról szóló 1222/2011. (VI.29.) hosszú távú programja módosuljon a két tervezett Duna híd és a hidakhoz kapcsolódóan az M11-nek és a 13-as főút fejlesztésének a tervben szereplőnél korábbi megvalósulása érdekében.

A két tervezett híd és a kapcsolódó útfejlesztések nagyban hozzájárulnak a forgalommal túlterhelt főút menti települések mihamarabbi tehermentesítéséhez, ugyanis így a szlovák oldal is bekapcsolható a forgalomba.

1.7 Kezdeményezi, és segítséget nyújt a településhálózati csomópont térségére az érintett településekkel együttműködve **struktúra terv készítését** és eredményeinek a településrendezési tervekbe való beépülését, amely az érintett térség településeinek fejlesztési és rendezési feladatait összehangolja és az érintettek érdekeinek megfelelően programozza azt. Ennek során összehangolódnak az egyes települések ingatlankínálatai, közlekedéshálózati és infrastrukturális fejlesztései.

A struktúra terv készítése elősegíti az összehangolt térségfejlesztést, a tájvédelmet, a közös stratégia kidolgozását, melynek kedvező hatása van a térség környezetminőségére.

1.8 A Közgyűlés elnöke megvalósíthatósági tanulmányok kidolgozását kezdeményezi **a megye vasúthálózatai hiányosságainak** megszüntetése érdekében, kiemelten:

- Az Oroszlány-Mór közötti hiányzó vonalszakasz kiépítése, mely nem csupán Oroszlány számára kiemelt fontosságú, de egyúttal Tatabánya és a régióközpont közötti vasúti összeköttetés megteremtésére is alkalmas lenne;
- A Budapest-Bécs vonal leválasztása az elsőrendű árvízi védvonalról Komáromnál;
- Esztergom – Párkány közötti vasúti kapcsolat helyreállítása;
- Az Esztergom-kertváros és Almásfüzitő közötti vasút korszerű elővárosi vasúttá fejlesztése illetve a Duna menti nagyvállalatokat kiszolgáló tehervasútként történő korszerűsítése, továbbvezetése a nagyobb városok közötti kapcsolat biztosítása érdekében.
- A vasúti mellékvonalak korszerűsítése a teherszállítás újraélesztése érdekében.

A vasúthálózat fejlesztése, a kötöttpályás közlekedés fejlesztése európai uniós és országos irányelv is. A kedvező gazdasági és társadalmi hatáson túl közvetve pozitívan befolyásolja a környezet minőségét, elősegíti a települési környezet védelmét, a közúti forgalom csökkenthetősége révén. A Bp.-Bécs vonal leválasztása az árvízvédelmi védvonalról fontos környezetvédelmi feladat Komáromnál (vasúti mellékvonal). Ez már a hatályos tervben is szerepelt. Új elem viszont az Esztergom-Párkány közötti vasúti kapcsolat, a tervezői javaslat szerint az M11 tervezett gyorsforgalmi úttal egy folyosóban kedvező megoldás.

1.9 A Közgyűlés elnöke kezdeményezi, hogy a megye települései – Tatabánya példáját követve – csatlakozzanak a hazai **Klímatelepülések Szövetségéhez**, kistérségi összefogásban dolgozzák ki saját klímastratégiájukat, mérjék fel a megújuló energiatermelési, -hasznosítási, és -takarékosági lehetőségeiket. A megye területfejlesztési koncepciójának felülvizsgálatakor váljon egyik fő célkitűzéssé, hogy a megye Magyarország klímavállalása teljesítésének húzóértékévé váljon.

Az NKP III. egyik tematikus célterülete az *éghajlatváltozás*, melynek pozitív változásához ez az intézkedés jól illeszthető. Az ország üvegházhatású gázok kibocsátásáért felelős ipari ágazatai közül több a megyében található. A kistérségi szintű klímastratégia kidolgozása és betartása fontos feladata a megyének. Az (energia)termelő szektor átalakítása, a megújuló energiaforrások jobb kihasználása révén példaértékűvé válhat a megye.

1.10 Az Országos Környezeti Kármentesítési Program megvalósításáért felelős VITUKI Zrt. ajánlásának megfelelően a megye környezetvédelmi programjának készítése során a Közgyűlés Elnöke gondoskodik a megye területén

található rekultiválandó, de a regionális hulladékgazdálkodási tervben nem szereplő területek (részben inert hulladékkal feltöltött hajdani bányaterületek, meddőhányók stb.) felméréséről és a rekultiváció megvalósítására vonatkozó cselekvési terv kidolgozásáról.

A környezetvédelemmel összefüggő intézkedés megsürgetheti a táj- és településképet negatívan befolyásoló, esetlegesen veszélyes anyagokkal is terhelt területek rendbe tételét, újrahasznosítását.

1.10 A Közgyűlés elnöke kezdeményezi, hogy kistérségi összefogásban a települések dolgozzanak ki integrált települési vízrendezési programot, intézkedési tervet és végrehajtási ütemtervet. A munkát a megye részéről a Pénzügyi, Vagyongazdálkodási és Területfejlesztési Osztály kíséri figyelemmel. Az előrehaladásról az 1.2 szerinti éves beszámoló keretében tájékoztatja a Közgyűlést.

A megyében több kistérségben problémát jelent a vízrendezés szakszerű hiánya. Ezzel a kezdeményezéssel létrejöhét egy integrált program és a megvalósulás is biztosabbá válik. Környezetvédelmi szempontból nagyon jó hatású.

2. Az európai Duna Stratégiával összefüggő 3 területrendezési intézkedés a két új Duna hídról (Esztergom-Párkány és a Komáromi két új Duna híd) közvetetten kapcsolódik a környezetminőség javításához, lerövidül a kapcsolat a két ország között, gyorsabban megépülhet a hiányzó észak-déli gyorsforgalmi kapcsolat, tehermentesítődnek az érintett települések. A 10. sz. főút alternatívája lehetne a szlovák oldalon építendő út.

2.1 A Közgyűlés elnöke tárgyalásokat kezdeményez annak érdekében, hogy az Esztergom-Párkány közötti illetve a Komáromi új Duna híd a Duna Stratégián belül kiemelt prioritású projekt státuszt élvezzen. Mindent megtesz annak érdekében, hogy az esztergomi híd egyúttal vasúti kapcsolatot is biztosítson a párkányi rendezőpályaudvarral való kapcsolat biztosíthatósága érdekében, mely mindkét országnak kiemelt érdeke.

2.2 A két híddal kapcsolódóan a Közgyűlés elnöke a hidakra ráhordó hiányzó észak-déli gyorsforgalmi/kiemelt főúti kapcsolatok mielőbbi kiépítéséért és az Esztergom-Párkány közötti vasúti kapcsolat helyreállítása lehetőségének vizsgálatáért is tárgyalásokat folytat a döntéshozókkal, a projektekben érdekelt nagyvállalatokkal való együttműködés lehetőségét is vizsgálva.

2.3 A két új Duna híd megvalósításának szükségességét is megalapozandó a Közgyűlés elnöke kezdeményezi, és az érintett kistérségekkel, településekkel, valamint a szomszédos szlovákiai megyékkel közösen közreműködik a Duna menti térség integrált fejlesztési programjának elkészítésében.

Az integrált fejlesztési programban kiemelten kell kezelni a Duna menti közlekedési rendszerek integrált megújítását a települések élhetősége, a tájképi-természeti értékek és a hosszú távú fenntarthatóság és az árvízvédelem figyelembe vételével, a Duna mint nemzetközi jelentőségű ökológiai folyosó védelmét és fejlesztését, a dunai szigetek ökológiai és ökoturisztikai célú tájrehabilitációját, a Duna azon természetes partszakaszainak lehatárolását, amelyek megőrzése táj- és természetvédelmi szempontból térségi érdek, továbbá a mezőgazdasági területeken a természeti adottságokhoz igazodó, a természeti értékeket, tájkaraktert megőrző több funkciójú tájgazdálkodás feltételeinek megteremtését, a borvidéki területeken a szőlőterületek megőrzését, a borászat, a helyi borpalackozás és borturizmus fejlesztését.

Fontos szerepeltetni a programban a Dunát érő környezetszennyezések felmérésére és azok mérséklésére, vagy elhárítására vonatkozó feladatokat, a Bős-Nagymarosi vízlépcső építési munkáival összefüggően roncsolt területek tájrehabilitációjának és újrahasznosításának feladatait.

A 2.4 intézkedés pedig kifejezetten a Duna menti települések **10. sz. főúti tehermentesítését** segíti elő.

2.4 A Közgyűlés Elnöke kezdeményezi, hogy a Duna menti települések közül Nyergesújfalu, Lábatlan, Süttő, Dunaalmás, Neszmély – a Nemzeti Fejlesztési Minisztériummal és a Dunára szerveződő vállalkozásokkal közösen, továbbá a 10-es főút illetve a Duna menti ingatlanulajdonosok részvételével – vizsgálja meg a 10-es főút lakóterületi átkelési szakaszai tehermentesítésének minden szóba jöhető változatát,

A vizsgálat a vasúti teherszállítás és személyszállítás fejlesztési lehetőségeire, a folyami hajózás fejlesztésében rejlő lehetőségekre is terjedjen ki, kiemelten vizsgálja az intermodalitás fejlesztésének lehetőségeit. A különféle közúti elkerülések közül vizsgálja a részleges elkerülés, illetve a Szlovákia területén vezetett elkerülés lehetőségét is. A vizsgálat részletes, a forgalom összetételét, kiinduló és célpontokat is vizsgáló forgalomszámláláson túl az integrált területfejlesztési, ingatlangazdálkodási és környezeti hatásokra is térjen ki.

A Közgyűlés Elnöke olyan közös megoldás keresésére szólítja fel az érintett településeket, mely az intermodalitásban rejlő lehetőségek kihasználására építve az integrált területfejlesztést szolgálja és egyúttal a Duna menti dombvidéki táj értékeit a lehető legkevésbé károsítja.

A Közgyűlés Elnöke megyei szinten gondoskodik a települések megfelelő szakmai támogatásáról és a térségi érdekek szakmai-politikai képviseléséről.

A kezdeményezés szükségességét az indokolja, hogy az országos közlekedéshálózat fejlesztéséért felelős szervek a települések által igényelt déli elkerülés megvalósítását csak részlegesen és nagyon nagy távlatban látják reálisnak.

2.5 A Közgyűlés támogatja a Széchenyi terv azon javaslatát, hogy Komáromnál épüljön ki az ország 5 kiemelt jelentőségű trimodális kikötőinek egyike.

3. Egyes területrendezésre és településrendezésre vonatkozó jogszabályok módosításának indítványozására vonatkozó intézkedések

3.1 A Közgyűlés Elnöke egyeztetést kezdeményez az illetékes minisztériummal, hogy Tatabánya területén ne lehessen 50 MW-nál nagyobb erőművet építeni.

Az erőművet az OTTr jelöli, ezért a megyei térségi szerkezeti tervnek is jelölni kell. 2008-ban hozta meg a megyei közgyűlés az erőművet elvető határozatot. Az intézkedés ezt csak megerősíti. A bányászati erőmű bezárt, a város a helyén – lehetőleg megújuló energiaforrásokkal működő – kiserőmű telepítését támogatja. A csak kiserőművet támogató megye jó döntést hozott, mert a környezet állapotának javulását idézi elő, mivel a megújuló energiaforrásokkal működő kiserőmű nem terheli annyira a környezetet (bár tudunk olyan talajvédelmi hatóságról az országban, mely nem támogatja a biomassza erőmű építését). Amióta bezárt a tatabányai erőmű, a városban javult az emissziós helyzet. A kén-dioxid, a nitrogén-oxidok és a por mennyisége csökkent a térségben. Tatabánya az 1/2005. (I.13.) rendelettel módosított 4/2002. KvVM rendelet 1. és 2. sz. melléklete szerint a 3. légszennyezettségi zónában található, ahol a por B és a nitrogén-dioxid C értéke a levegőszennyezettség egészségügyi határértékeit meghaladó koncentrációt jelenti, ahol további terhelés nem engedhető meg. Potenciális környezeti veszélyeztetettséget jelent az Oroszlány területén jelölt nagyerőmű-létesítési lehetőség. Tatabánya nem tartja alkalmasnak térségi hulladékgazdálkodási „végpont”-nak.

3.3 A Közgyűlés Elnöke törvénymódosítást kezdeményez az OTTr-ben szereplő, a jelenlegi 10. sz. főúttal párhuzamosan jelzett, Kesztlő és Piliscsév településeket is érintő főút felülvizsgálatára illetve a 10-es és 105-ös főútszámozások közötti zavar rendezésére, mivel az a településrendezés során jogi konfliktusokat okozhat.

Ez környezetvédelmi szempontból is előnyös, mert az országos tervben szereplő főúti kapcsolat jelentős terhelést jelent a pilisi térségben, miközben nincs is szükség rá a főúttal párhuzamos új főútra. Földvédelmi szempontból is fontos a főút felülvizsgálata.

4. Natúrpark létrehozásával és fejlesztésével összefüggő intézkedések: hatályos megyei terv tartalmazta a natúrparkok tervezett területét, a tervmódosítás aktualizálta az intézkedést a meglévő és tervezett natúrparkok területére. Az intézkedések a Bakonyalja és a Gerecse térségében elősegítik natúrparkok létesítését és fejlesztési programjának elkészítését. Az intézkedés a táj védelméhez, a természeti adottságokhoz igazodó környezetkímélő tájgazdálkodás kialakításához kapcsolódik.

5. ANNAK ÖSSZEFOGLALÓ MEGÁLLAPÍTÁSA, HOGY – A PÁRHUZAMOSAN ZAJLÓ TERVEZÉSI ÉS KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉSI FOLYAMAT ÉS AZ ENNEK KERETÉBEN TÖRTÉNŐ FOLYAMATOS VISSZACSATOLÁSOK VÉGEREDMÉNYEKÉNT – A JÓVÁHAGYÁSRA KERÜLŐ MEGYEI TERÜLETRENDEZÉSI TERV KÖRNYEZETI SZEMPONTBÓL ELFOGADHATÓBB, MINT A MÁSIK VIZSGÁLT VÁLTOZAT.

A környezeti értékelés több környezeti elemre vonatkozóan javasolt ajánlásokat, melyek által jobban biztosítható az egyes elemek védelme és a károkozás megelőzése. Az értékelés hatására a közlekedésfejlesztéssel kapcsolatos nyomvonalak és az építmények által igénybevett térségek is pontosításra kerültek.

6. A TERV HATÁSA AZ ÁLTALA BEFOLYÁSOLT TERVEKRE

A terv elsősorban a településrendezési tervekre gyakorol hatást, másodsorban a megyei, kistérségi területfejlesztési koncepciókra és programokra. Ugyanis a területfejlesztésről és területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény 23.§ (4) bekezdése kimondja:

„A területfejlesztési és ágazati programok, valamint településrendezési tervek készítése, egyeztetése és elfogadása során figyelembe kell venni az országos, regionális és megyei területrendezési tervben foglaltakat.”

A terv fontosnak tartja ugyanakkor – intézkedési javaslat szintjén – visszacsatolni az országos tervekhez, különösen az OTTrT következő aktuális módosítására és az országos közlekedéshálózat-fejlesztési tervezetekre.

A törvény szerint a megyei terv rendelettel elfogadott térségi szerkezeti tervében foglaltakat, továbbá a térségi övezeteket az ágazati programok készítése során is figyelembe kellene venni. Azonban ez nem mindig történik így, mivel az ágazati tervek készítése során a megyei önkormányzat nem véleményező szervezet, ezért a megyei területrendezési tervek legfeljebb a megyei ágazati programokban és településrendezési tervekben érvényesíthetők.

A megyei tervnek a legnagyobb hatása a településrendezésre van. A településrendezési tervek készítése során ugyanis az illetékes állami főépítészek és megyei főépítészek feladata a megyei területrendezési tervekkel való összhang ellenőrzése. A térségi területfelhasználás rendszerének és az infrastruktúra hálózat településszerkezeti tervbe történő átvétele kötelező. A területfelhasználási egységek eltérésére vonatkozóan az OTTrT határozza meg a szabályokat a 6. § (2) bekezdésében:

- a) az erdőgazdálkodási térséget legalább 85%-ban erdőterület területfelhasználási egységbe kell sorolni;
- b) a mezőgazdasági térséget legalább 85%-ban mezőgazdasági terület területfelhasználási egységbe kell sorolni, a térségben nagyvárosias lakóterület és vegyes terület területfelhasználási egység nem jelölhető ki;
- c) a vegyes területfelhasználású térséget legalább 85%-ban mezőgazdasági terület vagy erdőterület területfelhasználási egységbe kell sorolni, a térségben nagyvárosias lakóterület kivételével lakóterület kijelölhető;
- d) a városias települési térség bármely települési területfelhasználási egységbe sorolható;
- e) a hagyományosan vidéki települési térség nagyvárosias lakóterület és vegyes terület területfelhasználási egység kivételével bármely települési területfelhasználási egységbe sorolható;
- f) a vízgazdálkodási térséget legalább 90%-ban vízgazdálkodási terület területfelhasználási egységbe kell sorolni, a fennmaradó részen beépítésre szánt terület nem jelölhető ki;
- g) az építmények által igénybe vett térséget az adott építmény jellege szerinti települési területfelhasználási egységbe kell sorolni.”

Általában 15 %-os mozgástere van a településeknek más területfelhasználás kijelölésére, de az is meg van határozva, hogy mit nem lehet (nagyvárosias lakóterület illetve a vegyes terület általában ki van zárva).

Az OTTrT szigorú szabályai a környezetvédelmet szolgálják, de sokszor nincs összhangban a településfejlesztéssel és a gazdaságfejlesztéssel, korlátozhatják a települések fenntartható fejlődését. Az OTTrT szerint a megyei terv nem jelölheti erdőgazdálkodási térségként az 50 ha-nál kisebb erdőterületeket, ami ellentmond az erdőtörvénnyel. Viszont az erdőtörvény szerint a településrendezési terveknek erdőterületbe kell sorolni azokat. A megyei terv módosítása ezeket a területeket mezőgazdasági illetve vegyes területfelhasználási térségbe sorolta. A megyei tervben csak 10 hektárnál nagyobb települési térség ábrázolható, ezért a külterületi lakott helyek, a mezőgazdasági üzemközpontok mezőgazdasági térség területébe kerültek. A mezőgazdasági területfelhasználási térség településrendezési tervben történő „pontosítása” során tehát 15%-os eltérést lehetőséget elviheti az erdőtörvénnyel összhangban az 50 ha-nál kisebb erdőterületek kijelölése, továbbá a már művelésből kivett beépített vagy beépítésre szánt területek kijelölése, tehát a települések számára további fejlesztési lehetősége nem vagy alig marad. Az NKP 5.4. fejezete a települési környezetminőségre vonatkozó akcióprogramja, mely szerint „a fenntartható fejlődés mindhárom dimenzióját társadalom, gazdaság, környezet egyforma súllyal kell kezelnie”. A megyei területrendezési terv tehát nem lehet gátja a fenti elvekkel összhangban lévő településfejlesztésnek, rendezésnek. A megye területrendezési terve az OTTrT településfejlesztést korlátozó pontosítási szabályai miatt a fenntarthatóságon túl is korlátozhatja az egyes települések fejlesztési lehetőségeit. Az egyetlen megoldás az lehetne, ha térségi területfelhasználási egységek települési szintű pontosítása során már kialakult eltérő területfelhasználásokat nem kellene százalékos eltérésbe beleszámítani. Ez különösen fontos lenne a mezőgazdasági térség esetén már meglévő erdőterületeknél és már beépített területeknél.

A megyei terv OTTrT szerint kijelölt közlekedési hálózatát is meghatározott szabályok szerint pontosíthatják a településrendezési tervek. A Területfejlesztésről és területrendezésről szóló törvény 23/(2) b) pontja szerint:

„Az országos és térségi jelentőségű műszaki infrastruktúra hálózatoknak a település közigazgatási területére vetett hossza legfeljebb +/-5%-kal térhet el a kiemelt térségi és megyei területrendezési tervek szerkezeti tervében ábrázolt nyomvonal-változattól, kivéve, ha külön jogszabályban meghatározott területi (környezeti, társadalmi és gazdasági) hatásvizsgálat nagyobb eltérést indokolja.”

Ez viszonylag rugalmasabb a területfelhasználási egységekre vonatkozó szabálynál, hiszen területrendezési hatósági eljárás keretében lehetőség van nagyobb eltérésre is. Még ennél is tovább megy az OTtT 10.§-a:

10. § (1) Az 1/4-7. és 1/11. számú mellékletekben szereplő országos műszaki infrastruktúra-hálózatok elemeit és az egyedi építményeket az ott felsorolt, térbeli rend szempontjából meghatározó települések közigazgatási területét érintve, az országos szerkezeti terv figyelembevételével, az engedélyezési eljárás során felmerülő ágazati szempontok és követelmények miatt szükséges korrekciókkal kell megvalósítani.

(2) Az 1/1-3. számú mellékletekben szereplő országos műszaki infrastruktúra-hálózatok elemeit és az egyedi építményeket az ott felsorolt, térbeli rend szempontjából meghatározó települések közigazgatási területét -térség esetén megjelölt település közigazgatási területét vagy annak 10 km-es körzetét -érintve, az országos szerkezeti terv figyelembevételével, az engedélyezési eljárás során felmerülő ágazati szempontok és követelmények miatt szükséges korrekciókkal kell megvalósítani.

(3) Az 1/8-10. számú mellékletekben szereplő országos műszaki infrastruktúra-hálózatok elemeit és az egyedi építményeket az ott felsorolt, térbeli rend szempontjából meghatározó települések közigazgatási területét -térség esetén megjelölt település közigazgatási területét vagy annak 25 km-es körzetét -érintve, az országos szerkezeti terv figyelembevételével, az engedélyezési eljárás során felmerülő ágazati szempontok és követelmények miatt szükséges korrekciókkal kell megvalósítani.

Az ágazati szempontok között nyilvánvalóan környezetvédelmi és természetvédelmi szempontok és követelmények is meghatározóak, így az infrastruktúra hálózatok településrendezési tervekben történő pontosítása során környezetvédelmi szempontok érvényesíthetők.

Az OTtT-vel összhangban kijelölt térségi övezetek pontosítására vonatkozóan a Tft. 23/A 2/c pontja következők szerint rendelkezik:

„Az országos, kiemelt térségi és megyei övezetek által érintett területeket az érdekelt államigazgatási szervek állásfoglalása alapján kell lehatárolni oly módon, hogy a kiemelt térségi és megyei övezet területének település közigazgatási területére eső része legfeljebb +/-5%-kal változhat.”

Az érintett államigazgatási szervek köre azonban nem teljes. A településrendezési tervek készítése során az országos és térségi övezetek területi érintettségével kapcsolatban állásfoglalásra kötelezett államigazgatási szervek körét a 282/2009. (XII.11.) Korm. rendelet határozza meg. Ebből kiderül, hogy nem minden övezet esetében meghatározott az előzetes adatszolgáltatásra, így az állásfoglalásra jogosult államigazgatási szerv.

A településrendezési tervek készítése során a következő övezetek pontosításának lehetőségét biztosítja a jogszabály:

1. Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület:	Mezőgazdasági Szakigazgatási Hivatal Központ
2. Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület:	MgSZH Erdészeti igazgatóság
3. Felszíni vizek vízminőség-védelmi vízgyűjtő területe:	Észak-Dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség
4. Ásványi nyersanyag-gazdálkodási terület:	MBFH Veszprémi Bányakapitánysága
5. Kiemelt fontosságú meglévő honvédelmi terület:	Honvédelemért felelős miniszter
6. Magterület:	Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság
7. Ökológiai folyosó:	Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság
8. Pufferterület:	Duna-Ipoly Nemzeti Park Igazgatóság
9. Világörökség és világörökség-várományos terület:	Fejér megyei Kormányhivatal, Kulturális Örökségvédelmi Iroda
10. Történeti települési terület:	Fejér megyei Kormányhivatal, Kulturális Örökségvédelmi Iroda
11. Nagyvízi meder:	Észak-Dunántúli Vízügyi és Környezetvédelmi Igazgatóság
12. Földtani veszélyforrás területe:	MBFH Veszprémi Bányakapitánysága

A felsorolásból kiderül, hogy nincs jogszabályban rögzített állásfoglalásra jogosult, érdekelt államigazgatási szerv a következő övezetek esetében:

- Országos és térségi komplex tájrehabilitációt igénylő terület;
- Országos és térségi jelentőségű tájképvédelmi terület;
- Kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi terület (Kormány rendelet pontosan meghatározza, nincs lehetőség eltérésre);

- Erdőtelepítésre alkalmas terület;
- Vízérózióknak kitett terület;
- Szélérózióknak kitett terület.

Az erdőtelepítésre alkalmas terület övezetének kijelölését ágazati adatszolgáltatás hiányában az OTtT a megyékre bízta. A tervmódosítás a hatályos megyei tervhez beszerzett Zöldövezet Tervező Iroda által 1992-ben kidolgozott komplex fásítási tervét használta fel, mely a Budapesti Erdőfelügyelőség megrendelésére készült. Az erdősítendő területek olyan szempontok alapján kerültek kijelölésre, melyek ma is aktuálisak.

A környezetvédelem szempontjából fontos vízérózióknak és szélérózióknak kitett terület lehatárolása a megyei tervben nem az érintett területeket, hanem a területtel érintett települést jelöli ki. Így az érintett települések rendezési terveiben kell konkrét területeket kijelölni, de nem a termőföld védelméről szóló jogszabályok szerint hatáskörrel rendelkező államigazgatási szerv adatszolgáltatása alapján. Ez azt jelenti, hogy az ágazati feladatot átruházzák a települési önkormányzatokra. A vízérózióknál a tervmódosítás a korábbi megyei tervben a Geológiai Szolgálat alapján lehatárolt területet használta fel, mely során kiderült, hogy Ászár közigazgatási területét mégsem érinti a vízérózió. A szélérózió által érintett konkrét területeket a tervmódosítás az övezet definíciójának megváltozása miatt a fizikai talajfésülés vizsgálatára alapján megpróbálta lehatárolni, így ez segítheti majd a településrendezési tervi kijelölést is. A tájrehabilitációt igénylő területek a településfejlesztést, településrendezést igazából nem korlátozzák, így azok pontosítása nem okozhat problémát. A tájképvédelmi övezetnél és a kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi terület övezetnél sincs meghatározva adatszolgáltatásra kijelölt államigazgatási szerv, így állásfoglaláshoz sem lehet kötni az eltérés lehetőségét. Az összes övezetnél környezetvédelmi szempontból azonban minden esetben indokoltnak tartjuk a településrendezés egyeztetési kötelezettségébe tartozó államigazgatási szervek véleményének figyelembe vételét (pl. környezetvédelmi, természetvédelmi és vízügyi felügyelőség, Kulturális Örökségvédelmi Hivatal regionális irodája).

Az OTÉK 3.§ (3) bekezdése szerint a településszerkezeti terv kötelező alátámasztó szakági munkarésze a területrendezési terv(ek) és a településszerkezeti terv összhangját igazoló térkép és leírás számításával. A településrendezési eszközökre tehát a megyei területrendezési terv rendelettel elfogadott térségi szerkezeti terve, térségi övezetei és az ezekre vonatkozó OTtT szerinti szabályok meghatározó hatással vannak, hiszen csak azokkal teljes összhangban készíthetők el. Ennek ellenőrzésére a településrendezés eszközeinek egyeztetésébe kötelezően bevonandó államigazgatási szervek jogosultak.

A területrendezési terv határozattal elfogadott ajánlásai csak a határozatot megalkotó megyei önkormányzatok számára kötelezőek. Így azok a megye ágazati programjaira lehetnek hatással. Ezt a terv intézkedési javaslata is megerősíti:

- 1.1 A Közgyűlés Elnöke gondoskodik róla, hogy az elfogadott területrendezési tervmódosításban foglaltak, a határozattal jóváhagyott ajánlásokkal együtt, a megye fejlesztési koncepcióiba, programjaiba beépüljenek és azok a régió tervdokumentumaiban is érvényesüljenek.

Az ajánlások „kvázi szabályozásnak” tekintendők. Olyan szabályokat tartalmaznak ajánlásként megfogalmazva, melyekről a megye, ha módja lenne rá, rendeletet alkotna, ami azt jelentené, hogy ezeket minden településrendezési tervben kötelező lenne érvényesíteni. Jelenleg azonban erre nincs lehetősége: a törvényi keretek annyit tesznek lehetővé, hogy a megyei közgyűlés javasolja a településeknek, hogy érvényesítsék ezeket a „kvázi-szabályokat”. Az ajánlásokon keresztül van lehetősége a megyének az állami illetve megyei főépítész segítségével arra, hogy a településeket a térségi érdekek érvényesítésére ösztönözze (de nem kötelezheti őket), mivel egyértelműen a megye, a kistérségek és a települések fenntartható környezeti, társadalmi, gazdasági fejlesztését, az értékeik védelmét és természeti erőforrásaik fenntartható használatát szolgálják. Jelenleg ugyan vannak olyan elképzelések, hogy az ajánlásokat a településrendezési terveikben érvényesítő önkormányzatok az uniós források megpályázása során bónuszpontot kapnak, ez azonban még nem kifarrott.

Az ajánlások munkarész több elemből tevődik össze. A szerkezetalkításra vonatkozó általános ajánlások az OTtT szerinti térségi területfelhasználási kategóriákra vonatkozóan fogalmazza meg a térségi érdekeket kifejező ajánlás jellegű előírásokat. Ezek többsége a települések egyéni ambícióit tükröző, térségi szinten irreális nagyságrendű fejlesztési terület-kínálat visszaszorítását, a társadalmi-gazdasági és környezeti fenntarthatóság elveinek érvényesítését, a területhasználat térségi összehangolásának ösztönzését szolgálják.

Az országos és térségi övezetekre vonatkozó ajánlások kiegészítik az OTtT vonatkozó szabályozását azokban az esetekben, ahol ezek a kiegészítések jelentősen növelik annak esélyét, hogy az övezeti kijelölés mögött álló országos jogalkotói szándék érvényesülni tudjon. Ezek a kiegészítések részben függetlenek a megyétől, az ország ugyanezen övezetbe sorolt bármely területén indokolt az érvényesítésük, másrészt a megye sajátos adottságainak megfelelő

egyedi előírásokat tartalmaznak. Az OTTrT következő módosítása alkalmával indokolt lenne vizsgálni az általános jellegű ajánlások törvénybe való beépítésének lehetőségét.

A sajátos megyei térségekről szóló ajánlások két részből állnak. Egyrészt a sajátos megyei térségek lehatárolását tartalmazó tervlapokból, másrészt a rájuk vonatkozó ajánlás jellegű előírásokból.

A sajátos megyei térségek lehatárolása több eltérő szempont indokolta:

1. A területfejlesztés és a területrendezés közötti szakadék áthidalását szolgáló ún. **struktúraterv típusú** sajátos megyei térségek, illetve intézkedések által érintett térségek.

E sajátos megyei térségek lehatárolása és a vonatkozó ajánlások azt célozzák, hogy a megye területi struktúrája, rendje a társadalmi-gazdasági fejlesztési célok megvalósulását szolgálja. Ennek lenne az eszköze a jelenlegi hazai tervhierarchiából területi és települési szinten egyaránt hiányzó struktúraterv. Ezek a tervlapok egyszerre szolgálnak fejlesztési és rendezési célokat. Egyrészt a fejlesztési források céltudatos koncentrálását, másrészt viszont a településrendezést orientálják: ott jelöljenek ki a települések gazdasági területeket, ott biztosítanak területet a turizmusfejlesztésnek, ahol a fejlesztés életszerű, fenntartható térstruktúrát eredményez, a települések közötti együttműködésre, munkamegosztásra épít.

A védendő szerkezetű települési térségek kijelölésében a szabályozási orientáció dominánsabban van jelen, ugyanakkor elválaszthatatlan a gazdaság-, azon belül a turizmusfejlesztéstől.

A térségi jelentőségű szántóföldi ártermelő mezőgazdaság térségeiben az eredményes gazdálkodáshoz szükséges infrastrukturális feltételek megteremtését, megfelelő birtoknagyság kialakulását ösztönző szabályozást javasolt a terv.

A struktúraterv típusú sajátos megyei térségekre vonatkozó ajánlások tartalmazzák a szükséges fogalmak definícióját, és ajánlásokat fogalmaznak meg az érintett települések településrendezési eszközeinek kidolgozásához.

A településhálózati csomóponti térség, a védendő szerkezetű települések és a térségi jelentőségű ártermelő mezőgazdasági területek térsége – struktúratervi szerepükön túl – az OTTrT hasonló tematikájú országos övezeti térségi jelentőségű elemekkel való kiegészítésének is tekinthetők. A településhálózati csomópontok térsége az OTTrT szerinti Együtt tervezhető térségeket, a Védendő szerkezetű települések térsége a Történeti települési térségek övezetét egészíti ki sajátos megyei elemekkel. A térségi jelentőségű ártermelő mezőgazdasági területek térsége – figyelemmel a Termőföld védelméről szóló törvényre is – a Kiváló termőhelyi adottságú mezőgazdasági területek övezetét egészíti ki, az övezetből kihagyott olyan mezőgazdasági területek lehatárolásával, melyek adottságai (átlagosnál jobb termékenységük) alapján alkalmasak versenyképes intenzív mezőgazdasági tevékenység folytatására (megjegyezzük, hogy e területek nagyobb részét a módosítás előtt az OTTrT még tartalmazta).

A városiasodó vidéki települési térségek az OTTrT szerinti térségi területfelhasználási kategóriák rendszerét hivatott kiegészíteni. E kategória országos szintű alkalmazása országos szinten szintén megfontolandó, tekintettel arra, hogy számos térségben bír relevanciával (különös tekintettel Budapest, illetve Győr, Pécs, Szeged, Miskolc, Debrecen régióközpontok esetében, de több más megyeszékhelyet és kisebb városokat is tekintélyes kertvárosi gyűrű vesz körül. Másrészt a 20. század számos ipari falut hagyott ránk, amit aligha lehet hagyományosan vidéki térségként értelmezni (gondoljunk csak pl. Almásfüzitőn, Tokodon, Tokodaltárón, Süttőn kívül a heves megyei Petőfibányára), de városiasodóként értelmezhetők egyes városi ranggal nem rendelkező, de hagyományosan vidéki településként aligha értelmezhető üdülőtelepülés (Komárom-Esztergom megyében ilyen önálló település még nincs)

2. **Jogszabály alapú sajátos megyei térségek**

- Nitrátérzékeny területek.

Az ebbe a kategóriába tartozó sajátos megyei térképek **kizárólag jogszabályon alapuló lehatárolásokat tartalmaznak**. A jogszabályi alapú sajátos megyei térségekre vonatkozó **országos előírásokat akkor is érvényesíteni kell, ha a megyei terv ezeket a területeket nem jelöli ki sajátos megyei térségként**. A lehatárolás tehát az érintett települések figyelmét felhívja arra, hogy az adott kérdéssel, problémával foglalkozni kell a településrendezési eszközök megalkotása során.

3. **Jogszabály alapú, jelentős fejlesztési összefüggésekkel bíró sajátos megyei térségek**

- Natura 2000 természetmegőrzési, illetve Natura 2000 madárvédelmi területek;

Ezen sajátos megyei térségek jogszabállyal összhangban kerültek lehatárolásra, ugyanakkor nagyon fontos fejlesztési összefüggéseket tartalmaznak, hiszen a Natura 2000 területek vidékfejlesztési uniós források felhasználásának fontos célterületei. A vonatkozó ajánlások tehát ezen térségek vonatkozásában is elsősorban **a fejlesztés és a településrendezési tervezés közötti összhang erősítését szolgálják**.

7. A TERVBEN SZEREPLŐ JAVASLATOK MONITOROZÁSI LEHETŐSÉGÉRE VONATKOZÓ JAVASLAT

A megyei terv meghatározóan a településrendezési terveken keresztül monitorozható. A településrendezési terv készítése során derül ki, hogy az OTrT és az azzal összhangban lévő megyei terv hogyan alkalmazható, a pontosítások, korrekciók során milyen tervek közötti konfliktusok, eltérések kezelhetők és melyek nem kezelhetők (esetleg megmaradnak) a településrendezés eszközeiben. Az alkalmazással és a konfliktuskezeléssel összefüggő tapasztalatokat a megyei főépítész gyűjtheti össze, amire található a tervben vonatkozó intézkedési javaslat is: 1.2 A megyei főépítész évente beszámol a Közgyűlésnek arról, hogy a településrendezési tervekhez kapcsolódó tervtanácsi munkában és más területrendezési, államigazgatási véleményezési eljárások során hogyan érvényesülnek a megyei területrendezési terv követelményei, ajánlásai.

Ezeket a tapasztalatokat a Megyei Közgyűlés érvényesítheti az OTrT módosításának kezdeményezésével és a megyei területrendezési terv módosítása során. Ugyancsak a területrendezési terv érvényesülését, figyelembe vételét értékelheti az állami főépítész iroda, hiszen a területrendezési tervvel való összhang ellenőrzése meghatározóan az állami főépítész feladata.

A tervezői tapasztalat a monitorozással kapcsolatban az, hogy nehezen kivitelezhető, mivel az OTÉK 3.§ (3) előírása szerint minden esetben biztosítani kell az összhangot a területrendezési tervekkel, és csak a meghatározott százalékos határon belül lehet mozognia az önkormányzatnak. A településrendezési tervek kötelező alátámasztó munkarésze, hogy magyarázatot kell adni a megyei tervekkel való összhangra térképpel és számításokkal együtt. Így a két terv közötti ütközés eleve nem lehetséges, a konfliktusokat sokszor már a tervezés elején ki kell zárni. Egyedüli megoldás a településfejlesztési koncepciókban, vizsgálatokban és alátámasztó munkarészekben való szerepeltetés, az egyeztetési anyagban alternatívák kidolgozása, hogy a véleményezők célzottan foglalkozzanak a problémával. Így dokumentálható a területrendezési terv hiányossága és túlzott korlátozása is. Ez tulajdonképpen a szubszidiaritás elvét hivatott szolgálni. Ez segítheti a megyei tervhez való visszacsatolást és a megyei tervnek az OTrT-hez való visszacsatolását. A 2008-ban módosított OTrT-nél is felfedezhető, hogy nem vették figyelembe az illeszkedési konfliktusokat, ami a nem megfelelő monitorozás miatt fordulhatott elő. A területrendezési tervekhez való illeszkedés általános konfliktusait tehát nem lehet a jóváhagyott tervek alapján monitorozni, nem ad rá lehetőséget a törvény. Mindenképpen javasoljuk a vizsgálatokban és az alátámasztó munkarészekben szerepeltetni az illeszkedéssel kapcsolatos problémákat, melyek a megyében elsősorban a közlekedéshálózattal függenek össze (főút-mellékút szerepeltetési probléma).

8. KÖZÉRTHETŐ ÖSSZEFOGLALÓ

A jogszabályi kötelezettségnek megfelelően a szakmai szervezetek és települések által előzetesen véleményezett és a vonatkozó jogszabályokkal összhangban készült tematika alapján került kidolgozásra a környezeti értékelés. A bevezető tartalmazza a tematikával kapcsolatos véleményeket, melyeket a környezeti értékelés kidolgozója a munka során figyelembe vett.

A tervezés és a környezet értékelés térinformatikai alapadatbázisát a DTA50 térképi állománya jelentette, a szakági adatbázisok a tervezési alaptérképre integráltan kerültek elemzésre. A szöveges vizsgálatok mellett jelentős hangsúlyt kaptak a térképi elemzések is, a fejlesztések és a természet- és környezetvédelem kapcsolatában.

A megyei terv célját a hatályos Rendelet I. Fejezet 1. §-a határozza meg, mely a módosítás során nem változik. Komárom-Esztergom megye területrendezési terve a különböző területi szintek elvárásai közül elsődlegesen a megyei szintű érdekeket kívánja kielégíteni, melyeknek azonban szoros kötődése van az országos, kistérségi és települési szintek felé.

A környezeti értékelés két tervváltozatot vizsgál, az egyik az OTrT-nek a megyére vonatkozó tervi elhatározásai, a mások a módosított területrendezési terv. A megyei területrendezési tervezés OTrT-vel való összhangját a 2003. évi XXVI. törvény részletesen szabályozza. A törvény a megyei szintű területrendezés mozgásterét igen szigorú korlátok közé szorítja. A megyei területrendezési terv abban az esetben sem térhet el az OTrT-től a törvényben elírtnál nagyobb mértékben, ha az OTrT-ben foglaltak környezeti szempontból megkérdőjelezhetők, és a megye által támogatott alternatívák viszont kedvezőbbek lennének. A készülő tervmódosítás, ezt a szűk mozgásteret tudomásul véve, azt messzemenően kihasználta annak érdekében, hogy a megye környezeti állapota szempontjából (is) kedvezőbbnek minősíthető változatok a tervben – a jogszabályoknak megfelelő módon – szerepelhessenek.

A településszerkezeti tervekkel való összefüggés a városias és hagyományosan vidéki települési térség kijelölésében és a térségi úthálózat alakításában érvényesül. A területrendezési tervnek felülvizsgálati joga nincs, a településrendezési tervekben szereplő beépítésre szánt területeket maradéktalanul át kell vezetni a területrendezési tervbe, akkor is, ha a kijelölések mértékét semmi sem indokolja. A fejezet megállapítja, hogy a megyei területrendezési terv számos elemet tartalmaz, mely a települések fenntarthatóbb fejlődését kívánja ösztönözni: közlekedési infrastruktúra és területkínálatok integrált fejlesztése, új beépítésre szánt területek kijelölésének mérséklése, vasút jobb kihasználása, városkörnyék városellátó szerepének és térségi jelentőségű rekreációs kínálatának fejlesztése stb.

A vizsgálat megállapítja, hogy az Európa 2020 Stratégia, a Duna Stratégia és Komárom-Esztergom megye területfejlesztési Stratégiájának környezetvédelmi vonatkozású és pozitív környezeti hatású elemei a lehetőségekhez mérten beépültek a tervmódosításba.

A terv céljai összhangban vannak a Nemzeti Természetvédelmi Alaptervvel, hiszen a térségi területfelhasználás és műszaki infrastrukturális hálózatok összehangolása során a tervezés figyelembe vette az NTA-ban is kiemelt jelentőségű táji, természeti, ökológiai adottságokat, értékeket. A tervezés során a tájképi értékek és a biodiverzitás megőrzésének érdekében számos övezeti korlátozás került meghatározásra (ökológiai hálózat övezetei, tájképvédelmi övezetek, vízgazdálkodási térség és vizek védelmével összefüggő övezetek stb.), a módosított OTRT előírásainak alapján.

A Nemzeti Környezetvédelmi Program a környezeti problémák felszámolása és az értékek megőrzése érdekében meghatározza a legfontosabb célkitűzéseket, melyek különböző mértékben kapcsolódnak a területrendezési terv módosításához. Ezeket az összefüggéseket a környezeti értékelés táblázatban összefoglalva tartalmazza, bemutatva, hogy az összefüggés erős, közepes, vagy gyenge. A környezeti értékelés – szintén táblázatos formában - bemutatja továbbá, hogy a Nemzeti Környezetvédelmi Program tematikus akcióprogramjai milyen területrendezési tervi relevanciával bírnak.

Az egyes tervi döntések várható környezeti hatásait szintén táblázat tartalmazza, az értékelés az alábbi kategóriák mentén történik:

- nincs hatás, vagy nehezen értelmezhető
- bizonytalan hatás, vagy ebben a léptékben nem meghatározható, nehezen igazolható
- közepes-gyenge áttételes hatás, közvetett kapcsolat a környezeti elem, rendszer és a vizsgált övezet között
- erős közvetlen hatás, jelentősen befolyásolja a környezeti elem állapotát.

Különösen a táblázat 3-as számmal jelölt összefüggéseire indokolt kiemelt figyelmet fordítani.

Összefoglalva megállapítható, hogy a jogszabályok által biztosított mozgásteret kihasználó sajátos megyei szerkezetalakítás, továbbá a megye saját hatáskörében kijelölt sajátos megyei térségek, ajánlások és intézkedések – elfogadásuk és alkalmazásuk esetén – nagymértékben növelik a megyei területrendezési terv hozzájárulását a fenntartható, klímataudatos, a biodiverzitás megőrzését, fenntartható hasznosítását, a települések élhetőségét, környezeti ártalmak mérséklődését biztosító területi fejlődéshez.

Külön táblázat tartalmazza a változatok összevetését a fennálló környezeti konfliktusok, problémák enyhítése-kezelése/ esetleges súlyosbítása közötti különbség tekintetében. A környezeti értékelés kiemeli, hogy a megyei terv előnyben van az OTRT-vel szemben, mivel a módosítás óta eltelt 3 év alatt is változtak a jogszabályok, a felülvizsgált, vagy felülvizsgálni szükséges térségi övezetek. Összességében a megyei terv módosítás nem súlyosbítja egyik környezeti konfliktust sem, hanem megpróbálja megelőzni a konfliktust vagy javít a már meglévő állapoton a rendelkezésre álló szigorú meghatározottságú keretek között.

A fennálló konfliktusokat a területrendezés eszköztára célirányosan kezeli, melyek a környezeti és természeti értékek megőrzésével, a térszerkezet/tájszerkezet fejlesztésével, a terület- és környezethasználat alakításával és a közlekedési hálózat formálásával, valamint az ajánlásokkal hozzájárul a megye környezeti állapotának javításához, a környezeti elemek veszélyeztetésének csökkentéséhez, közvetve pedig a lakosság egészségi állapotának javításához. A levegő minőségét a legnehezebb befolyásolni a megyei területrendezés eszközeivel, mert igen összetett konfliktus, közvetlen ráhatása nem lehet, de a terv a közlekedéshálózat racionalizálásával, elkerülő utak fejlesztésével megpróbálja a belterületek terhelését csökkenteni (az emberi egészséget megóvni), azonban a probléma nem szűnik meg, csak áthelyeződik a külterületre, ami további környezeti terhelést generálhat a járulékos építmények, logisztikai központok, zöldmezős beruházások megjelenésével és az élőhelyek felszabdolásával. A meglévő és tervezett pontforrások, a szennyező ipari tevékenységek, mint a nagygyermű (egyedül ez van országos szinten szabályozva), nem megyei tervi szintű meghatározás (települési és országos).

A változatoknak a közvetlen vagy közvetett környezeti hatásokat kiváltó tényezői, okai közötti különbségek alapján történő összevetése során az egyes környezeti hatásokat kiváltó tényezőket és okokat a környezeti konfliktusok felől közelíti meg a környezeti értékelés. A hatásokat az egyes térségi területfelhasználási kategóriák, övezetek és a környezeti elemek összefüggésében az OTrT és a megyei terv változatra, szintén táblázatos formában értékeli. A terv módosítása nem tartalmaz olyan, a tervhierarchia magasabb szintű terveiben nem szereplő, vagyis kizárólag a megye döntése alapján bekerülő tervi elemet, mely a szomszédos ország környezeti állapotát negatívan befolyásolná. A környezeti értékelés részletesen ismerteti a környezeti vonatkozású ajánlásokat és intézkedéseket, várható - természetüknél fogva minden esetben pozitív - hatásait kiemelve.

Végezetül meg kell állapítani, hogy a tervben lévő, a konfliktus jelentőségéhez mérten nem megfelelően vagy egyáltalán nem kezelt legjelentősebb konfliktusok a végső tervdokumentumban is a jelen állapotban fognak szerepelni, mivel ezek OTrT által determináltak:

- 1-es főút elkerülő nyomvonal (Tatabánya-Vértesszőlős-Tata), 10-es főút Nyergesújfalu-Süttő közötti szakasza (OTrT-től eltérő két változat, illetve az V/C és a VI. Helsinki folyosót összekötő OTrT szerinti közlekedési folyosó. A problémák, konfliktusok, javasolt tervváltozatok előnyeit-hátrányait a környezeti értékelés részletesen elemzi. Ezekben a kérdésekben a megye várja a környezeti értékelést véleményező szervek állásfoglalását.
- Véleményünk szerint a vörösiszap tárolókkal összefüggő tájrehabilitációs feladat országos és nem térségi jelentőségű, ezt a megyei terv nem korrigálhatja, de javasolt legalább intézkedésekben felhívni erre a figyelmet.
- Várja a megye az illetékesek állásfoglalását abban a kérdésben, hogy annak a ténynek, hogy a földrengés kockázata a megye területén országos összehasonlításban magas, van-e jelentősége a vörösiszap tározók, meglévő és tervezett nagyerőművek vagy más, esetleg önmagukban is kockázatot jelentő területhasználatok vonatkozásában.
- Szükségesnek tartjuk felhívni a figyelmet arra, hogy a szélerőmű parkok kérdése a területrendezésben nincs jogszabályi szinten kezelve. A területrendezésért felelős minisztérium szakértői sem egységesek ebben a vonatkozásban. Jelenleg kezd formálódni olyan minisztériumi álláspont, hogy a szélerőmű-park kiserőműként jelenjen meg a területrendezési tervben függetlenül attól, hogy az egymás mellé telepített tornyok közös kapacitása (esetleg eléri az 50 MW-ot), mekkora területen hány tornyon kerül elhelyezésre. Véleményünk szerint a szélerőmű-parkok már néhány torony esetén is jelentős környezeti hatással bírnak. A terv, a korábbi gyakorlatnak megfelelően a szélerőmű telepítés szempontjából vizsgálható területek kijelölésével próbálta kezelni a kérdést, az új minisztériumi elvárások alapján azonban úgy tűnik, ez nem lesz elegendő. A beérkezett vélemények alapján elfogadott szakmai álláspont, hogy **a szélerőművek kiserőművek**, ezért a meglévő és tervezett kiserőművek feltüntetésre kerültek a térségi szerkezeti tervlapra, összesen 17 db. Az érintett területek közül csak Bakonyárskány és Aka területén kellett hozzáigazítani a sajátos térségi tervlapon a vizsgálat alá vonható terület határát.

9. KÖRNYEZETI ÉRTÉKELÉS EGYEZTETÉSI ELJÁRÁSÁNAK EREDMÉNYE

Komárom-Esztergom megye módosított területrendezési terve környezeti értékelésének egyeztetése a vonatkozó jogszabály szerint megtörtént. A környezet védelméért felelős szervek és egyéb véleményezőik véleménye, továbbá az értékelést véleményező települések állásfoglalása a dokumentáció mellékletét képezik. A környezeti értékelést véleményező szervezeteket és a véleményük összefoglalását, továbbá a tervezői választ a következő táblázat tartalmazza.

10. számú táblázat: A környezeti értékelés véleményezési anyagára adott vélemények összefoglaló értékelése

SO RS Z.	VÉLEMÉNYEZŐ	VÉLEMÉNY	TERVEZŐI VÁLASZ
1	Fejér megyei Kormányhivatal Építésügyi Hivatalának Állami Főépítésze	A hatályos OTRT rendelkezéseinek megfelelő pontosítás még feladat, a tervtanács állásfoglalás és a javaslattevő fázis véleményezése során tett észrevételeik alapján a terv korrigálásra szorul.	A környezeti értékelés utolsó fejezetében összesítésre került táblázatban az elfogadási fázisban történt változtatások, melyek környezeti értékelése releváns volt. Így nyomon követhetőek a változtatások. Az egyes fejezetekben a korrekciókkal összefüggő javításokat megtettük.
2	Belügyminisztérium – Területrendezési és Településügyi Helyettes Államtitkár	Kifogásolja az OTRT-val való összehasonlítást. Keveredik a jóváhagyandó és az ajánlásokban megfogalmazott javaslatok értékelése. Átdolgozását javasolja emiatt. Több pontosító észrevétele van.	A kiküldött tematikában is így szerepelt a változatok összevetése, ezt nem kifogásolta egyik véleményező sem. A jóváhagyandó munkarészek és a javaslatok egy táblázatban történő összevetése és a szöveges részben egy fejezetben történő értékelése véleményünk szerint nem jogszabályellenes. Egyértelműen el van különítve a két kategória, nem lehet összekeverni. Átdolgozását nem tartjuk indokoltnak, mivel jól követhetőek az övezetek és az ajánlásaik közötti különbségek. A kért pontosításokat megtettük.
3	Pest Megye Közgyűlésének Elnöke	Nem illetékes.	Az egyetértő vélemény tervezői választ nem igényel.
4	Honvéd Vezérkar Hadműveleti Csoportfőnökség	Nem tesz észrevételt.	Az egyetértő vélemény tervezői választ nem igényel.
5	Vidékfejlesztési Minisztérium	Több észrevétele is van.	Köszönjük a javításokat, pontosításokat tartalmazó javaslatokat, azokat átvezetjük a dokumentációban.
6	Nemzeti Erőforrás Minisztérium	Módosító, kiegészítő javaslatot nem kíván tenni.	Az egyetértő vélemény tervezői választ nem igényel.
7	Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium	Nem tesz észrevételt.	Az egyetértő vélemény tervezői választ nem igényel.

SO RS Z.	VÉLEMÉNYEZŐ	VÉLEMÉNY	TERVEZŐI VÁLASZ
8	Észak-Dunántúli Környezetvédelmi, és Vízügyi Igazgatóság	Vízrendezés: belvízjárta terület nem helytálló, mivel egy belvízrendszer van a megyében Szőny-Füzitői, a többi terület dombvidéki jellegű. Vízjárta, vízborította terület megnevezést tart célszerűnek. 42. oldalon is kéri feltüntetni a nagyvízi medrekről szóló rendeletet. Árvízvédelem: a nagyvízi meder fogalom elsősorban az árvízvédelemhez köthető, és nem a vizek és vízi világ védelméhez. A vízminőségi, ökológiai szempontú intézkedéseket differenciáltan lehet meghatározni a jövőben elkészülő kezelési tervek és Vgt tervek alapján és települési szinten lehet megvalósítani. A nagyvízi meder települési szintű pontosításában a területileg illetékes Igazgatóság kompetens. Vízkészlet-gazdálkodás: 34.o. kiegészítésre szorul, mert 2008. óta a vízbázisok köre bővült: Tatabánya XIV/A vízakna.2010, Piliscsév K-2-es Ásványvízkút 2010., Táti és Nyergesújfalui vízbázis 2011., Ács Lovadi rét 2011. védőterületeinek lehatárolása megtörtént.	Vízrendezés: az észrevételnek megfelelően javítjuk a megnevezést. Tájékoztatjuk, hogy a több helyen szereplő rendszeresen belvízjárta terület övezete megnevezést nem áll módunkban javítani, mert ez az OTrT-ben így szerepel. Árvízvédelem: köszönjük a tájékoztatást. Az 56. o. táblázatában az illetékest javítottuk. Vízkészlet: nem áll módunkban javítani az OTrT-ben lehatárolt övezetet. Az OTrT következő módosításánál fog megtörténni. A vizsgálathoz feltétlenül szükség van a vízbázisok térképi lehatárolására is, erre adatot nem kaptunk.
9	Észak-Dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség	Vízvédelem: egyetért a tervi megoldásokkal, javasolja, hogy a vizsgálat foglalkozzon a gyógy- és ásványvizes kutakkal, azok használatával, védelmével. Levegőtisztaság védelem: javasolja előirányozni a megye nagytáblás térségeiben előforduló szél általi elhordás, szélrózsió diffúz porszennyezésének kezelését, tekintettel a PM₁₀ mellett a következő években a PM_{2,5} szennyezettség alakulását is értékelni kell az Unió irányelveivel összhangban. Hulladékgazdálkodás: hiányzik a hulladékgyűjtő udvarok, komposztálók rendszere, feladatának elemzése, bemutatása.	A terv helyzetelemzés dokumentációja tartalmazza mindazt a vizsgálatot, mely a vizekkel kapcsolatos, így a gyógy- és ásványvizes kutakkal is foglalkozik a fejezet. A környezeti értékelés Vizek védelmével foglalkozó fejezetét kiegészítjük ezekkel a vizsgálatokkal. A védőterülettel rendelkező kutak közül csak azt tartalmazhatja a felszín alatti vizek övezete, ami az OTrT-ben is szerepel, többet nem. Az értékelés elsősorban a tervi elemeket vizsgálja, de megemlíti majd e hiányosságokat is. Lásd még EDUVIZIG vélemény. Levegő: PM_{2,5} szennyezettség. A szélrózsióval kapcsolatos problémákat tartalmazza az értékelés. A vonatkozó övezeti ajánlások tartalmazzák a javaslatot. Hulladék: az említett létesítmények nem kapcsolódnak szorosan a térségi tervezéshez. Csak a hulladéklerakók tartozik ide. Az említett rendszerek települési szintű, kistérségi szintű elemzését nem tartjuk indokoltnak, mert nem befolyásolja a tervet.
10	Magyar Bányászati és Földtani Hivatal Veszprémi Igazgatósága	A földtani közeget érintő témaköröket megfelelő részletzettséggel tárgyalja, kifogást nem emel.	Az egyetértő vélemény tervezői választ nem igényel.
11	Komárom-Esztergom Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Szakigazgatási Szerv	Elfogadja az értékelést település-egészségügyi szempontból. Nincs hatásköre a felvetett kérdések tekintetében.	Az egyetértő vélemény tervezői választ nem igényel.

SO RS Z.	VÉLEMÉNYEZŐ	VÉLEMÉNY	TERVEZŐI VÁLASZ
12	Komárom-Esztergom Megyei Kormányhivatal Növény- és Talajvédelmi Igazgatósága	Javasolja, hogy tartalmazza a terv a talajok szervesanyag-készletét fenntartó gazdálkodás ösztönzését, illetve a mezőgazdasági melléktermékek olyan fokú energetikai hasznosításának támogatását, mely mellett biztosítható a talaj, mint feltételesen megújuló természeti erőforrás használatának fenntarthatósága.	A javaslata nem tartozik szorosan a területrendezéshez, mivel területhasznosításhoz, mivel meghaladja a terv kompetenciáját. Ajánlasként nem építhetjük be a tervbe, azonban a megalapozó munkarészben javasoljuk megjeleníteni.
13	Pest Megyei Kormányhivatal Erdészeti igazgatósága	A Vértes hegységen keresztülhalad a nagysebességű vasútvonal, mely jelentős erdőterület igénybevételével járna. Erdővédelmi szempontból ezt nem támogatja. Javasolja olyan nyomvonal kijelölését, amely nem, vagy csak elhanyagolható mértékű erdő igénybevételt jelentene.	Az OTRT szerinti nyomvonal korrigálásra jelen módosításban nincs lehetőség. Az országos terv soron következő módosításánál valószínűleg meg fog történni az új nyomvonal kijelölése.
14	Fejér Megyei Kormányhivatal Kulturális Örökségvédelmi Irodája	Az értékelés alapján a terv ellen kifogást nem emel.	Az egyetértő vélemény tervezői választ nem igényel.
15	Komárom-Esztergom Megyei Kormányhivatal Földhivatala	Az értékeléssel egyetért.	Az egyetértő vélemény tervezői választ nem igényel.
16	Komárom-Esztergom Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság	A közművek együttes folyosó rendszerű elhelyezését támogatja. Tájékoztatást küld az ipari biztonsággal kapcsolatban, , az 5 felső és 5 alsó küszöbértékű veszélyes üzemekről.	A vélemény elsősorban a tervhez készült, külön a környezeti értékelésre nem tért ki. Az ipari biztonságra a környezeti értékelés külön nem tért ki, mivel az említett iparterületek települési térségben találhatók, a tervmódosítást nem érintik, a védőövezet és annak betartása eleve jogszabályhoz kötött. Az 1.1.1 ajánlásba beleértendő ezen üzemek védőterülete is.
17	Nemzeti Közlekedési Hatóság Légügyi Hivatal	Az értékeléssel egyetért. További eljárásban nem kíván részt venni.	Az egyetértő vélemény tervezői választ nem igényel.
18	Nemzeti Közlekedési Hatóság Ütügyi, Vasúti és Hajózási Hivatal	Észrevételt nem tesz.	Az egyetértő vélemény tervezői választ nem igényel.
19	Országos Atomenergia Hivatal	A megyében nincs nukleáris létesítmény, ezért hatáskörrel nem rendelkezik.	
20	Magyar Energia Hivatal	Észrevételt nem tesz.	Az egyetértő vélemény tervezői választ nem igényel.

SO RS Z.	VÉLEMÉNYEZŐ	VÉLEMÉNY	TERVEZŐI VÁLASZ
21	Nemzeti Infrastruktúra Fejlesztő Zrt.	Az ÉDU-KÖTEVIFE véleményéhez általánosságban megadja a tájékoztatását. Kiemelt figyelmet fordít az infrastruktúrafejlesztési beruházások esetén a projektek környezetvédelmi szempontú megfelelőségére. Az Unió vonatkozó környv.-i elvárásainak való megfelelés kiemelt figyelmet követel. Többféle hatásvizsgálat, hatásbecslés készül, az engedélyezésnél a zöldhatóság szakhatóság. Gyorsforgalmi utak: M10 autópálya újratervezése kezdődik Üröm és Keszthely között, először a környezeti hatástanulmány készül a nyomvonalak által érintett környezeti elemek vizsgálatával. Közütek: megvalósult projektek: 8119. j. ö.k.út, 131.sz.főút Komárom elkerülő, megvalósítandó: 13.sz.főút Komárom-Kisbér közötti szakasz burkolatmegerősítés, Komárom-Komárno közötti új Dunahíd, 81.sz.főút Kisbér-Ászár elkerülő, 81.sz. főút 5 km-es szakaszán burkolatmegerősítése 2.3. pontban a táblázatban szereplő út adatok nem egyértelműek. A 131. sz. főút nyomvonala (megvalósult) a tervlapon nem egyezik a megvalósult nyomvonallal. Megküldték a pontos nyomvonalat. Kérlek megjelölni az értékelésben az átadott DVD-n található vasútfejlesztésekkel összefüggő környezetvédelmi hatásokat.	Köszönjük a tájékoztatást. A 2.3. pontban a táblázat adatait pontosítottuk az észrevétel alapján. A 131. sz. főút nyomvonalának pontosítása megtörtént. A környezetvédelmi munkarésszel kapcsolatos kiegészítéseket megtettük az észrevételek alapján.
22	Közép-Dunántúli Regionális Fejlesztési tanács	Egyetértését fejezi ki több tervi javaslattal kapcsolatban: 13-14. old: fontosnak tartja az OTRT-vel kapcsolatos kritikákat, ezért javasolja egy olyan táblázat beillesztését, amely bővítve bemutatja az elvárásokat, az anomáliákat kiváltanák. 2.2.2 Településszerkezeti tervekkel való összefüggésnél megfogalmazott OTRT kritikát tartja követendő mintának. 14 és 17. o.: intézkedéseknél az értékelés kiemeli a Duna menti rozsdaterületek újrahasznosítását, a naprakész felmérést, a környezeti és természeti károsítás mértékének vizsgálatát. Ezt fontosnak tartja, kataszter készítését sürgeti. 15. o.: biotermék hasznosítás. 18.o. vasútfejlesztés, 34.o. zagy- és vörösiszaptárolók országos jelentőségű komplex tájrehabilitációt igénylő területek legyenek. 38.o.: ex lege védett barlangok jelölését hiányolja a térképről. 60.o. fontosnak tartja a Helsinki folyosó Párkány térségi összekötését. Kötelező elem kellene legyen a vörösiszap tárolókkal kapcsolatos intézkedés.	Ex lege védett barlangokról nem kaptunk adatokat, azok feltüntetését nem tudjuk megtenni. Mivel a barlangok általában védett természeti területeken találhatók, nem valószínű, hogy az infrastruktúrafejlesztés érintene egyet is.

SO RS Z.	VÉLEMÉNYEZŐ	VÉLEMÉNY	TERVEZŐI VÁLASZ
23	Magyar Urbanisztikai Társaság Tatabánya Főépítész Iroda (Tóth Ferenc)	Az egyik legnagyobb potenciális környezeti konfliktust kiváltó kérdés (területrendezési tervtanácsi ülés jk. szerint is) a Komáromtól Esztergomig húzódó Duna-menti összefüggő települési térség esetleges dél felőli elkerülése, továbbra sem javasolja szerepeltetni a tervben. A tervtanácsi ülésen felvetett nagytávú elképzelés (az új közúti hidak elkészülte után a Duna balparti, arra alkalmasabb területeit bevonni a K-Ny irányú forgalom levezetésébe) környezeti értékelését. Esetlegesen tervmódosítást indukáló felvetés környezeti aspektusainak vizsgálata javasolható: a Pilis történeti táj analógiájára a Vértes történeti táj nevesítése: az oroszlanói bányászat megszűnése utáni időszak egyszerre tájrehabilitációs és kultúra-alapú térségfejlesztésének színtere lehet több helyszín. Ebben a „mag térségben” megkérdőjelezi a regionális hulladéklerakó létjogosultságát, és fontos településtervezési feladat lesz a Márkushegy felszíni létesítményeinek rekultivációja, korszerű új területhasználatának meghatározása. Kéri a tervezőket, hogy a társadalmi és gazdasági hatások a környezeti értékeléshez hasonló mélységű elemzését dolgozzák ki.	Mivel több vélemény is említette a 10. sz. főúttal kapcsolatos problémákat és a megoldási lehetőségeket, a környezeti értékelés is részletesebben foglalkozik e témával. A Vértes történeti táj környezeti értékelése a javaslatnak megfelelően megtörténik. A regionális hulladéklerakó a jelenlegi helyén valóban nem bővíthető, és a térségi szerkezeti terven való ábrázolása is pontosításra került (50%-kal csökkent a területe a tényleges területhasználattal összhangban). Az érzékeny területen való működésével foglalkozott a környezeti vizsgálat. A hulladéklerakó megszüntetésére nem jogosult a megyei terv, a kiváltására külön tanulmány és terv készítését javasoljuk regionális szinten. Erre vonatkozóan nem nyilatkozott egyik érdekelt szerv sem. A Márkushegy rekultivációja és újrahasznosítása már nem területrendezési kérdés, a vonatkozó övezetek tartalmazzák a szándékot.
24	Magyar Önkormányzatok Szövetsége	Felajánlja együttműködését a tervjavaslat kapcsán felmerült stratégiai kérdésekben. Pl. Pán-Európai Közlekedési folyosók vonatkozásában a szomszédos Nyitra megye párhuzamosan készülő területrendezési tervével való összhang biztosításában, a célkitűzésekhez jobban alkalmazkodó, kevesebb természetvédelmi konfliktust okozó (és az OTTrT-ben is rögzített) nyomvonal érvényesítése a szlovák fél által jelenleg támogatott keleti nyomvonallal szemben. Kéri jelezni a MÖSZ fellépésének szükségességét ebben a kérdésben. Kifogást nem emel.	Az egyetértő vélemény tervezői választ nem igényel.
25	Magyar Kereskedelmi és Iparkamara	Kéri beépíteni a tervre írt véleményt.	Az egyetértő vélemény tervezői választ nem igényel.
26	Komárom-Esztergom Megyei Kereskedelmi és Iparkamara	Kéri a tervben a kisebb biomassza lehetőségét megadni, mivel a Vértesi Erőműnél 2014-2015 körül bezárják. Prioritási sorrendet és megoldásokat kér a konfliktusokkal kapcsolatban. Fejlesztések ütemtervét szívesen látná az anyagban.	Oroszlány területén a nagygyerőmű megszűnése után kiserőművet lehet létesíteni. A terv lehetőséget ad rá.

SO RS Z.	VÉLEMÉNYEZŐ	VÉLEMÉNY	TERVEZŐI VÁLASZ
27	Komárom-Esztergom Megyei Agrárkamara	A tervezett gyorsforgalmú vasútvonalat célszerű lenne Kisbér irányába áthelyezni tekintettel arra, hogy kiváló termőhelyű adottságú földeket keresztez a jelenlegi tervezet, melyeket még megalapozott elképzelések alapján sem szabad beruházási célra igénybe venni. Nem találkozott az elképzelt vonalas létesítmény által szétszabdalt táblák megközelítésére valamiféle elképzeléssel. Ez súlyosan sérti az ott gazdálkodók érdekeit. Ugyan ez elmondható az egyéb közúti, illetve vonalas beruházások tervezésénél is.	Az OTRT szerinti nyomvonal korrigálásra jelen módosításban nincs lehetőség. Az országos terv soron következő módosításánál valószínűleg meg fog történni az új nyomvonal kijelölése. A környezeti értékelés is megemlíti ezeket a konfliktusokat. Az egyes táblák megközelítése nem területrendezési szint, azt településrendezési tervekben kell tisztázni.
28	Komárom-Esztergom Megyei Mérnöki Kamara	Két véleményező írta. 1. Szükségesnek tartja a vízbázisok védelme érdekében az egyébként jelentős kiterjedésű területeken a megfelelő intézkedések végrehajtására, illetve végrehajtásának ellenőrzésére a figyelmet felhívni. 2. Komáromi vasút anomáliájával az anyag nem foglalkozik. A déli elkerülő vasút tervét nem tartalmazza a megyei terv. Szerinte ütközik az országos tájképvédelmi területeken vagy ökológiai hálózat területén a szélerőmű telepítésének vizsgálata (Pl. Vértesszőlős).	A vízbázisok védelme csak a jogszabály szerinti tartalommal szerepelhet a megyei tervben. Az OTRT szerinti lehatárolás tudjuk, hogy már elavult, a következő módosításánál aktualizálják. A módosítás tartalmazza a déli elkerülő vasutat, mint mellékvonalat. Az értékelés is foglalkozik a vasút kérdéssel. Tájképvédelmi és ökológiai érdekeket biztos nem sért a szélerőmű telepítés vizsgálat alá vonható terület lehatárolása, mert e két szempont alapján kerületek kizárásra kerültek. Vértesszőlős egész területe piros, vagyis nem vizsgálható.
29	Kisvárosi Önkormányzatok Országos Érdekszövetsége	Az értékelésre nem tesz észrevételt.	Az egyetértő vélemény tervezői választ nem igényel.
30	EON	Felsorolja a tervből hiányzó 120 kV-os elosztó hálózat távvezeték fejlesztéseit.	Az értékelést kiegészítjük és a kért javításokat elvégezzük.
31	MAVIR-HLO	Korábban jelezték, hogy az Almásfüzitői erőmű nem rendelkezik elfogadott csatlakozási tervvel, ezért a 400 kV-os távvezeték csupán tervezett létesítmény. Javításokat fogalmaz meg a vezetékekkel kapcsolatban.	A kért javításokat elvégezzük.
32	Dorogi Többcélú Kistérségi Társulás	Az értékeléssel egyetért.	Az egyetértő vélemény tervezői választ nem igényel.
33	Kömlőd Község Önkormányzat	Az értékeléssel egyetért.	Az egyetértő vélemény tervezői választ nem igényel.
34	Bábolna Község Önkormányzat	Az értékeléssel egyetért.	Az egyetértő vélemény tervezői választ nem igényel.
35	Szákszend Városi Önkormányzat	Az értékelésre nem tesz észrevételt.	Az egyetértő vélemény tervezői választ nem igényel.
36	Neszmély Község Önkormányzata	A legkiemelkedőbb környezeti probléma a 10. sz. főút.	Az értékelés több fejezetben is foglalkozik a főúttal, és megoldásként a települési elkerülésekkel. Neszmély település is benne van a főúttal kapcsolatos fejlesztési körben. A 2.4 intézkedés is erről szól. Nem javasoljuk a déli elkerülést természetvédelmi okokból.

SO RS Z.	VÉLEMÉNYEZŐ	VÉLEMÉNY	TERVEZŐI VÁLASZ
37	Tatabánya MJV Önkormányzata	Potenciális környezeti veszélyeztetettségű az Oroszlányi-Bokodi nagygyermű-létesítési lehetőség. Nem tartja alkalmasnak térségi hulladékgazdálkodási „végpontnak”. Valószínűsíthetőek Oroszlányon is azok a környezeti konfliktusok, melyek egy kiserőmű méretű biomassza-alapú energetikai létesítmény ellen is szólnak Tatabányán.	A nagygyerművet az OTTr kijelölés miatt jelölnünk kell. Ettől eltérni nem lehet. Az Oroszlányi nagygyermű megszűnése után biomassza-biogáz erőmű létesíthető. Az aggodalmait alátámasztására elmondható, hogy ez a létesítmény is környezethasználati engedélyköteles, hatástanulmány fog rá készülni.
38	Tata Város Önkormányzata	Javasolja, hogy részletesebben foglalkozzon az értékelés a karsztvizek visszatérésével. Nagy gondot okoz a városnak a vízelvezetésük. Térképi ábrázolást is kér hozzá, a várható vízhozamokat és a hatásokat is vizsgálni szükséges.	A kért vizsgálatok elvégzése és térképi ábrázolása nem tartozik a területrendezési terv kompetenciájába. Ezt a problémát javasoljuk a megyei vagy települési környezetvédelmi programban kezelni. Ajánljuk figyelmébe a 1.10 intézkedést a vízrendezésről.
39	Vértessomló Község Önkormányzata	Kifogást nem emel.	Az egyetértő vélemény tervezői választ nem igényel.
40	Sárisáp Község Önkormányzata	Kifogást nem emel.	Az egyetértő vélemény tervezői választ nem igényel.
41	Vértessomló Község Önkormányzata	Az anyagot elfogadja.	Az egyetértő vélemény tervezői választ nem igényel.
42	Piliscsév Község Önkormányzata	Kifogást nem emel.	Az egyetértő vélemény tervezői választ nem igényel.
43	Szárliget Község Önkormányzata	Kifogást nem emel.	Az egyetértő vélemény tervezői választ nem igényel.
44	Bársonyos és Kerékteleki önkormányzatok	Kifogást nem emel.	Az egyetértő vélemény tervezői választ nem igényel.
45	Keszthely Község Önkormányzata	Kifogást nem emel.	Az egyetértő vélemény tervezői választ nem igényel.
46	Leányvár Község Önkormányzata	A Kenyérmezei patak Budapest felől komoly szennyeződés hoz a településre. A patak leányvári lakóterületek szomszédságában halad és jelen állapotában jelentős környezetvédelmi veszélyforrás.	Ennek a megoldása és a szennyezés forrásának vizsgálata nem területrendezési tervi kompetencia.

A táblázat és a mellékelt vélemények alapján megállapítható, hogy a környezeti értékelést a legtöbb véleményező szervezet kis kiegészítéssel, pontosítással elfogadta. A véleményekből egyértelműen kiderül, hogy a legfontosabb környezetvédelmi vonatkozású probléma a 10. sz. főút fejlesztése (elkerülés, kiváltása szlovák oldalra, intermodalitás, komplex vizsgálatot igényel), az oroszlányi hulladéklerakó, a nagysebességű vasútvonal, a karsztvíz betörések-vízelvezetés és az erőművek környezeti veszélye.

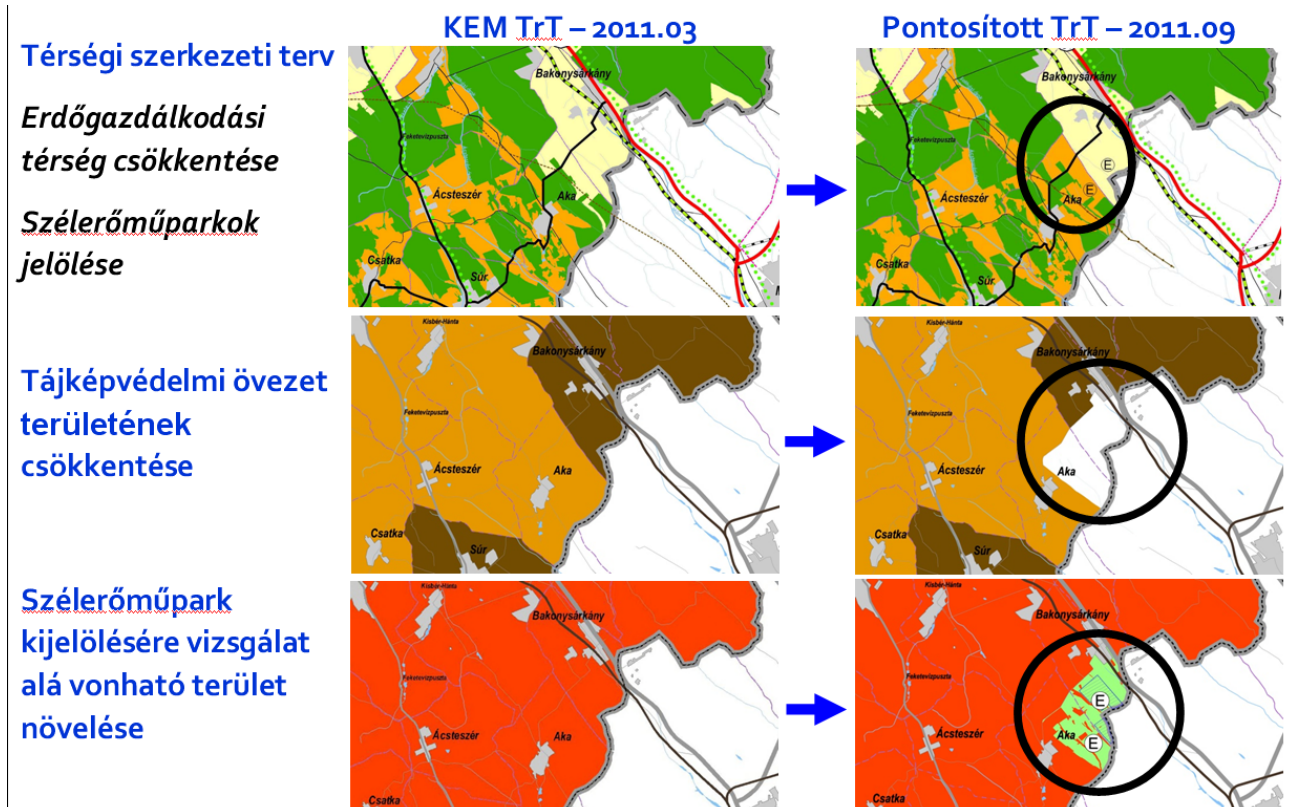
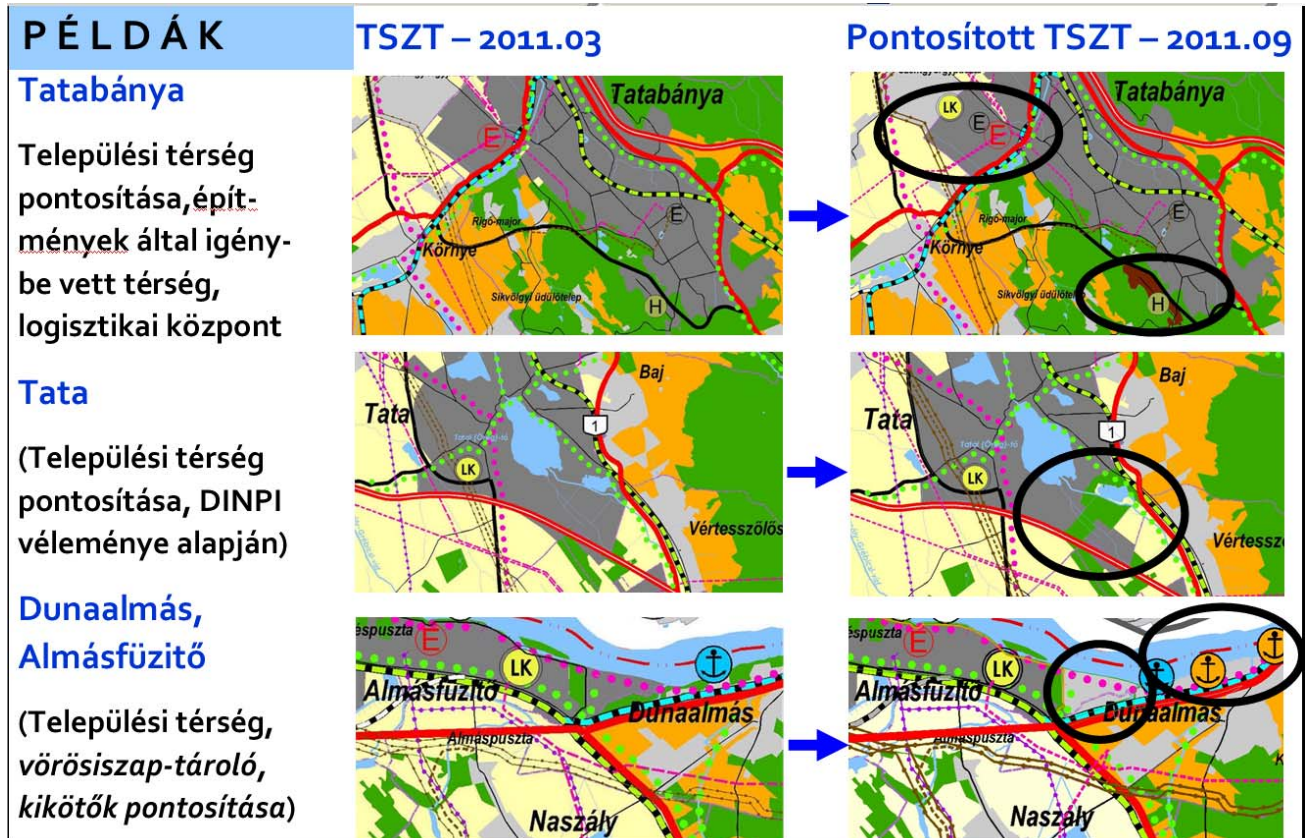
Az Elfogadási fázisban történt legfontosabb tervi változásokat a következő 11. sz. táblázatban összesítettük, melyeket külön is megvizsgáltunk a környezeti hatásai alapján.

11. sz. táblázat

	Szerkezeti elem	Pontosítások, javítások leírása	Környezeti értékelése, hatása
Térségi szerkezeti tervi pontosítások	Tervezett úthálózat	Komárom: déli elkerülő főútnál kisebb korrekcióra került sor az engedélyezési tervek figyelembe vételével. A meglévő szakaszon jobban rásimul a déli elkerülő vasútvonalra, valamint közelebb került a vasútvonalhoz a tervezett szakasz is.	közlekedési nyomvonalak párhuzamos vonalvezetése előnyösebb a termőföld védelem, a településszerkezet, tájkép, településképz szempontjából is.
		a tervezett kelet-nyugati főúti kapcsolat: Bokod térségében a nyomvonal a települési térséghez közelebb került a vasúti keresztezés csökkentése miatt	Előnyösebb a terület felszabdolásának minimalizálása miatt településszerkezet, tájkép, településképz szempontjából is pozitív.
		105. főút: OTRT-ben szerepel a nyomvonal, a terv pontosítással tartalmazza, az M10 autópálya nyomvonallal párhuzamosan (a BATrt már nem tartalmazza)	Ez az új főúti kapcsolat felesleges terhelést jelent a pilisi térségben, mind tájképi, ökológiai, mind termőföld védelem szempontjából negatív hatású.
		Esztergom: Mária-Valéria híd és hozzá vezető út térségi jelentőségű mellékút besorolást kapott az egyéb mellékút helyett	besorolás változtatás nem befolyásolja a környezet állapotát.
	Területfelhasználás	Tata: csökkent a DINPI észrevétele alapján. Az Öreg-tótól délre a meglévő erdőterület és a vízfelület javára.	Pozitív hatású, védi az ökológiai rendszert, a vizet stb.
		Mocsa: kismértékben csökkent a hatályos településrendezési terv figyelembe vételével	Boldogasszony pusztánál a csökkenésnek nincs hatása
		Héreg: kismértékben csökkent a hatályos településrendezési terv figyelembe vételével	Az országút melletti csökkenésnek nincs hatása.
		Keszölc: kismértékben nőtt a hatályos településrendezési terv figyelembe vételével a vegyes területfelhasználású térségben.	a növekedés nem befolyásolja a környezet állapotát.
		Komárom: kismértékben nőtt a hatályos településrendezési terv figyelembe vételével a déli elkerülő útig terjedően, a tervezett déli elkerülő vasútvonalon túl.	a növekedés befolyásolhatja a termőföld védelmét.
		Császárs: visszalépés a települési térség területéből a mezőgazdasági térségbe, a meglévő kertes mezőgazdasági területhasználat miatt, DINPI észrevétele alapján	A változás pozitív hatású termőföld védelem szempontjából.
		Dunaalmás: a korábban erdőgazdálkodási térség besorolású <i>vörösiszap-tároló területe hagyományosan vidéki települési térségre</i> változott, mivel a településrendezési tervben <i>különleges területbe</i> kívánják sorolni a területet. Erdő nem telepíthető, fásítani nem lehet a roncsolt területen. Mezőgazdasági művelés nem folytatható. Az egyéb ipari területhasznosítás is részletes vizsgálatokat igényel.	A vörösiszap tároló települési térségbe sorolásnak negatív hatása nincs, mivel a rekultivációt nem befolyásolja, és az újrahhasznosításnál a fásítás eleve kizárt. A környezeti állapotot nem befolyásolja.
		Almásfüzitő: a <i>vörösiszap-tároló</i> városias települési térség helyett hagyományosan vidéki térségbe került.	a vörösiszap tároló átsorolása nincs hatással a rekultivációra. A környezeti állapotot nem befolyásolja.
		Tatabánya: kismértékben nőtt a városias települési térség a nyugati elkerülő útig terjedően az <i>ipari parknál</i> az OTRT figyelembe vételével	a növekedés befolyásolhatja a termőföld védelmét. Környe igazgatási határáig terjedő települési térség hatására összenő a környei települési térséggel, ahol tervezett kereskedelmi szolgáltató gazdasági terület van kijelölve (Kertes mezőgazdasági területsávval a határ mellett)
		Tatabánya: települési térség helyett építmények által igénybevett térség lett a <i>térségi hulladéklerakó területe</i>	A hulladéklerakó megkülönböztetése figyelem felkeltésnek jó. Hatással nincs a környezetre.
		Dorog: a város déli részén erdőgazdálkodási térség	A meglévő mezőgazdasági területek az

Szerkezeti elem	Pontosítások, javítások leírása	Környezeti értékelése, hatása
Területfelhasználás	vegyes területfelhasználású térségbe került a hatályos településszerkezeti terv szerint	Aranyhomoki és Tömedéki dűlő területén nem jelent negatív hatást.
	Oroszlány: építmények által igénybevett térség pontosításra került a térségi hulladéklerakó területén, kb. 50 %-kal csökkent a terület a hatályos településrendezési terv figyelembe vételével a DINPI észrevétele alapján	Pozitív hatású változás a lerakó tényleges kiterjedésének ábrázolása. A környező érzékeny területek, erdőterületek védelme biztosabb.
	Környe-Tatabánya: az ipari park területén feltüntetésre került a térségi jelentőségű logisztikai központ.	Környezeti hatása jelentéktelen.
	Vízgazdálkodási térség pontosításra került: Mocsá településen a Boldogasszonyi-tó és vízfolyás, Dunaalmásnál a hatályos településszerkezeti terv szerint a Duna területe bővült.	A tényleges lehatárolásnak környezeti hatása vízvédlem szempontjából pozitív.
Infrastruktúrahálózatok		
Energiahálózat	Nabucco gázvezeték besorolása térségi helyett nemzetközi szénhidrogén szállító vezetékre változott (Aka, Bakonysárkány, Bakonyszombathely és Réde településeket érinti)	nyomvonal nem változott, hatását nem kell értékelni
	Százhalombatta-Győr térségi jelentőségű gázvezeték Vértessomlótól csatlakozik a Vértes-hegység területén áthaladó meglévő gázvezetékhez (munkaközi tervezett nyomvonal)	a gázvezeték a termőföld védelmét befolyásolja, de erdőgazdálkodási területeket is érint Tárkánynál, ezért a létesítésénél figyelni kell az erdőállomány védelmére.
	Almásfüzitő-Oroszlány 400 kV-os átviteli hálózati távvezeték két nyomvonala közül Naszály községtől nyugatra eső nyomvonal pontosított változata kerül a tervbe a tervezői-beruházói (MVM ERBE Zrt.-Bakonyi Erőmű Zrt.) adatszolgáltatás figyelembe vételével.	Ez a nyomvonal természetvédelmi szempontból előnyösebb a keleti nyomvonalnál, mivel utóbbi keresztezi a Tatai Öreg-tó Natura 2000 területet. A nyugati nyomvonal kisebb erdősavot keresztez ugyan két helyen Naszály területén, de a távvezeték telepítése nem befolyásolja negatívan az erdő területét, oszlop elhelyezés sem valószínű az erdőben.
Személyhajó kikötők	Ács, Dunaalmás, Lábatlan településeknél feltüntetésre kerültek a kikötők	a vízvédellel, ökológiai hálózattal kapcsolatos hatásai lehetnek.
Kiserőművek	Kiegészítésre került a terv több településen Szélerőmű-parkok: a hatályos településrendezési tervek alapján feltüntetésre kerültek a meglévő és tervezett szélerőmű parkok, melyek 5 MW-nál nagyobb teljesítményű kiserőműnek számítanak: Ács (két helyen), Aka, Bakonysárkány, Bana, Csém, Kisigmánd (két helyen), Kocs, Mocsá (három helyen), Nagyigmánd (két helyen), Tatabánya településeken. Dunaalmásra tervezett bioetanol erőmű (kiemelt projekt a 60/2010.(III.18.) K.r. szerint), mely a vörösiszap tárolótól délre, települési térségen belül kerül elhelyezésre.	A kiserőművek mezőgazdasági területen kerülnek elhelyezésre. A talajra lehet hatással. Ökológiai hálózatot nem érint. A bioetanol-biogáz erőmű települési térségen belül kerül elhelyezésre távol a lakott területektől. Nem veszélyezteteti az érzékeny területeket.

Övezetek és sajátos megyei térségek főbb pontosításai			
	Szabályozási elem	Pontosítások javítások leírása	Környezeti értékelése, hatása
A rendelet mellékletét képező övezetek	Országos jelentőségű tájképvédelmi övezet	Tata városnál nőtt a kiterjedése	Pozitív hatás, mert a meglévő tájképi értékekkel bővül az övezet, ezáltal a védelem is.
		Bakonysárkány és Aka községeknél csökkent az övezet területe a <i>tervezett szélerőmű-parkkal összefüggésben</i>	Mezőgazdasági területeket érint. Nem érint érzékeny területet, ezért nincs negatív hatással.
	Térségi komplex tájrehabilitációt igénylő terület övezete	Baj községnél is kijelölésre került az övezet a nagy kiterjedésű rekultiválódó illegális hulladéklerakó területén (040 hrsz)	Pozitív hatású változás, így kellően biztosítva van a felszámolása.
		Pilismarót község területéről lekerült az övezet az egykori bányáról, már nem aktuális, a település szerint. A területre vonatkozóan megvan a hasznosítási szándék.	A dunaparti területen nem befolyásolja a terület hasznosítását, a településnek nem jelent negatív környezeti hatást.
	Ásványi nyersanyag-gazdálkodási terület övezete	Szárliget is az övezet része lett az <i>OTRT-vel összhangban</i>	Az ökológiai hálózatra hatással lehet.
	Nagyvízi meder	területe pontosításra került az új adatszolgáltatás alapján. Tát és Almásfüzitő községnél jelentős változás történt, Esztergomnál kisebb mértékű.	Almásfüzitőnél települési térségben van az övezet területe. Az övezet hatására a vízvédelem, talajvédelem biztosítható a beépítésre szánt területeknél is (belterületen az önkormányzatnak kell az árvízvédelmet megoldani).
	Honvédelmi területek	az új adatszolgáltatás alapján pontosításra került Naszály, Szomód és Tata településeknél	Környezeti hatása az adott térségben jelentéktelen.
Sajátos megyei térségek	Településhálózat sajátos megyei térségei	településhálózati csomópont lett Keszthely és Piliscsév is	Környezeti hatása nincs.
	Turizmusfejlesztés szempontjából jelentős térségek	új jelölések kerültek Ács, Kisbér, Pilismarót, Esztergom településekre	Környezeti hatása nincs.
	Térségi jelentőségű árutermelő mezőgazdaság területe	Pilismarót, Dorog területéről lekerült.	Környezeti hatása jelentéktelen. A termőföld védelmét nem befolyásolja.
	Szélerőmű-telepítés szempontjából vizsgálat alá vonható területek	Bakonysárkány és Aka külterületének déli részén a folyamatban lévő tervezés hatására a vizsgálat alá vonható terület kiterjedése növekedett.	Tájképvédelem szempontjából nem érzékeny területet érint a módosítás. Ökológiai hálózatot nem érint, ezért nem jelent káros hatást.

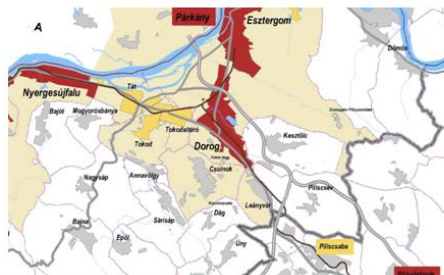
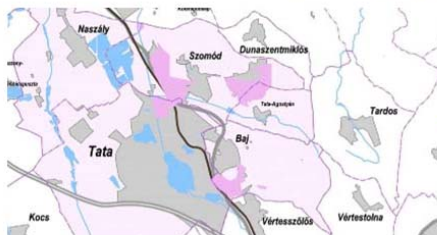
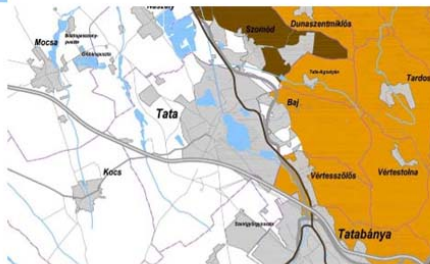
PÉLDÁK

**Tájképvédelmi
övezet**
(Tata térségében)

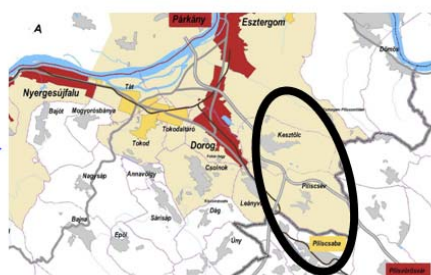
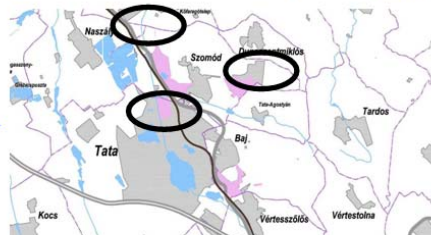
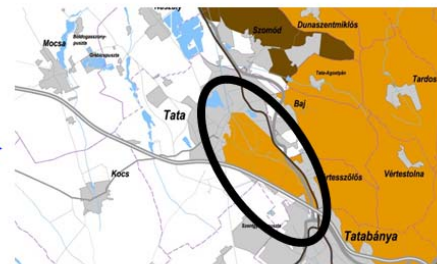
**Kiemelt
fontosságú
meglévő
honvédelmi
terület övezete**

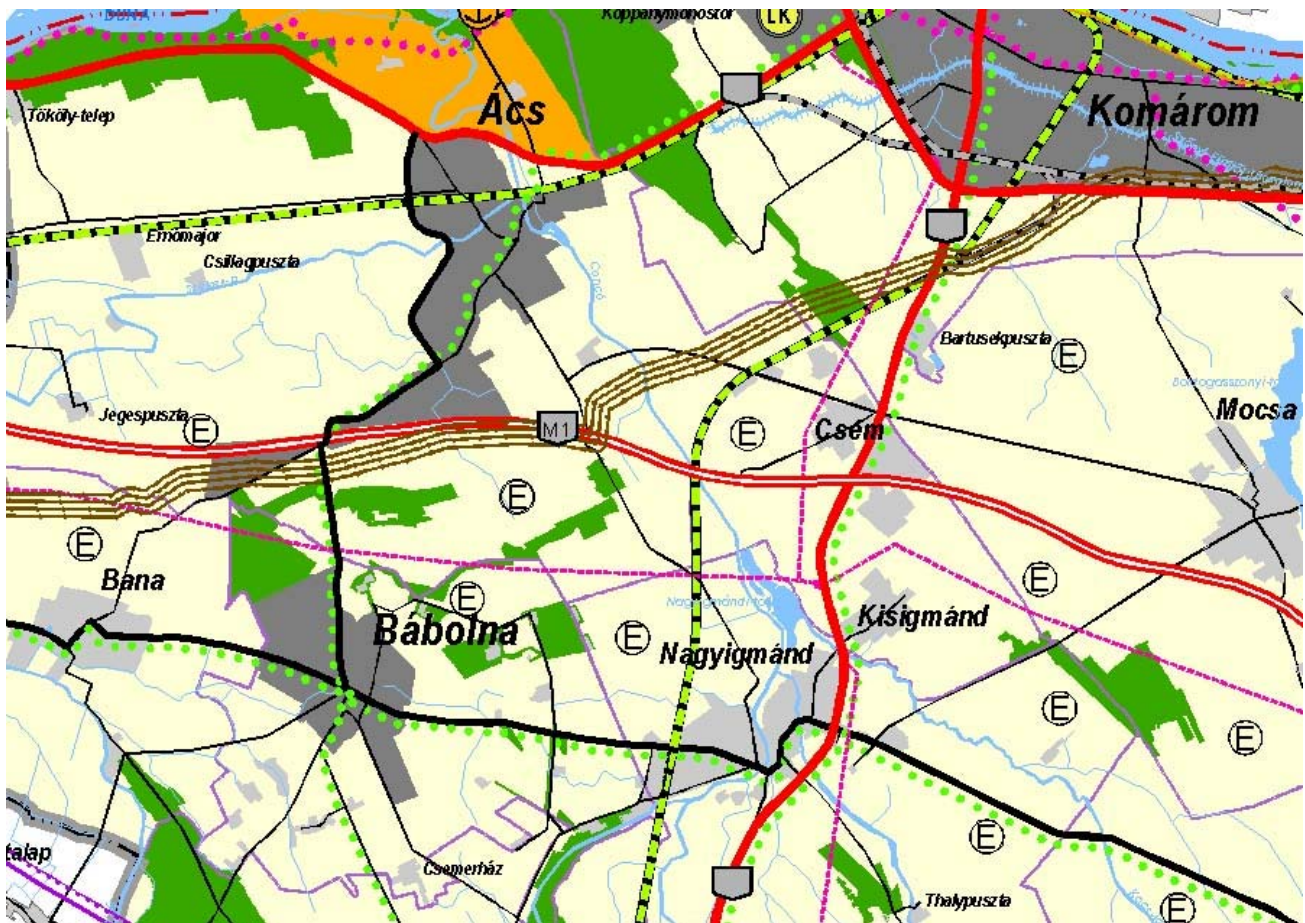
**Településhálózati
csomópont**
(Keszthely, Pilséc)

KEM TrT – 2011.03

Pontosított TrT – 2011.09

Szélerőmű parkok feltüntetésre kerültek, mint kiserőművek